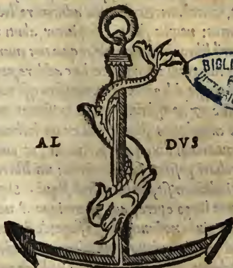
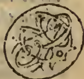

QVAE HOC VOLVMINE CONTINENTVR.

Annotationes in omnia Ouidij opera.
Index fabularum, & cæterorum, quæ insunt hoc libro secundum ordinem alphabeti.

OVIDII METAMORPHOSEON LIBRI XV.

4

LECTORI.

Quàm multa in his Ouidij libris ex antiquis exemplaribus correxerimus, neq; necessarium nobis uisum est nunc referre: & cuicunq; eos legere collibuerit, facillimum erit cognoscere. Quoniam tamē & pauca quædam (quamuis subtimide id, & parce admodum fecimus) nullo suffragante exemplari, uti nobis uisum est, immutauimus: & ueteres qdam libri, post hos impressos, ad manus nostras peruenerunt: in qbus multa, quæ nos prius subter fugerant, inuenimus: & illorum admonere lectorē uoluimus: nequis forte id suspicetur, abuti nos uelle uterū librorū authoritate, et quæ nos emendauimus, ex illis credi emendata: et hæc addere, neqd, qđ in nobis esset, diligētiæ prætermissum esse uideatur: & utile, & necessarium propè existimauimus. Quæ ut cumulatius fierent, eas etiam lectiones, quæ ita quandoq; diuersæ reperiuntur, ut omnes tamen probari possint, subiunximus: uti liberum omnibus iudicium sit, quam uelint, sequi. Siquid uero in tam longo opere, aut præteritum à nobis est, aut ingenium nostrum subterfugit: doctiores id fortasse alij, modo animum intenderint, inuenient. uos ob labores, quos pro communi utilitate nulla gloria adducti suscepimus, debetis ignoscere.

Ah laceras etiam puppes furiosa refeci:
rectius uetera exemplaria. At laceras etiā puppes.

Ex Briseide.

Si progressa forem, caperer ne nocte timebam,
Fortasse rectius, qđ nonnulli, caper ne forte timebā.
Auxerunt blanda grandia dona prece.
Sic nos ex ueteri lectione castigauimus, sed & recte in nonnullis. blandæ grandia dona preces.

Ex Phædra.

Sed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,
multo uetus lectio melior. Si tamen ille prior. sequitur enim. At bene successit, digno quod adurimur igne.
Nunc feror ut Bacchi furijs eleides actæ:
Sic in omnibus. Quin & Planudes, qui Epistolas has Heroidum in græcam linguam transfert: sic hoc carmen interpretatur. νῦν δὲ φέρομαι ὡς αὐταῖς τῦ βάκχυ μανίαις ἐλαυνόμεναι ἠλήϊδες.
Quidam tamen ab Eleleo, eleleides malunt.
Enixa est utero crimen, onusq; suum.
Nos ita ex ueteri lectione correximus. sed & recta prior lectio. Enixa est utero crimē, onusq; suo. ut inferius in Canace. Et positum est uteri crimen onusq; mei.

I psa comes ueniam: nec me latebrosa mouebunt Saxa. – Legitur & salebrosa, quae lectio fortasse uerior.

Quod mihi sit genitor, qui possidet aequora, Minos: Recta profecto haec & uetus lectio, sed & recte in nonnullis. Quid mihi si genitor, q possidet aequora, Minos? & reliqua per interrogationem.

Ex Oenone.

D epressa est humili cana pruina casa. Quidam ex ueteribus, defensa. ego nusquam legi: & depressa cur legi non possit, nescio.

E t flesti, & nostros uidisti flentis ocellos. nonnulli, & fortasse rectius. – & madidos uidisti flentis ocellos.

D um licet, obscoenam ponto demergite puppim. In qbusdā, dij mergite puppim.

Ex Hypsipyle.

Quamlibet aduerso signetur epistola uento. In quibusdam. Quolibet aduerso. ut alibi etiam. Qualibet admissas detinuere rates. Quin multis alijs in locis utitur hac locutione Ouidius. mihi utrunq; rectum uidetur.

V iuit ait: timidumq; mihi iurare coēgi. In pluribus antiquis libris. Viuit ait: timidum qd dit, iurare coēgi. Quod & Planudes agnoscit, & ego rectius iudico.

D euicto serpente, iterum si uiuat Iason
sic in nonnullis. sed & recte, Deuictus serpens.
I lla reluctantem cursu deducere lunam.
sic in omnibus. ego libẽter curru legerim, nõ cursu.
N on hæc Aesonides, sed filia Phasias Aetæ
Sic in ueteribus nonnullis exemplaribus. & profe
cto Phasis Aeetæ nullo pacto legi potest, ut Aeetæ
prima corripiatur. neq; ulla est similitudo inter hoc
& præustum uirgilianum, ac præacutum ouidia
num. simplex est nomen Aeetæ: composita illa. Ac
simplicis quidem alicuius nominis primam syllabã
diphthongo longam corripi neq; unquam uidi, neq;
quomodo fieri possit, intelligo. in compositis eã ra
tione potest, qua diphthõgi in ultima syllaba sequẽ
te uocali, ut. Insulæ ionio in magno. præ enim mo=
nosyllabam præpositionem finit diphthongus, &
uocalis sequitur. Et id tamen est animaduertendum,
quod apud alium neminem Aetam bissyllabũ est
inuenire, præterquam apud Ouidium, & id hoc
tantum loco, quod affirmari possit (si tamen hoc mo
do legendum est hoc carmen) nam in Medea, quã=
uis in ueteribus nonnullis legatur. Excipit hospitio;
iuuenes pater Aeta pelasgos. Non minus tamẽ est
reperire. Iuuenes Aeeta pelasgos. in VII etiam
metamorphoseon. Dissimilemq; animum subijt pa
ter Aeta relictus. Subijt Aeeta relictus, in multis
legitur. Ideo uel Ouidium hoc nomen ex trisylla
bo in bisyllabum contraxisse dicendum est: uel for=
tasse Phasias Aeetæ legendum, ut arbutus horrida,
ac mille alia. Quod & ex Planude quasi colligi

3

potest: qui hoc ita interpretatur carmen. οὐ ταῦτ' αἰσονίδης, ἀλλ' ἡ φασιὰς αὐτου θυγάτηρ,

I *lla sibi à tanais, scythicæq; paludibus undæ,*
uetus lectio, à tanai.

M *e quoq; iam tales inter habere potes.*
In ueteribus quibusdam libris, Me quoq; res tales. in alijs, Me quoq; quod tales. quodnam horum rectius sit, iudicent alij. Ego quoquo modo legatur, non satis quid sibi Ouidius uelit, percipio.

Q *uid referam? scelerata piam si uincit:-*
Rectius, mea sententia, in qbusdam. Quid refert? scelerata piam si uincit.

Q *uod gemit Hypsipyle, lecti quoq; succuba nostri*
uetus lectio, subnuba nostri.

Ex Didone.

A *ut ego, quæ cœpi (neq; enim dedignor) amare,*
Materiam curæ præbeat ille meæ.
In quibusdam, & mea quidem sententia, multo rectius. Aut, ego quẽ cœpi (neq; .n. dedignor) amare. ut id dicat, quod alibi Ouidius. Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.

N *on ego sum tanti, quod non mediteris inique:*
In quibusdam meditaris. utrunq; recte.

O *cidit in terras coniux mactatus ad aras.*
sic in omnibus. ego quid sibi illud in terras uelit, nescio. fortasse internas legendum. ante deos enim penates et aras domesticas occisus est Sichæus. ut Virgil. etiam. & sparsos fraterna cæde penates.

Mille procis placui, qui me coiere querentes.
Sic legendum, neq; ullo pacto in me coiere admittendum: ut sit querentes me praeposuisse.

Ex Hermione.

Alloquor Hermione nuper, fratremq; uirumq;,
Nunc fratrem, nomen coniugis alter habet.
non inueniuntur haec in antiqs exemplaribus carmina. sed oino, his ablatis, nescio qd desyderaretur.
Sed tu quid faceres? induit illa patrem.
Sic in omnibus. ego pater legendum puto: ut sit pater induit illa tibi arma. ut idem Ouidius, Induit arma tibi genitor, patriaeq; tuusq;.
Et minus à nobis diruta Troia fuit.
Sic in nonnullis. quidam, Ah non hoc nobis diruta Troia fuit. in alijs, Munus et hoc nobis diruta Troia dedit. quod & Planudes interpretatur: & fortasse est rectius. Sunt & qui legant. & minus hoc nobis diruta Troia fuit.
Per genus infelix oro, generisq; parentem.
Multo in quibusdã rectius. Per genus infelix iuro.

Ex Deianira.

Se tibi pax terrae, tibi se tota aequora debent:
Sic in ueteribus: atq; hoc loquendi modo septimo etiã metamorphoseon Ouidius utitur. Tibi se semper debebit Iason.
Vna recens crimen referetur adultera nobis:

Vetus hæc lectio, & superioribus carminibus congruens. ait enim, Nec referam partus Ormeni nympha tuos. Nec tibi crimen erunt teutrantia turba sorores.

Mæonias inter calathum tenuisse puellas.
Rectius uetus lectio. Inter ioniacas- breui prima syllaba, ut, Nec Latium norat, quam præbet Ionia diues.

Quiq; inter læuumq; latus, læuumq; lacertum
Prægraue compressa fauce pependit onus.
sic uetus lectio. Atq; in his uersibus Antei & Herculis lucta ita ab Ouidio describitur: ut sublatum læuo brachio Anteum Hercules sustineat, ne mater uires subministret, dextra autem manu fauces comprimens eũ necet. aliter id compressa fauce nullam ad rem accommodari poterit. Sunt tamen qui de nemeæo leone hic agi credant, ac dextrumq; lacertum legant.

Hæc tamen audieram: licuit non credere famæ.
In qbusdam, Hæc tantum audierã. utrũq; recte.

Semiuir occubuit ui lerniferoq; ueneno.
Melius fortasse in nonnullis, letiferoq; ueneno.

Et pater & patriæ frater adempte meæ.
In qbusdam, tuæ, non meæ, & fortasse elegantius.

Ex Ariadna.

Thesea prensuras semisopita manus:
Cum primo etiam amorum elegia XIIII Ouidius antepenultimam semisopitæ syllabã corripuerit eo uersu, Purpureo iacuit semisopita toro, nullo

pacto hoc inuertendum carmen.

C *rudeles somni quid me tenuistis inertem?*
Sic in omnibus. sed melius sit fortasse qui, non q̄d. ut non interrogatio, sed exclamatio quædam sit, ueluti & ea, quæ sequuntur.

Ex Canace.

A *h nimium uiuax admotis restitit infans*
Artibus:– siquis superiores uersus consyderet, uidebit At legendum esse, non Ah.

M *andatis perfruar ipsa patris.*
Quidā ex ueteribus legunt, Mandatum prosequar ipsa patris: quam lectionem & Planudes trāsfert. Sed & prior recte.

Ex Medea.

V *t tibi Colchorum memini regina uacatui:*
Sic in ueteribus exemplaribus, & recte mea sententia, ut scilicet hæc particula, ut, cum significet, sequitur enim, Tunc quæ dispensant, & reliqua. neq; uero nescimus, at, esse quandoq; inceptiuam particulam: sed nullus nunc illi locus.

A *t semel in nostras quoniam noua puppis arenas*
in quibusdā, Aut semel. quæ lectio fortasse rectior.

M *unus in exilio, quodlibet esse tuli.*
In quibusdam, Munus, in exilio quod licet esse, tuli. quæ fortasse melior lectio.

V *t subito nostras hymen cantatus ad aures,*

Sic & Catullus producta prima syllaba hymē pronūtiauit eo uersu. Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ. qđ imitatus græcos fecit. nam & Theocritus in Helenes epithalamio. ὑμὰν ὦ ὑμέναιε γάμῳ ἐπὶ τῷδε χαρείης. ego tamen libentius correpta legerem, sed nusquam aliter inueni: neq; quicquam ex me addere audeo. quidam legunt At subito nostras ut hymen cantatus ad aures.

Ex Laodamia.

Vltima mandato claudatur epistola paruo.
rectior fortasse uetus lectio, claudetur epistola puo.
Sit tibi cura mei: sit tibi cura tui.
Sic in omnibus. ego libenter legerem, Si tibi cura mei, sit tibi cura tui.

Ex Hypermnestra.

Hypermnestra Lynceo non Lino legendum. hoc enim nomine fuit is, q ē quinquaginta fratribus ab Hypmnestra Danai filia seruatus est: ac Danao postea successit: authore Pausania in corinthiacis.
Et subitus dextræ præpedit ossa tremor.
In quibusdā orsa legitur nō ossa, et recte fortasse.
Quæq; tibi dederam uina, soporis erant.
In quibusdam, dederant.
At tu, siqua piæ remanet tibi cura sororis,
Sic in ueteribus nonnullis. sed omnino rectius in quibusdam. At tu, siqua piæ Lynceu tibi cura so-

Ex Paride.

I n mare nimirum ius habet orta mari.
Sic in ueteribus. sed & recte, nil mirum.
N ec tamen est mirum, si sicut oporteat, arcu
Ab hoc uersu centum & quatuor carmina non inueniuntur in antiquis exemplaribus. Quin et Planudes hanc epistolam transferens, hæc eadem non agnoscat. neque tamen dubium esse ulli potest, quin Ouidij ipsius sint. Sed fortasse credendum est, cum epistolam hanc composuisset, aut dempsisse illum hæc, ut nimiam luxuriam, & loquacitatem quasi quandam resecaret, quæ in his uersibus cernitur: aut addidisse potius uenustatis gratia (uenustà enim & elegantia sunt eorum multa) Luxuriam autem & abundantiam non solum hic poeta ut uitium nunquam fugit: sed & ut uirtutem semper appetiuit. Animaduertendum tamen est, si hæc relinquantur carmina, summouenda duo illa paulo inferius. Cũ Venus & Iuno Pallasq; in uallibus Idæ Corpora iudicio supposuere meo. permoleste enim sæpius idem diceretur.
S ponsor coniugij stat dea picta sui.
credo tui legendum
N ec tibi per usquam Phrygiam, nec solis ab ortu,
Rectius fortasse sit: Nec tibi par usquam Phrygiæ.
Vt sit usquam Phrygiæ, ueluti usquam locorũ, usquam gentium.

A *n quia uim nobis Neptunius intulit heros.*
In nonnullis, attulit heros.

A *t mihi sic iussum est.*
Visum in omnibus, non iussum legitur. Sed nos, cũ his ex Paridis epistola uersibus respondeat Helena. Exit, & Idæi mando tibi dixit iturus Curam pro nobis hospitis uxor agas. Negligis absentis (testor) mandata mariti. Cura tibi non est hospitis ulla tui. Iussum legendum credidimus.

A *ut ego deposito faciam fortasse pudore.*
In quibusdam, timore, non pudore.

Ex Leandro.

P *ace breui nobis opus est, dum transferor istuc.*
In quibusdam, dum transfretor istuc. mihi transferor. magis placet.

Ex Herone.

A *n uigilant omnes, & timet ille suos.*
In quibusdam patrẽ, nõ suos legitur. utrũq; recte.

A *nnuit illa fore non nostra quod oscula curet.*
In quibusdam, Annuit illa feré. & fortasse recte.

N *e careant uera gaudia nostra fide.*
In quibusdam, Nec careant. recte utrunq;.

A *tibi suspecto duxit Vlysse genus.*
quidam legunt despecto, quasi scilicet nimis leue sit

suspecto mihi suspecto placet. quod uerbum apud Ouidium inuisum significat, ut in Acontio etiam.
Hic faciat, ut iaceas: & sis suspecta Dianae.
N escio quid pauidum frigore pectus habet.
Multo rectius legunt quidam. Nescio quod pauidū pectora frigus habet.

Ex Acontio.

M ille modi restant: cliuo sudamus in uno.
In quibusdam. Cliuo sudamus in isto.
I nde fit, ut quoties existere perfida tentas:
In nonnullis, obsistere. in alijs, insistere.
Quiq; subest niueo lenis in ore rubor.
In quibusdam, leuis.
A stringoq; manus: insideoq; toro.
Legendum ex antiquis exēplaribus. effingoq; manus. & paulo inferius. Ille manus istas astringit: & assidet aegrae. effingit & assidet aegrae. Eo uerbi significatu, quo idem Ouidius quinto fastorum utitur eo uersu. Ille manus aegras manibus fingebat amicis. Et Virgilius aeneidos octauo.
Mulcere alternos, & corpora fingere lingua
Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
In nonnullis, nostras praecerpere messes.

Ex Cydippe

O mnia carmina, quae ab eo sunt uersu. Quos uereor paucos ne uelit esse mihi, non leguntur in antiquis

ullis, quae uiderim, exemplaribus. Neq; ea Planudes trásfert. Atq; ió nó sunt fortasse ipsius Ouidij.
S ed melior iusto, quamq; mereris, ero.
legendum arbitror. quáq; mereris ego.

Ex Sapphus epistola.

F lendus amor meus est: elegi quoq; flebile carmen.
non ideo hoc carmen immutauimus, quod elegia legi non possit. ultima illa syllaba non solum ob subsequentes consonantes lóga esse potest, sed & ob praecedentem ei diphthongum graecorum more: ut etiam alibi Ouidius. Venit odoratos elegia nexa capillos. et, Flebilis indignos elegia solue capillos. et, Blanda pharetratos elegia cantet amores. In his omnibus ultima hac ratione producatur: ut mihi recte illi fecisse uideatur, qui his in locis elegeia cum ei scripserunt. non tamen ut diuidatur, ac dicatur elegëia. Sed quáuis elegia legi possit: uetus tamen haec lectio, elegi quoq;, mihi longe uisa est elegantior.
N on facit ad lachrymas barbitos illa meas.
Sic in ueteribus. Sed & ulla recte.
N ec me Pyrrhiades, Methymniadés ue puellae.
Sic uetus lectio. & recte mea sententia Pyrrhae prius et Methymnae, quae sunt Lesbi ciuitates, puellae praeponuntur: mox caetera Lesbiadum turba subiũgitur. Siquis in hoc quippiam reprehendit, is profecto ipsum Ouidium reprehendit.
V ilis Amythone, uilis mihi candida Cydno.
Rectior sit fortasse uetus lectio. Vilis Anactorie.

Quas non sine crimine amaui.

Sic uetus lectio, ac mea quidem sententia recte. & inferius. n. Lesbides, infamem quae me fecistis amatae: Et nemo nescit, quid de Sapphus in puellas amoribus dicatur.

Sum breuis: at nomen, quod terras impleat omnes,
Est mihi: mensuram nominis ipsa fero.

Longe diuersa ab ea, quae circunferebatur, lectione uetus haec lectio: Sed & longe mihi uisa est eleganti or. ac fieri quidem potest, ut utroq; modo Ouidius scripserit: sed id si uerum est, hoc pacto castigauit: aut prima illa lectio subdititia. Vnum hoc mihi credant boni uiri, credant eruditis pluribus, quos à me nunc nominari non est necesse, qui uetustissimum id exemplar inter caetera castigatissimum, ex quo et alia plurima, & haec correxi, uiderunt: & mihi probatissimi huiusce rei testes sunt: nihil à me fictum esse, nihil additũ. quaecũq; immutauimus, praeter pauca quaedã, quae et lectorem monuimus ita nobis uideri castiganda: ex antiquis exemplaribus immutauimus, ita ut nihil industriae, aut ingenio meo, labori certe aliquantulum debeatur.

Crebráq; mobilitas, aptáq; uerba ioco.

In nonnullis, loco.

Tu quoq;, quae montes celebras Erycina Sicanos.

Sic uetus lectio: cum prius imites legeretur. Et profecto cum Venerem blãde roget Sappho, quasi obijcere eam immites Sicanos colere, ineptum quoddã esset. quam ob causam, uetus lectio magis placet, et eo magis q̃d ab Eryce Siciliae mõte est erycina dicta.

N on Arabum noster dona capillus olet.
Sic uetus lectio. neq; tamē minus elegās: neq; minus ipsius Ouidij existimandum id, quod prius legebatur, carmen. Non arabo noster rore capillus olet.

N il de te mecum est, nisi tantum iniuria: nec te
Admoneat, quod tu munus amantis habes.
Sic in ueteribus: & recte mea sententia. quidam tamen admonuit malunt, neq; id non recte. ad hæc pignus in quibusdam, non munus.

Q uem supra ramos extendit aquatica lotos,
In nōnullis expendit. in alijs expandit. recte oīa.

C onstitit ante oculos Naïas una meos.
Sic in ueteribus, & profecto recte. inferius enim Ibimus ó Nymphe. Quidam aliter legunt. mihi, cum sequatur, Constitit, & dixit. repetitum id constitit, & ouidianū maxime, & pelegans uidetur.

N ec mora uersus amor fugit lentissima mersi
Pectora. Sic uetus lectio. & recte. quo. n. pacto prius legebantur hæc carmina, maxime inter se dissidebant.

G rata lyram posuit tibi Phœbe poëtica Sappho:
Sic in omnibus: ut non substantiuum sit, sed adiectiuum poëtica. quidam poëtria corrigunt, ut psaltria, & alia nonnulla.

N unc uellem facunda forem.
Fortasse rectius sit, forent.

S iue redis: puppiq; tuæ uotiua parantur
Munera. In nonnullis paramus. mihi parātur placet.

Elegia I.

V t iam nulla tibi non sit legisse uoluptas:
Siquis diligenter sensum carminis consyderet: multo id fortasse rectius iudicabit, quod in nonnullis legitur. Vt non ulla tibi iam sit legisse uoluptas.

Eleg. II.

A n subit? & tacita callidus arte nocet?
in quibusdá, tecta callidus arte nocet? recte utrúq;.

Eleg. V.

A estus erat: mediamq; dies exegerat horam:
Legitur & excesserat recte.

Eleg. VIII.

C um bene deiectis gremium spectabis ocellis.
fortasse spectaris rectius.

H as quoq; quas frontis rugas in uertice portas,
Nusquam aliter: ego aliud quid desydero.

N ec te decipiant ueteris quinquatria ceræ.
Nihil hic ea dictio quinquatria significat. fortasse, ut in quibusdam, quinq; atria legendum. ut maxime nobilis significetur is, cuius maiorum imagines uel quinq; compleant atria.

N ec nocuit simulatus amor: sine credat amari:
In nonnullis, se credat amari.

E t sibi pauca rogent, multos si pauca rogabunt:
Legitur etiá, multi si pauca rogabunt: quæ fortasse uerior lectio.

Eleg. IX.

E rgo desidiam quicunq; uocabit amorem.
rectius in quibusdam, uocauit.

Eleg. XII.

V ulturis in ramis, & Strygis oua tulit.
In quibusdam, ora non oua.

Ex II Amorum Eleg. I.

Quid pro me Aiaces alter, & alter agent.
In quibusdam, Atrides non Aiaces. utrũq; recte.

Eleg. V.

H ic erat aut aliquis color ille simillimus horum.
Multo rectior uetus lectio. His erat aut alicui color ille simillimus horum.
I lla, nisi in lecto, nunquam potuere doceri.
Legendũ, ut in nonnullis, nusquam potuere doceri.

Eleg. VI.

O mnes quæ liquido libratis in aëre pennas.
In ueteribus, uibratis. Sed & recte libratis.
S eptima lux uenit non exhibitura sequentem.
Aderat in quibusdam legitur, non uenit.
C onuertit uolucres in sua uota pias.
Nonnulli, in sua uerba pias: & fortasse melius.

Eleg. VII.

S cilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem.
Legitur in nonnullis, quæ tam tibi fida: & fortasse rectius.

Eleg. VIII.

P onendis in mille modis perfecta capillis.

In quibusdam, præfecta, ut significet ancillá, quæ á capillis esset. Sed & perfecta fortasse rectius.

Eleg. IX.

L ædis: & in castris uulneror ipse tuis.
In quibusdam, meis.

V ix ullis præ me nota pharetra tua est.
In nonnullis. Vix illis præ me nota pharetra sua est. utrunq; recte.

S perando certe gaudia magna feram.
In antiquis, præmia non gaudia.

Eleg. X.

E rrat, ut á uentis discordibus acta phaselus.
In ueteribus, Errant, ut uentis.

E t medio late ponere membra toro.
Laxe uetus lectio, non late.

Eleg. XI.

P rima malas docuit mirantibus æquoris undas:
& uetus lectio restituetur, & sensus carminis erit rectior, si undis legas non undas.

Q uod si concussas Triton exasperat undas
Exasperet ex ueteri lectione legendum.

Eleg. XIII.

I si paratonium, genitaliáq; arua Canopi.
Rectius in nonnullis, genialia.

Eleg. XIIII.

C olchida respersam puerorum sanguine culpant.
In quibusdam, natorum sanguine culpant.

Eleg. XVI.

V lmus amat uites, uitis non deserit ulmum.
Elegantius in nonnullis. Vlmus amat uitem.

Eleg. XVIII.

N os macer ignauæ Veneris cessamus in umbra:
  In quibusdam, ignaua.
S ceptra tamen sumpsi, curáq; tragœdia nostra
  In nonnullis, uersúq; tragœdia nostro.
Q uod licet, aut artes teneri profitemur amoris:
  Partes in omnibus. nos artes legendum putauimus.

Ex III. Amorum. Eleg. I.

Q uam tu non poteris duro reserare cothurno:
  Legendum ex ueteri lectione, poteras.

Eleg. II.

H oc satis est: alio cætera redde loco.
  Rectior uetus lectio. hoc satis hic.

Eleg. V.

I nachus in media Bithynide pallidus isse,
  Fortasse Melia legendum, ut sit Nymphæ nomen. fit enim & ab Apollonio secundo libro mentio eiusdam Meliæ Nymphæ Bithynidis, quæ Neptuno Amycum peperit. ὅν ποτε νύμφη- τίκτε ποσειδάωνι γενεθλίῳ ἐυνηθεῖσα βιθυνὶς μελίη.
T yburis argei spumifer arua rigas.
  Legitur & Pomifer, quod & Horatius. Et præceps Anio, & Tyburti lucus, & uda Mobilibus pomaria riuis. utrunq; recte.
S era tamen scindens inimico pollice crinem.
  Rectius in nonnullis. Sæua tamen scindens.
D um loquor, increuit latis spatiosus in undis.

In quibuſdam · latis ſpatioſius undis · & fortaſſe rectius ·

Huic ego næ demens narrabam fluminum amores ·
Quidam legunt, nunc demens · utrunq; recte ·

Eleg. VI ·

Aut non formoſa eſt, aut non bene culta puella,
Aut puto non uotis ſæpe petita meis ·
Multo rectior uetus lectio · At non formoſa eſt, at non bene culta puella: At puto non uotis ſæpe petita meis ·

Sed iacui pigro crimen onusq; toro
In quibuſdam, ſic iacui · utrunq; recte ·

Quid iuuat ad ſurdas ſi cantet Phineus aures ·
Sic in omnibus · Nos ex Homero phemius ·

Aut te traiectis ææa uenefica lanis
Sic in quibuſdam · Et in magicis quidem ſacris lanis utebantur, ut apud Theocritum στέψον τὰν κελέβαν φοινικέῳ οἰὸς ἀώτῳ · Sed & ranis in nonnullis ſcriptum eſt · ut de rubetis intelligatur, quarum maximus in magicis uſus ·

Eleg. VIII ·

Et Linon in ſyluis idem pater edidit altis ·
Dicitur inuicta conticuiſſe lyra ·
Sic in omnibus · quidam tamen Et linon in ſyluis idem pater abditus altis Dicitur inuicta conticuiſſe lyra · quæ lectio ſit fortaſſe rectior ·

Aſpice mæoniden ·
In quibuſdam adijce mæoniden ·

Quid nos ſacra iuuant ·
In quibuſdam · Quid nunc ſacra, iuuant ·

Eleg. IX.

Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.

Vetus lectio. ex alia parte trahebat amor.

Eleg. X.

Quando ego non fixus lateri spatiantis adhæsi?

In nonnullis, patienter adhæsi.

Eleg. XI.

Me lenone placet, duce me productus amator.

In nonnullis, perductus, & rectius fortasse.

Ex libro I. De arte amandi.

Phyllirides puerum cythara perfecit Achillem.
Sic nos legendum putauimus, ut sit pfecit, exacte erudiuit, ut, Ponendis in mille modis perfecta capillis.

Non ego Phœbe datas à te mihi mentiar artes:
rectius in quibusdam, mentior.

Andromeden Perseus nigris portarit ab indis:
Raptaq; sit phrygio graia puella uiro.
Nobis hæc elegantior uisa est lectio: cum in omnibus portauit ab indis: raptaq; sic, legeretur. neque tamen prior illa non recta.

Et potuit multas ipse decere pudor.
Rectius fortasse in nonnullis, timor, non pudor.

Parcior in nobis, nec tam furiosa libido est.
Sic in ueteribus, & recte, sed & fortior legi potest. ut in Herone, Fortius ingenium suspicor esse uiris. & in Metamorphoseon VII. Et iam fortis erat, pulsusq; resederat ardor.

Hanc matutinos pectens ancilla capillos,
In nonnullis, matutino.
Inde propinator nimium quoq; multa propinet:
Et sibi mandatis plura uidenda putet.
Recta sit fortasse hæc lectio. & congruus enim sane sensus elicatur, & ab omnibus hactenus probata est. mihi tamen nescio quo pacto id subbláditur magis, qđ in ueteribus propè omnibus libris legi.
Inde procurator nimium quoq; multa procurat,
Vt sibi mandatis plura uidēda putet. ut. s. id persequatur Ouidius: quod proximus carminibus cœperat: ac de iis loquatur: qui sub amici nomine obrepentes, maritos fallunt: atq; illis absentibus procuratores relicti: quod persæpe inter amicos, ac familiares euenit: uxoris etiam curam habentes, plura curent, quàm illis mandatum sit. hoc sensu uerba illa procurare, & mandata, & uidere, maxime proprio significatu proferrentur.
Et quicquid dices facies'ue proteruius æquo,
Rectior fortasse uetus lectio. ut qcqd dicas faciás'ue,
Hac minus est una fraude pudenda fides.
In nōnullis, tuenda fides, & fortasse rectius.
Grataq; in iliacis mœnibus uxor erat.
Sic in omnibus. ego graia legendum puto.

Ex secundo de arte amandi.

Qua licet inuentis aëra rumpe meis.
In nonnullis, quàm licet. utrunq; recte.
Dextra Lebynthos erat, syluisq; umbrosa Pachynne,

Nulla usquam insula Pachynne. Ideo Calymna, non Strabone solum, sed ipso etiam eodem Ouidio authore, legendum. qui octauo Metamorphoseon de eodem Icaro uerba faciens cum alijs nonnullis carminibus, quibus hic utitur, tum hoc propè totum sumit. Dextra Lebynthos erat, fœcundáq; melle Calymna.

At pater infelix, non iam pater, Icare clamat
Ex VIII. Metamorphoseon. nec iam pater.

Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amica.
In nonnullis. Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amanti.

Artis erunt cautæ mollia iussa meæ.
In quibusdam, certe non cautæ.

Tu male iactato, tu bene iacta dato.
In nonnullis. tu male iacta dato.

Ipse tene distincta tuis umbracula uirgis.
In nonnullis. Ipse tene distenta suis umbracula uirgis. & fortasse rectius.

Ionicas inter calathum tenuisse puellas
Legendum ex ueteribus, ut in epistolis. Inter Ioniacas.

Cynthius Admeti uaccas pauisse per æstus
In quibusdam, per herbas. in alijs pheræas. recte omnia.

Si tibi per tutum, placitumq; negabitur ire.
Placidum legendum ex ueteribus.

Sed tu, cuicunq; est retinendæ cura puellæ,
In quibusdam. Sed te.

In thalamos multis hæc uia fecit iter.

In antiq; in tabulas multis, & fortasse rectius, ut loquatur de ijs, qui testamenta senum his captans artibus, quibus ipse puellas captari docet.

D um nouus errat amor, uires sibi colligit usu.
In nonnullis colligat.

In ferrum flammasq; ruit, positoq; decore.
Legitur & pudore. recte utrunq;.

S ed lateri nec parce tuo.
In quibusdam, ne parce tuo.

C andidus, alcathoë qui mittitur urbe pelasga:
Profecto nulla usq̃ urbs Alcathoë. Ideo recte fortasse qdá et hic, & alijs nonnullis in locis, ubi Alcathoë ut nomen urbis legitur: Alcathoi corrigunt: ac Megaram intelligunt. cuius authore Pausania, imperium Alcathous Pelopis filius post megareũ tenuit, ducta eius ob occisum Cytheronium leonẽ in matrimonium filia. Sed & è duabus, quæ Megaræ erant, arcibus, ab Alcathoo altera, eodẽ Pausania authore, Alcathoë dicta est. atq; hinc fortasse Ouidius totam Megaram Alcathoën dixerit.

A d propiora uocor quisquis sapienter amabit.
Rectius fortasse in nonnullis, patienter amabit.

P eccent: peccantes uerba dedisse putent.
Rectius in antiquis. peccant.

E xima est uirtus præstare silentia rebus.
Nonnulli, exigua est uirtus.

Assidue domitas tempore fallit odor.
Assiduo nonnulli.

D ic agilem quæcunq; breuis.
Habilem in quibusdam.

N ec mirum populo si placet ipsa suo.
Multo rectius in ueteribus. si fauet ipsa suo. ac de fœminis intelligendum.

Quære nouem cur isse uices dicatur.
Nonnulli uias non uices legunt, moti fortasse eo Ouidij uersu, Et per quod nouies sæpius isset iter.

S ed neq; ramosa numerabis in ilice frondes.
In quibusdam, glandes.

N am non conueniens omnibus unus erit
In nonnullis.omnibus omnis erit.utrunq; recte.

A rs faciem dissimulata iuuet.
In quibusdam, iuuat.

N ec corám dentes perfricuisse probem.
Defricuisse in ueteribus, & rectius ut Cat. Dētem atq; rufam defricare gingiuam.

T u faciem cura, dum te dormire putemus.
Rectior fortasse uetus lectio. Tu quoq; cum coleris, nos te dormire putemus.

P allida purpureis tangat sua corpora uirgis.
In ueteribus tingat.

E nnius emeruit Calabris in montibus ortus,
Contiguus poni Scipio magne tibi.
A liter in omnibus. mihi tamen qui hos uersus ita castigarunt, recte admodum uisi sunt castigasse. atq; ideo eos secutus sum.

Quid minus Andromede potuit sperare reuincta:
In ueteribus. Quid minus Andromedæ fuerat sperare reuinctæ. recte utrunq;.

O mnia tradantur: portas reserabimus hosti.
In nonnullis, tradentur.
S urgit, & oppositas agitato corpore frondes.
Vetus lectio, appositas.
H oc faciet positam te mihi terra leuem.
Rectius fortasse in nonnullis positæ.
S emper in obliquo fusa sit illa toro.
In ueteribus. Stet uir: in obliquo fusa sit illa toro. & fortasse rectius, si quis diligenter sensum carminis consyderet.

Ex Primo de Remedio amoris.

N unc stat in immensum uiribus aucta suis.
Multo rectius. acta, ut paulo inferius, Et mala radices altius arbor agit.
H æc ut ames faciunt: hæc ut fecere, tuentur.
In nonnullis. hæc quod fecere.
Q uo tulerat uires græcia tota suas
In ueteribus. transtulerat. mihi prior magis placet.
M e duce non tumulo prodire iubebitur umbra.
Rectius fortasse in nonnullis, uidebitur.
A ufrimur cultu: gemmis, auroq; teguntur.
Omnia. in nonnullis, crimina non omnia.

Ex Secundo de Remedio amoris.

A ttrahat ille puer contentos fortius arcus:
Fortasse, at trahat rectius.
P asiphaës Minos in Progride perdidit ignes.

In nonnullis in Phronide. utcunque legatur: ego nusquam de his Minois amoribus quicquam legi.

Amphilochi frater, ne Phagida semper amaret,
Callirhoe fecit, parte recepta tori.

Alcmæonem profecto intelligit: qui, cum occisa matre argo fugiens, Psophidem, tunc Phegiam a Phegeo dictam, uenisset: Alphesibœam Phegei filiam uxorem duxit: cui inter cætera & matris monile dono dedit. postea cum hinc etiam, quippe ubi illi in dies augesceret potius, quàm minueretur furor, aufugisset: consulto delphico oraculo, in eam regionem uenit, qua Achelous mare irrumpit: hic & consedit ille: & Callirhoën Acheloi filiam uxorē habuit: ex qua Amphoterum, & Acarnanem filios genuit. Cum uero muliebri quadam cupiditate mota Callirhoë, Eryphilis monile summopere sibi optaret: Phegiá ob id regressus Alcmæon, ab Phegei filijs Temeno, & Axione occisus est. Hæc prope et plura Pausanias in Arcadicis. De hac omni re & Ouidius IX. Metamorphoseon meminit his uersibus.

Subductaq; suos manes tellure uidebit
Viuus adhuc uates: ultusq; parente parentem
Natus, erit facto pius, & sceleratus eodem:
Attonitusq; malis exul, mentisq;, domusq;,
Vultibus Eumenidū, matrisq; agitabitur umbris:
Donec eum coniux fatale poposcerit aurum:
Cognatumq; latus phegeïus hauserit ensis.
Tum demum magno petet hoc Acheloïa supplex
Ab Ioue Callirhoë, natis infantibus annos.

Addat: néue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus, priuignæ dona, nurusq;
Præcipiet: facietq; uiros impubibus annis.
Hoc uero in loco uidetur non Phagida, sed à Phegeo Phegida legendum: quamuis rectius esset Phegeida: Sed magna in his poëtarum licentia.
V xorem fato credat obesse suo.
In ueteribus, adesse.
D estituit somnus, si modo somnus erat.
In nonnullis. Destituit somnum. ut sit placidum somnum.
I bat ut ædonio referens trieterica Baccho.
In nonnullis, aonio. & fortasse melius. nam longa est secunda syllaba in ædonio.
F orte aderat iuuenis: dominam lectica tenebat.
In ueteribus, forte aderam iuueni.
N ec compone comas, cum sis uenturus ad illam.
In nonnullis, quia sis.
N on ego dulichias furiali more sagittas,
Ego quid id dulichias sibi uelit, non intelligo: neq; aliam lectionem inueni.
P ræterita cautus ripheide nauita gaudet.
Sic in ueteribus. quidam legunt Niseide.
E t poteras nupta lætus abesse tua.
Melior uetus lectio, lentus abesse tua.

Ex libello de medicamine faciei.

E t quo sit uobis cura tuenda modo.
In nonnullis, forma tuenda.

N anq; ubi puluereæ fuerint confusa farinæ.
In nonnullis. Iamq;, & fortasse rectius.

Ex Nuce.

N unc uterus uitio est, quæ uult formosa uideri.
Rectius fortasse in nõnullis. Nunc uterum uitiat: quod & II amorum idẽ Ouidius Eleg. XIIII.
Scilicet ut careat rugarum crimine uenter,
Sternetur pugnæ tristis arena tuæ.
Quin tota elegia de hac re conqueritur:

I am tamen inuenio qui me iaculentur
In quibusdã rectius, inuenias qui me iaculentur.

Ex somnio.

I ngenium dominæ lene mouebat anus.
In nonnullis, læna. utrunq; recte.

Ex Fastorum Primo.

L apsaq; sub terras, ortaq; signa canam.
in nonnullis, cano.
Quos aluit campus herba phalisca suis.
In nonnullis, terra phalisca.
E t fœnum capiti supposuisse fuit.
in quibusdam, nec fœnum. utrunq; recte.
N unc penna ueras, nunc datis ore, notas.
in nonnullis, uetitas.
I mpia per syluas uictor ad antra uenit.
Melius uetus lectio. ultor ad antra uenit. ut Virg. etiam. Nam maximus ultor
Tergemini nece Geryonis, spolijsq; superbus
Alades aderat.

P orrima placatur, Postuentaq;,
in nonnullis, Postuertaq;.

Ex secundo Fastorum.

R espice pacando siquid ab hoste uacas.
Rectius quod in nonnullis. pacando siquid ab orbe uacat.
T orrida cum mica
In nonnullis, Turbida.
P rimus ut est Iani mensis, & ante fuit.
in nonnullis, ita ante fuit.
T emplorum positor, templorum sancte repertor.
Sic in ueterib. sed fortasse rectior prior lectio. Sancte repostor.
H æc fuit illa dies, in qua ueientibus aruis
In aliquibus, armis non aruis. recte utrunq;.
Q uò ruitis generosa domus? male creditis hosti.
melius fortasse in nonnullis. male creditur hosti.
P an erat armenti, Pan illic numen aquarum.
Nonnulli equorum legunt.
A scendit, spondaq; sibi propiore recumbit
in nonnullis, resedit.
O ccursu præda recepta Remi est.
in nonnullis, Accursu.
I s iubet auferri paruos.
Rectius, quod in quibusdam, auferri pueros.
P ro quo nunc cernis sydera nomen habent.
In nonnullis. Pro quo, quæ cernis.
S ed procul è longa ueniebat Iulius alba.

Rectius nonnulli authore Liuio, sed Proculus lõga.
Quæ deus in campo perspiciat ipse suo
Prospiciat in quibusdam.

Ex Tertio Fastorum.

Palladis exemplo ponendæ tempora sume
Cuspidis. in quibusdam, cassidis.
Sæpe domum ueniunt.
In ueteribus, sæpe domum redeunt.
Credor, & ut credar, pignora multa dabo.
In nonnullis, pignora certa dabo.
Martia ter senos proles adoleuerat annos,
ter senis annis nonnulli.
Romani numen utrunq; soli.
uterq; in quibusdam.
Iuppiter huc ueniet ualida perductus ab arte.
in nonnullis, nostra perductus ab arte.
Addidit hic hominis, sumes ait ille capillos.
in nonnullis, summos ait ille capillos.
Coniugis: assueui semper amare uirum.
In nonnullis. Coniugis assuetæ semper amare uirum.

Ex Fastorum quarto.

Mota Cytheræa est: leuiter mea tempora myrto.
Melior fortasse prior lectio. Mota cytheræa leuiter, ut sit myrto cytheræa.
Venerunt cultus, mundaq; cura solo.
Nonnulli, sui, non solo legunt, & fortasse rectius.

Dadea

Da dea quam sciter: doctas cybeleia neptes
Scite in omnibus. nos sciter legendum putauimus.
Fallit: & in nympha Sangaride desinit esse,
Secunda Sangarij fluuij syllaba breuis est: neq; hic in Sangaride uideo quomodo produci possit. in ueteribus libris legitur Sagaritide, quae lectio mihi uidetur rectior. Video enim Sangarium & alibi ab Ouidio Sagarim dictũ quarto. s. de Põto. eleg. X.
Huc lycus, huc sagaris, peniusq; hipãisq; cratesq;
Tertia lux (memini) ludis erit.
in nonnullis, erat.
Perpetuam pacem, pacificumq; ducem.
in nonnullis, perpetuumq; ducem.
Iamq; leontinos, anisenaq; flumina cursu
In nonnullis rectius, amasenaq; flumina. Amasenus enim Siciliae fluuius, ut idem Ouidius XV. Metam. testatur his uersibus,
Nec non sicanias uoluens Amasenus arenas,
Nunc fluit: interdum suppressis fontibus aret.
Haec modo uerrebat stantem tibicine uillam:
Vetus haec, & uera lectio. tibicines autẽ dictae sunt rectae in aedificijs trabes, quibus tecta sustinentur, quo uocabulo & Iuuenalis satyra III. utitur eo uersu. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam,
Vre mares oleas
In nonnullis, Vre maris rorem.
Adde dapes in utranq; suas.
In nonnullis, in utrunq;. Sed rectius fortasse, quod in alijs, mulctramq;.

T unc iuuenes non dum facti fleuere quirites.
Rectius in quibusdam, iuuenem.
V rbs oritur (quis tunc hoc illi credere posset.)
Rectius in nonnullis, qs tunc hoc ulli credere posset?
T ota sitit tellus
Tosta in quibusdam, non tota

Ex quinto Fastorum.

E t præstat sine ui sceptra tenenda Ioui.
tenere in quibusdam.
D e quorum per me sanguine surgit honor.
Vulnere in nonnullis, non sanguine.
E t stygiæ nomen testificabor aquæ.
In nonnullis, numen.
V indice seruabat nullo sua publica uulgus
Nonnulli pabula legunt, non publica.
P lebis ad ædiles perducta licentia talis.
nonnulli delata malunt.
E xcipit hospitio iuuenem Phyllirius heros.
Recte in quibusdam, Phylireius. secunda enim Phy lires syllaba nullo pacto produci potest. prima quidem quamuis natura breuis sit, tamẽ producitur du plicato l, ut Phyllirides Chiron. idem fit in phyla= cæ. recte enim dicitur, Conueniunt matres Phyla ceides, & l duplicato, Phyllaceides.
A bstulerint celeres improba uerba noti.
in quibusdam, perfida uerba noti.

V irgáq; ianalis de spina sumitur alba.
Ponitur alba, in nonnullis.
I psa uolubilitas libratum sustinet orbem.
hic uersus, & sequentes quinq; in nullis uetustis exemplaribus reperiuntur.
O nimium faciles, ó toto pectore captæ
Captas in nonnullis. utrunq; recte.
D onec eum positis occuluere togis.
In quibusdam, donec eam.
A rs mihi non tanti est: ualens mea tibia dixi.
In nonnullis, ars optima dixi.
T ertia nox ueniet, qua tu dodona Thyene
dodoni, ut in quibusdam, rectius. ait autem Higinius Pherecydem Atheniensem Hyadas dixisse Liberi nutrices fuisse, & antea dodonidas nymphas appellatas: atque ipse nomina earum ponit: inter quas est & Thyene.

Ex Primo Tristium.

Elegia Prima.

H ei mihi quod domino non licet ire tuo.
In nonnullis, quo domino. utrunq; recte.
D ij facerent posses non meus esse liber.
quidam legunt, possem nunc meus esse liber, & fortasse rectius.
V t satis in media sit tibi plebe legi.

In nonnullis, & satis.

Eleg. III.

Hanc ego suspiciens, & adhuc capitolia cernens,
In quibusdam, & ab hac capitolia.
Sic doluit Priamus, tum cum in contraria uersus
Vltores habuit proditionis equus.
Rectior sit fortasse ea lectio, & superioribus carminibus congruentior, quæ a nonnullis substituitur.
Sic doluit Metius, tum cum in contraria uersos
Vltores habuit proditionis equos.
Sed nusquam inuenitur. atque ideo ego ausus non sum immutare, & tamen recte ij fortasse sentiant: qui eam probant.

Eleg. VII.

Aut mala nostra minus,
in nonnullis. At mala.

Eleg. X.

Barbara pars leua est auidæ substructa rapinæ.
Rectius in nonnullis, auidæq; instructa rapinæ.

Ex secundo Tristium.

Parcaq; fortunæ sunt tibi uerba meæ.
Rectius uetus lectio. Sunt ibi uerba meæ.
Solus ad ingressus missus septemplicis Istri.
in nonnullis, egressus.
Quodq; minus prodest, pœna est lucrosa poëtæ.
In nonnullis, Quoq; minus prodest.
Quodq; licet mimis, scena licere dedit.

Quodq; libet, in nonnullis.

Ex III. *Tristium.* *Elegia Prima.*

C *ingit & augustas arbor opaca comas?*
fores non comas ex ueteribus legendum.
M *e miserum, uereorq; locum, uereorq; potentem,*
I*n nonnullis, parentem, & fortasse melius.*

Eleg. II.

E *t pœnæ tellus est mihi facta meæ.*
L*egendum ex ueteribus, tacta meæ.*

Eleg. III.

E *t subit affectu nunc mihi quicquid abest.*
L*egendum ex ueteribus, affecto nunc mihi.*

Eleg. IIII.

N *on foret eumenides orbus,*
E*umedes, non eumenides legendum, qui* D*olonis pa*
ter fuit, ut apud H*omerum in* I*liados κ legitur.*
ἦν δέ τις ἐν τρώεσσι δόλων. εὐμήδεος υἱός.

Eleg. V.

V *t cecidi, cunctiq; meam fugere ruinam,*
I*n nõnullis,* V*t cecidi, cunctiq; metu fugere ruinæ.*
E *t singultantis oscula mista sonis:*
R*ectius quod in nonnullis.* E*t singultatis.*
Q*uæ ducis Aemathij fuerit clementia, pharos*
P*ræclariq; docent funeris exequiæ.*
E*t prima breui est pharos: nec quid sibi hic uelit*
scio. rectius in nonnullis P*orrus. ac de* A*lexandro*
M*acedone intelligendum.* Q*ui & deuicto* P*orro nõ*
peperat solum: sed & regnum restituit: & defun

cto Dario, praeclarissimas exequias celebrauit.

P eccatumq́; oculos est habuisse meos.
Meum in nonnullis rectius.

Eleg. XIIII.

S uscipis exceptis ecquid mea carmina solis
Colligis in nonnullis.

Ex IIII. Tristium. Elegia Prima.

C orq́; uetustà meum tanquam noua uulnera norit.
Rectius in quibusdam, sentit.

Elegia secunda.

A uribus hic fructus praecipiendus erit.
Percipiendus in nonnullis rectius.

Ex V. Tristium. Elegia II.

S ic ad pacta tibi sydera tardus eas.
In quibusdam, parta. utrunq; recte.

Eleg. III.

F er bone Liber opem: sic altera degrauet ulmum
Sic in pluribus, & recte. sunt tamen qui malint, sic altam degrauet ulmum. quod & in nonnullis legitur.

Eleg. VI.

N on adeo totis fatis urgemur iniquis,
Toti fortasse legendum.

E lige nostrorum minimum, minimumq́; laborum.
In nonnullis minimum de parte laborum, & fortasse rectius.

Eleg. IX.

N unc quoq; quamuis est iam iussa quiescere, quin te
Legendum ex ueteribus. Nūc quoq; se, quamuis est iussa quiescere,

Eleg. XI.

T eq; uelint sine se comprecor esse deum.
Multo rectius uetus lectio, esse diu.

Ex Primo de Ponto.

Elegia tertia.

I ra uiri mitis non me misisset in istam
In nonnullis, dei mitis.

Elegia V.

Q uæ tulit Aesoniden firma carina fuit.
In nonnullis, sacra carina fuit.

N ec mihi Typhis erat rector: nec Amyntore natus
Q uas fugerem docuit, quas sequererq; uias.
In quibusdam, nec Agenore natus: & recte: ut Phineus scilicet intelligatur: qui, cum uates esset, omnia argonautas, quæ illis agenda essent, docuit. fuit autem Phineus Apollonio Rhodio, & Valerio Flacco authoribus Agenoris filius. quāuis alij (ut Apollonij Interpres ait) ex Phenice Agenoris filio, & Cassiepia genitos dicant, Cilicem, Phinea, & Doriclum.

Elegia VI.

V t sub iudicium singula uerba uocem.
In nonnullis, Et sub iudicium.

Eleg. VII.

Quam finit officium, militiæq; labor.
fortasse legendum. Cum finit.

Ex II de Ponto. Eleg. I.

Armaq; cum telis in strue iuncta suis.
in strue mista suis, in nonnullis.
Totq; tulisse duces captiuos addita collis
Captiuis in nonnullis rectius.
Pertulit huc idem nobis Germanicæ rumor.
Hic idem, in nonnullis rectius.
Oppida sub titulo nominis esse tui.
In nonnullis, isse tui, & rectius.

Eleg. V.

Tu tamen hic structos inter fera prælia uersus,
Scriptos in nonnullis.
Cætera materia debilitante iacent.
Rectius in nonnullis, debilitata.

Eleg. VIII.

Exit, & auxilium non leue uultus habet.
Cum in omnibus uulnus, nos uultus putauimus legendum.

Eleg. IX.

Et quid præterea peccarim,
Ecquid in nonnullis.

Eleg. X.

Trinacris est oculis te duce uisa meis.
In nonnullis, Trinacria est oculis.

S acrifici genus est.
In nonnullis. hoc sacri genus est.
C ætera pars concors, & sine lite fuit.
multo rectius par concors. ut apud Ciceronem in libro de amicitia, uix tria, aut quatuor nominãtur paria amicorum. Cætera autem, eo modo dictum, quo apud Virgilium, cætera graius.

Eleg. III.

E t ueniet uotis mollior aura tuis.
hora in quibusdam.

Eleg. IIII.

I rrita uotorum non sunt præsagia uatum.
Verorum ex ueteribus legendum.
B arbara iam capti poscunt insignia reges.
In nonnullis, ponant insignia. Sed & in quibusdam, capiti non capti.

Eleg. VI.

T urpe erit ambobus, longo mihi proximus usu,
Cognitus non proximus in nonnullis.

Eleg. IX.

S cribentem iuuat ipse labor: minuitq; dolorem.
In nonnullis, ipse furor: minuitq; laborem.

Ex IIII. de Ponto. Elegia prima.

V iderit ad summum dixi.
Ad summam, in nonnullis.

Eleg. IX.

C æsar: & est oculis subdita terra tuis.
Legendum ex ueteribus, ut est oculis.

P erueniunt istuc & carmina forsitan illa.
Perueniant in nonnullis.

Eleg. X.

Q uemq; refers imitere uirum: uetat iste profecto.
Rectius, ille, in nonnullis.

S ed præstandus amor res non onerosa uolenti:
Operosa, in nonnullis.

H æc tibi qui præstas.
In nonnullis, perstas,

Eleg. XII.

E t potes in. uersum Tuticani more uenire.
In nonnullis, Nec potes in uersum.

Eleg. XV.

M eq; tuum libra norit & æra magis.
in nonnullis, minus.

Ex libello in Ibim.

Q uam licet, & misero debitus hostis ero.
in nonnullis. quod licet & misero. in alijs, quod licet hei. misero.

Q uam uetus accensa separat ira pyra.
In ueterib. quem uetus.

A ltera tartareis sectos dabit unguibus artus.
Anguibus non unguibus in ueteribus.

E t ne longæ suæ præsagia diceret horæ,
Rectius in ueteribus, suo præsagia diceret ore.

Quiq́; ab equo præceps alienis decidit aruis.
Nonulli ex Homero legunt, *in aleis decidit aruis. mihi & prior uidetur recta.*
T *essimaniq́; patri, Calligonesq́; uiro.*
Quidam, *Tisameniq́; patri, Callirhoësq́; uiro. ac de Alcmæone intelligunt.*
V *tq́; ferox Phalaris lingua prius ense resecta,*
Ore resecta, *in ueteribus.*
V *t satus Hippomoo,*
Quidam, *Hipponoo.*
E *t puer harpagidæ,*
Vt *puer in nonnullis.*
V *tq́; Milo robur deducere fissile tentes.*
Diducere *legendum.*

Ex *epistola ad Liuiam.*

E *rumpunt, iterumq́; grauant, gemitumq́;, sinusq;*
Gremiumq́;, *sinusq;, ex ueteribus legendum.*
T *ãdem ubi per lachrymas licuit, sed flebilis orsa est.*
in ueteribus rectius. Sic flebilis orsa est.
I *nter quæq; ruit ponere certus erat.*
Rectior *uetus lectio inter quæq; ruens.*
E *t Drusum prunæ, quod licuitq́; dedit.*
Legendum, *ut in ueteribus, & Drusum patriæ.*
C *onsuluit fractis mœrentem fascibus urbem.*
Legendum *ex ueteribus. Consul init fractis.*
C *ertat onus luctu generosa subire iuuentus.*
Legendum, *onus lecti.*
Q*uid petijt uult ille, tibi ut sua facta placerent.*
Legendum, *quod petijt, tulit ille.*

A st pedes exequias reddit, equesq; duci.
Legendum. Et pedes.
I pse pater flauis Tyberinus adhorruit undis
Inhorruit ex ueteribus legendum.
S ustulit è medio nubibus amne caput.
Sustulit & medio, puto legendum.
S ustentabat aquas, cursusq; inhibebat equorum.
In nonnullis, aquarum.
I rrita nec flammas amne morare tuo.
Irrite nec flammas in ueteribus.
S tructaq; pendenti pumice saxa subit.
Structaq; pendenti, legendum ex ueteribus.
N ec sua præ templi nomina fronte leget.
Pro templi, ex ueteribus legendum.
S æpe Nero in lachrymas summissa uoce loquetur.
Legendum, Sæpe Nero illachrymans.
I nuenit in tota mœror in urbe locum.
Legendum. Inuenit tota.
Quod solum domito uictor ab hoste tulit.
Solus in ueteribus.
I lla rapit iuuenes: sustulit illa senes.
in ueteribus. sustinet illa senes.
N ata quod es alte:
in ueteribus. Nata quod ex alto.
S emineces oculos sustinuere tibi.
tui legendum puto.
S anctaq; & immensi Cæsaris icta manus.
Domus, in ueteribus non manus.
E t merui lachrymas, elicuiq; deo.
Emerui, in ueteribus.

D icta Iouis pars uoce probant, stimulosq; frementi
Adijciunt. In quibusdam, furenti.
C aeruleum Tritona uocat, conchaq; sonanti
in nonnullis, sonaci.
F erre modo posses? quo consolante dolores?
in quibusdam. doleres.
I nuentum medicina meum est: opifexq; per orbem
Dicor. Multo rectior uetus lectio opiferq; per or
bem. quo uocabulo idẽ Ouid. et XV. Meta. utitur.
Cum deus in somnis opifer consistere uisus.
A pidanusq; senex, lenisq; amphrysus, & Aeas.
in ueteribus omnibus, Eridanusq; senex. & pro
fecto non solus est eius nominis in Italia fluuius.
Sed et Eridani cuiusdam Atticae fluuij Ilissum in-
fluentis meminit Pausanias. mihi tamen qui Api-
danus castigarunt recte uidentur castigasse. Cum
enim dicat Ouid. Conueniunt illuc popularia
flumina primum: et Thessalis sit fluuius Peneus:
Thessaliae sunt profecto flumina nominanda: non
uel ignobiles Atticae riuuli conquirendi. Apida-
nus autem accepto ad Pharsalon Enipeo in Peneũ
illabitur. Vt Strabo.
V nguláq; in quinos dilapsa absumitur ungues.
in nonnullis, diducta absumitur ungues.

Ex secundo Meta.

E t modo quos illi fatum contingere non est.
in nonnullis, fas tum contingere non est. mihi fa-
tum magis placet.

Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo.
recta lectio. Sed & recte nonnulli legunt. Sensere iacentia tergo.

C ombustaq; nubila fumant.
in ueteribus, ambustaq; nubila fumant.

C onsternuntur equi:
Multo in antiquis quibusdam rectius. Consternantur equi.

C orpora dant tumulo: signant quoq; carmine factū.
Legitur in nonnullis saxum non factum. in alijs fatum. omnia recte.

Qualis cum deficit orbe
in nonnullis orbi, & fortasse rectius.

A rcuit omnipotens.
Arguit in omnibus. nos arcuit legendū duximus.

S eruandum dederat, sic inconfessa quid esset.
Sic in ueteribus. Sed rectius fortasse nonnulli. Sed. enim inconfessa. legitur etiam. Sed non confessa.

Quam quondam nympha Chariclo
Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit
Ocyrhoën. in ueteribus Charicto. Sed profe cto Chariclo Chironis uxor fuit, authore Pindaro atq; alijs: ideo nos Chariclo castigauimus.

I llud erat tempus, quo te pastoria pellis
Texit: onusq; fuit baculus syluestris oliuæ:
Alterius dispar ē septem fistula cannis:
Sic in pluribus antiquis exemplaribus. ac si hoc modo legatur: ob id, quod alterius dixit, intelligendum est: unius manus onus fuisse baculum: alterius fistulam. Sed & in ueteribus quibusdā. Onus

dextræ baculus sylvestris olivæ: quæ si probetur lectio: verbum fuit subintelligendum est, quod sæpius à poëtis prætermittitur. Nōnulli malūt legere. Alternis dispar è septem fistula cannis. ut id dicat Ouidius. Nunc baculum solitum ferre Apollinem, nunc fistulam.

-Sub illis

Montibus inquit eunt (& erant sub montibus illis) Sic in nonnullis. mihi prior lectio magis placet. Montibus inquit erant: ut scilicet sequens parenthesis (& erant sub montibus illis) sit uerbi repetitione uenustior.

Ex tertio Metamorphoseon

Vrna dedit sonitum: longo caput extulit antro
In nonnullis, longum.

Tegmen direpta leonis-
Pellis erat: rectius in nonnullis, direpta leoni.

Exilij felix. Sic in ueteribus nonnullis & recte.
Sed & exilio felix non minus recte.

Et substricta gerens sicyonius ilia ladon.
Lagon in nonnullis, quod & Planudes.

Qua tamen usque potest
Rectius fortasse in ueteribus, quo tamen usq; potest.

Dumq; dolet, summa, uestemq; reduxit ab ora:
Cum summo ab ore in omnibus, nos ita legendum credidimus.

Quis furor anguigenæ proles mauortia uestras
Attollit mentes? Pentheus ait.

multo in nonnullis rectius. Attonuit mentes.

H ac Tyron, ac profugos posuisti sede penates:
Sic legendum ex uetustissimis exemplaribus, cum prior lectio A tyro, hac profugos, repugnante syllaba claudicaret. imitatus est autem Virgilij carmen ex primo Aene.
Ilium in Italiam portans, uictosq; penates,
quam alibi Ouid. Iliõ in tyriã trãsfer felicius urbẽ.

D extera Naxos erat.
In nonnullis fortasse rectius. Dextra Naxos erat.

V ixq; animum firmat deus, excute dicens
Corde metum: Chiamq; tene.
In nonnullis. Diamq; tene, & fortasse rectius. Naxos enim, quo iusserat Bacchus cursum nautas dirigere, Dia etiam authore Stephano, est dicta. Planudes tamen Chiam.

N on habet infelix, quæ matri brachia tendat.
Neq; in ueteribus libris inuenitur id carmen, quod ante hoc interponunt nonnulli: & si maxime inueniretur, expungendum esset, ita subsultat, ita nullius est sensus.

Ex quarto Metamorphoseon.

A t non Alcithoë mineias.
Arsinoë apud Planudem, non Alcithoë legitur.

H æc placet: hæc quoniam uulgaris fabula nõ est.
In nonnullis, Hoc placet.

S cinditur & tenui stridente foramine longas
Eiaculatur aquas. Nonnulli, & tenuis stridente foramine longe. sed & prior recta.

N ec loquar, ut quondam naturæ iure nouato.
in nõnullis,

in nonnullis, nec loquor.

S *æpe cytoriaco deducat pectine crines.*
In *omnibus, cytheriaco.* Sed *profecto cytoriaco legendum.*

D *esinis? aut fugio, tecumq; ait ista relinquo?*
Nonnulli *legunt,* De*sine: uel fugio. mihi prior lectio magis placet.*

N *il poterit* I*uno nisi inultos flere dolores?*
R*ectius in ueteribus. nisi inultos flere dolores?*

E *t obstantes reiecit ab ore colubros.*
R*ectius in nonnullis, colubras.*

I *nspirantq; graues animos:*
In *nonnullis, animas.*

S *puma fui: gratumq; manet mihi nomen ab illa.*
R*ectius in quibusdam, graiumq; manet.*

C *onstitit hesperio regis* A*tlantis in orbe:*
In *quibusdam rectius. regnis* A*tlantis in orbe.*

Q*uaq; patent nunc terga cauis super obsita conchis*
In *quibusdam, quaq; patet.*

Ex *quinto* Meta.

N *ec coniugalia festa*
et sexto etiã Ouidius *coniugalia secũda producta.*
Nec *mea uirginitas, nec coniugalia iura. & XI.*
Nec *coniugale solutum est* Fœdus *in alitibus. & fortasse coniugialia sit legendum.* Sed *uetera omnia exemplaria, coniugalia.*

E *ce syenites genitus* Methione Phorbas,
in ueteribus, Suenites. Nos *id u pro y. ueterum mo-*

re positum credimus. quin Syenites & Planudes. Syenites autem à Syene urbe ductum est: cuius incolas Syenites dici ait & Stephanus.

Inde Semiramio Polydæmona sanguine cretum,
Polydegmona Planudes, non Polydæmona.

Amphycus albenti uelatus tempora uitta
Rectius fortasse, Alphytus.

Tu quoq; iapetide non hos adhibendus ad usus,
Lampetide Planudes.

Sed retinente manu moriens, è poste pependit.
in quibusdam. Sed retinente manū. utrūq; recte.

Bactreus Alcaoneus,
Barceus Planudes. mihi bactreus placet.

Regisq; Thoastes,
Armiger, Choristes Planudes, non Thoastes.

Intrat: & immeriti uindex, ultorq; parentis
quidam immeritæ parentis legunt.

Inde caua circundata nube Seriphon
Deserit à dextra Cythno, Gyaroq; relictis.
In omnibus Cypro legitur. Sed tam longe à Seripho, & Cycladibus omnibus Cypros, ut nullum omnino in hoc uersu locum habeat. Ideo nos Cythno legendum putauimus: quæ una est Cycladū Seripho propinqua. authore Strabone, Stephano, & reliquis. Sed & Planudes hunc Ouidij locum ita interpretatur. Ἐνταῦθεν δὲ κοίλη νεφέλη περιχεθεῖσα τὴν σέριφον καταλέλοιπε, τήν τε κύθνον καὶ γύαρον δεξιὰς ἀφεῖσα, ὅθεν συντομωτάτη ὁδὸς ἔδοξεν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἰούσῃ, τάς τε θήβας καὶ τὴν παρθενικὸν ἑλικῶνα ζητεῖ.

F usat repurgato fugiebant nubila cœlo.
In quibusdam fortasse rectius, fusa repurgato.
D epositoq; metu uidet hunc Erycina uagantem
Monte suo residens, natumq; amplexa uolucrem,
Multo rectius, qđ & in nonnullis legitur: & è Pla
nude etiam colligitur,
Deposuitq; metum. uidet hunc Erycina uagantem
Monte suo residens, natumq; amplexa uolucrem,
I psumq; regit qui numina terræ.
Fortasse rectius, id quod nonnulli legunt, ipsumq;
regit qui numina ponti.
S olis ab occasu, solis quærebat ad ortus
In nonnullis, solis ad occasus.
M irantem, flentemq;, & tangere monstra pauentem
Parantem in quibusdam, non pauentem.
F ertilitas terræ latum uulgata per orbem.
In nonnullis, totum uulgata per orbem.
E x Acheronte suo furuis peperisse sub antris.
In nonnullis. syluis peperisse sub atris.
T erritaq; insisto propioris margine fontis.
Ripæ in quibusdam non fontis, & rectius.
S ed certe, sonituq; pedum terrebat:
In quibusdam, sonitusq; pedum terrebat. in alijs,
sonituq; pedum terrebat. omnia recte.
P langere, dumq; uolunt:
In quibusdã fortasse rectius. dumq; uolũt plãgi.

Ex VI. Metamorphoseon.

E xiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.

Sic in nonnullis, & recte legitur. dicitur enim in fabulis, cum certaret cū Pallade Neptunus de Athenarum nomine, percusso à Neptuno scopulo mare subito extitisse. Sed et equum à Neptuno eo pacto editum illo in certamine non minus est reperire. ideo prior etiam lectio recta. Exiluisse ferum: ferum autem equum dici satis sit nobis Virgilij authoritas

In latus, inq; feri curuam compagibus aluum

Exul erat mundi.

In quibusdam, mundo.

Quodq; licet tacito uenerantur murmure numen
Latonæ turba quantum distabat ab orba,
Indignata Dea est.

Vti id fortasse sit rectius, quod in quibusdam. Latonæ turbæ. ut sit turbæ uenerantur: sic ex ijs, quæ sequuntur, procul dubio sensus qui placeat, elici nullus potest. Legitur in nonnullis, quæ quantum distat. in alijs, quæ quàm distabat. ego quoquo modo legatur, aliud quid desydero. est & exemplaria inuenire, in quibus hoc insertum sit carmen.

Tantum animosa sui furijs agitata doloris
Indignata Dea est. hoc uero ut rude, et minime Ouidio dignum est, ita audacter excludi debet.

Terga premunt: auro grauidis moderantur habenis.

Quidam legunt, grauidisq; auro moderantur habenis. Sed multo mea sententia rectius in ueteribus nōnullis legitur, auroq; graues moderātur habenas.

Vidi præsens, stagnumq;, locumq;.

In quibusdam, lacumq;.

I lla suam uocat hanc, cui quondam regia coniux
Orbem interdixit. in nonnullis, regia Iuno. Sed & regia coniux non minus recte. id quod sequitur in nonnullis fortasse rectius. orbe interdixit.

Quam uix erratica Delos
Orantem accepit.
Rectius in quibusdam. Errantem accepit. ut superius. Tu terris erras, ego dixit in undis.

S ydereo siccata sitim collegit ab aestu:
In quibusdam, concepit.

C oncolor huic humerus nascendi tempore dextro
Corporeusq; fuit. Multo rectius in quibusdam, hic humerus.

H inc placido dantur sua corpora somno.
nonnulli, tradunt.

A ttonitumq; trahens intra sua moenia ducit.
Alij, limina.

A bstulerant, ferro rapiam.
Fortasse rectius sit, abstulerunt. ut apud Virg. Steteruntq; comae. &, Miscueruntq; herbas, & non innoxia uerba.

S ceptra loci, rerumq; capit moderamen Erechtheus.
In quibusdam, regniq; capit.

O rithyam adamans fuluis complectitur alis.
In ueteribus prope omnibus, rectius. Orithyan amans fuluis amplectitur alis.

Ex VII. Metamorphoseon

Magna sequar: titulum seruatae pubis achiuae,

Sic in nonnullis. Sed & puppis achiuæ, quod in quibusdam, legi recte potest.

D *iriguere metu minyæ: subit ille: nec ignes Sensit anhelatos.*

Sic in ueteribus. præterquam quod non ignes, sed illos, aut ullos, sensit anhelatos, aut anhelatus, aut anhelantes. Varia enim sunt in hoc exemplaria. sed nos ignes legendum putauimus, ut & alibi Ouidius.

Isset anhelatos non præmedicatus in ignes.

D *issimilemq; animum subijt pater Aeta relictus.*

In nonnullis, subijt Aeeta relictus.

N *on annis renouare tuis*

In quibusdam, reuocare.

N *uda pedem, nudos humeris infusa capillos: quidam, nudis humeris.*

-Nullo cum murmure serpens

Sopitæ similis nullo cum murmure serpit:

Immotæq; silent frondes:-

Nullus, si hoc pacto legantur, est horum carminũ sensus. atq; ideo recta sint fortasse nonnulla exemplaria: in quibus medio excluso carmine, Nullo cum murmure sepes, Immotæq; silent frondes: legitur. Sed & recte legi potest, Nullo cum murmure serpens, ut sit qes serpens nullo cũ murmure. Sequẽtia uero carmina, ut in ueteribus qbusdam, Sopitis similes nullo cum murmure sepes, Immotæq; silent frondes:

Quæ lectio et è Planude colligitur.

C *ustodemq; rudem somno sopistis:*

Quidam, rudem somni.

Multa quoq; Apidani placuerunt gramina ripis:
& hic Eridani in omnibus. Sed ego iisdem rationibus, quae superius primo libro adduxi, permotus, quod scilicet hic etiam Thessaliae loca & flumina ab Ouidio percenseantur: inter quae non magis sit attico, quàm gallico Eridano locus: eos, qui Apidani castigarunt: secutus sum. Idq; eo libentius feci, quod Planudes etiam, qui in primo, ubi idem error, cū caeteris errauerat: hic meliora uidetur secutus exemplaria. Sic enim hoc carmen interpretatur. πολλαὶ δ᾽αὐτῇ καὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ ἀπιδανοῦ ἤρεσαν.

Ante quaterdenos hunc se reminiscitur annos
Cum in omnibus, nunc se reminiscitur, nos hunc se legendum credidimus. quam lectionem & Planudes secutus est. qđ uero sequebatur carmen, qđ in pluribus id antiquis exemplaribus non inuenitur, et superfluere uidetur: expungendū duximus.

Ille cruore fluens subito tamen alleuat artus:
Cubito non subito ex ueteribus legendum.

Et stricto toties iratus amore.
Spreto in nonnullis.

Florentemq; cythnon, syron, planamq; seriphon,
In omnibus, florentemq; tyron, cypron planamq; seriphon. Nos neutrū probamus. Cypron & Tyron, quae longissime absunt à cycladibus, legi nullo pacto potest. uti tamen Cypron è Cythno deprauatum, ut alio etiam in loco superius diximus: propè affirmauerim: ita non ausim Cythnon prima correpta loco Tyri ponere, et Syron, ubi Cyprō

ſubſtituere. ac mea quidem ſententia Cythnon pla namq; Scriphon, recte legatur. quid uero Tyri loco ſit reponendum, quærant alij.

D ucite: & omnis eat. rerum ſtatus iſte mearum.
In pluribus, dicite, non ducite. Quin & melius fortaſſe diuidatur carmen quo pacto Planudes. Dicite: & omnis eat rerum ſtatus iſte mearum.

I n partem leti citius uenit, atq; ſalutis.
Aliter in quibuſdam, & fortaſſe rectius,
Vt'q; ſalutis,
Spes abijt: finem'q; uident in funere morbi:
Indulgent animis.

I ſſe ſub amplexus Aſopidos Aëginæ:
Sic nos legendum putauimus, atq; id ex ueteribus quibuſdam collegimus. ut diuidatur. ſ. diphthongus, ut apud Virg. Neptuno aëgeo.

E t rami totidem, totidem'q; animalia ramis
Rectius in quibuſdam, & ramos totidem.

C eſſit & exitio multis, pecori'q; ſibiq;
Ruricolæ pauere feram.
Sic in ueteribus multis. ſed fortaſſe rectius ſit quod in quibuſdam. Ceſſit & exitio multis, pecorum'q; ſuumq;. ut ſit multis pecorum, & ſuum. quam lectionem & Planudes agnoſcit, ſic hoc carmen interpretatus, καὶ πολλοῖς ἐς ὄλεθρον προβάτων καὶ χοίρων γέγονεν. quod uero ſequitur, Ruricolæ pauere feram. In nonnullis, Rurigenæ. Planudes Indigenæ. qui ſic interpretatur, ἔδρασαν δὲ καὶ οἱ ἰθαγενεῖς τὸ θηρίον. quod fortaſſe ſit rectius. ſequitur enim, uicina iuuentus.

G eneris falsa est ea fabula: uerum
Et ferus, & captus nullius amore iuuencæ,
In nonnullis, uerus non uerum: mihi uerum magis placet.

S tantq; uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
Legitur in nonnullis & alterum eiusdem sententiæ carmen.
Et setæ rigidis similes hastilibus horrent.
Atq; utrunq; mea sententia Ouidij est. cum tamen alterū repudiandū sit: proximum hemistichiō, riget horrida ceruix. i causa fuit, ut hoc excluderemus.

T yndaridæ gemini præstantes cæstibus alter
In nonnullis. spectatus cæstibus alter.

N emorisq; decus Tegeæa lycæi.
Quod post hoc sequebatur carmen,
Venit Atalanta Schenei pulcherrima uirgo.
tum quia in ueteribus non inuenitur, tum quod et syllabis claudicat, et rude ac nihili est. reiiciendum duximus.

V t excussis elisus nubibus ignis.
In quibusdam, elisi ignes.

E micat ex oculis: spirat quoq; pectore flammas.
In quibusdam, flamma.

O rithyæ magni rostro femur hausit adunco.
Orichiæ in nonnullis. Planudes Orityæ.

A' syluis syluas, & ab aruis arua reuulsi:
Reuelli in quibusdam, & recte.

M edio circundata muro.

Quidam modico legunt non medio.
N ec refert dominos illic famulos ne requiras
Famulos ue in quibusdam.
Quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
In nonnullis, qua caua sunt.
V ultumq; uirilem
Induit, & uultus pisces capientibus aptos.
Legendum ex ueteribus, cultus non uultus.

Ex. IX. Meta.

N escia quem maneat tanti uictoria regni.
In nonnullis belli non regni.
H unc tamen ablati domuit iactura decoris:
In nonnullis hunc tantum. & fortasse rectius.
H is elisa iacet moles nemeæa lacertis:
Quod post hoc legebatur carmen,
His Cacus horrendum tyberino in littore monstrũ
Quod & syllaba repugnat: & in plurimis anti quis exemplaribus non inuenitur: ideo nos repudiandum arbitrati sumus. Sunt tamen qui malint retinere: sed corrigant. Quidam. His iacet horrendum. quidam, Cacus & horrendum.
I ugulata pellice testor?
fortasse sit rectius tester. Superius enim memorem. Sed & testor recte.
L otos in hanc nymphe fugiens obscœna priapi,
Lotis fortasse legendum sit. Lotis enim non Lotos dicta Nympha illa, quæ in lotum uersa est
H eu mihi, quæ male sum quos tu sortita parentes

Rectius in ueteribus. Et mihi, non hei mihi.

Quoq; Chimæra iugo medijs in partibus ignem
Pectus & ora leæ, caudam serpentis habebat.
Male qui hircum non ignem. fortasse ingens legẽdum. ut sit ingens pectus, atq; id dicat Ouidius, quod Lucretius eo uersu.
Prima Leo, postrema Draco, media ipsa Chimæra.

Sanctaq; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
In nonnullis uariusq; coloribus Apis.

Spes est, quæ capiat, spes est, quæ pascat amorem.
In nonnullis, amantem.

Ex. X. Meta.

Ipse suos gemitus folijs inscripsit: & ai ai
Flos habet inscriptum, funestaq; littera ducta est.
In ueteribus multis & ya: quam lectionem sunt q probent: ego non uideo cur probare debeam: cum nullo pacto Aiacis nomen his literis describi possit: quod in eodem flore factum et hic paulo superius ostendit Ouidius, cum inquit.
Tempus & illud erit, quo se fortissimus heros
Addat in hunc florẽ: folioq; legatur eodem.
& XII.
Littera communis medijs, puero q; , uiroq;
Inscripta est folijs: hæc nominis: illa querelæ.
Querelæ dicũt qdã ya esse posse. nominis nõ uideo, quo esse possit, cum Aiacis tamen nomen designandum sit. Ideo illi mihi recte sentire uidentur, qui & ai ai legunt. ai enim & querelæ est, & Aiacis nomen innuit. Quin Planudes sic interpretatur.

καὶ αἶ αἶ τὸ ἄνθος ἔχει δὴ γεγραμμένον. & tamen fortasse sit rectius ai nō repetere, sed diphthōgum diuidere, quod sæpius à poëtis fit: & latinorum morem sequi, apud quos ai est bisyllabum, quod et in ipso hoc Aiaas nomine licet cognoscere.

E t officium commisso spondet amori,
nonnulli, at officium.

Ex XI. Metamorphoseon.

Quæ postquam rapuere feræ: cornuq́; minaci
Diuulsere boues.-
In nonnullis, cornuq́; minaces, utrunq; recte.

C armine uocali clarus, cytharaq́; Phylammon.
Huius Philammonis fit ab Apollonij interprete mentio: qui ait Pherecydē dixisse nō Orphea cum argonautis, sed Philammonem nauigasse. hunc uero ait Suidas fuisse Thamyræ Thracis patrem.

-Gestumq́; manus Ceycis habebat.
Planudes. sceptrumq́; manus Ceycis habebat.

I ngemit Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
Fortasse legendum sit. Ingemit Halcyone lachrymans: mouet atq; lacertos.

F ertur Alixirhoë
Alixothoë Planudes.

P rospicit Hesperien patria cebrenida ripa,
Eperien in omnibus. quin & Planudes, ἠπερίην.

Ex XII. Metamorphoseon.

Quem uastum, uastior ipso

in nonnullis. ipse.

Quæ mihi tunc primum, tunc est conspecta supremũ.
in quibusdam. Quæ mihi tunc primum fuerat conspecta uolucris. Sed et prior recta. ait enim inferius, sed auis nunc unica Cæneu.

Cum tamen ille ferox,
In nonnullis. Cur tamen in alijs. Et tamen.

Non ea Tydides non audet Oileus Aiax
Si Oileus legatur, sumẽdum est pro Oileius. qdam malunt Oileos, ut intelligatur filius.

EX XIII. Metamorphoseon.

Iste tulit pretium.
In quibusdam, ipse.

(Heu pars una ducum)
Sic in omnibus. Sed fortasse sit rectius. Et pars una ducum.

Velaturq;, aliturq; auibus:
In quibusdam, Venaturq;, aliturq;.

Tantum ego te supero:
In nonnullis, Tanto ego te supero.

Quo dij crudeles, nisi uti noua funera cernam,
In quibusdam, nisi quo noua funera.

Expellitq; genis oculos:
In nonnullis. Expilatq; genis. utrunq; recte.

Terq; rogum lustrant: & consonus exit in auras,
Ter plangor:
In nonnullis, tum consonus exit in auras.

Ferre diu nequiere luem:

Sic in quibusdam, ut uirgiliano utatur uerbo, q de eadem pestilentia arboribusq;, satisq; lues, & letifer annus. in nonnullis tamen Ioue non luem.

P ræterreunt uecti:

In quibusdam, præter erant uecti.

H actenus acta tibi possum memoranda referre,

Legitur & miranda.

Ex XIIII. Meta.

N auifragumq; fretum,

In uetustis, Naüfragumq; fretum. ut tamen quadri syllabum sit, ueluti & id uirgilianum. et naüfra gum scyllacæum.

-A cheloidumq; relinquit
Sirenum scopulos, -

Profecto penultima A cheloidū syllaba breuis est. ideo fortasse A cheloiadum sit legendum.

-Nec adhuc spectasse tot annos
Quinquēnem poterat graia quater edere pugna.

In nonnullis, graiam pugnam. Sed licet aperte quid sibi hic Ouidius uelit, intelligatur: confusus tamen uerborum ordo, & sibi non quadrans, ali quid facit, ut desyderemus.

-Clarus subit Alba Latino:

In omnibus. Clarus subit ece Latino. Sed profe- cto Alba latino successit. ideo nos Alba non ece legendum putauimus.

I amq; palatinæ summam Proca gentis habebat.

Quamuis in omnibus. Iamq; Palatinus sum-

mæ loca gentis habebat. quia tamen nusquam legitur Palatinum Albæ regnasse: qui hoc carmen, ita castigarunt: recte mihi sensisse uisi sunt.

Non tamen ante mihi curam excessisse memento:
In quibusdam, Non tamen ante tui.

Dignam animam pœna congestis exuit armis.
In nonnullis, edidit.

(Nam memoro: memoriq; animo pia uerba notaui)
In quibusdam. tua uerba.

Ex XV. Metamorphoseon.

Palantesq; homines passim rationis egentes,
In nonnullis. ac rationis egentes. in alijs, ac ratione carentes. mihi, ac, uidetur superfluere.

-Alioq; renascitur orbe.
In quibusdam, ore.

Armigerumq; Iouis, cythereidasq; columbas,
Fortasse cythereiadas rectius, ne claudicet penultima.

IMPRESSORVM ERRATA SIC CORRIGITO.

Ex primo uolumine.

Sine Menœtiaden pagina	1
toruusq; Procrustes,	4
Inter achæiadas	6
prosocer esse uelit.	6
Iouis insula Crete:	11
male quæritur herbis	15
Sed filia Phasias Aetæ	15
Dido Aenæe. Epi. VII.	16
Hermione Oresti. Epi. VIII.	20
matre parante nouos.	21
Deianira Herculi. Epi. IX.	22
Prægraue compressa fauce	23
Dat uultum populo sublimus: ut Hercule uicto	24
Ariadna Theseo. Epi. X.	24
magnas expellere phocas:	26
pater Aeta pelasgos:	30
Dixerat Aeetes:	30
& hymen clamant: hymenæe frequentant:	32
Hypermnestra Lynceo. Epi. XIIII.	36
Mittit Hypermnestra	36
Quod manus extimuit iugulo demittere ferrum:	36
Sæuus Hypermnestra	37
Exul Hypermnestra	38
Nomine cœpunt aqlonis Erechthida Thraces:	44
Vt tamen optarem	46

Ex ſecundo Volumine.

Ex tertio uolumine.

INDEX *fabularum & aliorũ quorundam apud Ouidium secundum ordinem Alphabeti per Aldum Manutium Romanum.*

A

Cannæ

H

I

N

R

OVIDII METAMOR-
PHOSEON LI-
BRI XV.

P. OVIDII NASONIS METAMORPHOSEON LIBER PRIMVS.

i N noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora. dij cœptis (nam uos mutaſtis & illas)
A ſpirate meis: primaq; ab origine mundi
A d mea perpetuum deducite tempora carmen.
A nte mare, & terras, &, quod tegit omnia, cœlũ,
V nus erat toto naturæ uultus in orbe:
Q uem dixere chaos: rudis, indigeſtaq; moles,
N ec quicquam, niſi pondus iners, congeſtaq; eodem
N on bene iunctarum diſcordia ſemina rerum.
N ullus adhuc mundo præbebat lumina Titan:
N ec noua creſcendo reparabat cornua Phœbe:
N ec circunfuſo pendebat in aëre tellus
P onderibus librata ſuis: nec brachia longo
M argine terrarum porrexerat Amphitrite.
Q uaq; erat & tellus, illic & pontus, & aër:
S ic erat inſtabilis tellus, innabilis unda,
L ucis egens aër: nulli ſua forma manebat:
O bſtabatq; alijs aliud: quia corpore in uno
F rigida pugnabant calidis, humentia ſiccis,
M ollia cum duris, ſine pondere habentia pondus.
H anc deus, & melior litem natura, diremit.
N am cœlo terras, & terris abſcidit undas:
E t liquidum ſpiſſo ſecreuit ab aëre cœlum.
Q uæ poſtquam euoluit: cæcoq; exemit aceruo:
D iſſociata locis concordi pace ligauit.

Ignea conuexi uis, & sine pondere cœli
Emicuit: summaq; locum sibi legit in arce.
Proximus est aër illi leuitate, locoq;.
Densior his tellus elementaq; grandia traxit,
Et pressa est grauitate sui: circunfluus humor
Vltima possedit: solidumq; coërcuit orbem.
Sic ubi dispositam, quisquis fuit ille deorum,
Congeriem secuit: sectamq; in membra redegit:
Principio terram, ne non æqualis ab omni
Parte foret: magni speciem glomerauit in orbis.
Tum freta diffudit: rapidisq; tumescere uentis
Iussit: & ambitæ circundare littora terræ.
Addidit & fontes, & stagna immensa, lacusq;:
Fluminaq; obliquis cinxit decliuia ripis.
Quæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa:
In mare perueniunt partim: campoq; recepta
Liberioris aquæ, pro ripis littora pulsant.
Iussit & extendi campos, subsidere ualles,
Fronde tegi syluas, lapidosos surgere montes.
Vtq; duæ dextra cœlum, totidemq; sinistra
Parte secant zonæ; quinta est ardentior illis:
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
Nix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit:
Temperiemq; dedit, mista cum frigore flamma.
Imminet his aër: qui quanto est pondere terræ,
Pondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
Illic et nebulas, illic consistere nubes
Iussit, et humanas motura tonitrua mentes,

Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoq; non passim mundi fabricator habendum
Aëra permisit: uix nunc obsistitur illis,
Cum sua quisq; regat diuerso flamina tractu:
Quin lanient mundum: tanta est discordia fratrũ.
Eurus ad auroram, nabathæaq; regna recessit,
Persidaq;, & radijs iuga subdita matutinis.
Vesper, & occiduo quæ littora sole tepescunt:
Proxima sunt Zephyro: Scythiam, septemq; triones
Horrifer inuasit Boreas: contraria tellus
Nubibus assiduis, pluuioq; madescit ab austro.
Hæc super imposuit liquidum, et grauitate carentẽ
Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem.
Vix ita limitibus discreuerat omnia certis:
Cum, quæ pressa diu massa latuere sub ipsa,
Sydera cœperunt toto efferuescere cœlo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba:
Astra tenent cœleste solum, formæq; deorum:
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ:
Terra feras cepit: uolucres agitabilis aër.
Sanctius his animal, mentisq; capacius altæ
Deerat adhuc, & quod dominari in cætera posset:
Natus homo est: siue hunc diuino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Siue recens tellus, seductaq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cœli.
Quam satus Iapeto mistam fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum:
Pronaq; cum spectent animalia cætera terram:
Os homini sublime dedit: cœlumq; uidere

Iussit: & erectos ad sydera tollere uultus.
Sic modo, quæ fuerat rudis, & sine imagine, tellus
Induit ignotas hominum conuersa figuras.
Aurea prima sata est ætas: quæ uindice nullo
Sponte sua sine lege fidem, rectumq; colebat:
Pœna, metusq; aberant: nec uerba minantia fixo
Aere ligabantur: nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui: sed erant sine iudice tuti.
Non dum cæsa suis, peregrinum ut uiseret orbem,
Montibus, in liquidas pinus descenderat undas:
Nullaq; mortales, præter sua, littora norant.
Non dum præcipites cingebant oppida fossæ:
Non tuba directi, non æris cornua flexi,
Non galeæ, non ensis erat: sine militis usu
Mollia securæ peragebant otia gentes.
Ipsa quoq; immunis, rastroq; intacta, nec ullis
Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.
Contentiq; cibis nullo cogente creatis,
Arbuteos fœtus, montanaq; fraga legebant,
Cornaq;, & in duris hærentia mora rubetis,
Et, quæ deciderant patula Iouis arbore, glandes.
Ver erat æternum: placidiq; tepentibus auris
Mulcebant Zephyri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat:
Nec renouatus ager grauidis canebat aristis.
Flumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant:
Flauaq; de uiridi stillabant ilice mella.
Postquam Saturno tenebrosa in tartara misso,
Sub Ioue mundus erat: subijtq; argentea proles
Auro deterior, fuluo pretiosior ære:

Iuppiter antiqui contraxit tempora ueris:
Perq; hyemes, æstusq;, & inæquales autumnos,
Et breue uer, spatijs exegit quattuor annum.
Tum primum siccis aër feruoribus ustus
Canduit: & uentis glacies astricta pependit.
Tum primum subiere domos: domus antra fuerũt,
Et densi frutices, & iunctæ cortice uirgæ.
Semina tum primum longis cerealia sulcis
Obruta sunt: pressiq; iugo gemuere iuuenci.
Tertia post illam successit ahenea proles
Sæuior ingenijs, & ad horrida promptior arma,
Non scelerata tamen. de duro est ultima ferro.
Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
Omne nefas: fugêre pudor, uerumq;, fidesq;:
In quorum subiere locum, fraudesq;, doliq;,
Insidiæq;, & uis, & amor sceleratus habendi.
Vela dabat uentis, nec adhuc bene nouerat illos,
Nauita: quæq; diu steterant in montibus altis,
Fluctibus ignotis insultauere carinæ.
Communemq; prius, ceu lumina solis, & auræ,
Cautus humum longo signauit limite mensor.
Nec tantum segetes, alimentaq; debita diues
Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ:
Quasq; recondiderat, stygijsq; admouerat umbris,
Effodiuntur opes, irritamenta malorum.
Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum
Prodierat: prodit bellum: quod pugnat utroq;:
Sanguineaq; manu crepitantia concutit arma.
Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus:
Non socer à genero: fratrum quoq; gratia rara est:

Ahenea etas
Ferrea etas

Imminet exitio uir coniugis: illa mariti:
Lurida terribiles miscent aconita nouercæ:
Filius ante diem patrios inquirit in annos:
Victa iacet pietas: & uirgo, cæde madentes
Vltima cœlestum terras Astræa reliquit.
Ne'ue foret terris securior arduus æther:
Affectasse ferunt regnum cœleste Gigantes:
Altaq; congestos struxisse ad sydera montes.
Tum pater omnipotens misso perfregit olympum
Fulmine: & excussit subiectum pelion ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira iacerent:
Perfusam multo natorum sanguine terram
Immaduisse ferunt: calidumq; animasse cruorem:
Et, ne nulla suæ stirpis monimenta manerent:
In faciem uertisse hominum. sed & illa propago
Contemptrix superum, sæuæq; auidissima cædis,
Et uiolenta fuit: scires è sanguine natos.
Quæ pater ut summa uidit Saturnius arce:
Ingemit: & facto non dum uulgata recenti
Fœda Lycaoniæ referens conuiuia mensæ,
Ingentes animo & dignas Ioue concipit iras:
Conciliumq; uocat. tenuit mora nulla uocatos.
Est uia sublimis cœlo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.
Hac iter est superis ad magni tecta tonantis
Regalemq; domum: dextra, læuaq; deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis:
Plebs habitat diuersa locis: à fronte potentes
Cœlicolæ, clariq; suos posuere penates.
Hic locus est: quem, si uerbis audacia detur:

Haud timeam magni dixisse palatia cœli.
Ergo, ubi marmoreo superi sedere recessu:
Celsior ipse loco, sceptroq; innixus eburno
Terrificam capitis concussit ter'q;, quaterq;
Cæsariem: cum qua terram, mare, sydera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia soluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa — Iouis oratio
Tempestate fui: qua centum quisq; parabat
Inijcere anguipedum captiuo brachia cœlo.
Nam, quanquã ferus hostis erat: tamen illud ab uno
Corpore, & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi, qua totum nereus circunsonat orbem:
Perdendum est mortale genus: per flumina iuro
Infera, sub terras stygio labentia luco.
Cuncta prius tentanda: sed immedicabile uulnus
Ense recidendum est: ne pars syncera trahatur.
Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Nymphæ,
Fauni'q;, Satyri'q;, & monticolæ Syluani:
Quos quoniam cœli non dum dignamur honore:
Quas dedimus, certe terras habitare sinamus.
An satis o' superi tutos fore creditis illos?
Cum mihi, qui fulmen, qui uos, habeo'q;, regoq;:
Struxerit insidias notus feritate Lycaon?
Confremuere omnes: studijs'q; ardentibus ausum
Talia deposcunt. Sic, cum manus impia sæuit
Sanguine cæsareo romanum extinguere nomen:
Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
Humanum genus est: totus'q; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum:
Quàm fuit illa Ioui. qui postquam uoce, manuq;

M urmura compressit: tenuere silentia cuncti.
S ubstitit ut clamor pressus grauitate regentis:
I uppiter hoc iterum sermone silentia rupit.
I lle quidem pœnas (curam hanc dimittite) soluit.
Q uod tamen admissum, quæ sit uindicta, docebo.
C ontigerat nostras infamia temporis aures:
Q uam cupiens falsam, summo delabor olympo:
E t deus humana lustro sub imagine terras.
L onga mora est, quantum noxæ sit ubiq; repertum.
E numerare: minor fuit ipsa infamia uero.
M ænala transieram latebris horrenda ferarum,
E t cum Cylleno gelidi pineta Lycæi:
A rcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni
I ngredior: traherent cum sera crepuscula noctem.
S igna dedi uenisse deum: uulgusq; precari
C œperat: irridet primo pia uota Lycaon:
M ox ait, experiar deus hic discrimine aperto,
A n sit mortalis: nec erit dubitabile uerum.
N octe grauem somno, nec opina perdere morte
M e parat: hæc illi placet experientia ueri.
N ec contentus eo missi de gente molossa
O bsidis unius iugulum mucrone resoluit:
A tq; ita semineces partim feruentibus artus
M ollit aquis: partim subiecto torruit igni.
Q uos simul imposuit mensis: ego uindice flamma
I n dominum dignosq; euerti tecta penates.
T erritus ipse fugit: nactusq; silentia ruris
E xululat: frustraq; loqui conatur: ab ipso
C olligit os rabiem: solitæq; cupidine cædis
V titur in pecudes: et nunc quoq; sanguine gaudet.

I n uillos abeunt uestes: in crura lacerti:
F it lupus: & ueteris seruat uestigia formæ.
C anicies eadem est: eadem uiolentia uultus:
I idem oculi lucent: eadem feritatis imago est.
O ccidit una domus: sed non domus una perire
D igna fuit: qua terra patet, fera regnat erinnys.
I n facinus iurasse putes: dent ocyus omnes,
Q uas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.
D icta Iouis pars uoce probant: stimulosq; frementi
A ddijciunt: alij partes assensibus implent.
E st tamen humani generis iactura dolori
O mnibus: & quæ sit terræ mortalibus orbæ
F orma futura rogant: quis sit laturus in aras
T hura: ferisne paret populandas tradere terras.
T alia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
R ex superum trepidare uetat: sobolemq; priori
D issimilem populo promittit origine mira.
I amq; erat in totas sparsurus fulmina terras:
S ed timuit, ne forte sacer tot ab ignibus æther
C onciperet flammas: totusq; ardesceret axis.
E sse quoq; in fatis reminiscitur, affore tempus,
Q uo mare, quo tellus, correptaq; regia cœli
A rdeat: & mundi moles operosa laboret.
T ela reponuntur manibus fabricata cyclopum:
P œna placet diuersa: genus mortale sub undis
P erdere: & ex omni nimbos dimittere cœlo.
P rotinus æolijs aquilonem claudit in antris:
E t quæcunq; fugant inductas flamina nubes:
E mittitq; notum. madidis notus euolat alis
T erribilem picea tectus caligine uultum.

f. vij. a Deucali... [illegible] Lapid... [illegible] Pyrr... [illegible]

Diluuij descriptio ... [illegible] .v.

B arba grauis nimbis: canis fluit unda capillis:
F ronte sedent nebulae: rorant pennaeq́; sinusq́;.
V tq́; manu late pendentia nubila pressit:
F it fragor: & densi funduntur ab aethere nimbi.
N untia iunonis varios induta colores
C oncipit Iris aquas: alimentaq́; nubibus affert.
S ternuntur segetes: & deplorata colonis
V ota iacent: longiq́; perit labor irritus anni.
N ec caelo contenta suo est Iouis ira: sed illum
C aeruleus frater iuuat auxiliaribus undis.
C onuocat hic amnes: qui postquam tecta tyranni
I ntrauere sui: non est hortamine longo
N unc ait utendum: uires effundite uestras:
S ic opus est: aperite domos: ac mole remota
F luminibus uestris totas immittite habenas.
I usserat: hi redeunt: ac fontibus ora relaxant:
E t de frenato uoluuntur in aequora cursu.
I pse tridente suo terram percussit: at illa
I ntremuit: motuq́; uias patefecit aquarum.
E xpatiata ruunt per apertos flumina campos:
C umq́; satis arbusta simul, pecudesq́;, uirosq́;,
T ectaq́;, cumq́; suis rapiunt penetralia sacris.
S iqua domus mansit, potuitq́; resistere tanto
I ndeiecta malo: culmen tamen altior huius
V nda tegit: pressaeq́; latent sub gurgite turres.
I amq́; mare, et tellus nullum discrimen habebant:
O mnia pontus erat: deerant quoq; littora ponto.
O ccupat hic collem: cymba sedet alter adunca:
E t ducat remos illic, ubi nuper ararat:
I lle super segetes, aut mersae culmina uillae

Nauigat: hic summa piscem deprendit in ulmo.
Figitur in uiridi, si fors tulit, anchora prato:
Aut subiecta tegunt curuæ uineta carinæ:
Et modo qua graciles gramen carpsere capellæ:
Nunc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ.
Mirantur sub aqua lucos, urbes'q; domosq;
Nereides: syluas'q; tenent delphines: & altis
Incursant ramis: agitata'q; robora pulsant.
Nat lupus inter oues: fuluos uehit unda leones:
Vnda uehit tigres: nec uires fulminis apro,
Crura nec ablato prosunt uelocia ceruo.
Quæsitis'q; diu terris ubi sistere possit,
In mare lassatis uolucris uaga decidit alis.
Obruerat tumulos immensa licentia ponti:
Pulsabant'q; noui montana cacumina fluctus.
Maxima pars unda rapitur: quibus unda pepercit,
Illos longa domant inopi ieiunia uictu.
Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis
Terra ferax, dum terra fuit: sed tempore in illo
Pars maris, & latus subitarum campus aquarum.
Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus
Nomine Parnasus: superat'q; cacumine nubes.
Hic ubi Deucalion (nam cætera texerat æquor)
Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit:
Corycidas nymphas, & numina montis adorat,
Fatidicam'q; Themin: quæ tunc oracla tenebat.
Non illo melior quisquam, nec amantior æqui
Vir fuit: aut illa reuerentior ulla deorum.
Iuppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem,
Et superesse uirum de tot modo millibus unum,

Parnasus
Deucalio cu
Pyrra.

E t superesse uidet de tot modo millibus unam,
I nnocuos ambos, cultores numinis ambos:
N ubila disiecit: nimbisq; aquilone remotis,
E t cœlo terras ostendit, & æthera terris.
N ec maris ira manet: positoq; tricuspide telo
M ulcet aquas rector pelagi: supraq; profundum
E xtantem, atque humeros innato murice tectum
C æruleum Tritona uocat: conchaq; sonanti
I nspirare iubet: fluctusq;, & flumina signo
I am reuocare dato. caua bucina sumitur illi,
T ortilis in latum quæ turbine crescit ab imo:
B ucina, quæ medio concepit ubi aëra ponto:
L ittora uoce replet sub utroque iacentia phœbo.
T um quoque ut ora dei madida rorantia barba
C ontigit: & cecinit iussos inflata recessus:
O mnibus audita est telluris, & æquoris undis:
E t quibus est undis audita, coërcuit omnes.
I am mare littus habet: plenos capit alueus amnes:
F lumina subsidunt: colles exire uidentur:
S urgit humus: crescunt loca decrescentibus undis:
P ostq; diem longam nudata cacumina syluæ
O stendunt: limumq; tenent in fronde relictum.
R edditus orbis erat: quē postquam uidit inanem,
E t desolatas agere alta silentia terras,
D eucalion lachrymis ita Pyrrham affatur obortis.
O soror, o coniux, o fœmina sola superstes,
Q uam commune mihi genus, & patruelis origo,
D einde torus iunxit: nunc ipsa pericula iungunt:
T errarum, quascunque uident occasus, & ortus:
N os duo turba sumus: possedit cætera pontus.

Haec quoq; adhuc uitae non est fiducia nostrae
Certa satis: terrent etiam nunc nubila mentem.
Quid tibi, si sine me fatis erepta fuisses:
Nunc animi miseranda foret? quo sola timorem
Ferre modo posses? quo consolante dolores?
Nanq; ego (crede mihi) si te quoq; pontus haberet:
Te sequerer coniux: & me quoq; pontus haberet.
O utinam possem populos reparare paternis
Artibus: atq; animas formatae infundere terrae.
Nunc genus in nobis restat mortale duobus:
Sic uisum est superis: hominumq; exépla manemus.
Dixerat: & flebant: placuit coeleste precari
Numen: & auxilium per sacras quaerere sortes.
Nulla mora est: adeunt pariter Cephisidas undas,
Et nondum liquidas, sed iam uada nota secantes.
Inde ubi libatos irrorauere liquores
Vestibus, & capiti: flectunt uestigia sanctae
Ad delubra deae: quorum fastigia turpi
Pallebant musco: stabantq; sine ignibus arae.
Vt templi tetigere gradus: procumbit uterq;
Pronus humi: gelidoq; pauens dedit oscula saxo.
Atq; ita, si precibus, dixerunt, numina iustis
Victa remollescunt: si flectitur ira deorum:
Dic Themi, qua generis damnum reparabile nostri
Arte sit: & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota dea est: sortemq; dedit, discedite templo;
Et uelate caput: cinctasq; resoluite uestes:
Ossaq; post tergum magnae iactate parentis.
Obstupuere diu: rupitq; silentia uoce
Pyrrha prior: iussisq; deae parère recusat:

D. Templi Themis dea

D etq; sibi ueniam pauido rogat ore: pauetq;
L ædere iactatis maternas ossibus umbras.
I nterea repetunt cæcis obscura latebris
V erba datæ sortis secum: inter seq; uolutant.
I nde Promethides placidis Epimethida dictis
M ulcet: & aut fallax, ait, est solertia nobis:
A ut pia sunt, nullumq; nefas oracula suadent.
M agna parens terra est: lapides in corpore terræ,
O ssa reor dici: iacere hos post terga iubemur.
C oniugis augurio quanquam titania mota est:
S pes tamen in dubio est: adeo cœlestibus ambo
D iffidunt monitis: sed quid tentare nocebat?
D iscedunt: uelantq; caput: tunicasq; recingunt:
E t iussos lapides sua post uestigia mittunt.
Saxa (quis hoc credat, nisi sit pro teste uetustas?)
P onere duriciem cœpere, suumq; rigorem:
M olliriq; mora: mollitaq; ducere formam.
M ox, ubi creuerunt, naturaq; mitior illis
C ontigit: ut quædam, sic non manifesta uideri
F orma potest hominis: sed uti de marmore cœpta,
N on exacta satis, rudibusq; simillima signis.
Q uæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
E t terrena fuit: uersa est in corporis usum:
Q uod solidum est, flectiq; nequit: mutatur in ossa:
Q uæ modo uena fuit: sub eodem nomine mansit:
I nq; breui spatio superorum numine saxa
M issa uiri manibus faciem traxere uirorum:
E t de fœmineo reparata est fœmina iactu.
I nde genus durum sumus, experiensq; laborum:
E t documenta damus, qua simus origine nati.

Cætera

C ætera diuersis tellus animalia formis
S ponte sua peperit: postquam uetus humor ab igne
P ercaluit solis: cœnumq;, udæq; paludes
I ntumuere æstu: fœcundaq; semina rerum
V iuaci nutrita solo, ceu matris in aluo
C reuerunt: faciemq; aliquam cepere morando.
S ic ubi deseruit madidos septenfluus agros
N ilus: & antiquo sua flumina reddidit alueo:
A etherioq; recens exarsit sydere limus:
P lurima cultores uersis animalia glebis
I nueniunt: & in his quædã modo nata, sub ipsum
N ascendi spatium quædam imperfecta, suisq;
T runca uident humeris: & eodem in corpore sæpe
A ltera pars uiuit: rudis est pars altera tellus.
Q uippe, ubi temperiem sumpsere humorq;, calorq;:
C oncipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus.
C umq; sit ignis aquæ pugnax: uapor humidus oẽs
R es creat: & discors concordia fœtibus apta est.
E rgo, ubi diluuio tellus lutulenta recenti
S olibus ætheriis, altoq; recanduit æstu:
E didit innumeras species: partimq; figuras
R ettulit antiquas: partim noua monstra creauit.
I lla quidem nollet: sed te quoq; maxime Python
T um genuit: populisq; nouis incognite serpens
T error eras: tantum spatij de monte tenebas.
H unc deus arcitenens, & nunquam talibus armis
A nte, nisi in damis, capreisq; fugacibus usus,
M ille grauem telis exhausta pene pharetra
P erdidit effuso per uulnera nigra ueneno.
N e'ue operis famam posset delere uetustas:

b

Instituit sacros celebri certamine ludos,
Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos.
Hic iuuenum quicunq; manu, pedibus'ue, rota'ue
Vicerat: esculeæ capiebat frondis honorem.
Non dum Laurus erat: longo'q; decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore Phœbus.
Primus amor Phœbi Daphne Peneïa: quem non
Sors ignara dedit: sed sæua cupidinis ira.
Delius hunc nuper uicta serpente superbus
Viderat adducto flectentem cornua neruo:
Quid'q; tibi lasciue puer cum fortibus armis?
Dixerat: ista decent humeros gestamina nostros:
Qui dare certa feræ, dare uulnera possumus hosti:
Qui modo pestifero tot iugera uentre prementem
Strauimus innumeris tumidum Pythona sagittis.
Tu face nescio quos esto contentus amores
Irritare tua: nec laudes assere nostras.
Filius huic Veneris, figat tuus omnia phœbe:
Te meus arcus, ait. quanto'q; animalia cedunt
Cuncta deo: tanto minor est tua gloria nostra.
Dixit: & eliso percussis aëre pennis
Impiger umbrosa parnasi constitit arce:
E'q; sagittifera prompsit duo tela pharetra
Diuersorum operum: fugat hoc, facit illud amorẽ:
Quod facit, auratum est: & cuspide fulget acuta:
Quod fugat, obtusum est: et hẽt sub arũdine plũbũ.
Hoc deus in nympha Peneïde fixit: at illo
Læsit apollineas traiecta per ossa medullas.
Protinus alter amat: fugit altera nomen amantis,
Syluarum latebris, captiuarum'q; ferarum

E xuuijs gaudens, innuptaeq; aemula Poebes.
V itta coërcerbat positos sine lege capillos.
M ulti illam petiere: illa auersata petentes
I mpatiens, expersq; uiri nemora auia lustrat:
N ec quid hymen, qd amor, quid sint cõnubia, curat.
S aepe pater dixt, generum mihi filia debes:
S aepe pater dixit, debes mihi nata nepotes.
I lla uelut crimen tedas exosa iugales,
P ulchra uerecundo suffundens ora rubore,
I nq; patris blandis haerens ceruice lacertis,
D a mihi perpetua genitor carissime, dixit,
V irginitate frui: dedit hoc pater ante Dianae.
I lle quidem obsequitur: sed te decor iste, quod optas
E sse uetat: uotoq; tuo tua forma repugnat.
P hoebus amat: uisaeq; cupit connubia Daphnes:
Q uodq; cupit, sperat: suaq; illum oracula fallunt.
V tq; leues stipulae demptis adolentur aristis:
V t facibus sepes ardent: quas forte uiator
V el nimis admouit: uel iam sub luce reliquit:
S ic deus in flammas abijt: sic pectore toto
V ritur: & sterilem sperando nutrit amorem.
S pectat inornatos collo pendere capillos:
E t quid si comantur ait? uidet igne micantes
S yderibus similes oculos: uidet oscula: quae non
E st uidisse satis: laudat digitosq;, manusq;,
B rachiaq;, & nudos media plus parte lacertos.
S iqua latent, meliora putat: fugit ocyor aura
I lla leui: neq; ad haec reuocantis uerba resistit.
N ympha precor peneia mane: non insequor hostis:
N ympha mane: sic agna lupum, sic cerua leonem,

S ic aquilam penna fugiunt trepidante columbæ,
H ostes quæq; suos: amor est mihi causa sequendi.
M e miserum, ne prona cadas: indigna'ue lædi
C rura notent sentes: & sim tibi causa doloris.
A spera, quà properas, loca sunt: moderantius, oro,
C urre: fugamq; inhibe: moderantius insequar ipse.
C ui placeas, inquire tamen: non incola montis,
N on ego sum pastor: non hic armenta, gregesq;
H orridus obseruo: nescis temeraria: nescis
Q uem fugias: ideo'q; fugis. mihi delphica tellus,
E t claros, & tenedos, pataræ'q; regia seruit.
I uppiter est genitor: per me quod eritq;, fuitq;,
E st'q; patet: per me concordant carmina neruis.
C erta quidem nostra est: nostra tamen una sagitta
C ertior: in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
I nuentum medicina meum est: opifex'q; per orbem
D icor: & herbarum subiecta potentia nobis.
H ei mihi, quod nullis amor est sanabilis herbis:
N ec prosunt domino, quæ prosunt omnibus, artes.
P lura locuturum rapido Peneia cursu
F ugit: cum'q; ipso uerba imperfecta reliquit.
T unc quoq; uisa decens: nudabant corpora uenti:
O buia'q; aduersas uibrabant flamina uestes:
E t leuis impulsos retro dabat aura capillos.
A ucta fuga forma est: sed enim non sustinet ultra
P erdere blandicias iuuenis deus: ut'q; monebat
I pse amor, admisso sequitur uestigia passu.
V t canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
V idit: & hic prædam pedibus petit: ille salutem.
A lter inhæsuro similis iam iam'q; tenere

S perat: & extento stringit uestigia rostro:
A lter in ambiguo est, an sit comprensus: & ipsis
M orsibus eripitur: tangentiaq; ora relinquit.
S ic deus, & uirgo est: hic spe celer: illa timore.
Q ui tamen insequitur pennis adiutus amoris,
O cyor est: requiemq; negat: tergoq; fugacis
I mminet: & crinem sparsum ceruicibus afflat.
V iribus absumptis expalluit illa: citaeq;
V icta labore fugae, spectans Peneïdas undas,
F er pater inquit, opem: si flumina numen habetis.
Q ua nimium placui, tellus aut hisce: uel istam,
Q uae facit, ut laedar, mutando perde figuram.
V ix prece finita, torpor grauis occupat artus:
M ollia cinguntur tenui praecordia libro:
I n frondem crines: in ramos brachia crescunt:
P es modo tam uelox pigris radicibus haeret:
O ra cacumen habent: remanet nitor unus in illa.
H anc quoq; Phoebus amat: positaq; in stipite dextra
S entit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus:
C omplexusq; suis ramos ut membra lacertis,
O scula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
C ui deus, at quoniam coniux mea non potes esse:
A rbor eris certe dixit mea: semper habebunt
T e coma, te citharae, te nostrae laure pharetrae.
T u ducibus laetis aderis: cum laeta triumphum
V ox canet: et longas uisent capitolia pompas.
P ostibus augustis eadem fidissima custos
A nte fores stabis: mediamq; tuebere quercum.
V tq; meum intonsis caput est iuuenile capillis:
T u quoq; perpetuos semper gere frondis honores.

F inierat Pæan: factis modo laurea ramis
A nnuit: utq; caput uisa est agitasse cacumen.
E st nemus hæmoniæ, prærupta quod undiq; claudit
S ylua: uocant tempe: per quæ Peneus ab imo
E ffusus Pindo spumosis uoluitur undis:
D eiectuq; graui tenues agitantia fumos
N ubila conducit summisq; aspergine syluis
I nfluit: & sonitu plus quàm uicina fatigat.
H æc domus, hæc sedes, hæc sunt penetralia magni
A mnis: in his residens facto de cautibus antro
V ndis iura dabat, nymphisq; colentibus undas.
C onueniunt illuc popularia flumina primum
N escia gratentur, consolentur'ne parentem.
P opulifer Sperchius, & irrequietus Enipeus,
A pidanusq; senex, lenisq; Amphrysus, & Aeas:
M oxq; amnes alij, qui, quà tulit impetus illos,
I n mare deducunt fessas erroribus undas.
I nachus unus abest: imoq; reconditus antro
F letibus auget aquas: natamq; miserrimus Io
Luget ut amissam: nescit uita'ne fruatur:
A n sit apud manes: sed quam non inuenit usquam:
E sse putat nusquam: atq; animo peiora ueretur.
V iderat à patrio redeuntem Iuppiter illam
F lumine: & o uirgo Ioue digna, tuoq; beatum
N escio quem factura toro, pete dixerat umbras,
A ut horũ, aut horũ nemorũ (et mõstrauerat ãbas)
D um calet, & medio sol est altissimus orbe.
Quod si sola times latebras intrare ferarum:
P ræside tuta deo nemorum secreta subibis:
N ec de plebe deo: sed qui cœlestia magna

Sceptra manu teneo: sed qui uaga fulmina mitto.
Ne fuge me: fugiebat enim. iam pascua Lernæ,
Consitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arua:
Cum deus inducta latas caligne terras
Occuluit: tenuitq; fugam: rapuitq; pudorem.
Interea medios Iuno despexit in agros:
Et noctis faciem nebulas fecisse uolucres
Sub nitido mirata die, nec fluminis illas
Esse, nec humenti sensit tellure remitti:
Atq; suus coniux ubi sit circunspicit: ut quæ
Deprensi toties bene nosset furta mariti.
Quem postquam cœlo non repperit: aut ego fallor:
Aut ego lædor, ait: delapsaq; ab æthere summo
Constitit in terris: nebulasq; recedere iussit.
Coniugis aduentum præsenserat: inq; nitentem
Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam.
Bos quoq; formosa est. speciem Saturnia uaccæ,
Quanquam inuita, probat: necnon et cuius, et unde,
Quoue sit armento, ueri quasi nescia quærit.
Iuppiter è terra genitam mentitur: ut author
Desinat inquiri: petit hanc Saturnia munus.
Quid faciat? crudele suos addicere amores:
Non dare, suspectum: pudor est, qui suadeat, illinc:
Hinc dissuadet amor. uictus pudor esset amore.
Sed leue si munus sociæ generisq;, toriq;
Vacca negaretur: poterat non uacca uideri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diua metum: timuitq; Iouem: & fuit anxia furti:
Donec Aristoridæ seruandam tradidit Argo. Argus.
Centum luminibus cinctum caput Argus habebat:

I nde suis uicibus capiebant bina quietem:
C ætera seruabant: atq; in statione manebant.
C onstiterat quocunq; loco: spectabat ad Io:
A nte oculos Io, quamuis auersus, habebat.
L uce sinit pasci: cum sol tellure sub alta est:
C laudit: & indigno circundat uincula collo.
F rondibus arboreis, & amara pascitur herba:
P roq; toro, terræ non semper gramen habenti
I ncubat infelix: limosaq; flumina potat.
I lla etiam supplex Argo cum brachia uellet
T endere: non habuit quæ brachia tenderet Argo.
E t conata queri, mugitus edidit ore:
P ertimuitq; sonos: propriaq; exterrita uoce est.
V enit & ad ripas, ubi ludere sæpe solebat:
I nachidas ripas: nouaq; ut conspexit in unda
C ornua: pertimuit: seseq; exterrita fugit.
N aiades ignorant, ignorat & Inachus ipse,
Q uæ sit: at illa patrem sequitur: sequiturq; sorores:
E t patitur tangi: seq; admirantibus offert.
D ecerptas senior porrexerat Inachus herbas:
I lla manus lambit: patrijsq; dat oscula palmis:
N ec retinet lachrymas: et si modo uerba sequantur,
O ret opem: nomenq; suum, casusq; loquatur.
L ittera pro uerbis, quam pes in puluere duxit:
C orporis indicium mutati triste peregit.
M e miserum, exclamat pater Inachus: inq; gemētis
C ornibus, & niueæ pendens ceruice iuuencæ
M e miserum, ingeminat: tu ne es quæsita per omnes
N ata mihi terras? tu non inuenta, reperta es.
L uctus eras leuior: reticas: nec mutua nostris

D icta refers: alto tantum suspiria ducis
P ectore: quodq; unum potes, ad mea uerba remugis.
A t tibi ego ignarus thalamos, tedasq; parabam:
S pesq; fuit generi mihi prima: secunda nepotum.
D e grege nunc tibi uir, et de grege natus habēdus:
N ec finire licet tantos mihi morte dolores:
S ed nocet esse deum: præclusaq; ianua leti
A eternum nostros luctus extendit in æuum.
T alia mœrentem stellatus summouet Argus:
E reptamq; patri diuersa in pascua natam
A bstrahit: ipse procul montis sublime cacumen
O ccupat: unde sedens partes speculatur in omnes.
N ec superum rector mala tanta Phoronidos ultra
F erre potest: natumq; uocat: quem lucida partu
P leïas enixa est: letoq; det, imperat, Argum.
P arua mora est, alas pedibus, uirgamq; potenti
S omniferam sumpsisse manu, tegimenq; capillis.
H æc ubi disposuit: patria Ioue natus ab arce
D esilit in terras: illic tegimenq; remouit:
E t posuit pennas: tantummodo uirga retenta est.
H ac agit, ut pastor per deuia rura capellas
D um uenit, adductas: & structis cantat auenis.
V oce nouæ captus custos Iunonius artis,
Q uisquis es, hoc poteris mecum considere saxo
A rgus ait: neq; enim pecori fœcundior ullo
H erba loco est: aptamq; uides pastoribus umbram.
S edit Atlantiades: & euntem multa loquendo
D etinuit sermone diem: iunctisq; canendo
V incere arundinibus seruantia lumina tentat.
I lle tamen pugnat molles euincere somnos:

Et quamuis sopor est oculorum parte receptus:
Parte tamen uigilat: quærit quoq; (nanq; reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum deus, Arcadiæ gelidis in montibus inquit,
Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naias una fuit: nymphæ Syringa uocabant.
Non semel & Satyros eluserat illa sequentes:
Et quoscunq; deos, umbrosáq; sylua, feraxq;
Rus habet: Ortygiam studijs, ipsámq; colebat
Virginitate deam: ritu quoq; cincta Dianæ
Falleret, & credi posset Latonia: si non
Corneus huic arcus, si non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat. redeuntem colle Lycæo
Pan uidet hanc: pinuq; caput præcinctus acuta
Talia uerba refert. restabat uerba referre:
Et precibus spretis fugisse per auia nympham:
Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem
Venerat: hic illam cursum impedientibus undis
Vt se mutarent, liquidas orasse sorores:
Panáq;, cum prensam sibi iam Syringa putaret:
Corpore pro nymphæ calamos tenuisse palustres:
Dumq; ibi suspirat, motos in arundine uentos,
Effecisse sonum tenuem, similémq; querenti:
Arte noua, uocisq; deum dulcedine captum
Hoc mihi colloquium tecum dixisse manebit:
Atq; ita disparibus calamis compagine ceræ
Inter se iunctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus, uidit Cyllenius omnes
Succubuisse oculos: adopertáq; lumina somno.

Supprimit extemplo uocem: firmatq; soporem
Languida permulcens medicata lumina uirga.
Nec mora, falcato nutantem uulnerat ense,
Qua collo est confine caput: saxoq; cruentum
Deijcit: & maculat præruptam sanguine rupem.
Arge iaces: quodq; in tot lumina lumen habebas,
Extinctum est: centumq; oculos nox occupat una.
Excipit hos: uolucrisq; suæ Saturnia pennis
Collocat: & gemmis caudam stellantibus implet.
Protinus exarsit: nec tempora distulit iræ:
Horriferamq; oculis, animoq; obiecit Erinnym,
Pellicis argolicæ: stimulosq; in pectore cæcos
Condidit: & profugam per totum terruit orbem.
Vltimus immenso restabas Nile labori.
Quem simulac tetigit: positisq; in margine ripæ
Procubuit genibus: resupinoq; ardua collo,
Quos potuit, solos tollens ad sydera uultus,
Et gemitu, & lachrymis, & luctisono mugitu
Cum Ioue uisa queri est: finemq; orare malorum.
Coniugis ille suæ complexus colla lacertis,
Finiat ut pœnas tandem, rogat: inq; futurum
Pone metus, inquit, nunquam tibi causa doloris
Hæc erit: & stygias iubet hoc audire paludes.
Vt lenita dea est: uultus capit illa priores:
Fitq;, quod ante fuit: fugiunt de corpore setæ:
Cornua decrescunt: fit luminis arctior orbis:
Contrahitur rictus: redeunt humeriq;, manusq;:
Vngulaq; in quinos dilapsa absumitur ungues:
De boue nil superest, formæ nisi candor, in illa;
Officioq; pedum nymphe contenta duorum

E rigitur: metuítq; loqui, ne more iuuencæ
M ugiat: & timide uerba intermissa retentat.
N unc dea niligena colitur celeberrima turba:
H unc Epaphus magni genitus de semine tandem
C reditur esse Iouis: perq; urbes iuncta parenti
T empla tenet. fuit huic animis æqualis, & annis
S ole satus Phaëton: quē quondam magna loquētē
N ec sibi cedentem phœbóq; parente superbum
N on tulit Inachides: matríq; ait omnia demens
C redis: & es tumidus genitoris imagine falsi.
E rubuit Phaëthon: irámq; pudore repressit:
E t tulit ad Clymenen Epaphi conuitia matrem.
Q uóq; magis doleas genitrix, ait, en ego liber
I lle ferox, tacui: pudet hæc opprobria nobis
E t dici potuisse: & non potuisse refelli.
A t tu si modo sum cœlesti stirpe creatus:
E de notam tanti generis: méq; assere cœlo.
D ixit: & implicuit materno brachia collo:
P erq; suum, Meropisq; caput, tedásq; sororum
T raderet orauit ueri sibi signa parentis.
A mbiguum est Clymene precibus Phaëthótis, an ira
M ota magis dicti sibi criminis, utraq; cœlo
B rachia porrexit: spectánsq; ad lumina solis,
P er iubar hoc inquit radijs insigne coruscis
N ate tibi iuro, quod nos auditq;, uidetq;:
H oc te, quem spectas: hoc te, qui temperat orbem:
S ole satum: si ficta loquor: neget ipse uidendum
S e mihi: sítq; oculis lux ista nouissima nostris.
N ec longus patrios labor est tibi nosse penates.
V nde oritur terræ domus est contermina nostræ:

S i modo fert animus: gradere: & scitabere ab ipso.
E micat extemplo lætus post talia matris
D icta suæ Phaëthon: & concipit æthera mente.
A ethiopasq; suos, positosq; sub ignibus Indos
S ydereis transit: patriosq; adit impiger ortus.

P. OVI. NASO. METAMORPHOSEON LIB. II.

r *Egia solis erat sublimibus alta columnis,* Regia solis describitur
Clara micante auro, flammasq; imitante pyropo: Pyropus
C uius ebur nitidum fastigia summa tegebat:
A rgenti bifores radiabant lumine ualuæ.
M ateriam superabat opus. nam Mulaber illic Mulcibre
A equora cælarat medias cingentia terras,
T errarumq; orbem, cœlumq;, quod imminet orbi.
C æruleos habet unda deos, Tritona canorum, Triton
P roteaq; ambiguum, balenarumq; prementem Proteus
A egæona suis immania terga lacertis, Aegeon
D oridaq;, & natas: quarum pars nare uidetur: Dorida
P ars in mole sedens uirides siccare capillos:
P isce uehi quædam. facies non omnibus una,
N on diuersa tamen, qualem decet esse sororum.
T erra uiros, urbesq; gerit, syluasq;, ferasq;,
F luminaq;, & nymphas, et cætera numina ruris.
H æc super imposita est cœli fulgentis imago,
S ignaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris.
Q uo simul accliuo Climeneïa limite proles Climeneia proles

V enit: et intrauit dubitati tecta parentis
P rotinus ad patrios sua fert uestigia uultus:
C onsistitq; procul (neq; enim propiora ferebat
L umina) purpurea uelatus ueste sedebat
I n solio Phœbus claris lucente smaragdis.
A dextra, læuaq; dies, et mensis, & annus,
S æculaq;, & positæ spatijs æqualibus horæ:
V erq; nouum stabat cinctum florente corona:
S tabat nuda æstas: & spicea serta gerebat:
S tabat & autumnus calcatis sordidus uuis:
E t glacialis hyems canos hirsuta capillos.
I nde loco medius rerum nouitate pauentem
S ol oculis iuuenem, quibus aspicit omnia, uidit.
Q uæq; uiæ tibi causa? quid hac ait arce petisti
P rogenies Phaëthon haud inficianda parenti?
I lle refert: o lux immensi publica mundi
P hœbe pater, si das usum mihi nominis huius:
N ec falsa Clymene culpam sub imagine cælat:
P ignora da genitor: per quæ tua uera propago
C redar: & hunc animis errorem detrahe nostris.
D ixerat: at genitor circum caput omne micantes
D eposuit radios: propiusq; accedere iussit:
A mplexuq; dato, nec tu meus esse negari
D ignus es: & Clymene ueros ait edidit ortus.
Q uoq; minus dubites, quod uis pete munus: et illud
M e tribuente feres: promissis testis adesto
D is iuranda palus oculis incognita nostris.
V ix bene desierat: currus petit ille paternos:
I nq; diem alipedum ius, & moderamen equorum.
P œnituit iurasse patrem: qui terq;, quaterq;

Concutiens illustre caput, temeraria dixit
Vox mea facta tua est: utinam promissa liceret
Non dare: confiteor, solum hoc tibi nate negarem.
Dissuadere licet: non est tua tuta uoluntas:
Magna petis Phaëthon, & quae nec uiribus istis
Munera conueniunt, nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis: non est mortale, quod optas.
Plus etiam, quàm quod superis contingere possit,
Nescius affectas. placeat sibi quisq; licebit:
Non tamen ignifero quisquam consistere in axe
Me ualet excepto. uasti quoq; rector olympi,
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Non aget hos currus: & quid Ioue maius habetur?
Ardua prima uia est: & qua uix mane recentes Axis descriptio Solis uiarum
Enituntur equi: media est altissima coelo:
Vnde mare, & terras ipsi mihi saepe uidere
Sit timor: & pauida trepidet formidine pectus.
Vltima prona uia est: & eget moderamine certo.
Tunc etiam, quae me subiectis excipit undis,
Ne ferar in praeceps, Tethys solet ipsa uereri.
Adde, quod assidua rapitur uertigine caelum:
Syderaq; alta trahit: celeriq; uolumine torquet.
Nitor in aduersum: nec me, qui caetera, uincit
Impetus: & rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus: quid ages? poterisne rotatis
Obuius ire polis, ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic, urbesq; deorum
Concipias animo, delubraq; ditia donis
Esse: per insidias iter est, formasq; ferarum.
Vtq; uiam teneas: nulloq; errore traharis.

P er tamen aduersi gradieris cornua tauri,
H æmoniosq; arcus, uiolentiq; ora leonis,
S æuaq; circuitu curuantem brachia longo
S corpion, atq; aliter curuantem brachia cancrum.
N ec tibi quadrupedes animosos ignibus illis,
Q uos in pectore habent, quos ore, et naribus efflát,
I mpromptu regere est: uix me patiuntur, ubi acres
I ncaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
A t tu, funesti ne sim tibi muneris author,
N ate caue: dum resq; sinit, tua corrige uota.
S cilicet ut nostro genitum te sanguine credas,
P ignora certa petis: do pignora certa, timendo:
E t patrio pater esse metu probor: aspice uultus
E cce meos: utinamq; oculos in pectore posses
I nserere: & patrias intus deprendere curas.
D eniq; quicquid habet diues circunspice mundus:
D eq; tot, ac tantis cœli, terræq;, marisq;,
P osce bonis aliquid: nullam patiere repulsam.
D eprecor hoc unum: quod uero nomine pœna
N on honor est: pœná Phaëthon pro munere poscis.
Q uid mea colla tenes blandus ignare lacertis?
N e dubita: dabitur (stygias iurauimus undas)
Q uodcunq; optaris: sed tu sapientius opta.
F inierat monitus: dictis tamen ille repugnat:
P ropositumq; premit: flagratq; cupidine currus.
E rgo qua licuit genitor cunctatus ad altos
D educit iuuenem, uulcania munera, currus.
Currus Solis descriptio A ureus axis erat, temo aureus, aurea summæ
C uruatura rotæ, radiorum argenteus ordo.
P er iuga chrysolithi, positæq; ex ordine gemmæ

Clara

C lara repercusso reddebant lumina Phœbo.
D umq; ea magnanimus Phaëthon miratur: opusq;
P erspicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu
P urpureas aurora fores, & plena rosarum
A tria: diffugiunt stellæ: quarum agmina cogit
L ucifer: & cœli statione nouissimus exit.
T um pater, ut terras, mundumq; rubescere uidit:
C ornuaq; extremæ uelut euanescere lunæ:
I ungere equos Titan uelocibus imperat horis:
I ussa deæ celeres peragunt: ignemq; uomentes
A mbrosiæ succo saturos præsepibus altis
Q uadrupedes ducunt: adduntq; sonantia frena.
T um pater ora sui sacro medicamine nati
C ontigit: & rapidæ fecit patientia flammæ:
I mposuitq; comæ radios: præsagaq; luctus
P ectore solliato repetens suspiria, dixit.
S i potes his saltem monitis parêre parentis:
P arce puer stimulis: & fortius utere loris.
S ponte sua properant: labor est inhibere uolantes.
N ec tibi directos placeat uia quinq; per arcus.
S ectus in obliquum est lato curuamine limes:
Z onarumq; trium contentus fine, polumq;
E ffugit australem, iunctamq; aquilonibus arcton.
H ac sit iter: manifesta rotæ uestigia cernes.
V tq; ferant æquos & cœlum, & terra calores,
N ec preme, nec summum molire per æthera currũ.
A ltius egressus cœlestia tecta cremabis:
I nferius, terras: medio tutissimus ibis.
N eu te dexterior tortum declinet ad anguem:
N e'ue sinisterior pressam rota ducat ad aram:

Ortus solis describitur

Horæ

Polus Antarticus
Polus Articus

I nter utrunq; tene. fortunæ cætera mando:
Quæ iuuet, & melius, quàm tu tibi, consulat opto.
D um loquor, hesperio positas in littore metas
H umida nox tetigit: non est mora libera nobis:
P oscimur: & fulget tenebris aurora fugatis.
C orripe lora manu: uel, si mutabile pectus
E st tibi: consilijs, non curribus utere nostris:
D um potes: & solidis etiam nunc sedibus astas.
D umq; male optatos non dum premis inscius axes:
Quæ tutus spectes, sine me dare lumina terris.
O ccupat ille leuem iuuenili corpore currum:
S tatq; super: manibusq; datas contingere habenas
G audet: & inuito grates agit inde parenti.
I nterea uolucres Pyroeis, Eous & Aethon
S olis equi, quartusq; Phlegon hinnitibus auras
F lammiferis implent: pedibusq; repagula pulsant.
Quæ postquam Tethys fatorum ignara nepotis,
R eppulit: & facta est immensi copia cœli:
C orripuere uiam: pedibusq; per aëra motis
O bstantes scindunt nebulas: pennisq; leuati
P rætereunt ortos isdem de partibus euros.
S ed leue pondus erat: nec quod cognoscere possent
S olis equi: solitaq; iugum grauitate carebat.
V tq; labant curuæ iusto sine pondere naues:
P erq; mare instabiles nimia leuitate feruntur:
S ic onere insueto uacuos dat in aëre saltus:
S uccutiturq; alte: similisq; est currus inani.
Quod simulac sensere: ruunt, tritumq; relinquunt
Quadrijuges spatiũ: nec, quo prius, ordine currunt.
I pse pauet: nec qua commissas flectat habenas:

Nec scit, qua sit iter: nec, si sciat, imperet illis.
Tum primum radijs gelidi caluere triones:
Et uetito frustra tentarunt æquore tingi.
Quæq; polo posita est glaciali proxima serpens,
Frigore pigra prius, nec formidabilis ulli,
Incaluit: sumpsitq; nouas feruoribus iras.
Te quoq; turbatum memorant fugisse Boote: Boote
Quamuis tardus eras: & te tua plaustra tenebant.
Vt uero summo despexit ab æthere terras
Infelix Phaëthon, penitus, penitusq; iacentes:
Palluit: & subito genua, intremuere timore:
Suntq; oculis tenebræ per tantum lumen obortæ:
Et iam mallet equos nunquam tetigisse paternos:
Iam cognosse genus piget: & ualuisse rogando:
Iam Meropis dici cupiens, ita fertur, ut acta Comparatio
Præcipiti pinus borea: cui uicta remisit
Frena suus rector: quam dis, uotisq; reliquit.
Quid faciat? multum cœli post terga relictum:
Ante oculos plus est: animo metitur utrunq;:
Et modo, quos illi fatum contingere non est:
Prospicit occasus: interdum respicit ortus:
Quidq; agat ignarus, stupet: & nec frena remittit:
Nec retinere ualet: nec nomina nouit equorum.
Sparsa quoq; in uario passim miracula cœlo,
Vastarumq; uidet trepidus simulacra ferarum.
Est locus, in geminos ubi brachia concauat arcus Scorpij descriptio
Scorpius: & cauda, flexisq; utrinq; lacertis
Porrigit in spatium signorum membra duorum.
Hunc puer ut nigri madidum sudore ueneni
Vulnera curuata minitantem cuspide uidit:

Mentis inops, gelida formidine, lora remisit.
Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo:
Expatiantur equi: nulloq; inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt: quaq; impetus egit,
Hac sine lege ruunt: altoq; sub æthere fixis
Incursant stellis: rapiuntq; per auia currum:
Et modo summa petunt: modo per decliue, uiasq;
Præcipites, spatio terræ propiore feruntur:
Inferiusq; suis fraternos currere luna
Admiratur equos: ambustaq; nubila fumant.
Corripitur flammis ut quæq; altissima tellus:
Fissaq; agit rimas: & succis aret ademptis.
Pabula canescunt: cum frondibus uritur arbor:
Materiamq; suo præbet seges arida damno.
Parua queror: magnæ pereunt cũ mœnibus urbes:
Cumq; suis totas populis incendia gentes
In cinerem uertunt: syluæ cum montibus ardent:
Ardet Athos, Taurusq; Cilix, & Tmolus, et Oete,
Et tum sicca, prius celeberrima fontibus Ide,
Virgineusq; Helicon, et non dũ Oeagrius Aemus:
Ardet in immensum geminatis ignibus Aetna,
Parnasusq; biceps, et Eryx, et Cynthus, et Othrys,
Et tandem niuibus Rhodope caritura, Mimasq;,
Dindymaq;, et Mycale, natusq; ad sacra Cithæron:
Nec prosunt Scythiæ sua frigora: Caucasus ardet,
Ossaq; cum Pindo, maiorq; ambobus Olympus,
Aeriæq; alpes, & nubifer Appenninus.
Tum uero Phaëthon cunctis è partibus orbem
Aspicit accensum: nec tantos sustinet æstus:
Feruentesq; auras uelut è fornace profunda

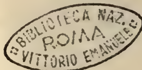
O re trahit: currusq; suos candescere sentit.
E t neq; iam cineres, eiectatamq; fauillam
F erre potest: calidoq; inuoluitur undiq; fumo.
Q uoq; eat, aut ubi sit, picea caligine tectus
N escit: & arbitrio uolucrum raptatur equorum.
S anguine tum credunt in corpora summa uocato
A ethiopum populos nigrum traxisse colorem. Aethiops
T um facta est Libye raptis humoribus æstu
A rida: tum nymphæ passis, fontesq;, lacusq;
D efleuere comis: quærit Bœotia Dircen,
A rgos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas.
N ec sortita loco distantes flumina ripas
T uta manent: medijs Tanais fumauit in undis,
P eneusq; senex, Teuthranthæusq; Caycus,
E t celer Ismenos cum phocaico Erimantho,
A rsurusq; iterum Xanthus, flauusq; Lycormas, Xanthus
Q uiq; recuruatis ludit Mæander in undis,
M ygdoniusq; Melas, & tænarius Eurotas.
A rsit & Euphrates babylonius: arsit Orontes,
T hermodoonq; citus, Gangesq;, et Phasis, et Ister.
A estuat Alpheus: ripæ sperchiades ardent: Pactolus Hermus
Q uodq; suo Tagus amne uehit fluit ignibus aurum Tagus flumina
E t quæ mæonias celebrabant carmine ripas qui ducunt aurum
F lumineæ uolucres medio caluere Caystro. Arrnus.
N ilus in extremum fugit perterritus orbem:
O cculuitq; caput: quod adhuc latet: hostia septem
P uluerulenta uacant: septem sine flumine ualles.
F ors eadem ismarios Hebrum cum Strymone siccat,
H esperiosq; amnes Rhenum, Rhodanumq; Padúq;,
C uiq; fuit rerum promissa potentia, Tybrim. Tybrix

D issilit omne solum: penetratq́; in tartara rimis
L umen: & infernum terret cum coniuge regem.
E t mare contrahitur: siccæq́; est campus arenæ,
Q uod modo pontus erat: quosq́; altū texerat æquor,
E xistunt montes: & sparsas cycladas augent.
I ma petunt pisces: nec se super æquora curui
T ollere consuetas audent delphines in auras.
C orpora phocarum summo resupina profundo
E xanimata iacent: ipsum quoq; Nerea fama est,
D oridaq́;, & natas tepidis latuisse sub undis.
T er Neptunus aquis cum toruo brachia uultu
E xerere ausus erat: ter non tulit aëris ignes.
A lma tamen Tellus, ut erat circundata ponto,
I nter aquas pelagi, contractosq́; undiq; fontes,
Q ui se condiderant in opacæ uiscera matris:
S ustulit omniferos collo tenus arida uultus:
O pposuitq́; manum fronti: magnoq́; tremore
O mnia concutiens, paulum subsedit: & infra
Q uàm solet esse, fuit: sacraq́; ita uoce locuta est.
S i placet hoc, meruiq́;, quid o tua fulmina cessant
S umme deûm? liceat perituræ uiribus ignis,
I gne perire tuo: clademq́; authore leuare.
V ix equidem fauces hæc ipsa in uerba resoluo:
(P. resserat ora uapor) tostos en aspice crines:
I nq́; oculis fumum: uolitant super ora fauillæ.
H os'ne mihi fructus? hunc fertilitatis honorem,
O fficijq́; refers? quod adunca uulnera aratri,
R astrorumq́; fero: totoq́; exerceor anno?
Q uod pecori frondes, alimentaq́; mitia fruges
H umano generi, uobis quoq; thura ministro?

Sed tamen exitium fac me meruisse: quid undæ?
Quid meruit frater? cur illi tradita sorte
Aequora decrescunt? et ab æthere longius absunt?
Quod si nec fratris, nec te mea gratia tangit:
At cœli miserere tui: circunspice: utrinq;
Fumat uterq; polus: quos, si uiolauerit ignis,
Atria uestra ruent: Atlas en ipse laborat:
Vixq; suis humeris candentem sustinet axem.
Si freta, si terræ pereunt, si regia cœli:
In chaos antiquum confundimur. eripe flammis
Si quid adhuc superest: & rerum consule summæ.
Dixerat hæc tellus: neq; enim tolerare uaporem
Vlterius potuit, nec dicere plura: suumq;
Rettulit os in se: propioráq; manibus antra.
At pater omnipotens superos testatus, & ipsum,
Qui dederat currus, nisi opem ferat, omnia fato
Interitura graui, summam petit arduus arcem:
Vnde solet nubes latis inducere terris:
Vnde mouet tonitrus, uibratáq; fulmina iactat.
Sed neq; quas posset terris inducere nubes
Tunc habuit: nec quos cœlo demitteret imbres.
Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure
Misit in aurigam: pariterq; animáq;, rotisq;
Expulit: & sæuis compescuit ignibus ignes.
Consternuntur equi: & saltu in contraria uerso Phaethontis
Colla iugo eripiunt, abruptáq; lora relinquunt. Casus
Illic frena iacent, illic temone reuulsus
Axis: in hac radij fractarum parte rotarum:
Sparsáq; sunt late laceri uestigia currus.
At Phaëthon rutilos flamma populante capillos,

V oluitur in præceps: longoq; per aëra tractu
F ertur: ut interdum de cælo stella sereno,
E t si non cecidit, potuit cecidisse uideri.
Q uem procul à patria diuerso maximus orbe
E xcipit Eridanus: fumantiaq; abluit ora.
N aiades hesperiæ trifida fumantia flamma
C orpora dant tumulo: signant quoq; carmine factũ.
H ic situs est Phaëthon currus auriga paterni:
Q uem si non tenuit: magnis tamen excidit ausis.
A t pater obductos luctu miserabilis ægro
C ondiderat uultus: & (si modo credimus) unum
I sse diem sine sole ferunt: incendia lumen
P ræbebant: aliquisq; malo fuit usus in illo.
A t Clymene postquam dixit quæcunq; fuerunt
I n tantis dicenda malis: lugubris, & amens,
E t laniata sinus totum percensuit orbem:
E xanimes artus primo, mox ossa requirens.
R epperit ossa tamen peregrina condita ripa:
I ncubuitq; loco: nomenq; in marmore lectum
P erfudit lachrymis: & aperto pectore fouit.
N ec minus Heliades lugent: & inania morti
M unera dant lachrymas: & cæsæ pectora palmis
N on auditurum miseras Phaëthonta querelas
N octe, dieq; uocant: asternunturq; sepulchro.
L una quater iunctis implerat cornibus orbem:
I llæ more suo (nam morem fecerat usus)
P langorem dederant: è queis Phaëthusa sororum
M axima, cum uellet terræ procumbere: questa est
D iriguisse pedes: ad quam conata uenire
C andida Lampetie, subita radice retenta est.

Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
Auellit frondes: hæc stipite crura teneri:
Illa dolet fieri longos sua brachia ramos.
Dumq; ea mirantur: complectitur inguina cortex:
Perq; gradus uterū, pectusq;, humerosq;, manusq;
Ambit: & extabant tantum ora uocantia matrem.
Quid faciat mater? nisi quò trahit impetus illam,
Huc eat, atq; illuc? &, dum licet, oscula iungat?
Non satis est: truncis auellere corpora tentat:
Et teneros manibus ramos abrumpit: at inde
Sanguineæ manant tanquam de uulnere guttæ.
Parce precor mater, quæcunq; est saucia, clamat:
Parce precor: nostrum laceratur in arbore corpus:
Iamq; uale: cortex in uerba nouissima uenit.
Inde fluunt lachrymæ: stillatáq; sole rigescunt
De ramis electra nouis: quæ lucidus amnis
Excipit: & nuribus mittit gestanda latinis.
Affuit huic monstro proles Sthenelēia Cygnus,
Qui tibi materno quamuis à sanguine iunctus,
Mente tamen Phaëthon propior fuit: ille relicto,
(Nam Ligurū populos, & magnas rexerat urbes)
Imperio, ripas uirides, amnemq; querelis
Eridanum implerat, syluamq; sororibus auctam:
Cum uox est tenuata uiro: canæq; capillos
Dissimulant plumæ: collumq; à pectore longe
Porrigitur: digitosq; ligat iunctura rubentes:
Penna latus uelat: tenet os sine acumine rostrum:
Fit noua Cygnus auis: nec se cœloq;, Iouiq;
Credit, ut iniuste missi memor ignis ab illo.
Stagna petit, patulosq; lacus: ignemq; perosus,

Quæ colat, elegit, contraria flumina flammis.
S qualidus interea genitor Phaëthontis, et expers
I pse sui decoris, qualis cum deficit orbe
E sse solet, lucemq; odit, seq; ipse, diemq;:
D atq; animum in luctus: & luctibus adijcit irā:
O fficiumq; negat mundo. satis inquit ab æui
S ors mea principijs fuit irrequieta: pigetq;
A ctorum sine fine mihi, sine honore laborum.
Q uilibet alter agat portantes lumina currus.
S i nemo est, omnesq; dei non posse fatentur:
I pse agat: ut saltem nostras dum tentat habenas:
O rbatura patres aliquando fulmina ponat.
T unc sciet ignipedum uires expertus equorum,
N on meruisse necem, qui non bene rexerit illos.
T alia dicentem circunstant omnia Solem
N umina: ne'ue uelit tenebras inducere rebus,
S upplice uoce rogant: missos quoq; Iuppiter ignes
E xcusat: precibusq; minas regaliter addit.
C olligit amentes, & adhuc terrore pauentes
P hœbus equos: stimuloq; dolens, & uerbere sæuit.
S æuit enim: natumq; obiectat, & imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cœli
C ircuit: & nequid labefactum uiribus ignis
C orruat, explorat: quæ postquam firma, suiq;
R oboris esse uidet: terras, hominumq; labores
P erspicit: Arcadiæ tamen est impensior illi
C ura suæ: fontesq;, & non dum audentia labi
F lumina restituit: dat terræ gramina, frondes
A rboribus: læsasq; iubet reuirescere syluas.
D um redit, itq; frequens, in uirgine Nonacrina

H æsit: & accepti caluere sub ossibus ignes.
N on erat huius opus lanam mollire trahendo,
N ec possit uariare comas: ubi fibula uestem,
V itta coërcuerat neglectos alba capillos:
E t modo leue manu iaculum, modo sumpserat arcū:
M iles erat Phœbes: nec Mænalon attigit ulla
G ratior hac Triuiæ. Sed nulla potentia longa est.
V lterius medio spatium sol altus habebat:
C um subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas.
E xuit hic humero pharetram: lentosq; retendit
A rcus: inq; solo, quod texerat herba, iacebat:
E t pictam posita pharetram ceruice premebat.
I uppiter ut uidit fessam, & custode uacantem:
H oc coniux furtum certe mea nesciet, inquit:
A ut si resciuerit, sunt o sunt iurgia tanti?
P rotinus induitur faciem, cultumq; Dianæ:
A tq; ait: o comitum uirgo pars una mearum,
I n quibus es uenata iugis? de cespite uirgo
S e leuat: & salue numen me iudice dixit,
A udiat ipse licet, maius Ioue ridet: & audit:
E t sibi præferri se gaudet: & oscula iungit
N ec moderata satis, nec sic à uirgine danda.
Q ua uenata foret sylua narrare parantem
I mpedit amplexu: nec se sine crimine prodit.
I lla quidem contra, quantum modo fœmina posset,
(Aspiceres utinam Saturnia mitior esses)
I lla quidem pugnat: sed quæ superare puella?
Q uis'ue Iouem poterat? superum petit æthera uictor
I uppiter: huic odio nemus est, & conscia sylua.
V nde pedem referens, penè est oblita pharetram

Juppiter in Dianam

Calisto

Dictynna

Tollere, cum telis & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro Dictynna per altum
Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarum,
Aspicit hanc: uisamq; uocat: clamata refugit:
Et timuit primo ne Iuppiter esset in illa.
Sed postquam pariter nymphas incedere uidit:
Sensit abesse dolos: numerumq; accessit ad harum.
Heu quàm difficile est crimen non prodere uultu.
Vix oculos attollit humo: nec, ut ante solebat,
Iuncta deæ lateri, nec toto est agmine prima:
Sed silet: & læsi dat signa rubore pudoris.
Et, nisi quod uirgo est, poterat sentire Diana
Mille notis culpam: nymphæ sensisse feruntur.
Orbe resurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatu fraternis languida flammis,
Nacta nemus gelidum, de quo cum murmure labens
Ibat, & attritas uersabat riuus arenas:
Vt loca laudauit: summas pede contigit undas.
His quoq; laudatis, procul est, ait, arbiter omnis:
Nuda superfusis tingamus corpora lymphis.

Parrasis

Parrhasis erubuit: cunctæ uelamina ponunt,
Vna moras quærit: dubitanti uestis adempta est.
Qua posita, nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitæ, manibusq; uterum celare uolenti
I procul hinc dixit, nec sacros pollue fontes
Cynthia. deq; suo iussit secedere cœtu.

Iuno [illegible]

Senserat hoc olim magni matrona tonantis:
Distuleratq; graues in idonea tempora pœnas.

Arcas

Causa moræ nulla ẽ: & iam puer Arcas (id ipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.

Quo simul obuertit sæuam cum lumine mentem:
Scilicet hoc etiam restabat adultera, dixit,
Vt fœcunda fores: fieretq; iniuria partu
Nota: Iouisq; mei testatum dedecus esset.
Haud impune feres: adimam tibi nanq; figuram:
Qua tibi, quaq; places nostro importuna marito.
Dixit: & aduersa prensis à fronte capillis
Strauit humi pronam. tendebat brachia supplex:
Brachia cœperunt nigris horrescere uillis:
Curuariq; manus: & aduncos crescere in ungues:
Officioq; pedum fungi: laudataq; quondam
Ora Ioui lato fieri deformia rictu.
Néue preces animos, & uerba precantia flectant:
Posse loqui eripitur: uox iracunda, minaxq;,
Plenaq; terroris rauco de gutture fertur:
Mens antiqua tamen facta quoq; mansit in ursa:
Assiduoq; suos gemitu testata dolores,
Qualescunq; manus ad cœlum, & sydera tollit:
Ingratumq; Iouem nequeat cum dicere, sentit.
Ah quoties sola non ausa quiescere sylua,
Ante domum, quondamq; suis errauit in agris.
Ah quoties per saxa canum latratibus acta est:
Venatrixq; metu uenantum territa fugit.
Sæpe feris latuit uisis, oblita quid esset:
Vrsaq; conspectos in montibus horruit ursos:
Pertimuitq; lupos: quamuis pater esset in illis.
Ecce Lycaoniæ proles ignara parentis
Arcas adest ter quinq; ferens natalibus annos.
Dumq; feras sequitur: dum saltus eligit aptos:
Nexilibusq; plagis syluas Erymanthidas ambit:

Calisto in ursa
Filia Lycaonis

Arcadis uenatio.

I nadit in matrem: quæ restitit Arcade uiso:
E t cognoscenti similis fuit: ille refugit:
I mmotosq; oculos in se sine fine tenentem
N escius extimuit: propiusq; accedere fugit.
V ulnifico fuerat fixurus pectora telo:
A rcuit omnipotens: pariterq;, ipsosq;, nefasq;
S ustulit: & celeri raptos per inania uento
I mposuit cœlo: uicinaq; sydera fecit.
I ntumuit Iuno, postquam inter sydera pellex
F ulsit: & ad canam descendit in æquora Tethym,
O ceanumq; senem: quorum reuerentia mouit
S æpe deos: causamq; uiæ scitantibus infit.
Q uæritis ætherijs quare regina deorum
S edibus hic adsim: pro me tenet altera cœlum.
M entior obscurum nisi cum nox fecerit orbem:
N uper honoratas summo mea uulnera cœlo
V ideritis stellas illic, ubi circulus axem
V ltimus extremum, spatioq; breuissimus ambit.
Ironia E st uero cur quis Iunonem lædere nolit?
O ffensamq; tremat? quæ prosum sola nocendo?
O ego quantum egi: quàm uasta potentia nostra est.
E sse hominem uetui: facta est dea: sic ego pœnas
S ontibus impono: sic est mea magna potestas.
V endicet antiquam faciem: uultusq; ferinos
D etrahat: argolica quod in ante Phoronide fecit.
C ur non & pulsa ducat Iunone? meoq;
C ollocat in thalamo? socerumq; Lycaona sumit?
A t uos, si læsæ tangit contemptus alumnæ:
G urgite cœruleo septem prohibete triones:
S yderaq; in cœlum stupri mercede recepta

Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex.
Di maris annuerant: habili Saturnia curru
Ingreditur liquidum pauonibus æthera pictis:
Tam nuper pictis cæso pauonibus Argo:
Quàm tu nuper eras, cum candidus ante fuisses:
Corue loquax subito nigrantes uersus in alas.
Nam fuit hæc quondam niueis argentea pennis
Ales: ut æquaret totas sine labe columbas:
Nec seruaturis uigili capitolia uoce
Cederet anseribus: nec amanti flumina cycno.
Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci,
Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.
Pulchrior in tota, quàm larisæa Coronis
Non fuit Hæmonia: placuit tibi Delphice certe
Vel dum casta fuit, uel inobseruata: sed ales
Sensit adulterium Phœbeïus: utq; latentem
Detegeret culpam non exorabilis index
Ad dominum tendebat iter: quem garrula motis
Consequitur pennis scitetur ut omnia, cornix:
Audita q; uiæ causa, non utile carpis
Inquit iter: ne sperne meæ præsagia linguæ.
Quid fuerim, quid simq;, uide: meritumq; require:
Inuenies nocuisse fidem. nam tempore quodam
Pallas Erichthonium prolem sine matre creatum
Clauserat actæo texta de uimine cista:
Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natis.
Seruandum dederat sic inconfessa quid esset:
Et legem dederat, sua ne secreta uiderent.
Abdita fronde leui densa speculabar ab ulmo,
Quid facerent: commissa duæ sine fraude tuentur

Coruus ex albo niger
Coronidis. [illegible]
Cornix
Erichthonius
sine matre natus

Pandrosos, atq; Herse: timidas uocat una sorores
Aglauros: nodosq; manu diducit: & intus
Infantemq; uident: apporrectumq; draconem.
Acta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
Redditur: ut dicar tutela pulsa Mineruæ:
Et ponar post noctis auem. mea pœna uolucres
Admonuisse potest, ne uoce pericula quærant.
At puto non ultro, nec quicquam tale rogantem
Me petijt: ipsa licet hoc à Pallade quæras:
Quamuis irata est: non hoc irata negabit.
Nam me phocaica clarus tellure Coroneus
(Nota loquor) genuit: fueramq; ego regia uirgo:
Diuitibusq; procis (ne me contemne) petebar.
Forma mihi nocuit. nam cum per littora lentis
Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena:
Vidit, & incaluit pelagi deus: utq; precando
Tempora cum blandis absumpsit inania uerbis:
Vim parat, & sequitur: fugio, densumq; relinquo
Littus: & in molli necquicquam lassor arena:
Inde deos, hominesq; uoco: nec contigit ullum
Vox mea mortalem: mota est pro uirgine uirgo:
Auxiliumq; tulit tendebam brachia cœlo:
Brachia cœperunt leuibus nigrescere pennis.
Reijcere ex humeris uestem molibar: at illa
Pluma erat inq; cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq; iam palmas, nec pectora nuda gerebam.
Currebam: nec, ut ante, pedes retinebat arena:
Sed summa tollebar humo: mox acta per auras
Euehor: & data sum comes inculpata Mineruæ.

Quid

Quid tamen hoc prodest si diro facta uolucris
Crimine Nyctimene nostro successit honori?
An, quae per totam res est notissima Lesbon:
Non audita tibi est? patrium temerasse cubile
Nyctimenen? auis illa quidem: sed conscia culpae
Conspectum, lucemq; fugit: tenebrisq; pudorem
Caelat: & à cunctis expellitur aethere toto.
Talia dicenti tibi, ait, reuocamina coruus
Sint precor ista malo: nos uanum spernimus omen.
Nec coeptum dimittit iter: dominoq; iacentem
Cum iuuene haemonio uidisse Coronida narrat.
Laurea delapsa est audito crimine amantis:
Et pariter, uultusq; deo, plectrumq;, colorq;
Excidit: utq; animus tumida feruebat ab ira,
Arma assueta capit: flexumq; à cornibus arcum
Tendit: & illa suo toties cum pectore iuncta
Indeuitato traiecit pectora telo.
Icta dedit gemitum: tractoq; à uulnere ferro
Candida puniceo perfudit membra cruore:
Et dixit, potui poenas tibi Phoebe dedisse:
Sed peperisse prius: duo nunc moriemur in una.
Hactenus: & pariter uitam cum sanguine fudit.
Corpus inane animae frigus letale secutum est.
Poenitet heu sero poenae crudelis amantem:
Seq;, quod audierit, quod sic exarserit, odit:
Odit auem: per quam crimen, causamq; dolendi
Scire coactus erat: necnon arcumq;, manumq;
Odit, cumq; manu temeraria tela, sagittas:
Collapsamq; fouet: seraq; ope uincere fata
Nititur: & medicas exercet inaniter artes.

Nyctimene, Lesbos, Noma
Phoebus Vultus
Coronis

Corrparatio

Quae postquam frustra tentata, rogumq; parari
Vidit, & arsuros supremis ignibus artus:
Tum uero gemitus (neq; enim coelestia tingi
Ora licet lachrymis) alto de corde petitos
Edidit: haud aliter, quàm cum spectante iuuenca
Lactentis uituli dextra libratus ab aure
Tempora discussit claro caua malleus ictu.
Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
Et dedit amplexus: iniustaq; iusta peregit:
Non tulit in cineres labi sua Phoebus eosdem
Semina: sed natum flammis, uteroq; parentis
Eripuit: geminiq; tulit Chironis in antrum:
Sperantemq; sibi non falsae praemia linguae,
Inter aues albas uetuit consistere coruum.
Semifer interea diuinae stirpis alumno
Laetus erat: mistoq; oneri gaudebat honore.
Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis
Filia Centauri: quam quondam nympha Chariclo
Fluminis in rapidi ripis enixa, uocauit
Ocyroën. non haec artes contenta paternas
Didicisse fuit: fatorum arcana canebat.
Ergo, ubi uaticinos concepit mente furores:
Incaluitq; deo, quem clausum pectore habebat:
Aspicit infantem: totoq; salutifer orbi
Cresce puer dixit: tibi se mortalia saepe
Corpora debebunt: animas tibi reddere ademptas
Fas erit: idq; semel dis indignantibus ausus
Posse dare hoc iterum flamma prohibebere auita:
Eq; deo corpus fies exangue: deusq;,
Qui modo corpus eras: et bis tua fata nouabis.

Aesculapij origo
Chiron

Ocyroen

Tu quoque care pater nunc immortalis, & æuis
Omnibus ut maneas, nascendi lege creatus,
Posse mori cupies tum, cum cruciabere diræ
Sanguine serpentis per saucia membra recepto:
Teque ex æterno patientem numina mortis
Efficient: triplicesque deæ tua fila resoluent.
Restabat fatis aliquid: suspirat ab imis
Pectoribus: lachrymæque genis labuntur obortæ.
Atque ita, præuertunt, inquit, mea fata: uetorque
Plura loqui: uocisque meæ præcluditur usus.
Non fuerant artes tanti: quæ numinis iram
Contraxere mihi: mallem nesciisse futura.
Iam mihi subduci facies humana uidetur:
Iam cibus herba placet: iam latis currere campis
Impetus est: in equam, cognataque pectora uertor.
Tota tamen quare? pater est mihi nempe biformis.
Talia dicenti pars est extrema querelæ
Intellecta parum: confusaque uerba fuerunt.
Mox nec uerba quidem, nec quæ sonus ille uidetur,
Sed simulantis equam: paruoque in tempore certos
Edidit hinnitus: & brachia mouit in herbas.
Tum digiti coëunt: & quinos alligat ungues
Perpetuo cornu leuis ungula: crescit & oris,
Et colli spatium: longæ pars maxima pallæ
Cauda fit: utque uagi crines per colla iacebant,
In dextras abiere iubas: pariterque nouata est
Et uox, & facies: nomen quoque monstra dederunt.
Flebat, opemque tuam frustra Philyreïus heros
Delphice poscebat: nam nec rescindere magni
Iussa Iouis poteras: nec, si rescindere posses,

Ocyroe in equa

Philyreius

Tunc aderas: Elim, Messeniaq; arua colebas.
Illud erat tempus, quo te pastoria pellis
Texit: onusq; fuit baculus syluestris oliuæ,
Alterius, dispar è septem fistula cannis.
Dumq; amor est curæ: dum te tua fistula mulcet:
Incustoditæ pylios memorantur in agros
Processisse boues: uidet has atlantide Maia
Natus: & arte sua syluis occultat abactas.
Senserat hoc furtum nemo: nisi natus in illo
Rure senex: Battum uicinia tota uocabat.
Diuitis hic saltus, herbosaq; pascua Nelei,
Nobiliumq; greges custos seruabat equarum.
Hunc timuit: blandaq; manu seduxit: & illi
Quisquis es hospes, dit si forte armenta requiret
Hæc aliquis: uidisse nega: neu gratia facto
Nulla rependatur: nitidam cape præmia uaccam:
Et dedit: accepta, uoces has reddidit hospes.
Tutus eas: lapis iste prius tua furta loquetur:
Et lapidem ostendit. simulat Ioue natus abire:
Mox redit: & uersa pariter cum uoce figura,
Rustice uidisti siquas hoc limite, dixit,
Ire boues: fer opem: furtoq; silentia deme.
Iuncta suo pariter dabitur tibi fœmina tauro.
At senior, postquam est merces geminata: sub illis
Montibus inquit erunt: & erant sub montibus illis.
Risit Atlantiades: & me mihi perfide prodis?
Me mihi prodis, ait? periuraq; pectora uertit
In durum silicem: qui nunc quoq; dicitur index:
Inq; nihil merito uetus est infamia saxo.
Hinc se sustulerat paribus Caducifer alis:

Munychiosq; uolans agros, gratamq; Mineruæ
Despectabat humum: cultiq; arbusta lycæi.
Illa forte die castæ de more puellæ
Vertice supposito festas in Palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris.
Inde reuertentes deus aspicit ales: iterq;
Non agit in rectum: sed in orbem curuat eundem.
Vt uolucris uisis rapidissima miluius extis,
Dum timet: & densi circunstant sacra ministri;
Flectitur in gyrum: nec longius audet abire:
Spemq; suam motis auidus circumuolat alis.
Sic super actæas agilis Cyllenius arces
Inclinat cursus: & easdem circinat auras.
Quanto splendidior, quàm cætera sydera fulget
Lucifer: & quanto, quàm lucifer aurea phœbe:
Tanto uirginibus præstantior omnibus Herse
Ibat: eratq; decus pompæ, comitumq; suarum.
Obstupuit forma Ioue natus: & æthere pendens
Non secus exarsit: quàm cum balearica plumbum
Funda iacit: uolat illud: & incandescit eundo:
Et quos non habuit, sub nubibus inuenit ignes.
Vertit iter: cæloq; petit diuersa relicto:
Nec se dissimulat: tanta est fiducia formæ.
Quæ quanquam iusta est: cura tamen adiuuat illá:
Permulcetq; comas: chlamydemq; ut pendeat apte
Collocat: ut limbus, totumq; appareat aurum:
Vt teres in dextra, qua somnos ducit, & arcet,
Virga sit: ut tersis niteant talaria plantis.
Pars secreta domus ebore & testudine cultos
Tres habuit thalamos: quorũ tu Pandrose dextrum,

Aglauros læuum, medium possederat Herse.
Quæ tenuit læuum, uenientem prima notauit
Mercurium: nomenq; dei scitarier ausa est:
Et causam aduentus: cui sic respondit Atlantis,
Pleionesq; nepos. ego sum, qui iussa per auras
Verba patris porto: pater est mihi Iuppiter ipse.
Nec fingam causas: tu tantum fida sorori
Esse uelis: prolisq; meæ matertera dici:
Herse causa uiæ: faueas, oramus amanti.
Aspicit hunc oculis isdem, quibus abdita nuper
Viderat Aglauros flauæ secreta Mineruæ.
Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat: interea tectis excedere cogit.
Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes:
Et tanto penitus traxit suspiria motu:
Vt pariter pectus, positamq; in pectore forti
Aegida concuteret: subit hanc arcana profana
Detexisse manu tum, cum sine matre creatam
Lemniacam stirpem contra data fœdera uidit:
Ingratamq; deo fore iam, ingratamq; sorori:
Et ditem sumpto, quod auara poposcerat, auro.
Protinus inuidiæ nigro squalentia tabo
Tecta petit. domus est imis in uallibus huius
Abdita, sole carens, non ulli peruia uento,
Tristis, & ignaui plenissima frigoris, & quæ
Igne uacet semper, caligine semper abundet.
Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
Constitit ante domum (neq; enim succedere tectis
Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
Concussæ patuere fores: uidet intus edentem

Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum
Inuidiam: uisáq; oculos auertit: at illa
Surgit humo pigre: semesarumq; reliquit
Corpora serpentum: passúq; incedit inerti.
Vtq; deam uidit, formáq;, armisq; decoram:
Ingemuit: uultumq; deæ ad suspiria duxit.
Pallor in ore sedet: macies in corpore toto:
Nusquam recta acies: liuent rubigine dentes:
Pectora felle uirent: lingua est suffusa ueneno:
Risus abest: nisi quem uisi mouere dolores:
Nec fruitur somno uigilantibus excita curis:
Sed uidet ingratos, intabescitq; uidendo,
Successus hominum: carpitq;, & carpitur unà:
Suppliciumq; suum est. quamuis tamen oderat illã:
Talibus affata est breuiter Tritonia dictis.
Infice tabe tua natarum Cecropis unam:
Sic opus est: Aglauros ea est: haud plura locuta
Fugit: & impressa tellurem reppulit hasta.
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens
Murmura parua dedit: successorumq; Mineruæ
Indoluit: baculumq; capit, quem spinea totum
Vincula cingebant: adopertaq; nubibus atris
Quacunq; ingreditur, florentia proterit arua:
Exuritq; herbas: & summa papauera carpit:
Afflatuq; suo populos, urbesq;, domosq;
Polluit: & tandem tritonida conspicit arcem
Ingenijsq;, opibusq;, & festa pace uirentem:
Vixq; tenet lachrymas: qa nil lachrymabile cernit:
Sed postquam thalamos intrauit Cecrope natæ:
Iussa facit: pectusq; manu ferrugine tincta

Inuidiæ descriptio

Tritonia

Archaismos

Tangit: & hamatis præcordia sentibus implet:
Inspiratq; nocens uirus: piceumq; per ossa
Dissipat, & medio spargit pulmone uenenum.
Neue mali causæ spatium per latius errent:
Germanam ante oculos, fortunatumq; sororis
Coniugium, pulchraq; deûm sub imagine ponit:
Cunctaq; magna facit: quibus irritata dolore
Cecropis occulto mordetur: & anxia nocte,
Anxia luce gemit: lentaq; miserrima tabe
Liquitur, ut glacies incerto saucia sole:
Felicisq; bonis aliter non uritur Herses:
Quàm cum spinosis ignis supponitur herbis:
Quæ neq; dant flammas: leniq; tepore cremantur.
Sæpe mori uoluit, ne quicquam tale uideret:
Sæpe uelut crimen rigido narrare parenti.
Deniq; in aduerso uenientem limine sedit
Exclusura deum: cui blandimenta, precesq;,
Verbaq; iactanti mitissima, desine, dixit:
Hinc ego me non sum nisi te motura repulso.
Stemus ait pacto uelox Cyllenius isto:
Cælestiq; fores uirga patefecit: at illi
Surgere conanti partes, quascunq; sedendo
Flectimus, ignaua nequeunt grauitate moueri.
Illa quidem pugnat recto se attollere trunco:
Sed genuum iunctura riget: frigusq; per ungues
Labitur: & pallent amisso sanguine uenæ.
Vtq; malum late solet immedicabile cancer
Serpere: & illæsas uitiatis addere partes:
Sic letalis hyems paulatim in pectora uenit:
Vitalesq; uias, & respiramina clausit.

Nec conata loqui est: nec, si conata fuisset,
Vocis habebat iter: saxum iam colla tenebat:
Oraq; duruerant: signumq; exangue sedebat.
Nec lapis albus erat: sua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum pœnas, mentisq; profanæ
Cepit Atlantiades: dictas à Pallade terras
Linquit: & ingreditur iactatis æthera pennis.
Seuocat hunc genitor: nec causam fassus amoris
Fide minister ait iussorum nate meorum
Pelle moram: solitoq; celer delabere cursu:
Quæq; tuam matrem tellus à parte sinistra
Suspicit (indigenæ Sidonida nomine dicunt)
Hanc pete: quodq; procul montano gramine pasci
Armentum regale uides: ad littora uerte.
Dixit: & expulsi iandudum monte iuuenci
Littora iussa petunt: ubi magni filia regis
Ludere uirginibus Tyrijs comitata solebat.
Non bene conueniunt, nec in una sede morantur
Maiestas, & amor. sceptri grauitate relicta
Ille pater, rectorq; deûm, cui dextra trisulcis
Ignibus armata est: qui nutu concutit orbem:
Induitur faciem tauri: mixtusq; iuuencis Iuppiter in taurum
Mugit: & in teneris formosus obambulat herbis.
Quippe color niuis est: quam nec uestigia duri
Calcauere pedis: nec soluit aquaticus auster.
Colla toris extant: armis palearia pendent:
Cornua parua quidem, sed quæ contendere posses
Facta manu, puraq; magis perlucida gemma:
Nullæ in fronte minæ: nec formidabile lumen:
Pacem uultus habet. miratur Agenore nata

Quod tam formosus, quod prælia nulla minetur.
Sed quamuis mitem, metuit contingere primo:
Mox adit: & flores ad candida porrigit ora.
Gaudet amans: & dum ueniat sperata uoluptas:
Oscula dat manibus (uix iam, uix cætera differt)
Et nunc alludit: uiridiq; exultat in herba:
Nunc latus in fuluis niueum deponit arenis:
Paulatimq; metu dempto, modo pectora præbet
Virginea plaudenda manu: modo cornua sertis
Impedienda nouis: ausa est quoq; regia uirgo,
Nescia quem premeret, tergo considere tauri.
Tum deus à terra, siccoq; à littore sensim
Falsa pedum primis uestigia ponit in undis:
Inde abit ulterius: mediiq; per æquora ponti
Fert prædam: pauet hæc: littusq; ablata relictum
Respiciat: & dextra cornu tenet: altera dorso
Imposita est: tremulæ sinuantur flamine uestes.

P. OVI. NASO. METAMORPHOSEON LIB. III.

Iamq; deus posita fallacis imagine tauri,
Se confessus erat: dictæaq; rura tenebat:
Cum pater ignarus raptam perquirere Cadmo
Imperat: & pœnam, si non inuenerit, addit
Exilium, facto pius, & sceleratus eodem.
Orbe pererrato (quis enim deprendere posset
Furta Iouis?) profugus, patriamq; iramq; parentis

Vitat Agenorides:phœbiq; oracula supplex
Consulit:& quæ sit tellus habitanda,requirit.
Bos tibi phœbus ait solis occurret in aruis
Nullum passa iugum, curuiq; immunis aratri.
Hac duce carpe uias:& qua requieuerit herba,
Mœnia fac condas:Bœotiaq; illa uocato.
Vix bene castalio Cadmus descenderat antro:
Incustoditam lente uidet ire iuuencam,
Nullum seruitij signum ceruice gerentem:
Subsequitur:pressoq; legit uestigia gressu:
Authoremq; uiæ phœbum taciturnus adorat.
Iam uada Cephisi,Panopesq; euaserat arua:
Bos stetit:& tollens speciosam cornibus altis
Ad cœlum frontem,mugitibus impulit auras.
Atq; ita respiciens comites sua terga sequentes
Procubuit:teneraq; latus submisit in herba.
Cadmus agit grates:peregrinæq; oscula terræ
Figit:& ignotos montes,agrosq; salutat.
Sacra Ioui facturus erat:iubet ire ministros:
Et petere è uiuis libandas fontibus undas.
Sylua uetus stabat nulla uiolata securi:
Et specus in medio uirgis,ac uimine densus,
Efficiens humilem lapidum compagibus arcum
Vberibus fœcundus aquis:ubi conditus antro
Martius anguis erat cristis præsignis,& auro.
Igne micant oculi:corpus tumet omne ueneno:
Tresq; micant linguæ:triplici stant ordine dentes.
Quem postquam tyria lucum de gente profecti
Infausto tetigere gradu:demissaq; in undas
Vrna dedit sonitum:longo caput extulit antro,

Cadmus

Sylua ... [handwritten]

Serpentis descriptio

C æruleus serpens:horrenda'q; sibila misit.
E ffluxere undæ manibus:sanguis'q; reliquit
C orpus:& attonitos subitus tremor occupat artus.
I lle uolubilibus squamosos nexibus orbes
T orquet:& immenso saltu sinuatur in arcus:
A c media plus parte leues erectus in auras
D espicit omne nemus:tanto'q; est corpore:quanto
S i totum spectes,geminas qui separat arctos.
N ec mora phœnicas,siue illi tela parabant,
S iue fugam:siue ipse timor prohibebat utrunq;:
O ccupat hos morsu,longis complexibus illos:
H os necat afflatu,funesta hos tabe ueneni.
F ecerat exiguas iam sol altissimus umbras:
Q uæ mora sit socijs miratur Agenore natus:
V estigat'q; uiros:tegimen direpta leonis
P ellis erat:telum splendenti lancea ferro,
E t iaculum,telo'q; animus præstantior omni.
V t nemus intrauit:letata'q; corpora uidit:
V ictorem'q; supra spatiosi corporis hostem,
T ristia sanguinea lambentem uulnera lingua:
A ut ultor uestræ fidissima corpora mortis,
A ut comes inquit ero:dixit:dextra'q; molarem
S ustulit:& magnum magno conamine misit.
I llius impulsu cum turribus ardua celsis
M œnia mota forent:serpens sine uulnere mansit:
L oricæ'q; modo squamis defensus,& atræ
D uritia pellis,ualidos cute reppulit ictus.
A t non duritia iaculum quoq; uicit eadem:
Q uod medio lentæ spinæ curuamine fixum
C onstitit:& totum descendit in ilia ferrum.

Ille dolore ferox caput in sua terga retorsit:
Vulneraq; aspexit: fixumq; hastile momordit.
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæsit.
Tum uero postquam solitas accessit ad iras
Causa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestiferos circunfluit albida rictus:
Terraq; rasa sonat squamis: quiq; halitus exit
Ore niger stygio uitiatas inficit auras.
Ipse modo immensum spiris facientibus orbem
Cingitur: interdum longa trabe rectior astat:
Impete nunc uasto, ceu concitus imbribus amnis
Fertur: & obstantes perturbat pectore syluas.
Cedit Agenorides paulum: spolioq; leonis
Sustinet incursus: instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta: furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamq; uenenifero sanguis manare palato
Cœperat: & uirides aspergine tinxerat herbas:
Sed leue uulnus erat: quia se retrahebat ab ictu:
Læsaq; colla dabat retro: plagamq; sedere
Cedendo arcebat: nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides coniectum in guttura ferrum
Vsq; sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstitit: & fixa est pariter cum robore ceruix.
Pondere serpentis curuata est arbor: & imæ
Parte flagellari gemuit sua robora caudæ.
Dum spatium uictor uicti consyderat hostis:
Vox subito audita est: neq; erat cognoscere promptū
Vnde: sed audita est: quid Agenore nate peremptum

Serpentem spectas? & tu spectabere serpens.
Ille diu pauidus pariter cum mente colorem
Perdiderat: gelidoq; comæ terrore rigebant.
Ecce uiri fautrix superas delapsa per auras
Pallas adest: motæq; iubet supponere terræ
Vipereos dentes, populi incrementa futuri.
Paret: &, ut presso sulcum patefecit aratro:
Spargit humi iussos mortalia semina dentes.
Inde (fide maius) glebæ cœpere moueri:
Primaq; de sulcis acies apparuit hastæ:
Tegmina mox capitum picto nutantia cono:
Mox humeri, pectusq;, onerataq; brachia telis
Existunt: crescitq; seges clypeata uirorum.
Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris:
Surgere signa solent: primumq; ostendere uultus:
Cætera paulatim: placidoq; educta tenore
Tota patent: imoq; pedes in margine ponunt.
Territus hoste nouo Cadmus capere arma parabat:
Ne cape de populo, quem terra creauerat, unus
Exclamat: nec te ciuilibus insere bellis.
Atq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
Comminus ense ferit: iaculo cadit eminus ipse.
Hic quoq;, qui leto dederat, non longius illo
Viuit: & expirat, modo quas acceperat, auras.
Exemploq; pari furit omnis turba: suoq;
Marte cadunt subiti per mutua uulnera fratres.
Iamq; breuis uitæ spatium sortita iuuentus
Sanguineam tepido plangebat pectore matrem,
Quinq; superstitibus: quorum fuit unus Echion.
Is sua iecit humi monitu Tritonidis arma:

Pallas
serpentis dentes
hoies armati
Cop
Echion. Vdeus. Chronius. Pelori Hyperenoris

F raternæq; fidem pacis petijtq;, deditq;.
H os operis comites habuit sidonius hospes.
C um posuit iussam phœbeis sortibus urbem.
I am stabant Thebæ: poteras iam Cadme uideri
E xilij felix: soceri tibi Marsq;, Venusq;
C ontigerant: huc adde genus de coniuge tanta,
T ot natos, natasq;, & pignora cara nepotes:
H os quoq; iam iuuenes. Sed scilicet ultima semper
E xpectanda dies homini est: dicíq; beatus
A nte obitum nemo, supremaq; funera debet.
P rima nepos inter res tot tibi Cadme secundas,
C ausa fuit luctus: alienaq; cornua fronti
A ddita: uosq; canes satiati sanguine herili.
A t bene si quæras, fortunæ crimen in illo,
N on scelus inuenies: quod enim scelus error habebat?
M ons erat infectus uariarum cæde ferarum:
I amq; dies medius rerum contraxerat umbras:
E t sol ex æquo meta distabat utraq;:
C um iuuenis placido per deuia lustra uagantes
P articipes operum compellat Hyantius ore.
L ina madent comites, ferrumq; cruore ferarum:
F ortunæq; dies habuit satis: altera lucem
C um croceis inuecta rotis aurora reducet:
P ropositum repetemus opus: nunc phœbus utraq;
D istat idem terra: finditq; uaporibus arua.
S istite opus præsens: nodosaq; tollite lina.
I ussa uiri faciunt: intermittuntq; laborem.
V allis erat piceis, & acuta densa cupressu
N omine Gargaphie, succinctæ sacra Dianæ:
C uius in extremo est antrum nemorale recessu:

Cadmus thebas condidit.

Gargaphie uallis descriptio.

Arte laboratum nulla: simulauerat artem
Ingenio natura suo: nam pumice uiuo,
Et leuibus tofis natiuum duxerat arcum.
Fons sonat a dextra tenui perlucidus unda
Margine gramineo patulos succinctus hiatus.
Hic dea syluarum uenatu fessa solebat
Virgineos artus liquido perfundere rore.
Quo postquam subijt: nympharum tradidit uni
Armigeræ iaculum, pharetramq́;, arcusq́; retentos.
Altera depositæ subiecit brachia pallæ:
Vincla duæ pedibus demunt. nam doctior illis
Ismenis Crocale sparsos per colla capillos
Colligit in nodum: quamuis erat ipsa solutis.
Excipiunt laticem Nipheq́; Hyaleq́;, Rhanisq́;,
Et Psecas & Phiale: fundumq́; capacibus urnis.
Dumq́; ibi perluitur solita Titania lympha:
Ecce nepos Cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum non certis passibus errans
Peruenit in lucum: sic illum fata ferebant.
Qui simul intrauit rorantia fontibus antra:
Sicut erant uiso nudæ sua pectora nymphæ
Percussere uiro: subitisq́; ululatibus omne
Impleuere nemus: circunfusæq́; Dianam
Corporibus texere suis: tamen altior illis
Ipsa dea est: colloq́; tenus supereminet omnes.
Qui color infectis aduersi solis ab ictu
Nubibus esse solet, aut purpureæ auroræ:
Is fuit in uultu uisæ sine ueste Dianæ.
Quæ quanquam comitum turba est stipata suarum:
In latus obliquum tamen astitit: oraq́; retro

Flexit,

Flexit: & ,ut uellet promptas habuisse sagittas:
Quas habuit, sic hausit aquas: uultumq; uirilem
Perfudit: spargensq; comas ultricibus undis,
Addidit hæc cladis prænuntia uerba futuræ.
Nunc tibi me posito uisam uelamine narres
Si poteris narrare, licet: nec plura minata
Dat sparso capiti uiuacis cornua cerui:
Dat spatium collo: summasq; cacuminat aures:
Cum pedibusq; manus, cum longis brachia mutat
Cruribus: & uelat maculoso uellere corpus.
Additus & pauor est: fugit Autonoeius heros:
Et se tam celerem cursu miratur in ipso.
Vt uero uultus, & cornua uidit in unda:
Me miserum dicturus erat: uox nulla secuta est:
Ingemuit: uox illa fuit: lachrymæq; per ora
Non sua fluxerunt: mens tantum pristina mansit.
Quid faciat? repetat ne domum, & regalia tecta?
An lateat syluis? timor hoc, pudor impedit illud.
Dum dubitat: uidere canes: primusq; Melampus,
Ichnobatesq; sagax latratu signa dederunt,
Gnosius Ichnobates, Spartana gente Melampus.
Inde ruunt alij rapida uelocius aura
Pamphagus, & Dorceus, et Oribasus Arcades oẽs,
Nebrophonosq; ualẽs, & trux cũ Lælape Therõ,
Et pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre,
Hylæusq; ferox nuper percussus ab apro,
Deq; lupo concepta Nape, pecudesq; secuta
Pœmenis, & natis comitata Harpyia duobus,
Et substricta gerens sicyonius ilia Ladon,
Et Dromas, et Canache, Sticteq;, et Tigris, et Alce.

Et niueis Leucon, & uillis Asbolus atris,
Praeualidusq; Lacon, & cursu fortis Aello,
Et Thous, & Cyprio uolox cum fratre Lycisca,
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos, & Melaneus, hirsutaq; corpore Lachne,
Et patre dictaeo sed matre laconide nati
Labros, & Agriodos, & acutae uocis Hylactor,
Quosq; referre mora est: ea turba cupidine praedae
Per rupes, scopulosq;, adituq; carentia saxa,
Quaq; est difficilis, quaq; est uia nulla, sequuntur.
Ille fugit, per quae fuerat loca saepe secutus:
Heu famulos fugit ipse suos: clamare libebat
Actaeon ego sum: dominum cognoscite uestrum:
Verba animo desunt. resonat latratibus aether.
Prima Melanchaetes in tergo uulnera fecit:
Proxima Theridamas: Oresitrophus haesit in armo:
Tardius exierant: sed per compendia montis
Praecipitata uia est. dominum retinentibus illis
Caetera turba coit: confertq; in corpore dentes.
Iam loca uulneribus desunt: gemit ille: sonumq;
Et si non hominis, quem non tamen edere possit
Ceruus, habet: moestisq; replet iuga nota querelis:
Et genibus pronis supplex similisq; roganti
Circunfert tacitos, tanquam sua brachia, uultus.
At comites rapidum solitis hortatibus agmen
Ignari instigant: oculisq; Actaeona quaerunt:
Et uelut absentem certatim Actaeona clamant:
Ad nomen caput ille refert: & abesse queruntur:
Nec capere oblatae segnem spectacula praedae.
Vellet abesse quidem: sed adest: ucelletq; uidere,

N on etiam sentire canum fera facta suorum.
V ndiq; circunstant: mersisq; in corpore rostris Actaeonis obitu
D ilacerant falsi dominum sub imagine cerui.
N ec, nisi finita per plurima uulnera uita,
I ra pharetratae fertur satiata Dianae.
R umor in ambiguo est: alijs uiolentior aequo
V isa dea est: alij laudant: dignamq; seuera
V irginitate uocant: pars inuenit utraq; causas.
S ola Iouis coniux non tam culpet'ne, probet'ne Iuno
E loquitur: quam clade domus ab Agenore ductae
G audet: & a tyria collectum pellice transfert
I n generis socios odium. subit ecce priori
C ausa recens: grauidamq; dolet de semine magni
E sse Iouis Semelen: tum linguam ad iurgia soluit.
P rofeci quid enim toties per iurgia dixit?
I psa petenda mihi est: ipsam, si maxima Iuno
R ite uocor: perdam: si me gemmantia dextra
S ceptra tenere decet: si sum regina, Iouisq;
E t soror, & coniux, certe soror: at puto furto est
C ontenta: & thalami breuis est iniuria nostri.
C oncepit: id deerat: manifestaq; crimina pleno
F ert utero: & mater, quod uix mihi contigit uni,
D e Ioue uult fieri: tanta est fiducia formae.
F allat eam faxo: nec sim Saturnia: si non
A b Ioue mersa suo stygias penetrabit ad undas.
S urgit ab his solio: fuluaq; recondita nube
L imen adit Semeles: nec nubes ante remouit,
Q uam simulauit anum: posuitq; ad tempora canos: Juno i anum
S ulcauitq; cutem rugis: & curua trementi
M embra tulit passu: uocem quoq; fecit anilem:

I psaq; erat Beroë Semeles epidauria nutrix.
E rgo ubi captato sermone, diuq; loquendo
A d nomen uenêre Iouis: suspirat: & opto,
I uppiter, ut sit, ait: metuo tamen omnia: multi
N omine diuorum thalamos iniere pudicos.
N ec tamen esse Iouem satis est: det pignus amoris:
S i modo uerus is est: quantusq;, & qualis ab alta
I unone excipitur: tantus, talisq; rogato
D et tibi complexus: suaq; ante insignia sumat.
T alibus ignaram Iuno cadmeida dictis
F ormarat. rogat illa Iouem sine nomine munus.
C ui deus elige ait: nullam patiere repulsam:
Q uoq; magis credas: stygij quoq; conscia sunto
N umina torrentis: timor, & deus ille deorum est.
L æta malo, nimiumq; potens, perituraq; amantis
O bsequio Semele, qualem Saturnia dixit,
T e solet amplecti, ueneris cum fœdus initis:
D a mihi te talem. uoluit deus ora loquentis
O pprimere: exierat iá uox properata sub auras.
I ngemuit: neq; enim non hæc optasse, nec ille
N on iurasse potest: ergo mœstissimus altum
A ethera conscendit: uultumq; sequentia traxit
N ubila: queis nimbos, immistaq; fulgura uentis
A ddidit, & tonitrus, & ineuitabile fulmen.
Q ua tamen usq; potest uires sibi demere tentat:
Typhoeus N ec quo centimanum deiecerat igne Typhoea,
N unc armatur eo: nimium feritatis in illo est.
E st aliud leuius fulmen: cui dextra cyclopum
S æuitiæ, flammæq; minus, minus addidit iræ.
T ela secunda uocant superi. capit illa: domumq;

I ntrat agenoream. corpus mortale tumultus
N on tulit ætherios: donisq; iugalibus arsit.
I mperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
E ripitur: patrioq; tener (si credere dignum est)
I nsuitur femori: maternaq; tempora complet.
F urtim illum primis Ino matertera cunis
E ducat: inde datum nymphæ nyseides antris
O cculuere suis: lactisq; alimenta dedere.
D umq; ea per terras fatali lege geruntur:
T utaq; bis geniti sunt incunabula Bacchi:
F orte Iouem memorant diffusum nectare curas
S eposuisse graues: uacuaq; agitasse remissos
C um Iunone iocos, & maior uestra profecto est,
Q uàm quæ contingit maribus, dixisse, uoluptas.
I lla negat. placuit quæ sit sententia docti
Q uærere Tiresiæ. uenus huic erat utraq; nota.
N am duo magnorum uiridi coëuntia sylua
C orpora serpentum baculi uiolauerat ictu:
D eq; uiro factus (mirabile) fœmina septem
E gerat autumnos: octauo rursus eosdem
V idit: & est uestræ si tanta potentia plagæ
D ixit, ut authoris sortem in contraria mutet:
N unc quoq; uos feriam percussis anguibus iisdem
F orma prior rediit: genitiuaq; uenit imago.
A rbiter hic igitur sumptus de lite iocosa
D icta Iouis firmat. grauius saturnia iusto,
N ec pro materia fertur doluisse: suiq;
I udicis æterna damnauit lumina nocte.
A t pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam
F acta dei fecisse deo) pro lumine adempto

Bacchi origo
Ino

Tiresias in fœmina.

Tiresias in marem

Scire futura dedit: pœnamq́; leuauit honore.
Ille per Aonias fama celeberrimus urbes
Irreprehensa dabat populo responsa petenti.
Prima fide uocisq́; ratæ tentamina sumpsit
Cærula Liriope: quam quondam flumine curuo
Implicuit: clausæq́; suis Cephisus in undis
Vim tulit. enixa est utero pulcherrima pleno
Infantem nymphe iam tunc qui posset amari:
Narcissumq́; uocat: de quo consultus, an esset
Tempora maturæ uisurus longa senectæ,
Fatidicus uates, si se non nouerit, inquit.
Vana diu uisa est uox auguris: exitus illam
Resq́; probat, letiq́; genus, nouitasq́; furoris.
Namque ter ad quinos unum Cephisus annos
Addiderat: poteratq́; puer, iuuenisq́; uideri.
Multi illum iuuenes, multæ cupiere puellæ:
Sed fuit in tenera tam dura superbia forma:
Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ.
Aspicit hunc trepidos agitantem in retia ceruos
Vocalis nymphe: quæ nec reticere loquenti
Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo.
Corpus adhuc Echo, non uox erat: & tamen usum
Garrula non aliũ, quàm nunc habet, oris habebat.
Reddere de multis ut uerba nouissima posset:
Fecerat hoc Iuno: quia cum deprendere posset
Sub Ioue sæpe suo nymphas in monte iacentes:
Illa deam longo prudens sermone tenebat:
Dum fugerent nymphæ. postquam Saturnia sensit:
Huius ait linguæ: qua sum delusa, potestas
Parua tibi dabitur, uocisq́; breuissimus usus.

Req; minas firmat. tamen hæc in fine loquendi
Ingeminat uoces: auditaq; uerba reportat.
Ergo ubi Narcissum per deuia rura uagantem
Vidit: & incaluit: sequitur uestigia furtim:
Quoq; magis sequitur, flamma propiore calescit.
Non aliter, quàm cum summis circumlita tedis
Admotas rapiunt uiuacia sulfura flammas.
O quoties uoluit blandis accedere dictis:
Et molles adhibere preces: natura repugnat:
Nec sinit incipiat: sed quod sinit, illa parata est
Expectare sonos: ad quos sua uerba remittat.
Forte puer comitum seductus ab agmine fido
Dixerat ecquis adest? & adest responderat Echo:
Hic stupet: utq; aciem partes dimisit in omnes:
Voce ueni magna clamat: uocat illa uocantem.
Respicit: & rursus nullo ueniente, quid inquit
Me fugis? & totidem quot dixit uerba recepit.
Perstat: & alternæ deceptus imagine uocis,
Huc coëamus ait? nulliq; libentius unquam
Responsura sono, coëamus rettulit Echo:
Et uerbis fauet ipsa suis: egressaq; sylua
Ibat: ut iniiceret sperato brachia collo.
Ille fugit: fugiensq; manus complexibus aufert.
Ante ait, emoriar, quàm sit tibi copia nostri.
Retulit illa nihil: nisi sit tibi copia nostri.
Spreta latet syluis: pudibundaq; frondibus ora
Protegit: & solus ex illo uiuit in antris.
Sed tamen hæret amor: crescitq; dolore repulsæ:
Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ:

Adducit'q; cutem macies: & in aëra succus
Corporis ois abit: uox tantum, atq; ossa supersunt.
Vox manet: ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
Inde latet syluis: nullo'q; in monte uidetur:
Omnibus auditur: sonus est, qui uiuit in illa.
Sic hanc, sic alias undis, aut montibus ortas
Luserat hic nymphas: sic cœtus ante uiriles.
Inde manus aliquis despectus ad æthera tollens,
Sic amet ipse licet, sic non potiatur amato,
Dixerat. assensit precibus Rhamnusia iustis.
Fons erat illimis nitidis argenteus undis:
Quem neq; pastores, neq; pastæ in monte capellæ
Contigerant, aliud'ue pecus: quem nulla uolucris,
Nec fera turbarat, nec lapsus ab arbore ramus.
Gramen erat circa, quod proximus humor alebat:
Sylua'q; sole locum passura tepescere nullo.
Hic puer, & studio uenandi lassus, & æstu
Procubuit faciem'q; loci, fontem'q; secutus:
Dum'q; sitim sedare cupit: sitis altera creuit:
Dum'q; bibit: uisæ correptus imagine formæ
Spē sine corpore amat: corpus putat esse, qđ ūbra ē.
Astupet ipse sibi: uultu'q; immotus eodem
Hæret: ut e pario formatum marmore signum.
Spectat humi positus geminum sua lumina sydus,
Et dignos Baccho digitos, & Apolline crines,
Impubes'q; genas, & eburnea colla, decus'q;
Oris, & in niueo mistum candore ruborem:
Cuncta'q; miratur: quibus est mirabilis ipse.
Se cupit imprudens: & qui probat, ipse probatur:
Dum'q; petit, petitur: pariter'q; accendit, & ardet.

Irrita fallaci quoties dedit oscula fonti:
In medijs quoties uisum captantia collum
Brachia mersit aquis: nec se deprendit in illis.
Quid uideat, nescit: sed quod uidet, uritur illo:
Atq; oculos idem, qui decipit, incitat error.
Credule quid frustra simulachra fugacia captas?
Quod petis est nusquam: qđ amas, auertere, pdes.
Ista repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est:
Nil habet ista sui: tecum uenitq;, manetq;:
Tecum discedet: si tu discedere possis.
Non illum cereris, non illum cura quietis
Abstrahere inde potest: sed opaca fusus in herba
Spectat inexpleto mendacem lumine formam:
Perq; oculos perit ipse suos: paulumq; leuatus
Ad circunstantes tendens sua brachia syluas,
Ecquis Io syluæ crudelius inquit amauit?
(Scitis enim: & multis latebra opportuna fuistis)
Ecquem, cum uestræ tot agantur sæcula uitæ:
Qui sic tabuerit longo meministis in æuo?
Et placet: & uideo: sed quod uideoq;, placetq;,
Non tamen inuenio: tantus tenet error amantem.
Quoq; magis doleam: nec nos mare separat ingens,
Nec uia, nec montes, nec clausis mœnia portis:
Exigua prohibemur aqua. cupit ipse teneri:
Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis:
Hic toties ad me resupino nititur ore.
Posse putes tangi: minimū est, quod amātibus obstat.
Quisquis es huc exi: quid me puer unice fallis?
Quo'ue petitus abis? certe nec forma, nec ætas
Est mea, quā fugias: et amarūt me quoq; nymphæ.

S pem mihi nescio quam uultu promittis amico:
C umq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro:
C um risi: arrides: lachrymas quoq; sæpe notaui
M e lachrymante tuas: nutu quoq; signa remittis:
E t quantum motu formosi suspicor oris.
V erba refers aures non peruenientia nostras.
I ste ego sum: sensi: nec me mea fallit imago:
V ror amore mei: flammas moueoq́;, feroq;.
Q uid faciam? roger, an ne rogem? qd deinde rogabo?
Q uod cupio, mecum est: inopem me copia fecit.
O utinam a nostro secedere corpore possem:
V otum in amante nouū est: uellē, qd amamus abesset.
I amq; dolor uires adimit: nec tempora uitæ
L onga meæ superant: primoq́; extinguor in æuo.
N ec mihi mors grauis est posituro morte dolores.
H ic qui diligitur, uellem diuturnior esset.
N unc duo concordes anima moriemur in una.
D ixit: & ad faciem rediit male sanus eandem:
E t lachrymis turbauit aquas: obscuraq́; moto
R eddita forma lacu est: quam cum uidisset abire:
Q uo refugis? remane: nec me crudelis amantem
D esere, clamauit: liceat quod tangere non est,
A spicere: & misero præbere alimenta furori.
D umq; dolet: summa uestemq; reduxit ab ora:
N udaq́; marmoreis percussit pectora palmis:
P ectora traxerunt tenuem percussa ruborem,
N on aliter, quàm poma solent: quæ candida parte,
P arte rubent: aut ut uariis solet uua racemis
D ucere purpureum non dum matura colorem.
Q uæ simul aspexit liquefacta rursus in unda:

Non tulit ulterius: sed ut intabescere flauæ
Igne leui ceræ, matutinæq; pruinæ
Sole tepente solent: sic attenuatus amore
Liquitur: & tecto paulatim carpitur igni.
Et neq; iam color est misto candore rubori:
Nec uirgo, & uires, & quæ modo uisa placebant:
Nec corpus remanet, quondã quod amauerat Echo:
Quæ tamen ut uidit: quamuis irata, memorq;:
Indoluit: quotiesq; puer miserabilis heheu
Dixerat: hæc resonis iterabat uocibus heheu.
Cumq; suos manibus percusserat ille lacertos:
Hæc quoq; reddebat sonitum plangoris eundem.
Vltima uox solitam fuit hæc spectantis in undam.
Heu frustra dilecte puer: totidemq; remisit
Verba locus: dictoq; uale, uale inquit et Echo.
Ille caput uiridi fessum summisit in herba,
Lumina mors clausit domini mirantia formam.
Tum quoq; se, postquam est inferna sede receptus:
In stygia spectabat aqua. planxere sorores
Naiades: & sectos fratri imposuere capillos:
Planxerunt Dryades: plangentibus assonat Echo.
Iamq; rogum, quassasq; faces, pheretrũq; parabãt:
Nusquam corpus erat: croceum pro corpore florem
Inueniunt folijs medium cingentibus albis.
Cognita res meritam uatis per achaïdas urbes
Attulerat famam: nomenq; erat auguris ingens.
Spernit Echionides tamen hunc ex omnibus unus
Contemptor superum Pentheus: præsagaq; ridet
Verba senis: tenebrasq;, & cladem lucis ademptæ
Obijcit. ille mouens albentia tempora canis

Quàm fœlix esses, si tu quoq; luminis huius
Orbus ait, fieres: nec bacchica sacra uideres.
Nanq; dies aderit: quam non procul auguror esse:
Qua nouus huc ueniet proles Semeleïa Liber.
Quem nisi templorum fueris dignatus honore:
Mille lacer spargere locis: & sanguine syluas
Fœdabis, matremq; tuam, matrisq; sorores:
Eueniet: neq; enim dignabere numen honore:
Meq; sub his tenebris nimium uidisse quereris.
Talia dicentem proturbat Echione natus
Dicta fides sequitur: responsaq; uatis aguntur.
Liber adest: festisq; fremunt ululatibus agri:
Turba ruit: mistæq; uiris matresq;, nurusq;,
Vulgusq;, proceresq; ignota ad sacra feruntur.
Quis furor anguigenæ proles mauortia uestras
Attollit mentes? Pentheus ait: æra'ne tantum
Aere repulsa ualent? & adunco tibia cornu?
Et magicæ fraudes? ut quos non bellicus ensis,
Non tuba terruerit, non strictis agmina telis:
Fœmineæ uoces, & mota insania uino,
Obscœniq; greges, & inania tympana uincant?
Vos'ne senes mirer? qui longa per æquora uecti
Hac tyron ac profugos posuistis sede penates:
Nunc sinitis sine marte capi. uos'ne acrior ætas
O iuuenes, propiorq; meæ? quos arma tenere,
Non thyrsos: geleaq; tegi, non fronde, decebat.
Este precor memores, qua sitis stirpe creati:
Illiusq; animos, qui multos perdidit unus:
Sumite serpentis: pro fontibus ille, lacuq;
Interijt: at uos pro fama uincite uestra.

Ille dedit leto fortes: uos pellite molles:
Et patrium retinete decus. si fata uetabant
Stare diu Thebas: utinam tormenta, uiriq;
Mœnia diruerent: ferrumq;, ignisq; sonarent.
Essemus miseri sine crimine: sorsq; querenda,
Non cælanda foret: lachrymæq; pudore carerent.
At nunc a puero Thebæ capientur inermi:
Quem neq; bella iuuant, nec tela, nec usus equorū:
Sed madidi myrrha crines, mollesq; coronæ,
Purpuraq;, & pictis intextum uestibus aurum.
Quem qdem ego actutum (modo uos absistite) cogā
Assumptumq; patrem, commentaq; sacra fateri.
An satis Acrisio est animi contemnere uanum
Numen? & argolicas uenienti claudere portas?
Penthea terrebit cum totis aduena thebis?
Ite citi (famulis hoc imperat) ite: ducemq;
Attrahite huc uinctum: iussis mora segnis abesto.
Hunc auus, hūc Athamas, hūc cætera turba suorū
Corripiunt dictis: frustraq; inhibere laborant.
Acrior admonitu est: irritaturq; retenta,
Et crescit rabies: moderaminaq; ipsa nocebant.
Sic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
Lenius, & modico strepitu decurrere uidi:
At quacunq; trabes, obstructaq; saxa tenebant:
Spumeus, & feruens, & ab obiice sæuior ibat.
Ecce cruentati redeunt: & Bacchus ubi esset
Quærenti domino, Bacchum uidisse negarunt:
Hunc dixere tamen comitem, famulumq; sacrorum
Cepimus: & tradunt manibus post terga reuinctis
Sacra dei quondam tyrrhena gente secutum.

Acrisius

Cop

Aspicit hunc Pentheus oculis, quos ira tremendos
Fecerat: & quanquam pœnæ uix tempora differt:
O periture, tuaq; alijs documenta dature
Morte ait, ede tuum nomen, nomen'q; parentum,
Et patriam, moris'q; noui cur sacra frequentes.
Ille metu uacuus, nomen mihi dixit Acœtes,
Patria Mæonia est, humili de plebe parentes.
Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuenci,
Lanigeros'q; greges, non ulla armenta reliquit:
Pauper & ipse fuit: lino'q; solebat, & hamis
Decipere, & calamo salientes ducere pisces:
Ars illi sua census erat: cum traderet artem:
Accipe quas habeo studij successor, & hæres
Dixit opes: moriens'q; mihi nihil ille reliquit,
Præter aquas: unũ hoc possum appellare paternũ.
Mox ego, ne scopulis hærerem semper in ijsdem:
Addidici regimen dextra moderante carinæ
Flectere: & oleniæ sydus pluuiale capellæ,
Taygeten'q;, Hyadas'q; oculis, Arcton'q; notaui,
Ventorum'q; domos, & portus puppibus aptos.
Forte petens Delon chiæ telluris ad oras
Applicor: & dextris adducor littora remis:
Do'q; leues saltus: udæ'q; immittor arenæ.
Nox ubi consumpta est: aurora rubescere primo
Cœperat. exurgo: latices'q; inferre recentes
Admoneo: monstro'q; uiam, quæ ducat ad undas.
Ipse quid aura mihi tumulo promittat ab alto
Prospicio: comites'q; uoco: repeto'q; carinam.
Adsumus en inquit sociorum primus Opheltes:
Ut'q; putat prædam deserto nactus in agro

Baccus i puerū

Virginea puerum ducit per littora forma.
Ille mero, somnoq; grauis titubare uidetur:
Vixq; sequi: specto cultum, faciemq;, gradumq;:
Nil ibi, quod credi posset mortale, uidebam.
Et sensi: & dixi socijs, quod numen in isto
Corpore sit dubito: sed corpore numen in isto est.
Quisquis es ò faueas: nostrisq; laboribus adsis:
His quoq; des ueniam. pro nobis mitte precari
Dictys ait: quo non alius conscendere summas
Ocyor antemnas: prehensoq; rudente relabi.
Hoc Libys, hoc flauus proræ tutela Melanthus,
Hoc probat Alamedon, et qui requiemq;, modumq;
Voce dabat remis animorum hortator Epopeus.
Hoc omnes alij. prædæ tam cæca cupido est.
Non tamen hanc sacro uiolari pondere pinum
Perpetiar dixi: pars hic mihi maxima iuris:
Inq; aditu obsisto. furit audacissimus omni
De numero Lycabas: qui thuscæ pulsus ab urbe
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi, dum resto, iuuenili guttura pugno
Rupit: & excussum misisset in æquora: si non
Hæsissem, quamuis amens, in fune retentus.
Impia turba probat factum. tum deniq; Bacchus
(Bacchus enim fuerat) ueluti clamore solutus
Sit sopor: atq; mero redeant in pectora sensus:
Quid facitis? quis clamor ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quo me deferre paratis?
Pone metum Proreus; et quos contingere portus
Ede uelis, dixit: terra si stere petita.
Naxon ait liber cursus aduertite uestros:

Lycabas

I lla mihi domus est: uobis erit hospita tellus.
P er mare fallaces, perq́; omnia numina iurant:
S ic fore: meq́; iubent pictæ dare uela carinæ.
D extera Naxos erat: dextra mihi lintea danti,
Q uid facis o demens? quis te furor inquit Opheltes?
P ro se quisq; timet: læuam pete maxima nutu
P ars mihi significat: pars quid uelit, aure susurrat.
O bstupui: capiatq́; alius moderamina dixi:
M eq́; ministerio sceleris q́; artis q́; remoui.
I ncrepor à cunctis: totumq́; immurmurat agmen:
E quibus Ethalion te scilicet omnis in uno
N ostra salus posita est, ait: & subit ipse: meumq;
E xplet opus: naxoq́; petit diuersa relicta.
T um deus illudens, tanquam modo deniq; fraudem
S enserit: è puppi pontum prospectat adunca:
E t flenti similis, non hæc mihi littora nautæ
P romisistis ait: non hæc mihi terra rogata est:
Q uo merui pœnam facto? quæ gloria uestra est?
S i puerum iuuenes? si multi fallitis unum?
I andudum flebā: lachrymas manus impia nostras
R idet: & impellit properantibus æquora remis.
P er tibi nunc ipsum (neq; enim præsentior illo
E st deus) adiuro tam me tibi uera referre,
Q uàm ueri maiora fide. stetit æquore puppis
H aud aliter: quàm si siccum nauale teneret.
I lli admirantes remorum in uerbere perstant:
V elaq́; deducunt: geminaq́; ope currere tentant.
I mpediunt ederæ remos: nexuq́; recuruo
S erpunt: & grauidis distinguunt uela corymbis.
I pse racemiferis frontem circundatus uuis

Pampineis

Pampineis agitat uelatam frondibus hastam.
Quem circa tigres, simulachraq; inania lyncum,
Pictarumq; iacent fera corpora pantherarum.
Exiliere uiri: siue hoc insania fecit:
Siue timor: primusq; Medon nigrescere pinnis,
Corporeq;, & presso spinæ curuamine flecti
Incipit. huic Lycabas in quæ miracula dixit
Verteris? & lati rictus, & panda loquenti,
Naris erat: squamamq; cutis durata trahebat.
At Libys, obstantes dum uult obuertere remos:
In spatium resilire manus breue uidit: & illas
Iam non esse manus: iam pinnas posse uocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes,
Brachia non habuit: truncoq; repandus in undas
Corpore desiluit: falcata nouissima cauda est:
Qualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ.
Vndiq; dant saltus: multaq; aspergine rorant:
Emerguntq; iterum: redeuntq; sub æquora rursus:
Inq; chori ludunt speciem: lasciuaq; iactant
Corpora: & acceptum patulis mare naribus efflant.
De modo uiginti (tot enim ratis illa ferebat)
Restabam solus, pauidus, gelidusq;, trementi
Corpore: uixq; animum firmat deus, excute dicens
Corde metum: Chiamq; tene. delatus in illam
Accessi sacris: baccheaq; sacra frequento.
Præbuimus longis Pentheus ambagibus aures
Inquit: ut ira mora uires absumere posset.
Præcipitem famuli rapite hunc: cruciataq; duris
Corpora tormentis stygiæ dimittite morti.
Protinus abstractus solidis tyrrhenus Acœtes

Tyrrheni nautæ in Delphinas

Cithrron

Cor

Des mohs ulthr
ronis.

Penthei.
descriptio

Clauditur in tectis: & dum crudelia iussæ
Instrumenta necis, ferrumq; ignesq; parantur:
Sponte sua patuisse fores, lapsasq; lacertis
Sponte sua fama est, nullo soluente cathenas.
Perstat Echionides: nec iam iubet ire: sed ipse
Vadit, ubi electus facienda ad sacra Cithæron
Cantibus, & clara bacchantum uoce sonabat.
Vt fremit acer equus, cum bellicus ære canoro
Signa dedit tubicen: pugnæq; assumit amorem.
Penthea sic ictus longis ululatibus æther
Mouit: & audito clamore recanduit ira.
Monte ferè medio est cingentibus ultima syluis
Purus ab arboribus spectabilis undiq; campus.
Hic oculis illum cernentem sacra profanis
Prima uidet: prima est insano concita cursu:
Prima suum misso uiolauit Penthea thyrso
Mater: & o geminæ clamauit adeste sorores:
Ille aper, in nostris errat qui maximus agris:
Ille mihi feriendus aper. ruit omnis in unum
Turba furens: cunctæ coëunt: trepidúq; sequuntur.
Iam trepidum, iam uerba minus uiolenta loquētē,
Iam se damnantem, iam se peccasse fatentem.
Saucius ille tamen fer opem matertera dixit
Autonoë: moueant animos Actæonis umbræ.
Illa quis Actæon nescit: dextramq; precantis
Abstulit: Inoo lacerata est altera raptu.
Non habet infelix, quæ matri brachia tendat:
Trunca sed ostendens deiectis uulnera membris,
Aspice mater ait. uisis ululauit Agaue:
Collaq; iactauit: crinemq; per aëra mouit:

A uulsumq; caput digitis complexa cruentis
C lamat, Io comites opus hoc uictoria nostra est.
N on citius frondes autumni frigore tactas,
I amq; male hærentes alta rapit arbore uentus:
Q uá sunt membra uiri manibus direpta nefandis.
T alibus exemplis monitæ noua sacra frequentant.
T huráq; dant, sanctásq; colunt Ismenides aras.

P. OVI. NASO. METAMOR-PHOSEON LIB. IIII.

A T non Alcathoë Mineïas orgia censet
A ccipienda dei: sed adhuc temeraria Bacchum
P rogeniẽ negat eẽ Iouis: sociasq; sorores
I mpietatis habet. festum celebrare sacerdos
I mmunesq; operum famulas, dominasq; suorum,
P ectora pelle tegi, crinales soluere uittas,
S erta comis, manibus frondentes sumere thyrsos,
I usserat: & sæuam læsi fore numinis iram
V aticinatus erat. parent matresq;, nurusq;:
T elásq;, calathosq;, infectáq; pensa reponunt:
Thuráq; dant: Bacchũq; uocant, Bromiũq;, Lyæũq;,
I gnigenamq;, satumq; iterum, solumq; bimatrem.
A dditur his Nyseusq;, indetonsusq; Thyoneus,
E t cum Lenæo genialis consitor uuæ,
N yctelius q;, Eleleusq; parens, & Iacchus, et Euan:
E t quæ præterea per graias plurima gentes
N omina liber habes: tibi enim inconsumpta iuuẽta ẽ:
T u puer æternus, tu formosissimus alto

Conspiceris cœlo: tibi, cum sine cornibus astas,
Virgineum caput est: oriens tibi uictus, adusq;
Decolor extremo quà cingitur India gange.
Penthea tu uenerande, bipenniferumq; Lycurgum
Sacrilegos mactas: tyrrhenaq; mittis in æquor
Corpora: tu bijugum pictis insignia frenis
Colla premis lyncum: bacchæ, satyriq; sequuntur,
Quiq; senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet: & pando non fortiter hæret asello.
Quacunq; ingrederis clamor iuuenilis, & unà
Fœmineæ uoces, impulsaq; tympana palmis,
Concauaq; æra sonant, longoq; foramine buxus.
Placatus, mitisq; rogant Ismenides adsis:
Iussaq; sacra colunt. solæ Mineides intus
Intempestiua turbantes festa mineruа,
Aut ducunt lanas: aut stamina pollice uersant:
Aut hærent telæ: famulasq; laboribus urgent.
E quibus una leui deducens pollice filum,
Dum cessant aliæ, commentaq; sacra frequentant:
Nos quoq;, quas Pallas melior dea detinet, inquit,
Vtile opus manuum uario sermone leuemus:
Perq; uices aliquid, quod tempora longa uideri
Non sinat: in medium uacuas referamus ad aures.
Dicta probant, primamq; iubent narrare sorores.
Illa quid è multis referat (nam plurima norat)
Cogitat: & dubia est de te Babylonia narret
Dirce: quam uersa squamis uelantibus artus
Stagna Palæstini credunt coluisse figura.
An magis ut sumptis illius filia pennis,
Extremos altis in turribus egerit annos.

Nais an ut cantu, nimiumq́; potentibus herbis
Verterit in tacitos iuuenilia corpora pisces:
Donec idem passa est. an quæ poma alba ferebat,
Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor.
Hæc placet: hæc quoniam uulgaris fabula non ē:
Talibus orsa modis, lana sua fila sequente.
Pyramus & Thisbe iuuenum pulcherrimus alter,
Altera, quas oriens habuit, prælata puellis,
Contiguas habuere domos: ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem.
Notitiam, primosq́; gradus uicinia fecit:
Tempore creuit amor. tedæ quoq; iure coissent:
Sed uetuere patres: quod non potuere uetare.
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
Conscius omnis abest: nutu, signisq́; loquuntur:
Quoq́; magis tegitur, tectus magis æstuat ignis.
Fissus erat tenui rima, quam duxerat olim,
Cum fieret, paries domui communis utriq;.
Id uitium nulli per sæcula longa notatum,
Quid non sentit amor? primi uidistis amantes:
Et uocis fecistis iter: tutæq́; per illud
Murmure blanditiæ minimo transire solebant.
Sæpe ubi constiterant hinc Thisbe, Pyramus illinc:
Inq́; uices fuerat captatus anhelitus oris:
Inuide dicebant paries quid amantibus obstas?
Quantum erat ut sineres toto nos corpore iungi?
Aut hoc si nimiũ est: uel ad oscula danda pateres?
Nec sumus ingrati: tibi nos debere fatemur:
Quod datus est uerbis ad amicas transitus aures.
Talia diuersa nequicquam sede locuti

S ub noctem dixere uale: partiq; dedere
O scula quisq; suæ non peruenientia contra.
P ostera nocturnos aurora remouerat ignes:
S ol'q; pruinosas radijs siccauerat herbas:
A d solitum coiere locum: tum murmure paruo
M ulta prius questi. statuunt ut nocte silenti
F allere custodes, foribusq; excedere tentent.
C umq; domo exierint, urbis quoq; tecta relinquãt:
N e'ue sit errandum lato spatiantibus aruo,
C onueniant ad busta Nini: lateantq; sub umbra
A rboris. arbor ibi niueis uberrima pomis
A rdua morus erat, gelido contermina fonti.
P acta placent: & lux tarde discedere uisa
P ræcipitatur aquis: & aquis nox exit ab ijsdem.
C allida per tenebras uersato cardine Thisbe
E greditur: fallitq; suos: adopertaq; uultum
P eruenit ad tumulum: dictaq; sub arbore sedit.
A udacem faciebat amor. uenit ecce recenti
C æde leæna boum spumantes oblita rictus
D epositura sitim uicini fontis in unda.
Q uam procul ad lunæ radios babylonia Thisbe
V idit: & obscurum timido pede fugit in antrum:
D umq; fugit, tergo uelamina lapsa reliquit.
V t lea sæua sitim multa compescuit unda:
D um redit in syluas, inuentos forte sine ipsa
O re cruentato, tenues laniauit amictus.
S erius egressus uestigia uidit in alto
P uluere certa feræ, totoq; expalluit ore
P yramus. ut uero uestem quoq; sanguine tinctam
R epperit: una duos inquit, nox perdet amantes:

E quibus illa fuit longa dignissima uita :
N ostra nocens anima est: ego te miseranda peremi:
I n loca plena metus, qui iussi nocte uenires:
N ec prior huc ueni. nostrum diuellite corpus,
E t scelerata fero consumite uiscera morsu
O quicunq; sub hac habitatis rupe leones.
S ed timidi est optare necem. uelamina Thisbes
T ollit: & ad pactæ secum fert arboris umbram.
V tq; dedit notæ lachrymas, dedit oscula uesti:
A ccipe nunc inquit nostri quoq; sanguinis haustus.
Q uoq; erat accinctus, demisit in ilia ferrum.
N ec mora feruenti moriens è uulnere traxit:
E t iacuit resupinus humo. cruor emicat alte
N on aliter, quàm cum uitiato fistula plumbo
S cinditur: & tenui stridente foramine, longas
E iaculatur aquas: atq; ictibus aëra rumpit
A rborei foetus aspergine cædis, in atram
V ertuntur faciem: madefactaq; sanguine radix
P urpureo tingit pendentia mora colore.
E cce metu non dum posito, ne fallat amantem,
I lla redit: iuuenemq; oculis, animoq; requirit:
Q uantaq; uitarit narrare pericula gestit.
V tq; locum, & uisam cognoscit in arbore formam:
S ic facit incertum pomi color: hæret an hæc sit.
D um dubitat, tremebunda uidet pulsare cruentum
M embra solum: retroq; pedem tulit: oraq; buxo
P allidiora gerens, exhorruit æquoris instar:
Q uod fremit, exigua cum summum stringitur aura.
S ed postquam remorata suos cognouit amores:
P ercutit indignos claro plangore lacertos:

Cop

Cop.

Et laniata comas, amplexaq́; corpus amatum,
Vulnera suppleuit lachrymis: fletumq́; cruori
Miscuit: & gelidis in uultibus oscula figens,
Pyrame clamauit, quis te mihi casus ademit?
Pyrame responde: tua te carissima Thisbe
Nominat: exaudi: uultusq́; attolle iacentes.
Ad nomen Thisbes oculos iam morte grauatos
Pyramus erexit: uisaq́; recondidit illa.
Quæ postquam uestemq́; suam cognouit: & ense
Vidit ebur uacuum: tua te manus inquit, amorq́;
Perdidit infelix: est & mihi fortis in unum
Hæc manus: est & amor: dabit hic in uulnera uires.
Persequar extinctum: letiq́; miserrima dicar
Causa, comesq́; tui: quiq́; à me morte reuelli
Heu, sola poteras: poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis estote rogati
O multum miseri, meus illiusq́;, parentes:
Vt quos certus amor, quos hora nouissima iunxit:
Componi tumulo non inuideatis eodem.
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius: mox es tectura duorum:
Signa tene cædis: pullosq́;, & luctibus aptos
Semper habe fœtus, gemini monimenta cruoris.
Dixit, & aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro: quod adhuc à cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos: tetigere parentes:
Nam color in pomo est, ubi permaturuit, ater:
Quodq́; rogis superest, una requiescit in urna.
Desierat: mediumq́; fuit breue tempus: & orsa est
Dicere Leuconoë. uocem tenuere sorores.

Hunc quoq; syderea qui temperat omnia luce
Cepit amor solem. Solis referemus amores.
Primus adulterium ueneris cum marte putatur
Hic uidisse deus: uidet hic deus omnia primus.
Indoluit facto: Iunonigenæq; marito
Furta tori, furtiq; locum monstrauit: at illi
Et mens, & quod opus fabrilis dextra tenebat,
Excidit: extemplo graciles ex ære cathenas,
Retiáq;, & laqueos, quæ lumina fallere possent,
Elimat: non illud opus tenuissima uincant
Stamina: non summo quæ pendet aranea tigno.
Vtq; leues tactus, momentáq; parua sequantur,
Efficit: & lecto circundata collocat apte.
Vt uenêre torum coniux, & adulter in unum:
Arte uiri, uincláq; noua ratione paratis,
In medijs ambo deprensi amplexibus hærent.
Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas:
Admisitq; deos. illi iacuere ligati
Turpiter: atq; aliquis de dis non tristibus, optat
Sic fieri turpis. superi risere: diuq;
Hæc fuit in toto notissima fabula cœlo.
Exigit indicij memorem Cythereïa pœnam:
Inq; uices illum, tectos qui læsit amores:
Lædit amore pari. quid nunc Hyperione nate
Forma, colorq; tibi, radiatáq; lumina prosunt?
Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris:
Vreris igne nouo: quiq; omnia cernere debes:
Leucothoën spectas: & uirgine figis in una,
Quos mundo debes, oculos. modo surgis eoo
Temporius cœlo: modo serius incidis undis.

Spectandiq; mora brumales porrigis horas.
Deficis interdum: uitiumq; in lumina mentis
Transit: & obscurus mortalia pectora terres.
Nec tibi, quod lunæ terris propioris imago
Obstiterit, palles: facit hunc amor iste colorem.
Diligis hanc unam: nec te Clymeneq; Rhodosq;,
Nec tenet ææa genitrix pulcherrima Circes,
Quæq; tuos Clytie quamuis despecta petebat
Concubitus: ipsoq; illo graue uulnus habebat
Tempore. Leucothoë multarum obliuia fecit:
Gentis odoriferæ quam formosissima partu
Edidit Eurynome: sed postquam filia creuit:
Quàm mater cunctas, tam matrem filia uicit.
Rexit achæmenias urbes pater Orchamus: isq;
Septimus à prisco numeratur origine Belo.
Axe sub hesperio sunt pascua solis equorum:
Ambrosiam pro gramine habent. ea fessa diurnis
Membra ministerijs nutrit: reparatq; labori.
Dumq; ibi quadrupedes cœlestia pabula carpunt:
Noxq; uicem peragit: thalamos deus intrat amatos
Versus in Eurynomes faciem genitricis: & inter
Bis sex Leucothoën famulas ad lumina cernit
Leuia uersato ducentem stamina fuso.
Ergo ubi, ceu mater, caræ dedit oscula natæ:
Res ait arcana est: famulæ discedite: né ue
Eripite arbitrium matri secreta loquendi.
Paruerant: thalamoq; deus sine teste relictus,
Ille ego sum, dixit, qui longum metior annum:
Omnia qui uideo: per quem uidet omnia tellus:
Mundi oculus mihi, crede places. pauet illa: metuq;

Et colus, & fusi, digitis cecidere remissis.
Ipse timor decuit: nec longius ille moratus
In ueram rediit speciem, solitumq; nitorem.
At uirgo, quamuis inopino territa uisu:
Victa nitore dei posita uim passa querela est.
Inuidit Clytie: neq; enim moderatus in illa
Solis amor fuerat: stimulataq; pellicis ira
Vulgat adulterium: diffamatumq; parenti
Indicat. ille ferox, immansuetusq; precantem,
Tendentemq; manus ad lumina solis, & ille
Vim tulit inuitae dicentem, defodit alta
Crudus humo: tumulumq; sup grauis addit arenae.
Dissipat hunc radiis Hyperione natus: iterq;
Dat tibi: quo possis defossos promere uultus.
Nec tu iam poteras enectum pondere terrae
Tollere nympha caput: corpusq; exangue iacebas.
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Post phaëthonteos uidisse dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus
Si queat, in uiuum tentat reuocare calorem:
Sed quoniam tantis fatum conatibus obstat:
Nectare odorato sparsit corpusq;, locumq;:
Multaq; praequestus, tanges tamen aethera dixit.
Protinus imbutum coelesti nectare corpus
Deliquit: terramq; suo madefecit odore.
Virgaq; per glebas sensim radicibus actis
Thurea surrexit: tumulumq; cacumine rupit.
At Clytien, quamuis amor excusare dolorem,
Indiciumq; dolor poterat: non amplius author
Lucis adit: uenerisq; modum sibi fecit in illa.

Leucothoe / authore thuris

T abuit ex illo dementer amoribus usa
N ympharum impatiens: & sub Ioue nocte, dieq;
S edit humo nuda, nudis incompta capillis.
P erq; nouem luces expers undæq;, cibiq;,
R ore mero, lachrymisq; suis ieiunia pauit:
N ec se mouit humo: tantum spectabat euntis
O ra dei: uultusq; suos flectebat ad illum.
M embra ferunt hæsisse solo: partemq; coloris
L uridus exangues pallor conuertit in herbas:
E st in parte rubor: uiolæq; simillimus ora
F los tegit. illa suum, quamuis radice tenetur:
V ertitur ad solem: mutataq; seruat amorem.
D ixerat: & factum mirabile ceperat aures.
P ars fieri potuisse negant: pars omnia ueros
P osse deos memorant: sed non est Bacchus in illis.
P oscitur Alcithoë, postquam siluere sorores:
Q uæ radio stantis percurrens stamina telæ,
V ulgatos taceo dixit pastoris amores
D aphnidis Idæi: quem Nymphe pellicis ira
C ontulit in saxum: tantus dolor urit amantes.
N ec loquar, ut quondam naturæ iure nouato
A mbiguus fuerit modo uir, modo fœmina, Scythô.
T e quoq; nunc Adamas, quondam fidissime paruo
C elme Ioui, largóq; satos Curetas ab imbri,
E t Crocon in paruos uersum cum Smilace flores,
P rætereo: dulciq; animos nouitate tenebo.
V nde sit infamis: quare male fortibus undis
S almacis eneruet, tactosq; remolliat artus:
D iscite. causa latet: uis est notissima fontis.
M ercurio puerum diua Cythereide natum

Hermaphroditus

N aiades idæis enutriuere sub antris.
C uius erat facies, in qua materq́; paterq́;
C ognosci possent: nomen quoq; traxit ab illis.
I s tria cum primum fecit quinquennia: montes
D eseruit patrios: idaq́; altrice relicta
I gnotis errare locis, ignota uidere
F lumina gaudebat, studio minuente laborem.
I lle etiam Lycias urbes, Lycaq́; propinquos
C aras adit. uidet hic stagnum lucentis ad imum
V sq; solum lymphæ. non illic canna palustris, — Des. sibi salmacis
N ec steriles ulua, nec acuta cuspide iunci:
P erspicuus liquor est: stagni tamen ultima uiuo
C espite cinguntur, semperq́; uirentibus herbis.
N ympha colit, sed nec uenatibus apta, nec arcus
F lectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu:
S olaq; naiadum celeri non nota Dianæ.
S æpe suas illi, fama est, dixisse sorores,
S almaci uel iaculum, uel pictas sume pharetras:
E t tua cum duris uenatibus otia misce.
N ec iaculum sumit, nec pictas illa pharetras:
N ec sua cum duris uenatibus otia miscet.
S ed modo fonte suo, formosos perluit artus:
S æpe cythoriaco deducit pectine crines:
E t quid se deceat, spectatas consulit undas.
N unc perlucenti circundata corpus amictu
M ollibus aut folijs, aut mollibus incubat herbis.
S æpe legit flores. & tunc quoq; forte legebat:
C um puerum uidit: uisumq́; optauit habere.
N ec tamen ante adijt, & si properabat adire:
Q uàm se composuit: quàm circunspexit amictus:

E t finxit uultum: & meruit formosa uideri.
T unc sic orsa loqui, puer o dignissime credi
E sse deus, seu tu deus es, potes esse Cupido:
S iue es mortalis: qui te genuere beati.
E t mater felix, & fortunata profecto
S iqua tibi soror est, & quae dedit ubera nutrix.
S ed longe cunctis, longeq; beatior illa,
S iqua tibi sponsa est: siquam dignabere teda.
H aec tibi siue aliqua est: mea sit furtiua uoluptas:
S eu nulla est: ego sim: thalamumq; ineamus eundē.
N ais ab his tacuit: pueri rubor ora notauit.
N escit quid sit amor: sed & erubuisse decebat.
H ic color aprica pendentibus arbore pomis:
A ut ebori tincto est: aut sub candore rubenti
C um frustra resonant aera auxiliaria, Lunae.
P oscenti nymphe sine fine sororia saltem
O scula, iamq; manus ad eburnea colla ferenti,
D esinis, aut fugio, tecumq; ait ista relinquo.
S almacis extimuit: locaq; haec tibi libera trado
H ospes ait: simulatq; gradu discedere uerso
T um quoq; respiciens: fruticumq; recondita sylua
D elituit: flexumq; genu summisit. at ille
S alicet ut uacuus, & inobseruatus, in herbis
Huc it, & hinc illuc: & in alludentibus undis
S umma pedum, taloq; tenus uestigia tingit.
N ec mora, temperie blandarum captus aquarum,
M ollia de tenero uelamina corpore ponit.
T um uero obstupuit: nudaeq; cupidine formae
S almacis exarsit: flagrant quoq; lumina nymphae
N on aliter, quàm cum puro nitidissimus orbe

Opposita speculi referitur imagine Phœbus.
Vixq; moram patitur: uix iam sua gaudia differt:
Iam cupit amplecti: iam se male continet amens.
Ille cauis uelox applauso corpore palmis
Desilit in latices: alternaq; brachia ducens
In liquidis translucet aquis: ut eburnea siquis
Signa tegat claro, uel candida lilia, uitro.
Vicimus, & meus est, exclamat Nais: & omni
Veste procul iacta, medijs immittitur undis:
Pugnantemq; tenet: luctantiaq; oscula carpit:
Subiectatq; manus: inuitaq; pectora tangit:
Et nunc hac iuueni, nunc circunfunditur illac.
Deniq; nitentem contra, elabiq; uolentem
Implicat: ut serpens, quam regia sustinet ales:
Sublimemq; rapit: pendens caput illa, pedesq;
Alligat: & cauda spatiantes implicat alas.
Vt'ue solent ederæ longos intexere truncos:
Vtq; sub æquoribus deprensum polypus hostem
Continet, ex omni demissis parte flagellis.
Perstat Atlantiades: sperataq; gaudia nymphæ
Denegat. illa premit: demissaq; corpore toto
Sicut inhærebat, pugnes licet improbe dixit:
Non tamen effugies: ita dij iubeatis: & istum
Nulla dies à me, nec me diducat ab isto.
Vota suos habuere deos: nam mistu duorum
Corpora iunguntur: faciesq; inducitur illis
Vna. uelut siquis conducat cortice ramos,
Crescendo iungi, pariterq; adolescere cernit.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci:
Nec duo sunt: sed forma duplex: nec fœmina dici

Nec puer ut possit: neutrumq́;, & utrunq; uidetur.
Ergo ubi se liquidas, quo uir descenderat, undas
Semimarem fecisse uidet: mollitaq́; in illis
Membra: manus tendens, sed iam non uoce uirili,
Hermaphroditus ait, nato date munera uestro
Et pater, & genitrix, amborum nomen habenti:
Quisquis in hos fontes uir uenerit, exeat inde
Semiuir: & tactis subito mollescat in undis.
Motus uterq; parens, nati rata uerba biformis
Fecit: & incerto fontem medicamine tinxit.
Finis erat dictis: & adhuc Mineïa proles
Vrget opus: spernitq́; deum: festumq́; profanat.
Tympana cum subito non apparentia rauas
Obstrepuere sonis: & adunco tibia cornu,
Tinnulaq́; æra sonant: et olent myrrhæq́;, crociq;:
Resq; fide maior, cœpere uirescere telæ:
Inq́; ederæ faciem pendens frondescere uestis:
Pars abit in uites: & quæ modo fila fuerunt,
Palmite mutantur: de stamine pampinus exit.
Purpura fulgorem pictis accommodat uuis.
Iamq́; dies exactus erat: tempusq́; subibat,
Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem:
Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
Tecta repente quati: pinguesq́; ardere uidentur
Lampades: & rutilis collucent ignibus ædes:
Falsaq́; sæuarum simulachra ululare ferarum.
Fumida iandudum latitant per tecta sorores:
Diuersæq́; locis ignes, ac lumina uitant:
Dumq́; petunt tenebras: paruos membrana per artus
Porrigitur: tenuesq́; includunt brachia pennæ.

Nec qua

Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram,
Scire sinunt tenebræ. non illas pluma leuauit:
Sustinuere tamen se perlucentibus alis.
Conatæq; loqui, minimam pro corpore uocem
Emittunt: peraguntq; leui stridore querelas:
Tectaq; non syluas celebrant: lucemq; perosæ
Nocte uolant: seroq; tenent à uespere nomen.
Tum uero totis Bacchi memorabile Thebis
Numen erat: magnasq; noui matertera uires
Narrat ubiq; dei: de totq; sororibus expers
Vna doloris erat, nisi quem fecere sorores.
Aspicit hanc natis, thalamoq; Athamantis habentē
Sublimes animos, & alumnu numine Iuno.
Non tulit: & secum, potuit de pellice natus
Vertere mæonios, pelagoq; immergere nautas:
Et laceranda suæ nati dare uiscera matri:
Et triplices operire nouis mineidas alis:
Nil poterit Iuno, nisi multos flere dolores?
Idq; mihi satis est? hæc una potentia nostra est?
Ipse docet quid agam. fas est & ab hoste doceri.
Quidq; furor ualeat Penthea cæde satisq;,
Ac super ostendit. cur non stimuletur? eatq;
Per cognata suis exempla sororibus Ino?
Est uia decliuis funesta nubila taxo:
Ducit ad infernas per muta silentia sedes:
Styx nebulas exhalat iners: umbræq; recentes
Descendunt illac, simulachraq; functa sepulchris.
Pallor, hyemsq; tenent late loca senta: nouiq;,
Qua sit iter, manes stygiam quod ducat ad urbem,
Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.

Mille capax aditus, & apertas undiq; portas
Vrbs habet: utq; fretum de tota flumina terra,
Sic omnes animas locus accipit ille: nec ulli
Exiguus populo est: turbam'ue accedere sentit:
Errant exangues sine corpore, & ossibus umbrae:
Pars'q; forum celebrant: pars imi tecta tyranni;
Pars aliquas artes antiquae imitamina uitae
Exercent: aliam partem sua poena coërcet.
Sustinet ire illuc coelesti sede relicta
(Tantum odijs, iraeq; dabat) Saturnia Iuno.
Quo simul intrauit: sacro'q; a corpore pressum
Ingemuit limen: tria Cerberus extulit ora:
Et tres latratus simul edidit. illa sorores
Nocte uocat genitas, graue & implacabile numen.
Carceris ante fores clausas adamante sedebant:
Deq; suis atros pectebant crinibus angues.
Quam simul agnorunt inter caliginis umbras,
Surrexere deae. sedes scelerata uocatur.
Viscera praebebat Tityus lanianda: nouemq;
Iugeribus distractus erat. tibi Tantale nullae
Deprenduntur aquae: quaeq; imminet, effugit arbor.
Aut petis, aut urges ruiturum Sisyphe saxum.
Voluitur Ixion: & se sequiturq;, fugitq;.
Moliriq; suis letum patruelibus ausae
Assidue repetunt, quas perdant, Belides undas.
Quos omnes facie postquam Saturnia torua
Vidit: & ante omnes Ixiona: rursus ab illo
Sisyphon aspiciens, cur hic e fratribus inquit
Perpetuas patitur poenas? Athamanta superbum
Regia diues habet? qui me cum coniuge semper.

Spreuit? & exponit causas odijq́; , uiæq;:
Quidq́; uelit. quod uellet erat, ne regia Cadmi
Staret: et i facinus traherent Athamanta furores.
Imperium, promissa, preces confundit in unum:
Sollicitatq́; deas. sic hæc Iunone locuta,
Tisiphone canos, ut erat turbata, capillos Tisiphone
Mouit: & obstantes reiecit ab ore colubros:
Atq; ita, non longis opus est ambagibus inquit:
Facta puta, quæcunq; iubes: inamabile regnum
Desere: teq́; refer cœli melioris ad auras.
Læta redit Iuno: quam cœlum intrare parantem
Roratis lustrauit aquis Thaumantias Iris. Iris
Nec mora Tisiphone madefactam sanguine sumit
Importuna facem: fluidoq́; cruore rubentem
Induitur pallam: tortoq́; incingitur angue:
Egrediturq́; domo. luctus comitatur euntem,
Et pauor, & terror trepidoq́; insania uultu.
Limine constiterat: postes tremuisse feruntur
Aeolij: palloŕq; fores inficit acernas:
Solq́; locum fugit. monstris exterrita coniux:
Territus est Athamas: tectoq́; exire parabant.
Obstitit infelix, aditumq́; obsedit Erinnys:
Nexaq́; uipereis distendens brachia nodis
Cæsariem excussit: motæ sonuere colubræ.
Parsq́; iacent humeris: pars circum pectora lapsæ
Sibila dant: saniemq́; uomunt: linguasq́; coruscant.
Inde duos medijs abrupit crinibus angues:
Pestiferaq́; manu raptos immisit. at illi
Inoosq́; sinus, Athamanteosq́; pererrant:
Inspirantq́; graues animos: nec uulnera membris

Ulla ferunt: mens est, quae diros sentiat ictus.
Attulerat secum liquidi quoq; monstra ueneni
Oris cerberei spumas, & uirus echidnae,
Erroresq; uagos, caecaeq; obliuia mentis,
Et scelus, & lachrymas, rabiemq;, & caedis amorem,
Omnia trita simul: quae sanguine mista recenti
Coxerat aere cauo uiridi uersata cicuta.
Dumq; pauent illi: uertit furiale uenenum
Pectus in amborum: praecordiaq; intima mouit.
Tum face iactata per eundem saepius orbem,
Consequitur motos uelociter ignibus ignes.
Sic uictrix, iussiq; potens, ad inania magni
Regna redit Ditis: sumptumq; recingitur anguem.
Protinus Aeolides media furibundus in aula
Clamat Io comites his retia tendite syluis:
Hic modo cum gemina uisa est mihi prole leaena:
Utq; ferae, sequitur uestigia coniugis amens:
Deq; sinu matris ridentem, & parua Learchum
Brachia tendentem rapit: & bis, terq; per auras
More rotat fundae: rigidoq; infantia saxo
Discutit ora ferox. tum deniq; concita mater,
Seu dolor hoc fecit, seu sparsi causa ueneni,
Exululat: passisq; fugit male sana capillis:
Teq; ferens paruum nudis Melicerta lacertis,
Euohe Bacche sonat. Bacchi sub nomine Iuno
Risit: & hos usus praestet tibi dixit alumnus.
Imminet aequoribus scopulus: pars ima cauatur
Fluctibus: & tectas defendit ab imbribus undas:
Summa riget: frontemq; in apertum porrigit aequor.
Occupat hunc (uires insania fecerat) Ino:

Seq; super pontum nullo tardata timore
Mittit, onusq; suum: percussa recanduit unda.
At Venus immeritæ neptis miserata labores, Venus
Sic patruo blandita suo est, o numen aquarum,
Proxima cui cœlo cessit Neptune potestas:
Magna quidem posco: sed tu miserere meorum,
Iactari quos cernis in Ionio immenso:
Et dis adde tuis. aliqua & mihi gratia ponto est.
Si tamen in medio quondam concreta profundo
Spuma fui: gratumq; manet mihi nomen ab illa.
Annuit oranti Neptunus: & abstulit illis
Quod mortale fuit: maiestatemq; uerendam
Imposuit: nomenq; simul, faciemq; nouauit:
Leucotheaq; deum cum matre Palæmona dixit. Melicerta & nam... Tiresias marinos
Sidoniæ comites quantum ualuere secutæ,
Signa pedum primo uidere nouissima saxo:
Nec dubium de morte ratæ, Cadmeida palmis
Deplanxere domum, scissis cum ueste capillis.
Vtq; parum iustæ, nimiumq; in pellice sæuæ
Inuidiam fecere deæ. conuitia Iuno
Non tulit: & faciam uos ipsas maxima dixit
Sæuitiæ monimenta meæ. res dicta secuta est.
Nam quæ præcipue fuerat pia, persequar inquit
In freta reginam: saltumq; datura, moueri
Haud usquam potuit: scopuloq; affixa cohæsit. Comites Inus in
Altera, dum solito tentat plangore ferire saxa & aues
Pectora: tentatos sensit riguisse lacertos.
Illa manus ut forte tetenderat in maris undas:
Saxea facta manus in easdem porrigit undas.
Huius, ut arreptum laniabat uertice crinem:

Duratos subito digitos in crine uideres.
Quo quæq; in gestu deprensa est: hæsit in illo.
Pars uolucres factæ: quæ nunc quoq; gurgite in illo
Aequora distringunt summis Mineides alis.
Nescit Agenorides natum, paruumq; nepotem
Aequoris esse deos: luctu, serieq; malorum
Victus, & ostentis, quæ plurima uiderat, exit
Conditor urbe sua, tanquam fortuna locorum,
Non sua se premeret: longisq; erroribus actus
Contigit Illyricos profuga cum coniuge fines.
Iamq; malis, annisq; graues, dũ prima retractãt
Fata domus: releguntq; suos sermone labores.
Num sacer ille mea traiectus cuspide serpens
Cadmus ait fuerat, tum cum Sidone profectus
Vipereos sparsi per humum noua semina dentes?
Quem si cura deûm tam certa uindicat ira:
Ipse precor serpens in longam porrigar aluum.
Cadmus in serpentem. Dixit: & ut serpens in longam tenditur aluum:
Durataeq; cuti squamas increscere sentit:
Nigraq; cæruleis uariari corpora guttis:
In pectusq; cadit pronus: commissaq; in unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura.
Brachia iam restant: quæ restant brachia tendit:
Et lachrymis per adhuc humana fluentibus ora,
Accede o coniux, accede miserrima dixit:
Dumq; aliquid superest de me, me tange: manumq;
Accipe, dum manus est: dũ nõ totũ occupat anguis.
Ille quidem uult plura loqui: sed lingua repente
In partes est fissa duas: nec uerba uolenti
Sufficiunt: quotiesq; aliquos parat edere questus:

S ibilat: hanc illi uocem natura reliquit.
N uda manu feriens exclamat pectora coniux,
C adme mane: teq; infelix his exue monstris.
C adme qd hoc? ubi pes? ubi sunt hümeriq;, manusq;?
E t color, & facies: & dum loquor, omnia? cur nō
M e quoq; cœlestes in eundem uertitis anguem?
D ixerat: ille suæ lambebat coniugis ora:
I nq; sinus caros, ueluti cognosceret, ibat:
E t dabat amplexus? assuetaq; colla petebat.
Q uisquis adest (aderant comites) terretur: at illa
L ubrica permulcet cristati colla draconis:
E t subito duo sunt: iunctoq; uolumine serpunt:
D onec in appositi nemoris subiere latebras.
N unc quoq; nec fugiunt hoiem: nec uulnere lædūt:
Q uidq; prius fuerint, placidi meminere dracones.
S ed tamen ambobus uersæ solatia formæ
M agna nepos dederat: quem debellata colebat
I ndia: quem positis celebrabat Achaïa templis. Achaia
S olus Abantiades ab origine cretus eadem
A crisius superest: qui mœnibus arceat urbis
A rgolicæ: contraq; deum ferat arma: genusq;
N on putet esse deum (neq; enim Iouis esse putabat)
P ersea: quem pluuio Danaë conceperat auro.
M ox tamen Acrisium (tanta est præsentia ueri)
T am uiolasse deūm, quàm non agnosse nepotem,
P œnitet. impositus iam cœlo est alter: at alter
V iperei referens spolium memorabile monstri
A ëra carpebat tenerum stridentibus alis.
C umq; super Libycas uictor penderet arenas:
G orgonei capitis guttæ cecidere cruentæ.

Quas humus exceptas varios animauit in angues:
Vnde frequens illa est, infestaq; terra colubris.
Inde per immensum uentis discordibus actus
Nunc huc, nunc illuc exemplo nubis aquosæ
Fertur: & ex alto seductas æquore longe
Despectat terras: totumq; superuolat orbem.
Ter gelidas Arctos, ter Cancri brachia uidit:
Sæpe sub occasus, sæpe est delatus in ortus.
Iamq; cadente die ueritus se credere nocti
Constitit hesperio regis Atlantis in orbe:
Exiguamq; petit requiem: dum lucifer ignes
Euocet auroræ: cursus aurora diurnos.
Hic hominum cunctis ingenti corpore præstans
Iapetionides Atlas fuit: ultima tellus
Rege sub hoc, & pontus erat, qui solis anhelis
Aequora subdit equis, & fessos excipit axes.
Mille greges illi, totidemq; armenta per herbas
Errabant: & humum uicinia nulla premebat.
Arboreæ frondes auro radiante nitentes
Ex auro ramos, ex auro poma tegebant.
Hospes ait Perseus illi, seu gloria tangit
Te generis magni: generis mihi Iuppiter author:
Siue es mirator rerum: mirabere nostras.
Hospitium, requiemq; peto. memor ille uetustæ
Sortis erat. Themis hanc dederat Parnasia sortem.
Tempus Atla ueniet: tua quo spoliabitur auro
Arbor: & hunc prædæ titulū Ioue natus habebit.
Id metuens solidis pomaria clauserat Atlas
Montibus: & uasto dederat seruanda draconi:
Arcebatq; suis externos finibus omnes.

H uic quoq; uade procul, ne longe gloria rerum,
Q uas mentiris, ait, longe tibi Iuppiter absit.
V imq; minis addit: manibusq; expellere tentat
C unctantem, & placidis miscentem fortia dictis.
V iribus inferior (quis enim par esset Atlantis
V iribus?) at quoniam parui tibi gratia nostra est:
A ccipe munus ait: læuaq; à parte Medusæ
I pse retrouersus squalentia protulit ora. — Atlas in monte
Q uantus erat, mons factus Atlas: nã barba, comæq;
I n syluas abeunt: iuga sunt humeriq;, manusq;:
Q uod caput ante fuit, summo est in monte cacumẽ:
O ssa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
C reuit in immensum (sic Di statuistis) & omne
C um tot syderibus cœlum requieuit in illo.
C lauserat Hippotades æterno carcere uentos:
A dmonitorq; operum cœlo clarissimus alto
L ucifer ortus erat: pennis ligat ille resumptis
P arte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco:
E t liquidum motis talaribus aëra findit.
G entibus innumeris circumq;, infraq; relictis
A ethiopum populos, Cepheiaq; conspicit arua.
I llic immeritam maternæ pendere linguæ
A ndromedam pœnas iniustus iusserat Hammon. — Andromeda[illegible] exposita
Q uam simul ad duras religatam brachia cautes
V idit Abantiades: nisi quod leuis aura capillos
M ouerat: & tepido manabant lumina fletu:
M armoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes:
E t stupet: & uisæ correptus imagine formæ
P enè suas quatere est oblitus in aëre pennas.
V t stetit: o dixit non istis digna catbenis,

S ed quibus inter se cupidi iunguntur amantes,
P ande requirenti nomen, terræq́;, tuumq;,
E t cur uincla geras. primo silet illa: nec audet
A ppellare uirum uirgo: manibusq́; modestos
C ælasset uultus, si non religata fuisset.
L umina, quod potuit, lachrymis impleuit obortis.
S æpius instanti, sua ne delicta fateri
N olle uideretur: nomen terræq́;, suumq;,
Q uantaq́; maternæ fuerit fiducia formæ
I ndicat: & non dum memoratis omnibus unda
I nsonuit: ueniensq́; immenso bellua ponto
I mminet: & latum sub pectore possidet æquor.
C onclamat uirgo: genitor lugubris, & unà
M ater adest: ambo miseri: sed iustius illa.
N ec secum auxilium, sed dignos tempore fletus,
P langoremq́; ferunt: uinctoq́; in corpore adhærent.
C um sic hospes ait, lachrymarum longa manere
T empora uos poterũt: ad opẽ breuis hora ferẽda ẽ.
H anc ego si peterem Perseus Ioue natus, & illa,
Q uam clausam impleuit fœcundo Iuppiter auro,
G orgonis anguicomæ Perseus superator, & alis
A etherias ausus iactatis ire per auras:
P ræferrer cunctis certe gener. addere tantis
D otibus, & meritum (faueant modo numina) tento.
V t mea sit seruata mea uirtute paciscor.
A ccipiunt legem (quis enim dubitaret?) & orant:
P romittuntq́; super regnum dotale parentes.
E cce uelut nauis præfixo concita rostro
S ulcat aquas iuuenum sudantibus acta lacertis:
S ic fera dimotis impulsu pectoris undis.

Tantum aberat ſcopulus: quantum balearica torto
Funda poteſt plumbo medij tranſmittere cœli:
Cum ſubito iuuenis pedibus tellure repulſa
Arduus in nubes abijt. ut in æquore ſummo
Vmbra uiri uiſa eſt: uiſam fera ſæuit in umbram.
Vtq; Iouis præpes uacuo cum uidit in aruo
Præbentem phœbo liuentia terga draconem,
Occupat aduerſum: neu ſæua retorqueat ora,
Squamigeris auidos figit ceruicibus ungues.
Sic celeri miſſus præceps per inane uolatu
Terga feræ preſſit, dextroq; frementis in armo
Inachides ferrum curuo tenus abdidit hamo.
Vulnere læſa graui modo ſe ſublimis in auras
Attollit: modo ſubdit aquis: modo more ferocis
Verſat apri: quem turba canum circunſona terret.
Ille auidos morſus uelocibus effugit alis:
Quaq; patent, nunc terga cauis ſuperobſita conchis,
Nunc laterum coſtas, nunc qua tenuiſſima cauda
Deſinit in piſcem, falcato uulnerat enſe.
Bellua puniceo miſtos cum ſanguine fluctus
Ore uomit: maduere graues aſpergine pennæ:
Nec bibulis ultra Perſeus talaribus auſus
Credere, conſpexit ſcopulum: qui uertice ſummo
Stantibus extat aquis: operitur ab æquore moto.
Nixus eo, rupiſq; tenens iuga prima ſiniſtra,
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum.
Littora cum plauſu clamor, ſuperaſq; deorum
Impleuere domos. gaudent, generumq; ſalutant:
Auxiliumq; domus, ſeruatoremq; fatentur
Caſſiope, Cepheusq; pater: reſoluta cathenis

Incedit uirgo pretiumq́; & causa laboris.
Ipse manus hausta uictrices abluit unda:
Anguiferumq́; caput dura ne lædat arena:
Mollit humum folijs: natasq́; sub æquore uirgas
Sternit: & imponit Phorcynidos ora Medusæ.
Virga recens, bibulaq́; etiam nunc uiua medulla
Vim rapuit monstri: tactuq́; induruit huius:
Percepitq́; nouum ramis, & fronde rigorem.
At pelagi nymphæ factum mirabile tentant
Pluribus in uirgis: & idem contingere gaudent.
Seminaq́; ex illis ut erant iactata per undas:
Nunc quoq; coralijs eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aëre: quodq́;
Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum.
Dis tribus ille focos totidem de cæspite ponit:
Læuum Mercurio, dextrum tibi bellica uirgo,
Ara Iouis media est. mactatur uacca Mineruæ,
Alipedi uitulus, taurus tibi summe deorum.
Protinus Andromeden, & tanti præmia facti
Indotata rapit. tedas Hymenæus, amorq;
Præcipiunt: largis satiantur odoribus ignes:
Sertaq́; dependent tectis: & ubiq;, lyræq;,
Tibiaq;, & cantus animi felicia læti
Argumenta sonant: reseratis aurea ualuis
Atria tota patent: pulchroq́; instructa paratu
Cephení proceres ineunt conuiuia regis.
Postquam epulis functi generosi munere bacchi
Diffudere animos: cultusq;, genusq; locorum
Quærit abantiades, moresq;, animusq́; uirorum.

Quæ simul edocuit: nunc o fortissime dixit
Fare precor Perseu quanta uirtute, quibusq;
Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
Narrat Agenorides gelido sub Atlante iacentem
Esse locum solidæ tutum munimine molis:
Cuius in introitu geminas habitasse sorores
Phorcydas unius partitas luminis usum.
Id se solerti furtim, dum traditur, astu
Supposita cepisse manu: perq; abdita longe
Deuiaq;, & syluis horrentia saxa fragosis
Gorgoneas tetigisse domos: passimq; per agros
Perq; uias uidisse hominum simulachra, ferarūq;
In silicem ex ipsis uisa conuersa Medusa.
Se tamen horrendæ clypei, quod læua gerebat,
Aere repercusso formam aspexisse Medusæ.
Dumq; grauis somnus colubrasq;, ipsamq; tenebat:
Eripuisse caput collo: pennisq; fugacem
Pegason, & fratrem matris de sanguine natos.
Addidit & longi non falsa pericula cursus:
Quæ freta, quas terras sub se uidisset ab alto:
Et quæ iactatis tetigisset sydera pennis.
Ante expectatum tacuit. tamen excipit unus
Ex numero procerum quærens, cur sola sororum
Gesserit alternis immistos crinibus angues.
Hospes ait, quoniam scitaris digna relatu:
Accipe quæsiti causam. clarissima forma,
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum
Illa: nec in tota conspectior ulla capillis
Pars fuit: inueni, qui se uidisse referrent.
Hanc pelagi rector templo uitiasse Mineruæ

D icitur auersa est: & castos ægide uultus
N ata Iouis texit: ne'ue hoc impune fuisset:
G orgoneum crinem turpes mutauit in hydros.
N unc quoq; ut attonitos formidine terreat hostes:
P ectore in aduerso, quos fecit, sustinet angues.

P. OVIDII NASO. METAMOR. LIBER V.

d V m'q; ea Cephenum medio Danaëius heros
A gmine commemorat: fremitu regalia turbæ
A tria complentur: nec coniugalia festa
Q ui canat, est clamor: sed qui fera nuntiet arma.
I nq; repentinos conuiuia uersa tumultus
A ssimulare freto possis: quod sæua quietum
V entorum rabies motis exasperat undis.
P rimus in his Phineus belli temerarius author
F raxineam quatiens æratæ cuspidis hastam
E n ait, en adsum, præreptæ coniugis ultor.
N ec mihi te pennæ, nec falsum uersus in aurum
I uppiter eripiet. conanti mittere Cepheus
Q uid facis exclamat? quæ te germane furentem
M ens agit in facinus? meritis'ne hæc gratia tantis
R edditur? hac uitam seruatæ dote rependis?
Q uam tibi non Perseus, uerum, si quæris, ademit:
S ed graue Nereidũ numen: sed corniger Hāmon:
S ed quæ uisceribus ueniebat bellua ponti
E xaturanda meis. illo tibi tempore rapta est:

Quo peritura fuit, nisi si crudelis id ipsum
Exigis, ut pereat: luctuq; leuabere nostro.
Scilicet haud satis est, ꝙ te spectante reuincta est:
Et nullam ꝙ opem patruus, sponsusue tulisti:
Insuper à quoquam ꝙ sit seruata dolebis?
Præmiáq; eripies? quæ si tibi magna uidentur:
Ex illis scopulis, ubi erant affixa, petisses.
Nunc sine, qui petiit, ꝑ quē hæc non orba senectus,
Ferre, quod & meritis, & uoce ē pactus: eumq;
Non tibi, sed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra: sed & hunc, & Persea uultu
Alterno spectans petat hunc ignorat, an illum.
Cunctatusq; breui contortam uiribus hastam,
Quantas ira dabat, nequicquam in Persea misit.
Vt stetit illa toro: stratis tum deniq; Perseus
Exiliit: teloq; ferox inimica remisso
Pectora rupisset: nisi post altaria Phineus
Isset: & indignum scelerato profuit ara.
Fronte tamen Rhœti non irrita cuspis adhæsit. Rheti mors
Qui postquam cecidit: ferrūq; ex osse reuulsum est:
Calcitrat, & positas aspergit sanguine mensas.
Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras:
Telaq; coniiciunt: & sunt qui Cephea dicant
Cum genero debere mori. sed limine tecti
Exierat Cepheus testatus iusq;, fidemq;,
Hospitiiq; deos, ea se prohibente moueri.
Bellica Pallas adest: & protegit ægide fratrem:
Datq; animos. erat Indus Atys, quē flumine Gāge Atys
Edita Limniace uitreis peperisse sub undis
Creditur: egregius forma: quam diuite cultu

Augebat bis adhuc octonis integer annis
Indutus tyriá chlamydem: quam limbus obibat
Aureus: ornabant aurata monilia collum:
Et madidos myrrha curuum crinale capillos.
Ille quidem iaculo quamuis distantia misso
Figere doctus erat: sed tendere doctior arcus.
Tum quoq; lenta manu flectentem cornua Perseus
Stipite, qui media positus fumabat in ara
Perculit: & fractis confudit in ossibus ora.
Hunc ubi fœdatos iactantem in sanguine uultus
Lycabas Assyrius uidit Lycabas iunctissimus illi
Et comes, & ueri non dissimulator amoris:
Postquam exhalantem sub acerbo uulnere uitam
Deplorauit Atyn: quos ille tetenderat arcus
Arripit: & mecum tibi sint certamina dixit:
Nec longum pueri fato lætabere: quo plus
Inuidiæ, quàm laudis habes. hæc omnia non dum
Dixerat: emicuit neruo penetrabile telum:
Vitatum'q;, tamen sinuosa ueste pependit.
Vertit in hunc harpen spectatam cæde Medusæ
P. Acrisioniades: adigit'q; in pectus. at ille
Iam moriens oculis sub nocte natantibus atra
Circunspexit Atyn: se'q; acclinauit ad illum:
Et tulit ad manes iunctæ solatia mortis.
Ecce Syenites genitus Methione Phorbas,
Et libys Amphimedon auidi committere pugnam,
Sanguine, quo late tellus madefacta tepebat:
Conciderant lapsi. surgentibus obstitit ensis
Alterius costis, iugulo Phorbantis, adactus.
At non Actoriden Erithum, cui lata bipennis
Telum

Telum erat, admoto Perseus petit ense: sed altis
Extantem signis, multæq; in pondere massæ,
Ingentem manibus tollit cratera duabus:
Infligitq́; uiro· rutilum uomit ille cruorem:
Et resupinus humum moribundo uertice pulsat.
Inde semiramio Polydæmona sanguine cretum,
Caucaseumq; Abarim, Sperchionidenq́; Lycetum,
Intonsumq́; comas Elycen, Phlegianq́;, Clytumq;,
Sternit: & extructos morientum calcat aceruos.
Nec Phineus ausus concurrere comminus hosti:
Intorquet iaculum: quod detulit error in Idam
Expertem frustra belli, & neutra arma secutum.
Ille tuens oculis immitem Phinea toruis,
Quādoqdē in partes ait abstrahor: accipe Phineu,
Quem fecisti hostem: pensáq; hoc uulnere uulnus.
Iamq́; remissurus tractum de uulnere telum
Sanguine defectos cecidit collapsus in artus.
Tum quoq; Cephenum post regem primus Odites
Ense iacet Clymeni: Protenora percutit Hypseus,
Hypsea, Lyncides. fuit & grandæuus in illis
Ema thion æqui cultor, timidusq́; deorum:
Qui quoniam prohibent anni bellare, loquendo
Pugnat: & incessit: sceleratáq; deuouet arma.
Huic Cromis amplexo tremulis altaria palmis
Decutit ense caput: quod protinus incidit aræ:
Atq; ibi semianimis uerba execrantia lingua
Edidit: & medios animam expirauit in ignes.
Hinc gemini fratres, Broteasq́;, & cæstibus Hāmō
Inuicti, uinci si possent cæstibus enses:
Phinea cecidere manu: Cererisq́; sacerdos

Ampycus albenti uelatus tempora uitta.
Tu quoq; Iăpetide non hos adhibendus ad usus:
Sed qui pacis opus citharam cum uoce moueres:
Iussus eras celebrare dapes, festumq; canendo.
Quem procul astantem, plectrumq; imbelle tenentē
Petalus irridens stygiis cane cætera dixit
Manibus: & læuo macronem tempore fixit.
Concidit, & digitis morientibus ille retentat
Fila lyræ: casuq; fuit miserabile carmen.
Nec sinit hunc impune ferox cecidisse Lycormas:
Raptaq; de dextro robusta repagula poste
Ossibus illisit mediæ ceruicis. at ille
Procubuit terræ mactati more iuuenci.
Demere tentabat leui quoq; robora postis
Cinyphæus Pelates: tentanti dextera fixa est
Cuspide Marmaridæ Coriti: lignoq; cohæsit.
Hærenti latus hausit Abas: nec corruit ille:
Sed retinente manu moriens è poste pependit.
Sternitur & Menaleus perseïa castra secutus,
Et Nasamoniaci Dorilas ditissimus agri,
Diues agri Dorilas: quo non possederat alter
Latius: aut totidem tollebat farris aceruos.
Huius in obliquo missum stetit inguine ferrum:
(Letifer ille locus) quem postquam uulneris author
Singultantem animam, et uersantem lumina uidit,
Bactreus Alcioneus: hoc, quod premis, inqt, habeto
De tot agris terræ: corpusq; exangue reliquit.
Torquet in hunc hastam calido de uulnere raptam
Vltor Abantiades: media quæ nare recepta
Ceruice exacta est: in partesq; eminet ambas.

D umq; manum fortuna iuuat, Clytiúq;, Claninq;
M atre satos una diuerso uulnere fudit.
N am Clytij per utrunq; graui librata lacerto
F raxinus acta femur: iaculū Clanis ore momordit.
O ccidit & Celadon mendesius: occidit Astreus
M atre palæstina dubio genitore creatus.
A ethionq; sagax quondam uentura uidere,
T unc aue deceptus falsa: regisq; Thoastes
A rmiger, & cæso genitore infamis Agyrtes.
P lus tamen exhausto superest: nanq; omnibus unum
O pprimere est animus: coniurata undiq; pugnant
A gmina pro causa meritum impugnante, fidemq;.
H ac pro parte socer frustra pius, & noua coniux
C um genitrice fauent: ululatúq; atria complent.
S ed sonus armorum superat, gemitusq; cadentum:
P ollutosq; simul multo Bellona penates
S anguine perfundit: renouatáq; prælia miscet.
C ircumeunt unum Phineus, & mille secuti
P hinea: tela uolant hyberna grandine plura
P ræter utrunq; latus, præterq; & lumen, et aures.
A pplicat hic humeros ad magnæ saxa columnæ:
T utáq; terga gerens, aduersáq; in agmina uersus
S ustinet instantes. instabat parte sinistra
C haonius Molpheus, dextra nabathæus Ethemon.
T igris ut auditis diuersa ualle duorum
E xtimulata fame mugitibus armentorum
N escit utro potius ruat: & ruere ardet utroq;.
S ic dubius Perseus dextra, læua'ne feratur,
M olphea traiecti summouit uulnere cruris:
C ontentusq; fuga est: neq; enim dat tempus Ethemō:

S ed furit: & cupiens alto dare uulnera collo,
N on circunspectis exactum uiribus ensem
F regit: & extrema percussæ parte columnæ
L amina dissiluit: dominiq; in gutture fixa est.
N on tamen ad letum causas satis illa ualentes
P laga dedit: trepidum Perseus, & inertia frustra
B rachia tendentem cyllenide confodit harpe.
V erum ubi uirtutem turbæ succumbere uidit:
A uxilium Perseus, quoniam sic cogitis ipsi:
D ixit, ab hoste petam: uultus auertite uestros,
S iquis amicus adest: & Gorgonis extulit ora.
Q uære alium, tua, quem moueant miracula, dixit
T hessalus: utq; manu iaculum fatale parabat
M ittere: in hoc hæsit signum de marmore gestu.
P roximus huic Ampix animi plenissima magni
P ectora Lyncidæ gladio petit: inq; petendo
D extera diriguit: nec citra mota, nec ultra est.
A t Nileus, qui se genitum septemplice Nilo
E mentitus erat: clypeo quoq; flumina septem
A rgento partim, partim cælauerat auro:
A spice ait Perseu nostræ primordia gentis:
M agna feres tacitas solatia mortis ad umbras,
A tanto cecidisse uiro. pars ultima uocis
I n medio suppressa sono est: adapertaq; uelle
O ra loqui credas: nec sunt ea peruia uerbis.
I ncrepat hos, uitioq; animi non uiribus inquit
G orgoneis torpetis Eryx: incurrite mecum:
E t prosternite humi iuuenem magica arma mouētē.
I ncursurus erat: tenuit uestigia tellus:
I mmotusq; silex, armataq; mansit imago.

Hi tamen ex merito pœnas subiere: sed unus
Miles erat Persei: pro quo dum pugnat, Aconteus
Gorgone conspecta, saxo concreuit oborto.
Quem ratus Astyages etiam nunc uiuere, longo
Ense ferit: sonuit tinnitibus ensis acutis.
Dum stupet Astyages, naturam traxit eandem:
Marmoreoq; manet uultus mirantis in ore.
Nomina longa mora est media de plebe uirorum
Dicere. bis centum restabant corpora pugnæ:
Gorgone bis centum riguerunt corpora uisa.
Pœnitet iniusti tunc deniq; Phinea belli.
Sed quid agat? simulachra uidet diuersa figuris:
Agnoscitq; suos: & nomine quenq; uocatum
Poscit opem: credensq; parum, sibi proxima tangit
Corpora: marmor erant: auertitur: atq; ita supplex
Confessasq; manus, obliquaq; brachia tendens,
Vincis ait Perseu: remoue tua monstra: tuæq;
Saxificos uultus, quæcunq; ea, tolle Medusæ:
Tolle precor. non nos odium, regniq; cupido
Compulit ad bellum: pro coniuge mouimus arma.
Causa fuit meritis melior tua, tempore nostra.
Non cessisse piget. nihil o fortissime præter
Hanc animam concede mihi: tua cætera sunto.
Talia dicenti, neq; eum, quem uoce rogabat,
Respicere audenti, quod ait timidissime Phineu
Et possum tribuisse: & magnum est munus inerti:
Pone metum, tribuam: nullo uiolabere ferro.
Quin etiam mansura dabo monimenta per æuum:
Inq; domo soceri semper spectabere nostri:
Vt mea se sponsi soletur imagine coniux:

Dixit, & in partem Phorcynida transtulit illam:
Ad quam se trepido Phineus obuerterat ore.
Tunc quoq; conanti sua uertere lumina ceruix
Diriguit: saxóq; oculorum induruit humor.
Sed tamen os timidũ, uultúsq; in marmore supplex,
Summissǽq; manus, faciésq; obnoxia mansit.
Victor Abantiades patrios cum coniuge muros
Intrat: & immeriti uindex, ultórq; parentis
Aggreditur Prœtum. nam fratre per arma fugato
Acrisioneas Prœtus possederat arces.
Sed nec ope armorum, nec, quam male ceperat, arce
Torua colubriferi superauit lumina monstri.
Te tamen o paruæ rector Polydecte Seriphi,
Nec iuuenis uirtus per tot spectata labores,
Nec mala mollierant: sed inexorabile durus
Exerces odium: nec iniqua finis in ira est.
Detrectas etiam laudem: fictámq; Medusæ
Arguis esse necem. dabimus tibi pignora ueri,
Parcite luminibus, Perseus ait: oráq; regis
Ore Medusæo silicem sine sanguine fecit.
Hactenus aurigenæ comitem Tritonia fratri
Se dedit: inde caua circundata nube Seriphon
Deserit, à dextra Cythno, Gyaróq; relictis.
Quáq; super pontum uia uisa breuissima, Thebas
Virgineúmq; Helicona petit: quo monte potita
Constitit: & doctas sic est affata sorores.
Fama noui fontis nostras peruenit ad aures:
Dura Medusæi, quem præpetis ungula rupit.
Is mihi causa uiæ: uolui mirabile factum
Cernere: uidi ipsum materno sanguine nasci.

E xcipit Vranie, quæcunq; est causa uidendi
H as tibi diua domos, animo gratissima nostro.
V era tamen fama est: & Pegasus huius origo
F ontis: & ad latices deduxit Pallada sacros.
Q uæ mirata diu factas pedis ictibus undas
S yluarum lucos circumspicit antiquarum,
A ntráq;, & innumeris distinctas floribus herbas:
F elicesq; uocat pariter studijq;, locaq;,
M æonidas. quam sic affata est una sororum.
O, nisi te uirtus opera ad maiora tulisset:
I n partem uentura chori tritonia nostri,
V era refers: meritóq; probas, artesq;, locumq;:
E t gratam sortem, tutæ modo simus, habemus.
S ed uetitum est adeo sceleri nihil. omnia terrent
V irgineas mentes: dirusq; ante ora Pyreneus
V ertitur: & non dum me tota mente recepi.
D aulia threicio, phocæáq; milite rura
C eperat ille ferox: iniustáq; regna tenebat.
T empla petebamus parnasia: uidit euntes:
N ostráq; fallaci ueneratus numina uultu,
M æonides (cognorat enim) consistite dixit:
N ec dubitate precor tecto graue sydus & imbrem
(I mber erat) uitare meo: subiere minores
S æpe casas superi. dictis, & tempore motæ,
A nnuimusq; uiro: primasq; intrauimus ædes.
D esierant imbres: uictóq; aquilonibus austro
F usca repurgato fugiebant nubila cœlo.
I mpetus ire fuit: claudit sua tecta Pyreneus:
V imq; parat. quam nos sumptis effugimus alis.
I pse secuturo similis stetit arduus arce:

Quaq́; uia est uobis, erit & mihi dixit eadem:
Se q́; iacit uecors è summo culmine turris:
Et cadit in uultus: discussisq́; ossibus oris
Tundit humum moriens scelerato sanguine tinctam.
Musa loquebatur: pennæ sonuere per auras:
Voxq́; salutantum ramis ueniebat ab altis.
Suspicit: & linguæ quærit tam certa loquentes
Vnde sonent: hoiemq́; putat Ioue nata locutum:
Ales erat: numeroq́; nouem sua fata querentes
Institerant ramis imitantes omnia picæ.
Miranti sic orsa deæ dea. nuper & istæ
Auxerunt uolucrum uictæ certamine turbam.
Pierus has genuit pellæus diues in aruis:
Pæonis Euippe mater fuit: illa potentem
Lucinam nouies nouies paritura uocauit.
Intumuit numero stolidarum turba sororum:
Perq́; tot hæmonias, & per tot achaidas urbes
Huc uenit: & tali committit prælia uoce.
Desinite indoctum uana dulcedine uulgus
Fallere: nobiscum, siqua est fiducia uobis:
Thespiades certate deæ: nec uoce, nec arte
Vincemur: totidemq́; sumus. uel cedite uictæ
Fonte Medusæo, & Hyantea Aganippe:
Vel nos emathijs ad pæonas usq; niuosos
Cedemus campis. dirimant certamina nymphæ.
Turpe quidem contendere erat: sed cedere uisum
Turpius. electæ iurant per flumina nymphæ:
Factaq́; de uiuo pressere sedilia saxo.
Tunc sine sorte prior, quæ se certare professa est,
Bella canit superum: falsôq́; in honore gigantes

P onit: & extenuat magnorum facta deorum:
E missumq; ima de sede Typhoëa terræ
C ælitibus fecisse metum: cunctosq; dedisse
T erga fugæ: donec fessos ægyptia tellus
C eperit, & septem discretus in hostia Nilus.
H uc quoq; terrigenam uenisse Typhoëa narrat:
E t se mentitis superos cælasse figuris:
D uxq; gregis dixit fit Iuppiter: unde recuruis
N unc quoq; formatus libys est cũ cornibus Hãmon.
D elius in coruo, proles Semeleïa capro,
F ele soror phœbi, niuea Saturnia uacca,
P isce Venus latuit, Cyllenius ibidis alis.
H actenus ad citharam uocalia mouerat ora.
P oscimur Aonides. sed forsitan otia non sunt:
N ec nostris præbere uacat tibi cantibus aures.
N e dubita: uestrumq; mihi refer ordine carmen:
P allas ait: nemorisq; leui consedit in umbra.
M usa refert. dedimus summam certaminis uni.
S urgit, & immissos edera collecta capillos
C alliope querulas prætentat pollice chordas:
A tq; hæc percussis subiungit carmina neruis.
P rima Ceres unco glebam dimouit aratro:
P rima dedit fruges, alimentaq; mitia terris:
P rima dedit leges. Cereris sunt omnia munus.
I lla canenda mihi est: utinam modo dicere possim
C armina digna dea: certe dea carmine digna est.
V asta giganteis ingesta est insula membris
T rinacris: & magnis subiectum molibus urget
A etherias ausum sperare Typhoëa sedes.
N ititur ille quidem: pugnatq; resurgere sæpe:

D extra sed ausonio manus est subiecta Peloro:
L æua Pachyne tibi: Lilybæo crura premuntur:
D egrauat Aetna caput: sub qua resupinus arenas
E iectat, flammamq́; fero uomit ore Typhoëus.
S æpe remoliri luctatur pondera terræ:
O ppidaq́;, & magnos deuoluere corpore montes:
I nde tremit tellus: & rex pauet ipse silentum
N e pateat: latoq́; solum retegatur hiatu:
I mmissusq́; dies trepidantes terreat umbras.
H anc metuens cladem tenebrosa sede tyrannus
E xierat: curruq́; atrorum uectus equorum
A mbibat siculæ cautus fundamina terræ.
P ostquam exploratum satis est loca nulla labare:
D epositoq́; metu uidet hunc Erycina uagantem
M onte suo residens, natumq́; amplexa uolucrem:
A rma, manusq; meæ, mea nate potentia dixit,
I lla, quibus superas omnes, cape tela Cupido:
I nq; dei pectus celeres molire sagittas,
C ui triplicis cessit fortuna nouissima regni.
T u superos, ipsumq́; Iouem, tu numina ponti
V icta domas, ipsumq́;, regit qui numina terræ.
T artara quid cessant? cur non matrisq́;, tuumq;
I mperium profers? agitur pars tertia mundi.
E t tamen in cœlo iam patientia nostra est?
S pernimur: ac mecum uires minuuntur amoris.
P allada non'ne uides, iaculatricemq́; Dianam
A bscessisse mihi? Cereris quoq; filia uirgo,
S i patiemur, erit: nam spes affectat easdem.
A t tu pro socio, si qua est ea gratia, regno
I unge deam patruo. dixit Venus. ille pharetram

S oluit: & arbitrio matris de mille ſagittis
V nam ſepoſuit: ſed qua nec acutior ulla,
N ec minus icerta eſt, nec quæ magis audiat arcum:
O ppoſitóq; genu curuauit flexile cornu:
I nq; cor hamata percuſſit harundine ditem.
H aud procul Aetnæis lacus eſt à mœnibus altus
N omine Perguſa: non illo plura Cayſter
C armina cygnorum labentibus audit in undis.
S ylua coronat aquas cingens latus omne: ſuisq;
F rondibus ut uelo phœbeos ſummouet ignes:
F rigora dant rami, uarios humus humida flores:
P erpetuum uer eſt. quo dum Proſerpina luco
L udit: & aut uiolas, aut candida lilia carpit,
D umq; puellari ſtudio, calathosq; ſinumq;
I mplet: & æquales certat ſuperare legendo:
P ene ſimul uiſa eſt, dilectáq;, raptáq; diti.
V ſque adeo eſt properatus amor dea territa mœſto,
E t matrem & comites, ſed matrem ſæpius, ore,
C lamat: & ut ſumma ueſtem laniarat ab ora,
C ollecti flores tunicas cecidere remiſſis:
T antáq; ſimplicitas puerilibus affuit annis:
H æc quoq; uirgineum mouit iactura dolorem.
R aptor agit currus: & nomine quenq; uocando
E xhortatur equos: quorum per colla, iubasq;
E xcutit obſcura tinctas ferrugine habenas:
P erq; lacus altos, & olentia ſulfure fertur
S tagna palicorum rupta feruentia terra,
E t qua bacchiadæ bimari gens orta Corintho
I nter inæquales poſuerunt mœnia portus.
E ſt medium Cyanes, & piſeæ Arethuſæ,

Quod coit angustis inclusum cornibus æquor.
Hic fuit, à cuius stagnum quoq; nomine dictum est:
Inter sicelidas Cyane celeberrima nymphas.
Gurgite quæ medio summa tenus extitit aluo:
Agnouitq; deam: nec longius ibitis inquit:
Non potes inuitæ Cereris gener esse: roganda,
Non rapienda fuit. quod si componere magnis
Parua mihi fas est: & me dilexit Anapus:
Exorata tamen, nec, ut hæc, exterrita, nupsi.
Dixit: & in partes diuersas brachia tendens
Obstitit. haud ultra tenuit Saturnius iram:
Terribilesq; hortatus equos in gurgitis ima
Contortum ualido sceptrum regale lacerto
Condidit. icta uiam tellus in tartara fecit:
Et pronos currus medio cratere recepit.
At Cyane raptamq; deam, contemptaq; fontis
Iura sui mœrens inconsolabile uulnus
Mente gerit tacita: lachrymisq; absumitur omnis:
Et quarum fuerat magnum modo numen, in illas
Extenuatur aquas molliri membra uideres:
Ossa pati flexus: ungues posuisse rigorem:
Primaq; de tota tenuissima quæq; liquescunt
Cærulei crines, digitiq;, & crura, pedesq;:
Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
Transitus est. post hæc humeri tergumq;, latusq;,
Pectoraq; in tenues abeunt euanida riuos.
Deniq; pro uiuo uitiatas sanguine uenas
Lympha subit: restatq; nihil, quod prendere possis.
Interea pauide nequicquam filia matri
Omnibus est terris, omni quæsita profundo.

Illam non udis ueniens aurora capillis
Cessantem uidit: non hesperus: illa duabus
Flammiferas pinus manibus succendit ab Aetna:
Perq; pruinosas tulit irrequieta tenebras.
Rursus ubi alma dies hebetarat sydera: natam
Solis ab occasu, solis quaerebat ad ortus.
Fessa labore sitim conceperat: oraq; nulli
Colluerant fontes: contectam stramine uidit
Forte casam: paruasq; fores pulsauit. at inde
Prodit anus: diuamq; uidet: lymphamq; roganti
Dulce dedit, tosta quod coxerat ante polenta.
Dum bibit illa datum: duri puer oris, & audax
Constitit ante deam: risitq;: auidamq; uocauit.
Offensa est: neq; adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mista perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quae modo brachia gessit:
Crura gerit: cauda est mutatis addita membris:
Inq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi,
Contrahitur: paruaq; minor mensura lacertae est.
Mirantem, flentemq;, & tangere monstra pauentem
Fugit anum: latebrasq; petit: aptumq; colori
Nomen habet uarijs stellatus corpora guttis.
Quas dea per terras, & quas, errauerit undas,
Dicere longa mora est. quaerenti defuit orbis.
Siciniam repetit: dumq; omnia lustrat eundo:
Venit & ad Cyanen: ea, ni mutata fuisset:
Omnia narrasset: sed & os, & lingua uolenti
Dicere non aderant: nec qua loqueretur, habebat.
Signa tamen manifesta dedit: notamq; parenti
Illo forte loco delapsam in gurgite sacro

Persephones zonam summis ostendit in undis.
Quam simul agnouit: tanquam tum deniq; raptum
Scisset, inornatos laniauit diua capillos:
Et repetita suis percussit pectora palmis.
Nescit adhuc ubi sit: terras tamen increpat omneis:
Ingratasq; uocat, nec frugum munere dignas:
Trinacriam ante alias: in qua uestigia damni
Repperit. ergo illic saeua uertentia glebas
Fregit aratra manu: pariliq; irata colonos,
Ruricolasq; boues leto dedit: aruaq; iussit
Fallere depositum: uitiataq; semina fecit.
Fertilitas terrae latum uulgata per orbem
Sparsa iacet: primis segetes moriuntur in herbis:
Et modo sol nimius, nimius modo corripit imber:
Syderaq;, uentiq; nocent: auidaeq; uolucres
Semina iacta legunt: lolium, tribuliq; fatigant
Triticeas messes, & inexpugnabile gramen.
Tum caput eleis Alpheïas extulit undis:
Rorantesq; comas à fronte remouit ad aures:
Atq; ait, ò toto quaesitae uirginis orbe,
Et frugum genitrix, immensos siste labores:
Neue tibi fidae uiolenta irascere terrae.
Terra nihil meruit: patuitq; inuita rapinae.
Nec sum pro patria supplex: huc hospita ueni:
Pisa mihi patria est: & ab Elide ducimus ortus:
Siciniam peregrina colo. sed gratior omni
Haec mihi terra solo est: hos nũc Arethusa penates,
Hanc habeo sedem: quam tu mitissima serua.
Mota loco cur sim: tantiq; per aequoris undas
Aduehar Ortygiam: ueniet narratibus hora

T empestiua meis: cum tu curáq; leuata,
E t uultus melioris eris. mihi peruia tellus
P ræbet iter: subterq; imas ablata cauernas
H ic caput attollo: desuetaq; sydera cerno.
E rgo dum stygio sub terris gurgite labor:
V isa tua est oculis illic Proserpina nostris.
I lla quidem tristis, neq; adhuc interrita uultu,
S ed regina tamen, sed opaci maxima mundi,
S ed tamen inferni pollens matrona tyranni.
M ater ad auditas stupuit ceu saxea uoces:
A ttonitæq; diu similis fuit: utq; dolore
P ulsa graui grauis est amentia: curribus auras
E xit in ætherias. ibi toto nubila uultu
A nte Iouem passis stetit inuidiosa capillis:
P roq; meo ueni supplex tibi Iuppiter inquit
S anguine, proq; tuo: si nulla est gratia matris:
N ata patrem moueat: neu sit tibi cura precamur
V ilior illius, quod nostro est edita partu.
E n quæsita diu tandem mihi nata reperta est:
S i reperire uocas amittere certius: aut si
S cire ubi sit reperire uocas. ꝙ rapta, feremus:
D ummodo reddat eam. neq; enim prædone marito
F ilia digna tua est: si iam mea filia non est.
I uppiter excepit, commune est pignus, onusq;
N ata mihi tecum: sed, si modo nomina rebus,
A ddere uera placet: non hoc iniuria factum,
V erum amor est: neq; erit nobis gener ille pudori:
T u modo diua uelis. ut desint cætera: quantum est
E sse Iouis fratrem? quid, ꝙ non cætera desunt?
N ec cedit nisi sorte mihi? sed tanta cupido

S i tibi dissidij est: repetet Proserpina cælum:
L ege tamen certa: si nullos contigit illic
O re cibos: nam sic parcarum fœdere cautum est.
D ixerat. at Cereri certum est educere natam.
N on ita fata sinunt. quoniam ieiunia uirgo
S oluerat: & cultis dum simplex errat in hortis:
P uniceum curua decerpserat arbore pomum:
S umptaq; pallenti septem de cortice grana
P resserat ore suo: solusq; ex omnibus illud
A scalaphus uidit: quem quondam dicitur Orphne
I nter auernales haud ignotissima nymphas
E x Acheronte suo furuis peperisse sub antris.
V idit: & indicio reditum crudelis ademit.
I ngemuit regina herebi: testemq; profanum
F ecit auē: sparsumq; caput Phlegethōtide lympha
I n rostrum, & plumas, & grandia lumina uertit.
I lle sibi ablatus fuluis amicitur ab alis:
I nq; caput crescit: longosq; reflectitur ungues:
V ixq; mouet natas per inertia brachia pennas:
F œdaq; fit uolucris uenturi nuntia luctus
I gnauus bubo, dirum mortalibus omen.
H ic tamen indicio pœnam, linguaq; uideri
C ommeruisse potest. uobis Acheloides unde
P luma, pedesq; auium, cum uirginis ora geratis?
A n quia, cum legeret uernos Proserpina flores:
I n comitum numero doctæ Sirenes eratis?
Q uam postquam toto frustra quæsistis in orbe:
P rotinus, ut uestram sentirent æquora curam,
P osse super fluctus alarum insistere remis
O ptastis: facilesq; deos habuistis: & artus
Vidistis

V idistis uestros subitis flauescere pennis.
N e tamen ille canor mulcendas natus ad aures,
T antaq; dos oris linguæ deperderet usum:
V irginei uultus, & uox humana remansit.
A t medius fratrisq; sui, mœstæq; sororis
I uppiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
N unc dea regnorum numen commune duorum
C um matre est totidem, totidē cum coniuge menses.
V ertitur extemplo facies & mentis, & oris:
N am, modo quæ poterat diti quoq; mœsta uideri,
L æta deæ frons est. ut sol qui tectus aquosis
N ubibus ante fuit, uictis è nubibus exit.
E xigit alma Ceres nata secura recepta
Q uæ tibi causa fugæ? cur sis Arethusa sacer fons?
C onticuere undæ: quarum dea sustulit alto
F onte caput: uiridesq; manu siccata capillos
F luminis Alphei ueteres narrauit amores.
P ars ego nympharum, quæ sunt in Achaide, dixit
V na fui: nec me studiosius altera saltus
L egit: nec posuit studiosius altera casses.
S ed quamuis formæ nunquam mihi fama petita est:
Q uamuis fortis eram: formosæ nomen habebam.
N ec mea me facies nimium laudata iuuabat:
Q uaq; aliæ gaudere solent, ego rustica dote
C orporis erubui: crimenq; placere putaui.
Lassa reuertebar (memini) stymphalide sylua:
A estus erat: magnusq; labor geminauerat æstum:
I nuenio sine uortice aquas, sine murmure euntes,
P erspicuas ad humum: per quas numerabilis alte
C alculus omnis erat: quas tu uix ire putares.

C ana salicta dabant, nutritaq; populus unda
S ponte sua natas ripis decliuibus umbras.
A ccessi: primumq; pedis uestigia tinxi:
P oplite deinde tenus: neq; eo contenta recingor:
M olliaq; impono salici uelamina curuæ:
N udaq; mergor aquis. quas dum ferioq;, trahoq;
M. ille modis labens: excussaq; brachia iacto:
N. escio quod medio sensi sub gurgite murmur:
T erritaq; insisto propioris margine fontis.
Quo properas Arethusa? suis Alpheus ab undis,
Quo properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
S icut eram fugio sine uestibus: altera uestes
R ipa meas habuit. tanto magis instat: & ardet:
E t quia nuda fui, sum uisa paratior illi.
S ic ego currebam: sic me ferus ille premebat:
V t fugere accipitrem penna trepidante columbæ,
V t solet accipiter trepidas urgere columbas.
V sq; sub Orchomenon, Psophidaq;, Cyllenenq;,
M ænaliosq; sinus, gelidumq; Erimanthon, et Elim
C urrere sustinui: nec me uelocior ille.
S ed tolerare diu cursus ego uiribus impar
N on poteram: longi patiens erat ille laboris.
P er tamen & campos, per opertos arbore montes,
S axa quoq;, & rupes, & qua uia nulla, cucurri.
S ol erat a tergo: uidi præcedere longam
A nte pedes umbram: nisi si timor illa uidebat.
S ed certe sonituq; pedum terrebat: & ingens
C rinales uittas afflabat anhelitus oris.
F essa labore fugæ fer opem, deprendimur, inquam
A rmigeræ Diana tuæ: cui sæpe dedisti

Ferre tuos arcus, inclusáq; tela pharetra.
Mota dea est: spissísq; ferens è nubibus unam
Me super inicit. lustrat caligine tectam
Amnis: & ignarus circùm caua nubila quærit.
Bísq; locum, quo me dea texerat, inscius ambit:
Et bis Io Arethusa, Io Arethusa uocauit.
Quid mihi tunc animi miseræ fuit? an'ne ꝙ agnæ
Siqua lupos audit circùm stabula alta frementes?
Aut lepori? qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum? nullósq; audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit: neque enim uestigia cernit
Longius ulla pedum: seruat nubémq;, locumq;.
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleæq; cadunt toto de corpore guttæ:
Quáq; pedem moui, manat locus: éq; capillis
Ros cadit: & citius, quàm nunc tibi facta renarro,
In latices mutor. sed enim cognoscit amatas
Amnis aquas: positóq; uiri, quod sumpserat, ore
Vertitur in proprias, ut se mihi misceat, undas.
Delia rupit humum: cæcásq; ego mersa cauernis
Aduehor Ortygiam: quæ me cognomine diuæ
Grata meæ superas eduxit prima sub auras.
Hac Arethusa tenus: geminos dea fertilis angues
Curribus admouit: frenísq; coërcuit ora:
Et medium cœli, terræq;, per aëra uecta est:
Atq; leuem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo: partímq; rudi data semina iussit
Spargere humo, partim post tempora longa recultæ.
Iam super Europen sublimis, & Asida terram
Vectus erat iuuenis: Scythicásq; aduertitur oras.

R ex ibi Lyncus erat: regis subit ille penates.
Q ua ueniat, causámq; uiæ, nomenq; rogatus,
E t patriam, patria est claræ mihi dixit Athenæ:
T riptolemus, nomen. ueni nec puppe per undas,
N ec pede per terras: patuit mihi peruius æther.
D ona fero Cereris: latos quæ sparsa per agros
F rugiferas messes, alimentáq; mitia reddant.
B arbarus inuidit: tantíq; ut muneris author
I pse sit, hospitio recipit: somnóq; grauatum
A ggreditur ferro. conantem figere pectus
L ynca Ceres fecit: rursúsq; per aëra iussit
M opsopium iuuenem sacros agitare iugales.
F inierat doctos è nobis maxima cantus.
A t nymphæ uicisse deas Helicona colentes
C oncordi dixere sono. conuitia uictæ
C um facerent: quoniam dixi certamine uobis
S upplicium meruisse parum est: maledictáq; culpæ
A dditis: & non est patientia libera nobis:
I bimus in pœnas: &, qua uocat ira, sequemur.
R ident Pœonides: spernuntq; minantia uerba:
C onatæq; loqui, & magno clamore proternas
I ntentare manus, pennas exire per ungues
A spexere suos: operiri brachia plumis:
A lteráq; alterius rigido concrescere rostro
O ra uidet: uolucresq; nouas accedere syluis.
P langere dumq; uolunt per brachia mota leuatæ,
A ëre pendebant nemorum conuitia picæ.
N unc quoq; in alitibus facundia prisca remansit,
R aucáq; garrulitas, studiumq; immane loquendi.

P. OVIDII NASO. METAMOR. LIBER VI.

P

Ræbuerat dictis tritonia talibus aures:
Carminaq; aonidum, iustamq; probauerat iram.
Tum secum, laudare parū est: laudemur & ipsæ:
Numina nec sperni sine pœna nostra sinamus.
Mæoniæq; animum fatis intendit Arachnes:
Quam sibi lanificæ non cedere laudibus artis;
Audierat. non illa loco, nec origine gentis
Clara, sed arte fuit. pater huic colophonius Idmon
Phocaico bibulas tingebat murice lanas:
Occiderat mater: sed & hæc de plebe, suoq;
Aequa uiro fuerat. lydas tamen illa per urbes
Quæsierat studio nomen memorabile: quamuis
Orta domo parua paruis habitabat Hypæpis.
Huius ut aspicerent opus admirabile sæpe
Deseruere sui nymphæ uineta Tmoli:
Deseruere suas nymphæ pactolides undas.
Nec factas solum uestes spectare iuuabat:
Tunc quoq; cum fierent: tantus decor affuit arti.
Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes:
Seu digitis subigebat opus: repetitaq; longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu:
Siue leui teretem uersabat pollice fusum:
Seu pingebat acu: scires à Pallade doctam.
Quod tamen ipsa negat: tantaq; offensa magistra
Certet ait mecum: nihil est, quod uicta recusem.

Pallas anum simulat: falsosq; in tempora canos
Addit: & infirmos baculo quoq; sustinet artus.
Tunc sic orsa loqui. non omnia grandior ætas,
Quæ fugiamus, habet: seris uenit usus ab annis.
Consilium ne sperne meum: tibi fama petatur
Inter mortales faciendæ maxima lanæ:
Cede deæ: ueniamq; tuis temeraria dictis
Supplice uoce roga: ueniam dabit illa roganti.
Aspicit hanc toruis, inceptaq; fila relinquit:
Vixq; manus retinens, confessaq; uultibus iram
Talibus obscuram resecuta est Pallada dictis.
Mentis inops, longaq; uenis confecta senecta:
Et nimium uixisse diu nocet: audiat istas,
Si qua tibi nurus est, si qua est tibi filia, uoces.
Consilij satis est in me mihi: né ue monendo
Profecisse putes: eadem est sententia nobis.
Cur non ipsa uenit? cur hæc certamina uitat?
Tum dea, uenit, ait: formamq; remouit anilem:
Palladaq; exhibuit. uenerantur numina nymphæ:
Mygdonidesq; nurus: sola est interrita uirgo.
Sed tamen erubuit: subitusq; inuita notauit
Ora rubor: rursusq; euanuit: ut solet aër
Purpureus fieri, cum primum aurora mouetur:
Et breue post tempus candescere solis ab ortu.
Perstat in incepto: stolidæq; cupidine palmæ
In sua fata ruit: neq; enim Ioue nata recusat:
Nec monet ulterius: nec iam certamina differt.
Haud mora: consistunt diuersis partibus ambæ:
Et gracili geminas intendunt stamine telas:
Tela iugo iuncta est: stamen secernit arundo:

Inseritur medium radijs sub tegmen acutis:
Quod digiti expediunt: atq; inter stamina ductum
Percusso feriunt inserti pectine dentes.
Vtraq; festinat: cinctæq; ad pectora uestes,
Brachia docta mouent studio fallente laborem.
Illic & tyrium quæ purpura sensit ahenum
Texitur: & tenues parui discriminis umbræ.
Qualis ab imbre solet percussis solibus arcus
Inficere ingenti longum curuamine cœlum:
In quo diuersi niteant cum mille colores:
Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit:
Vsqueadeo qđ tangit idem est: tamen ultima distát.
Illic & lentum filis immittitur aurum:
Et uetus in tela deducitur argumentum.
Cecropia Pallas scopulum mauortis in arce
Pingit: & antiquam de terræ nomine litem.
Bis sex cœlestes medio Ioue sedibus altis
Augusta grauitate sedent: sua quenq; deorum
Inscribit facies: Iouis est regalis imago.
Stare deum pelagi, longoq; ferire tridente
Aspera saxa facit: medioq; è uulnere saxi
Exiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.
At sibi dat clypeum: dat acutæ cuspidis hastam:
Dat galeam capiti: defenditur ægide pectus:
Percussamq; sua simulat de cuspide terram
Edere cum baccis fœtum canentis oliuæ:
Mirariq; deos: operis uictoria finis.
Vt tamen exemplis intelligat æmula laudis,
Quod pretium speret pro tam furialibus ausis:
Quattuor in partes certamina quattuor addit,

Clara colore suo, breuibus distincta sigillis.
Threiciá Rhodopen habet angulus unus, et Hemũ,
Nunc gelidos montes, mortalia corpora quondam,
Nomina summorum sibi qui tribuere deorum.
Altera pygmææ fatum miserabile matris
Pars habet. hanc Iuno uictam certamine iussit
Esse gruem: populis'q; suis indicere bellum.
Pinxit et Antigonen ausam contendere quondam
Cum magni consorte Iouis: quam regia Iuno
In uolucrem uertit: nec profuit ilion illi,
Laomedon'ue pater: sumptis quin candida pennis
Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.
Qui superest solus Cynaran habet angulus orbum:
Is'q; gradus templi natarum membra suarum
Amplectens, saxo'q; iacens, lachrymare uidetur.
Circuit extremas oleis pacalibus oras.
Is modus est: operis'q; sua facit arbore finem.
Mæonis elusam designat: imagine tauri
Europam: uerum taurum, freta uera putares.
Ipsa uidebatur terras spectare relictas:
Et comites clamare suas: : tactum'q; uereri
Assilientis aquæ: timidas'q; recondere plantas.
Fecit et Asterien aquila luctante teneri:
Fecit olorinis Ledam recubare sub alis.
Addidit ut Satyri cælatus imagine, pulchram
Iuppiter impleríit gemino Nycteida fœtu.
Amphitryon fuerit, cum te Tirynthia cepit.
Aureus ut Danaën, Asopida luserit ignis,
Mnemosynen pastor, uarius Deoida serpens.
Te quoq; mutatum toruo neptune iuuenco

V irgine in æolia posuit: tu uisus Enipeus
G igiis Aloidas aries Bisaltida fallis:
E t te flaua comas frugum mitissima mater
S ensit equum: te sensit equum crinita colubris
M ater equi uolucris: sensit delphina Melantho.
O mnibus his faciemq; suam, faciemq; locorum
R eddidit. est illic agrestis imagine Phœbus:
V tq; modo accipitris pennas, modo terga leonis
G esserit: ut pastor Machareida luserit Issen.
L iber ut Erigonen falsa deceperit uua:
V t Saturnus equo geminum Chirona crearit.
V ltima pars telæ tenui circundata limbo
N exilibus flores ederis habet intertextos.
N on illud Pallas: non illud carpere liuor
P ossit opus. doluit successu flaua uirago:
E t rupit pictas cœlestia crimina uestes.
V tq; Cytoriaco radium de monte tenebat:
T er quater Idmoniæ frontem percussit Arachnes.
N on tulit infelix: laqueoq; animosa ligauit
G uttura: pendentem Pallas miserata leuauit:
A tq; ita, uiue quidem, pende tamen improba, dixit:
L exq; eadem pœnæ, ne sis secura futuri:
D icta tuo generi, serisq; nepotibus esto.
P ost ea discedens succis hecateidos herbæ
S parsit: & extemplo tristi medicamine tactæ
D efluxere comæ: cum quis & naris, & aures:
F itq; caput minimum: toto quoq; corpore parua est.
I n latere exiles digiti pro cruribus hærent:
C ætera uenter habet: de quo tamen illa remittit
S tamen: & antiquas exercet aranea telas.

Lydia tota fremit: Phrygiæq; per oppida facti
Rumor it: et magnum sermonibus occupat orbem:
Ante suos Niobe thalamos cognouerat illam,
Tunc cum Mæoniam uirgo, Sipylumq; colebat.
Nec tamen admonita est pœna popularis Arachnes
Cedere cœlitibus: uerbisq; minoribus uti.
Multa dabant animos: sed enim nec coniugis artes,
Nec genus amborum, magniq; potentia regni
Sic placuere illi: quamuis ea cuncta placerent:
Vt sua progenies: et felicissima matrum
Dicta foret Niobe: si non sibi uisa fuisset.
Nam sata Tiresia uenturi præscia Manto
Per medias fuerat diuino concita motu
Vaticinata uias. Ismenides ite frequentes:
Et date Latonæ, Latonigenisq; duobus
Cum prece thura pia: lauroq; innectite crinem.
Ore meo Latona iubet. paretur: et omnes
Thebaides iussis sua tempora frondibus ornant:
Thuraq; dant sanctis, & uerba precantia flammis.
Ecce uenit comitum Niobe celeberrima turba,
Vestibus intexto phrygijs spectabilis auro,
Et quantum ira sinit formosa: mouensq; decoro
Cum capite immissos humerum per utrunq; capillos,
Constitit: utq; oculos circumtulit alta superbos:
Quis furor auditos inquit præponere uisis
Cœlestes? aut cur colitur Latona per aras?
Numen adhuc sine thure meum est? mihi Tantalus author:
Cui licuit soli superorum tangere mensas.
Pleiadum soror est genitrix mea: maximus Atlas
Est auus: ætherium qui fert ceruicibus axem.

I uppiter alter auus:socero quoq; glorior illo.
M egentes metuunt Phrygiæ:me regia Cadmi
S ub domina est:fidibusq; mei commissa mariti
M œnia cum populis à meq;, uiroq; reguntur.
I n quancunq; domus aduerti lumina partem,
I mmensæ spectantur opes:accedit eodem
D igna dea facies:huc natas adijce septem,
E t totidem iuuenes,& mox generosq;,nurusq;.
Q uærite nũc habeat quam nostra superbia causam?
Q uoq; modo audetis genitam Titanida Cœo
L atonam præferre mihi?cui maxima quondam
E xiguam sedem pariture terra negauit?
N ec cœlo,nec humo,nec aqs dea uestra recepta est:
E xul erat mundi:donec miserata uagantem
H ospita tu terris erras,ego dixit in undis,
I nstabilemq; locum Delos dedit.illa duorum
F acta parens:uteri pars hæc est septima nostri.
S um felix:quis enim neget hoc?felixq; manebo,
H oc quoq; quis dubitat?tutam me copia fecit.
M aior sum,quàm cui possit fortuna nocere:
M ultaq; ut eripiat:multo mihi plura relinquet.
E xcessere metum mea iam bona·fingite demi
H uic aliquid populo natorum posse meorum:
N on tamen ad numerum redigar spoliata duorum.
I te satis propere sacris:laurumq; capillis
P onite·deponunt:& sacra infecta relinquunt:
Q uodq; licet,tacito uenerantur murmure numen
L atonæ:turba quantum distabat ab orba,
I ndignata dea est:summoq; in uertice Cynthi
T alibus est dictis gemina cum prole locuta.

En ego uestra parens, uobis animosa creatis,
Et nisi Iunoni nulli cessura dearum,
An dea sim dubitor: perq; omnia saecula cultis
Arceor, o nati, nisi uos succurritis aris.
Nec dolor hic solus: diro conuitia facto
Tantalis adiecit: uosq; est postponere natis
Ausa suis: & me, quod in ipsam recidat orbam
Dixit: & exhibuit linguam scelerata paternam.
Adiectura preces erat his Latona relatis:
Desine Phoebus ait: poenae mora longa querela est.
Dixit idem Phoebe: celeriq; per aëra lapsu
Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
Planus erat, lateq; patens prope moenia campus
Assiduis pulsatus equis: ubi turba rotarum,
Duraq; mollierat subiectas ungula glebas.
Pars ibi de septem genitis Amphione fortes
Conscendunt in equos: tyrioq; rubentia succo
Terga premunt. auro grauidis moderantur habenis.
E quibus Ismenos, qui matri sarcina quondam
Prima suae fuerat: dum certum flectit in orbem
Quadrupedis cursus: spumantiaq; ora coërcet:
Hei mihi conclamat: medioq; in pectore fixa
Tela gerit: frenisq; manu moriente remissis
In latus à dextro paulatim defluit harmo.
Proximus audito sonitu per inane pharetrae
Frena dabat sipylus: ueluti cum praescius imbres
Nube fugit uisa: pendentiaq; undiq; rector
Carbasa deducit: ne qua leuis effluat aura.
Frena tamen dantem non euitabile telum
Consequitur: summaq; tremens ceruice sagitta

H æsit:& extabat nudum de gutture ferrum.
I lle ut erat pronus, per crura admissa, iubasq;
V oluitur:& calido tellurem sanguine fœdat.
P hædimus infelix, & auiti nominis hæres
T antalus, ut solito finem imposuere labori:
T ransierant ad opus nitidæ iuuenile palæstræ:
E t iam contulerant arcto luctantia nexu
P ectora pectoribus: cum tento concita neruo,
S icut erant iuncti, traiecat utrunq; sagitta.
I ngemuere simul: simul incuruata dolore
M embra solo posuere: simul suprema iacentes
L umina uersarunt: animam simul exhalarunt.
A spicit Alphenor: laniataq; pectora plangens
E uolat: ut gelidos complexibus alleuet artus:
I nq; pio cadit officio. nam Delius illi
I ntima fatifero rupit præcordia ferro.
Q uod simul eductum est: pars est pulmonis in hamis
E ruta: cumq; anima cruor est effusus in auras.
A t non intonsum simplex Damasicthona uulnus
A fficit: ictus erat qua crus esse incipit, & qua
M ollia neruosus facit internodia poples:
D umq; manu tentat trahere exitiabile telum:
A ltera per iugulum pennis tenus acta sagitta est.
E xpulit hanc sanguis: qui se iaculatus in altum
E micat: & longe terebrata prosilit aura.
V ltimus Ilioneus non profectura precando
B rachia sustulerat: diq; o communiter omnes
D ixerat, ignarus non omnes esse rogandos,
P arcite. motus erat, cum iam reuocabile telum
N on fuit, arcitenens. minimo tamen occidit ille

Vulnere, non alte percusso corde sagitta.
Fama mali, populiq; dolor, lachrymæq; suorum
Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ,
Mirantem potuisse, irascentemq; quod ausi
Hoc essent superi, quod tantum iuris haberent.
Nam pater Amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quantum hæc niobe niobe distabat ab illa:
Quæ modo latois populum summouerat aris:
Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
Inuidiosa suis, at nunc miseranda uel hosti.
Corporibus gelidis incumbit: & ordine nullo
Oscula dispensat natos suprema per omnes.
A quibus ad cœlum liuentia brachia tollens,
Pascere crudelis nostro Latona dolore:
Pascere ait: satiaq; meo tua pectora luctu:
Corq; ferum satia, dixit: per funera septem
Efferor: exulta: uictrixq; inimica triumpha.
Cur autem uictrix? miseræ mihi plura supersunt,
Quàm tibi felici. post tot quoq; funera uinco.
Dixerat: & sonuit contento neruus ab arcu.
Qui præter nioben unam, conterruit omnes.
Illa malo est audax. stabant cum uestibus atris
Ante toros fratrum demisso crine sorores.
E quibus una trahens hærentia uiscere tela,
Imposito fratri moribunda relanguit ore.
Altera solari miseram conata parentem
Conticuit subito: duplicataq; uulnere tota est:
Oraq; compressit: nisi postquam spiritus ibat.
Hæc frustra fugiens collabitur: illa sorori

I mmoritur: latet hæc: illam trepidare uideres.
S ex'q; datis leto, diuersa'q; uulnera passis,
V ltima restabat: quam toto corpore mater,
T ota ueste tegens, unam, minimam'q; relinque:
D e multis minimam posco clamauit, & unam:
D um'q; rogat: pro qua rogat, occidit. orba resedit
E xanimes inter natos, natas'q;, uirum q;:
D iriguit'q; malis: nullos mouet aura capillos:
I n uultu color est sine sanguine: lumina mœstis
S tant immota genis: nihil est in imagine uiuum:
I psa quoq; interius cum duro lingua palato
C ongelat: & uenæ desistunt posse moueri:
N ec flecti ceruix, nec brachia reddere motus,
N ec pes ire potest: intra quoq; uiscera saxum est.
F let tamen: & ualidi circundata turbine uenti
I n patriam rapta est. ibi fixa cacumine montis,
L iquitur: & lachrymis et nunc marmora manant.
T unc uero cuncti manifestam numinis iram
F œmina, uir'q; timent: cultu'q; impensius omnes
M agna gemelliperæ uenerantur numina diuæ:
V t'q; fit à facto propiore priora renarrant.
E' quibus unus ait. Lyciæ quoq; fertilis agris
N on impune deam ueteres spreuere coloni.
R'es obscura quidem est ignobilitate uirorum:
M ira tamen. uidi præsens stagnum'q;, locumq;
P rodigio notum. nam me iam grandior æuo
I mpatiens'q; uiæ genitor, deducere lectos
I usserat inde boues: gentis'q; illius eunti
I pse ducem dederat. cum quo dum pascua lustro,
E cce lacu medio sacrorum nigra fauilla

A ra uetus stabat tremulis circundata cannis.
R estitit: & pauido faueas mihi murmure dixit
D ux meus: & simili faueas ego murmure dixi.
N aïadum fauni ne foret tamen ara rogabam,
I ndigenæ'ue dei: cum talia retulit hospes.
N on hac o iuuenis montanum numen in ara est.
I lla suam uocat hanc: cui quondam regia coniux
O rbem interdixit: quam uix erratica Delos
O rantem accepit, tunc cum leuis insula nabat.
I llic incumbens cum palladis arbore palmæ,
E didit inuita geminos Latona nouerca.
H inc quoq; Iunonem fugisse puerpera fertur:
I n'q; suo portasse sinu duo numina natos.
I am'q; chimæriferæ, cum Sol grauis ureret arua:
F inibus in Lyciæ, longo dea fessa labore
S ydereo siccata sitim collegit ab æstu:
V bera'q; ebiberant auidi lactantia nati.
F orte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
V allibus: agrestes illic fruticosa legebant
V imina cum iuncis, gratam'q; paludibus uluam.
A ccessit, posito'q; genu Titania terram
P ressit: ut hauriret gelidos potura liquores.
R ustica turba uetat. dea sic affata uetantes.
Q uid prohibetis aquas? usus communis aquarũ est.
N ec solem proprium natura, nec aëra fecit,
N ec tenues undas: ad publica munera ueni.
Q uæ tamen ut detis, supplex peto: non ego nostros
A bluere hic artus, lassata'q; membra parabam:
S ed releuare sitim caret os humore loquentis:
E t fauces arent: uix'q; est uia uocis in illis.
H austus

H austus aquæ mihi nectar erit: uitamq́; fatebor
A ccepisse simul: uitam dederitis in undis.
H i quoq; uos moueant: qui nostro brachia tendunt
P arua sinu: & casu tendebant brachia nati.
Q uem non blanda deæ potuissent uerba mouere?
H i tamen orantem perstant prohibere: minasq;
N i procul abscedat, conuitiaq́; insuper addunt.
N ec satis est: ipsos etiam pedibusq́;, manuq;,
T urbauere lacus: imoq́; è gurgite mollem
H uc, illuc limum saltu mouere maligno.
S ustulit ira sitim: neq; enim iam filia Cœi
S upplicat indignis: nec dicere sustinet ultra
V erba minora dea tollensq́; ad sydera palmas,
A eternum stagno (dixit) uiuatis in isto.
E ueniunt optata deæ: iuuat esse sub undis:
E t modo tota caua summergere membra palude:
N unc proferre caput: summo modo gurgite nare.
S æpe super ripam stagni consistere: sæpe
I n gelidos resilire lacus: sed nunc quoq; turpes
L itibus exercent linguas: pulsoq́; pudore
Q uáuis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.
V ox quoq; iam rauca est: inflataq́; colla tumescunt:
I psaq; dilatant patulos conuitia rictus:
T erga caput tangunt: colla intercepta uidentur:
S pina uiret: uenter pars maxima corporis, albet:
L imosoq; nouæ saliunt in gurgite ranæ.
S ic ubi nescio quis Lycia de gente uirorum
R ettulit: exitium Satyri reminiscitur alter:
Q uem tritoniaca Latous arundine uictum
A ffecit pœna. quid me mihi detrahis inquit?

Ah piget: ah non est, clamabat, tibia tanti.
Clamanti cutis est summos direpta per artus:
Nec quicquã nisi uulnus erat: cruor undiq; manat:
Detectiq; patent nerui: trepidæq; sine ulla
Pelle micant uenæ: salientia uiscera posses,
Et pellucentes numerare in pectore fibras.
Illum Ruricolæ syluarum numina Fauni,
Et Satyri fratres, & tunc quoq; clarus Olympus,
Et Nymphæ flerunt: & quisquis montibus illis,
Lanigerosq; greges, armentaq; bucera pauit.
Fertilis immaduit, madefactaq; terra caducas
Concepit lachrymas: ac uenis perbibit imis.
Quas ubi fecit aquas: uacuas emisit in auras:
Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor
Marsya nomen habet, phrygiæ liquidissimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præsentia dictis
Vulgus: & extinctum cum stirpe Amphiona luget.
Mater in inuidia est. hanc tunc quoq; dicitur unus
Flesse Pelops: humeroq;, suas à pectore postquam
Deduxit uestes: ebur ostendisse sinistro.
Concolor huic humerus nascendi tempore dextro,
Corporeusq; fuit: manibus mox cæsa paternis
Membra ferunt iunxisse deos: aliisq; repertis,
Qui locus est iuguli medius, summiq; lacerti
Defuit: impositum est non comparentis in usum
Partis ebur: factoq; Pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres coëunt: urbesq; propinquæ
Orauere suos ire ad solatia reges,
Argosq;, & Sparte, Pelopeïadesq; Mycenæ,
Et nondum toruæ Calydon inuisa Dianæ,

O rchomenosq; ferax, & nobilis ære Corinthos,
M esseneq; ferox, Patræq; , humilesq; Cleonæ,
E t nelea Pylos, neq; adhuc Pyttheïa Trœzen.
Q uæq; urbes aliæ bimari clauduntur ab Isthmo:
E xteriusq; sitæ bimari spectantur ab Isthmo.
C redere quis posset? solæ cessastis Athenæ.
O bstitit officio bellum: subuectaq; ponto
B arbara mopsopios terrebant agmina muros.
T hreicius Tereus hæc auxiliaribus armis
F uderat: & clarum uincendo nomen habebat.
Q uem sibi Pandion opibusq;, uirisq;, potentem,
E t genus à magno ducentem forte gradiuo,
C onnubio Prognes iunxit. non pronuba Iuno,
N on Hymenæus adest, non illi gratia lecto.
E umenides tenuere faces de funere raptas:
E umenides strauere torum: tectoq; profanus
I ncubuit Bubo: thalamiq; in culmine sedit.
H ac aue coniuncti Progne, Tereusq;: parentes
H ac aue sunt facti. gratata est scilicet illis
T hracia: dijsq; ipsis grates egere: diemq;
Q uoq; data est claro Pandione nata tyranno,
Q uoq; erat ortus Itys festum iussere uocari.
V sque adeo latet utilitas. iam tempora titan
Q uinq; per autumnos repetitis duxerat annis:
C um blandita uiro Progne, si gratia dixit
V lla mea est: uel me uisendam mitte sorori:
V el soror huc ueniat: redituram tempore paruo
P romittes socero: magni mihi muneris instar
G ermanam uidisse dabis. iubet ille carinas
I n freta deduci:ueloq; & remige portus

Cecropios intrat: Pyræaq́; littora tangit.
Vt primum soceri data copia: dextera dextræ
Iungitur: infausto committitur omine sermo.
Cœperat aduentus causam mandata referre
Coniugis: & celeres missæ spondere recursus:
Ecce uenit magno diues Philomela paratu,
Ditior forma: quales audire solemus
Naiades, & dryadas medijs incedere syluis:
Si modo des illis cultus, similesq́; paratus.
Non secus exarsit conspecta uirgine Tereus:
Quàm si quis canis ignem supponat aristis:
Aut frondem, positasq́; cremet fœnilibus herbas.
Digna quidem facies: sed & hunc innata libido
Extimulat: pronumq́; genus regionibus illis
In uenerem est: flagrat uitio gentisq́;, suoq́;.
Impetus est illi comitum corrumpere curam,
Nutricisq́; fidem: nec non in gentibus ipsam
Sollicitare datis: totumq́; impendere regnum:
Aut rapere: & sæuo raptam defendere bello.
Et nihil est, quod non effreno captus amore
Ausit: nec capiunt inclusas pectora flammas.
Iamq́; moras male fert: cupidoq́; reuertitur ore
Mandata ad Prognes: & agit sua uota sub illa.
Facundum faciebat amor: quotiesq́; rogabat
Vlterius iusto: Prognen ita uelle ferebat.
Addidit & lachrymas: tanquam mandasset et illas.
Pro superi, quantum mortalia pectora cæcæ
Noctis habent? ipso sceleris molimine Tereus
Creditur esse pius: laudemq́; à crimine sumit.
Quid, quòd idem Philomela cupit? patriosq́; lacertis

Blanda tenens humeros, ut eat uisura sororem,
Perq; suam, contraq; suam, petit illa, salutem.
Spectat eam Tereus: praecontrectatq; uidendo:
Oscula q;, & collo circundata brachia cernens,
Omnia pro stimulis, facibusq;, ciboq; furoris
Accipit: & quoties amplectitur illa parentem:
Esse parens uellet: neq; enim minus impius esset.
Vincitur amborum genitor prece: gaudet, agitq;
Illa patri grates: & successisse duabus
Id putat infelix, quod erat lugubre duabus.
Iam labor exiguus phoebo restabat: equiq;
Pulsabant pedibus spatium decliuis olympi.
Regales epulae mensis, & bacchus in auro
Ponitur: hinc placido dantur sua corpora somno.
At rex Odrysius, quamuis secessit, in illa
Aestuat: & repetens faciem, motusq;, manusq;,
Qualia uult fingit, quae non dum uidit: & ignes
Ipse suos nutrit cura remouente soporem.
Lux erat: & generi dextram complexus euntis
Pandion comitem lachrymis commendat obortis.
Vt uoluere ambae, uoluisti tu quoq; Tereu,
Hanc ego care gener (quoniam pia causa coëgit)
Do tibi: perq; fidem, cognataq; pectora supplex,
Per superos oro: patrio ut tuearis amore:
Et mihi sollicito lenimen dulce senectae
Quam primũ (omnis erit nobis mora lõga) remittas.
Tu quoq; quam primum (satis est uidisse sororem)
Si pietas ulla est, ad me Philomela redito.
Mandabat: pariterq; suae dabat oscula natae:
Et lachrymae mites inter mandata cadebant.

Vtq; fide pignus, dextras utrasq; poposcit:
Inter seq; datas iunxit: natamq;, nepotemq;,
Absentes pro se memori rogat ore, salutent:
Supremumq; uale, pleno singultibus ore
Vix dixit: timuitq; suæ præsagia mentis.
At, simul impositæ est pictæ Philomela carinæ:
Admotumq; fretum remis, tellusq; repulsa est:
Vicimus exclamat: mecum mea uota feruntur:
Exultatq;: & uix animo sua gaudia differt
Barbarus: & nusquam lumen detorquet ab illa.
Non aliter, quàm cum pedibus prædator aduncis
Deposuit nido leporem Iouis ales ab alto,
Nulla fuga est capto. spectat sua præmia raptor.
Iamq; iter effectum est: iamq; in sua littora fessis
Puppibus exierant: cum rex, Pandione natam
In stabula alta trahit, syluis obscura uetustis.
Atq; ibi pallentem, trepidamq;, & cuncta timentẽ,
Et iam cum lachrymis ubi sit germana rogantem,
Includit: fassusq; nefas, & uirginem, & unam
Vi superat, frustra clamato sæpe parente,
Sæpe sorore sua, magnis super omnia diuis.
Illa tremit uelut agna pauens, quæ saucia cani
Ore excussa lupi, non dum sibi tuta uidetur.
Vtq; columba suo madefactis sanguine plumis
Horret adhuc: auidosq; timet, qbus hæserat ungues.
Mox ubi mens rediit: passos laniata capillos
Lugenti similis, cæsis plangore lacertis
Intendens palmas, o diris barbare factis,
O crudelis, ait, nec te mandata parentis
Cum lachrymis mouere pijs, nec cura sororis,

N ec mea uirginitas, nec coniugalia iura.
O mnia turbasti: pellex ego facta sororis:
T u geminus coniux. non hæc mihi debita pœna.
Q uin animam hãc (nequod facinus tibi pfide restet)
E ripis? atq; utinam fecisses ante nefandos
C oncubitus: uacuas habuissem criminis umbras.
S i tamen hoc superi cernunt: si numina diuûm
S unt aliquid: si non perierunt omnia mecum:
Q uandocunq; mihi pœnas dabis. ipsa pudore
P roiecto tua facta loquar: si copia detur:
I n populos ueniam: si syluis clausa tenebor:
I mplebo syluas: et conscia saxa mouebo.
A udiet hæc æther, & si deus ullus in illo est.
T alibus ira feri postquam commota tyranni:
N ec minor hac metus est: causa stimulatus utraq;,
Q uo fuit accinctus, uagina liberat ensem:
A rreptamq; coma, flexis post terga lacertis
V incla pati cogit. iugulum Philomela parabat:
S pemq; suæ mortis uiso conceperat ense.
I lle indignantem, & nomen patris usq; uocantem,
L uctantemq; loqui, comprensam forcipe linguam
A bstulit ense fero. radix micat ultima linguæ:
I psa iacet: terræq; tremens immurmurat atræ:
V tq; salire solet mutilatæ cauda colubræ,
P alpitat: & moriens dominæ uestigia quærit.
H oc quoq; post facinus (uix ausim credere) fertur
S æpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
S ustinet ad Prognen post talia facta reuerti.
C oniuge quæ uiso, germanam quærit: at ille
D at gemitus fictos: commentaq; funera narrat

Et lachrymæ fecere fidem. uelamina Progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato:
Induiturq; atras uestes: & inane sepulchrum
Constituit: falsisq; piacula manibus infert:
Et luget, non sic lugendæ fata sororis.
Signa deus bis sex acto lustrauerat anno.
Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo:
Os mutum facti caret indice. grande doloris
Ingenium est: miserisq; uenit solertia rebus.
Stamina barbarica suspendit callida tela:
Purpureasq; notas filis intexuit albis,
Indicium sceleris: perfectaq; tradidit uni:
Utq; ferat dominæ gestu rogat. illa rogata
Pertulit ad Prognen: nec scit quid tradat in illis.
Euoluit uestes sæui matrona tyranni:
Fortunæq; suæ carmen miserabile legit:
Et (mirum est potuisse) silet. dolor ora repressit:
Uerbaq; quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant. nec flere uacat: sed fasq;, nefasq;
Confusura ruit: pœnæq; in imagine tota est.
Tempus erat: quo sacra solent trieterica Bacchi
Sithoniæ celebrare nurus. nox conscia sacri:
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti:
Nocte sua est egressa domo regina: deiq;
Ritibus instruitur. furialiaq; accipit arma.
Uite caput tegitur: lateri ceruina sinistro
Uellera dependent: humero leuis incubat hasta.
Concita per syluas turba comitante suarum
Terribilis Progne, furijsq; agitata doloris,

B acche tuas simulat. uenit ad stabula auia tandem:
E xululatq́; euoeq́; sonat: portasq́; refringit:
G ermanamq́; rapit: raptæq́; insignia Bacchi
I nduit: et uultus ed rarum frondibus abdit:
A ttonitamq́; trahens intra sua mœnia ducit.
V t sensit tetigisse domum Philomela nefandam:
H orruit infelix: totoq́; expalluit ore.
N acta locum Progne sacrorum pignora demit:
O raq́; deuelat miseræ pudibunda sororis:
A mplexumq́; petit. sed non attollere contra
S ustinet hæc oculos pellex sibi uisa sororis:
D eiectoq́; in humum uultu iurare uolenti,
T estariq́; deos, per uim sibi dedecus illud
I llatum, pro uoce manus fuit. ardet, & iram
N on capit ipsa suam Progne: fletumq́; sororis
C orripiens nō est lachrymis hoc inquit agendum,
S ed ferro: sed si quid habes, quod uincere ferrum
P ossit: in omne nefas ego me germana paraui.
A ut ego cum facibus regalia tecta cremabo:
A rtificem mediis immittam Terea flammis:
A ut linguam, aut oculos, et quæ tibi mēbra pudorē
A bstulerant, ferro rapiam: aut per uulnera mille
S ontem animam expellā. magnū est quodcūq; paraui:
Q uid sit adhuc dubito. peragit dum talia Progne:
A d matrem ueniebat Itys: quid possit, ab illo
A dmonita est: oculisq́; tuens immitibus, ah quàm
E s similis patri, dixit: nec plura locuta
T riste parat facinus: tacitaq́; exæstuat ira.
V t tamen accessit natus: matriq́; salutem
A ttulit: & paruis adduxit colla lacertis:

M istaq; blanditijs puerilibus oscula iunxit:
Mota quidem est genitrix: infractaq; constitit ira:
Inuitaq; oculi lachrymis maduere coactis.
Sed simul ex nimia mentem pietate labare
Sensit: ab hoc iterum est ad uultus uersa sororis:
Inq; uicem spectans ambos, cur admouet inquit
Alter blanditias? rapta silet altera lingua?
Quam uocat hic matrem, cur nō uocat illa sororem?
Cui sis nupta uide Pandione nata marito:
Degeneras: scelus est pietas in coniuge Tereo.
Nec mora traxit Ityn, ueluti Gangetica ceruæ
Lactentem fœtum per syluas Tigris opacas:
Vtq; domus altæ partem tenuere remotam:
Tendentemq; manus, & iam sua fata uidentem,
Et mater mater clamantem, & colla petentem,
Ense ferit Progne, lateri qua pectus adhæret.
Nec uultus uertit. satis illi ad fata, uel unum
Vulnus erat: iugulum ferro Philomela resoluit:
Viuaq; adhuc, animæq; aliquid retinentia membra
Dilaniat. pars inde cauis exultat ahenis:
Pars ueribus stridet. manant penetralia tabo.
His adhibet coniux ignarum Terea mensis:
Et patrij moris sacrum mentita, quod uni
Fas sit adire uiro, comites, famulosq; remouit.
Ipse sedens solio Tereus sublimis auito
Vescitur: inq; suam sua uiscera congerit aluum.
Tantaq; nox animi est Ityn huc accersite, dixit.
Dissimulare nequit crudelia gaudia Progne:
Iamq; suæ cupiens existere nuntia cladis,
Intus habes, quem poscis ait. circumspicit ille:

A tq; ubi sit, quærit. quærenti, iterumq́; uocanti
S icut erat sparsis furiali cæde capillis.
P rosiluit: Ityosq́; caput Philomela cruentum
M isit in ora patris: nec tempore maluit ullo
P osse loqui: & mentis testari gaudia dictis.
T hracius ingenti mensas clamore repellit:
Vipereasq́; ciet stygia de ualle sorores:
E t modo, si posset, reserato pectore diras
E gerere inde dapes, emersaq́; uiscera gestit:
F let modo: seq́; uocat bustum miserabile nati:
N unc sequitur nudo genitas Pandione ferro.
C orpora Cecropidum pennis pendere putares:
P endebant pennis. quarum petit altera syluas:
A ltera tecta subit: neq; adhuc de pectore cædis
E xcessere notæ: signataq́; sanguine pluma est.
I lle dolore suo, pœnæq́; cupidine uelox
V ertitur in uolucrem: cui stant in uertice cristæ:
P rominet immodicum pro longa cuspide rostrum.
N omen Epops uolucri: facies armata uidetur.
H ic dolor ante diem, longæq́; extrema senectæ
T empora tartareas Pandiona misit ad umbras.
S ceptra loci, rerumq́; capit moderamen Erechtheus,
I ustitia dubium est, ualidisńe potentior armis.
Q uattuor ille quidem iuuenes, totidemq́; crearat
F œmineæ sortis: sed erat par forma duarum.
E' quibus Aeolides Cephalus te coniuge felix
P rocri fuit. Boreæ Tereus, Thracesq́; nocebant:
D ilectaq́; diu caruit deus Orithyia:
D um rogat: & precibus mauult, quàm uiribus uti.
A st ubi blanditijs agitur nihil: horridus ira

Quæ solita est illi, nimiumq́; domestica uento:
Et merito dixit: quid enim mea tela reliqui?
Sæuitiam, & uires, iramq́;, animosq́; minaces?
Admouiq́; preces? quarum me dedecet usus?
Apta mihi uis est: hac tristia nubila pello:
Hac freta concutio: nodosáq; robora uerto:
Induroq́; niues: & terras grandine pulso.
Idem ego, cum fratres cœlo sum nactus aperto:
(Nam mihi campus is est) tanto molimine luctor:
Vt medius nostris concursibus insonet æther:
Exiliantq́; cauis elisi nubibus ignes.
Idem ego, cum subij conuexa foramina terræ:
Supposuiq́; ferox imis mea terga cauernis:
Sollicito manes: totumq́; tremoribus orbem.
Hac ope debueram thalamos petijsse: socerq́;
Non orandus erat mihi, sed faciendus, Erichtheus.
Hæc Boreas aut his non inferiora locutus
Excussit pennas: quarum iactatibus omnis
Afflata est tellus: latumq́; perhorruit æquor.
Puluereamq́; trahens per summa cacumina pallā.
Verrit humum: pauidamq́; metu caligine tectus
Orithyiam adamans fuluis complectitur alis.
Dum uolat: arserunt agitati fortius ignes:
Nec prius aërij cursus suppressit habenas:
Quàm Ciconum tenuit populos, & mœnia raptor.
Illic & gelidi coniux Actæa tyranni,
Et genitrix facta est, partus enixa gemellos:
Cætera qui matris, pennas genitoris haberet.
Non tamen has unà memorant cum corpore natas:
Barbáq; dum rutilis aberat subnixa capillis:

Implumes Calaisq; puer, Zetesq; fuerunt.
Mox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
Cingere utrunq; latus: pariter flauescere malæ.
Ergo, ubi concessit tempus puerile iuuentæ:
Vellera cum Minyis nitido radiantia uillo
Per mare non notum prima petiere carina.

PVBLII OVIDII NASONIS
METAMOR. LIB. VII.

Iamq; fretum Minyæ pagasæa puppe secabant:
Perpetuaq; trahens inopem sub nocte senectam
Visus erat Phineus: iuuenesq; aquilone creati
Virgineas uolucres miseri senis ore fugarant:
Multaq; perpessi claro sub Iasone, tandem
Contigerant rapidas limosi phasidos undas.
Dumq; adeunt regem: phrixeaq; uellera poscunt:
Voxq; datur Minyis magnorum horrenda laborū:
Concipit interea ualidos Aeetias ignes:
Et luctata diu postquam ratione furorem
Vincere non poterat: frustra Medea repugnas:
Nescio quis deus obstat ait: mirumq; quid hoc est:
Aut aliquid certe simile huic, quod amare uocatur.
Nam cur iussa patris nimium mihi dura uidentur?
Sunt quoq; dura nimis. cur quē modo deniq; uidi,
Ne pereat, timeo? quæ tanti causa timoris?
Excute uirgineo conceptas pectore flammas,
Si potes, infelix. si possem, sanior essem.

Sed trahit inuitam noua uis: aliudq; Cupido,
Mens aliud suadet. uideo meliora, proboq;:
Deteriora sequor. quid in hospite regia uirgo
Vreris? & thalamos alieni concipis orbis?
Hæc quoq; terra potest, qđ ames dare. uiuat, an ille
Occidat, in dijs est. uiuat tamen: idq; precari
Vel sine amore licet: quid enim commisit Iason?
Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas?
Et genus & uirtus? quem non, ut cætera desint,
Forma mouere potest? certe mea pectora mouit.
At nisi opem tulero, taurorum afflabitur ore:
Concurretq; suæ segeti, tellure creatis
Hostibus: aut auido dabitur fera præda draconi.
Hoc ego si patiar, tunc me de tigride natum,
Tunc ferrum, & scopulos gestare in corde fatebor.
Cur non & specto pereuntem? oculosq; uidendo
Conscelero? cur non tauros exhortor in illum?
Terrigenasq; feros, insopitumq; draconem?
Dij meliora uelint. quanquam non ista precanda,
Sed facienda mihi. prodam'ne ego regna parentis?
Atq; ope nescio quis seruabitur aduena nostra?
Vt per me sospes sine me det lintea uentis?
Virq; sit alterius? pœnæ Medea relinquar?
Si facere hoc, aliam'ue potest præponere nobis,
Occidat ingratus: sed non is uultus in illo,
Non ea nobilitas animo est, ea gratia formæ:
Vt timeam fraudem, meritiq; obliuia nostri.
Et dabit ante fidem: cogamq; in fœdera testes
Esse deos. quid tuta times? accingere: & omnem
Pelle moram: tibi se semper debebit Iason:

Te face solenni iunget sibi: perq; pelasgas
Seruatrix urbes matrum celebrabere turba.
Ergo ego germanam, fratremq;, patremq;, deosq;, Absirtus
Et natale solum uentis ablata relinquam?
Nempe pater saeuus, nempe est mea barbara tellus,
Frater adhuc infans: stant mecum uota sororis. Calciope
Maximus intra me deus est. non magna relinquã:
Magna sequar: titulum seruatae pubis achiuae,
Notitiamq; loci melioris, & oppida, quorum
Hic quoq; fama uiget, cultusq;, artesq; uirorum,
Quemq; ego cum rebus, quas totus possidet orbis,
Aesoniden mutasse uelim: quo coniuge felix
Et dijs cara ferar: & uertice sydera tangam.
Quid? ꝙ nescio qui medijs incurrere in undis
Dicuntur montes? ratibusq; inimica Charybdis
Nunc sorbere fretum, nunc reddere? cinctaq; saeuis
Scylla rapax canibus siculo latrare profundo?
Nempe tenens qđ amo, gremioq; in Iasonis haerẽs,
Per freta longa ferar: nihil illũ amplexa uerebor:
Aut siquid metuam, metuam de coniuge solo.
Coniugium'ne putas? speciosaq; nomina culpae
Imponis Medea tuae? quin aspice quantum
Aggrediare nefas: &, dum licet, effuge crimen.
Dixit: & ante oculos rectum, pietasq;, pudorq;,
Constiterant: & uicta dabat iam terga cupido.
Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras:
Quas nemus umbrosum, secretaq; sylua tegebat:
Et iam fortis erat: pulsusq; resederat ardor:
Cum uidet Aesoniden: extinctaq; flamma reluxit.
Erubuere genae: totoq; recanduit ore:

V tq; solet uentis alimenta assumere, quæq;
P arua subinducta latuit scintilla fauilla,
C rescere. & in ueteres agitata resurgere uires:
S ic iam lenis amor, iam quem languere putares,
V t uidit iuuenem: specie præsentis inarsit.
E t casu, solito formosior Aesone natus
I lla luce fuit. posses ignoscere amanti.
S pectat: & in uultu ueluti tum deniq; uiso
L umina fixa tenet: nec se mortalia demens
O ra uidere putat. nec se declinat ab illo.
V t uero cœpitq; loqui, dextramq; prehendit
H ospes: & auxilium summissa uoce rogauit:
P romisitq; torum: lachrymis ait illa profusis.
Q uid faciam uideo: nec me ignorantia ueri
D ecipiet: sed amor. seruabere munere nostro:
S eruatus promissa dato. per sacra triformis
I lle deæ, lucoq; foret quod numen in illo,
P erq; patrem soceri cernentem cuncta futuri,
E uentusq; suos, & tanta pericula iurat.
C reditus accepit cantatas protinus herbas:
E didicitq; usum: lætusq; in tecta recessit.
P ostera depulerat stellas aurora micantes:
C onueniunt populi sacrum Mauortis in aruum:
C onsistuntq; iugis: medio rex ipse resedit
A gmine purpureus, sceptroq; insignis eburno.
E cce adamanteis Vulcanum naribus efflant
A eripedes tauri: tactæq; uaporibus herbæ
A rdent: utq; solent pleni resonare camini:
A ut ubi terrena silices fornace soluti
C oncipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum:

Pectora

Pectora sic intus clausas uoluentia flammas,
Gutturaq; usta sonant. tamen illis Aesone natus
Obuius it. uertere truces uenientis ad ora
Terribiles uultus, præfixaq; cornua ferro:
Puluereumq; solum pede pulsauere bisulco:
Fumificisq; locum mugitibus impleuerunt.
Diriguere metu Minyæ: subit ille: nec ignes
Sensit anhelatos (tantum medicamina possunt)
Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
Suppositosq; iugo pondus graue cogit aratri
Ducere: & insuetum ferro proscindere campum.
Mirantur Colchi: Minyæ clamoribus augent,
Adijciuntq; animos. galea tum sumit ahena
Vipereos dentes: & aratos spargit in agros.
Semina mollit humus ualido prætincta ueneno:
Et crescunt, fiuntq; sati noua corpora dentes.
Vtq; hominis speciem materna sumit in aluo:
Perq; suos intus numeros componitur infans:
Nec nisi maturus communes exit in auras:
Sic ubi uisceribus grauidæ telluris imago
Effecta est hominis: fœto consurgit in aruo:
Quodq; magis mirum est, simul edita concutit arma.
Quos ubi uiderunt præacutæ cuspidis hastas
In caput hæmonij iuuenis torquere parantes:
Demisere metu uultumq;, animumq; pelasgi.
Ipsa quoq; extimuit, quæ tutum fecerat illum:
Vtq; peti uidit iuuenem tot ab hostibus unum:
Palluit: & subito sine sanguine frigida sedit:
Neue parum ualeant a se data gramina, carmen
Auxiliare canit: secretasq; aduocat artes.

I lle grauem medios silicem iaculatus in hostes,
A' se depulsum martem conuertit in ipsos.
T errigenæ pereunt per mutua uulnera fratres:
C iuiliq; cadunt acie. gratantur Achiui:
V ictoremq; tenent: auidisq; amplexibus hærent.
T u quoq; uictorem complecti barbara uelles:
O bstitit incepto pudor: & complexa fuisses:
S ed te ne faceres, tenuit reuerentia famæ.
Q uod licet, affectu tacito lætaris: agisq;
C arminibus grates, & dijs authoribus horum.
P eruigilem superest herbis sopire draconem:
Q ui crista, linguisq; tribus præsignis, & uncis
D entibus horrendus, custos erat arboris aureæ.
H unc postquam sparsit lethæi gramine succi:
V erbaq; ter dixit placidos facientia somnos:
Q uæ mare turbatum, quæ concita flumina sistunt:
S omnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
H eroë Aesonius potitur: spolioq; superbus
M uneris authorem secum spolia altera portans,
V ictor Iolciacos tetigit cum coniuge portus:
H æmoniæ matres pro natis dona receptis
G randæuiq; ferunt patres: congestaq; flamma
T hura liquefaciunt: inductaq; cornibus aurum
V ictima, uota facit. sed abest gratantibus Aeson
I am propior leto, fessusq; senilibus annis.
T um sic Aesonides, o cui debere salutem
C onfiteor coniux, quanquam mihi cuncta dedisti:
E xcessitq; fidem meritorum summa tuorum:
S i tamen hoc possunt (qd enim nō carmina possunt?)
D eme meis annis: & demptos adde parenti.

Nec tenuit lachrymas. mota est pietate rogantis:
Dissimilemq; animum subijt pater Aeta relictus.
Nec tamen affectus tales confessa, quod inquit
Excidit ore tuo coniux scelus? ergo ego cuiquam
Posse tuae uideor spatium transcribere uitae?
Nec sinat hoc Hecate: nec tu petis aequa: sed isto
Quod petis, experiar maius dare munus Iason.
Arte mea soceri longum tentabimus aeuum
Non annis renouare tuis. modo diua triformis
Adiuuet: & praesens ingentibus annuat ausis.
Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent:
Efficerentq; orbem. postquam plenissima fulsit,
Et solida terras spectauit imagine Luna:
Egreditur tectis uestes induta recinctas,
Nuda pedem, nudos humeris infusa capillos:
Fertq; uagos mediae per muta silentia noctis
Incomitata gradus homines, uolucresq;, ferasq;,
Soluerat alta quies: nullo cum murmure serpens
Sopitae similis nullo cum murmure serpit:
Immotaeq; silent frondes: silet humidus aër:
Sydera sola micant. ad quae sua brachia tendens
Ter se conuertit: ter sumptis flumine crinem
Irrorauit aquis: ternis & hiatibus ora
Soluit: & in dura summisso poplite terra,
Nox ait arcanis fidissima, quaeq; diurnis
Aurea cum luna succeditis ignibus astra,
Tuq; triceps Hecate, quae coeptis conscia nostris,
Adiutrixq; uenis, cantusq;, artesq; magorum,
Quaeq; magos Tellus pollentibus instruis herbis,
Auraeq;, & uenti, montesq;, amnesq;, lacusq;,

Medee. Inuocatio.

Diiq; omnes nemorum, Diiq; omnes noctis adeste:
Quorum ope, cum uolui, ripis mirantibus amnes
In fontes rediere suos: concussaq; sisto:
Stantia concutio cantu freta: nubila pello:
Nubilaq; induco: uentos abigoq;, uocoq;:
Vipereas rumpo uerbis, & carmine fauces:
Viuaq; saxa, sua conuulsaq; robora terra
Et syluas moueo: iubeoq; tremiscere montes:
Et mugire solum: manesq; exire sepulchris:
Te quoq; luna traho: quamuis temesea labores
Aera tuos minuant: currus quoq; carmine nostro
Pallent: & pallet nostris aurora uenenis.
Vos mihi taurorum flammas hebetastis: & unco
Impatiens oneris collum pressistis aratro.
Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:
Custodemq; rudem somno sopistis: & aurum
Vindice decepto graias misistis in urbes.
Nunc opus est succis: per quos renouata senectus
In florem redeat: primosq; recolligat annos.
Et dabitis: neq; enim micuerunt sydera frustra:
Nec frustra uolucrum tractus ceruice draconum
Currus adest. aderat demissus ab æthere currus.
Quo simul ascendit: frenataq; colla draconum
Permulsit: manibusq; leues agitauit habenas:
Sublimis rapitur: subiectaq; Thessala tempe
Despicit: & uisis regionibus applicat angues:
Et quas ossa tulit, quas altus Pelion herbas,
Othrysq;, & Pindus, & Pindo maior Olympus,
Perspicit: & placitas partim radice reuellit:
Partim succidit curuamine falcis ahenæ.

Multa quoq; Apidani placuerunt gramina ripis,
Multa quoq; Amphrysi: nec eras immunis Enipeu:
Necnon Peneus, necnon Sperchiades undæ
Contribuere aliquid, iuncosáq; littora Bœbes.
Carpsit & Euboica uiuax Anthedone gramen
Non dum uulgatum mutato corpore Glauci.
Nona dies illam curru, pennisq; draconum
Nonáq; nox omnes lustrantem uiderat agros.
Cum rediit: neq; erant tacti, nisi odore dracones:
Et tamen annosæ pellem posuere senectæ.
Constitit adueniens citra limenq;, foresq;:
Et tantum cœlo tegitur: refugitq; uiriles
Contactus: statuitq; aras è cespite binas,
Dexteriore Hecates, at læua parte iuuentæ.
Has ubi uerbenis, syluáq; incinxit agresti:
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultrosq; in guttura uelleris atri
Conijcit: & patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super inuergens liquidi carchesia uini,
Alteráq; inuergens tepidi carchesia lactis,
Verba simul fundit: terrenáq; numina lenit:
Vmbrarumq; rogat rapta cum coniuge regem
Ne properent artus anima fraudare senili.
Quos ubi placauit, precibusq; & murmure longo:
Aesonis effœtum proferri corpus ad aras
Iussit: & in plenos resolutum carmine somnos
Exanimi similem stratis porrexit in herbis.
Hic procul Aesonidē, procul hic iubet ire ministros:
Et monet arcanis oculos remouere profanos.
Diffugiunt iussi. passis Medea capillis

Bacchantum ritu flagrantes circuit aras:
Multifidasq; faces in fossa sanguinis atri
Tingit: & infectas geminis accendit in aris.
Terq; senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustrat.
Interea calido positum medicamen aheno
Feruet: & exultat: spumisq; tumentibus albet.
Illic hæmonia radices ualle resectas,
Seminaq;, & flores, & succos incoquit atros.
Adijcit extremo lapides oriente petitos:
Et quas oceani refluum mare lauit arenas.
Addidit exceptas lunæ de nocte pruinas,
Et strigis infames ipsis cum carnibus alas,
Inq; uirum soliti uultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi: nec defuit illis
Squamea cinyphei tenuis membrana chelydri,
Viuacisq; iecur cerui. quibus insuper addit
Ora, caputq; nouem cornicis sæcula passæ.
His & mille alijs postquam sine nomine rebus
Propositum instruxit mortali barbara munus:
Arenti ramo iampridem mitis oliuæ
Omnia confudit: summisq; immiscuit ima.
Ecce uetus calido uersatus stipes aheno
Fit uiridis primo: nec longo tempore frondes
Induit: & subito grauidis oneratur oliuis.
At quacunq; cauo spumas eiecit aheno
Ignis: & in terram guttæ cecidere calentes:
Vernat humus: floresq;, & mollia pabula surgunt.
Quæ simulac uidit, stricto Medea recludit
Ense senis iugulum: ueteremq; exire cruorem
Passa, replet succis. quos postquam combibit Aeson

A nt ore acceptos, aut uulnere: barba, comaeq;
C aniciae posita nigrum rapuere colorem.
P ulsa fugit macies: abeunt palloŕq;, situsq;:
A diectoq; cauae supplentur corpore rugae:
M embraq; luxuriant. Aeson miratur: & olim
A nte quater denos hunc se reminiscitur annos.
V iderat ex alto tanti miracula monstri
L iber: & admonitus iuuenes nutricibus annos
P osse suis reddi: capit hoc à Colchide munus.
N eue doli cessent, odium cum coniuge falsum
P hasias assimulat: Peliaeq; ad limina supplex
C onfugit: atq; illam (quoniã grauis ipse senecta ẽ)
E xcipiunt natae. quas tempore callida paruo
C olchis amicitiae mendacis imagine cepit.
D umq; refert inter meritorum maxima, demptos
A esonis esse situs: atq; hac in parte moratur:
S pes est uirginibus Pelia subiecta creatis
A rte suum parili reuirescere posse parentem:
I dq; petunt: pretiumq; iubent sine fine pacisci.
I lla breui spatio silet: & dubitare uidetur:
S uspenditq; animos ficta grauitate, rogantum.
M ox ubi pollicita est: quo sit fiducia maior
M uneris huius ait: qui uestri maximus aeuo est
D ux gregis inter oues, agnus medicamine fiet.
P rotinus innumeris effoetus laniger annis
A ttrahitur flexo circum caua tempora cornu:
C uius ut haemonio marcentia guttura cultro
F odit: & exiguo maculauit sanguine ferrum:
M embra simul pecudis, ualidosq; uenefica succos

M ergit in ære cauo: minuunt ea corporis artus:
C ornuáq; exurunt: nec non cum cornibus annos:
E t tener auditur medio balatus aheno.
N ec mora, balatum mirantibus, exilit agnus:
L asciuitq; fuga: lactentiáq; ubera quærit.
O bstupuere satæ Pelia: promissáq; postquam
E xhibuere fidem: tum uero impensius instant.
T er iuga phœbus equis in Hibero flumine mersis
D empserat: & quarta radiantia nocte micabant
S ydera: cum rapido fallax Aeetias igni
I mponit purum laticem, & sine uiribus herbas.
I amq; neci similis resoluto corpore, regem
E t cum rege suo custodes somnus habebat:
Q uem dederat cantus magicæq; potentia linguæ:
I ntrarant iussæ cum colchide limina natæ:
A mbierantq; torum: quid nunc dubitatis inertes?
S tringite ait gladios: ueteremq; haurite cruorem:
V t repleam uacuas iuuenili sanguine uenas.
I n manibus uestris uita est, ætasq; parentis.
S i pietas ulla est: nec spes agitatis inanes:
O fficium præstate patri: telisq; senectam
E xigite: & saniem coniecto emittite ferro.
H is, ut quæq; pia est hortatibus, impia prima est:
E t ne sit scelerata, facit scelus: haud tamen ictus
V lla suos spectare potest: oculosq; reflectunt:
C æcáq; dant sæuis auersæ uulnera dextris.
I lle cruore fluens subito tamen alleuat artus:
S emilacerq; toro tentat consurgere: & inter
T ot medius gladios palentia brachia tendens,
Q uid facitis natæ? quis uos in fata parentis

Armat ait? cæcidere illis, animiq; manusq;.
Plura locuturo, cum uerbis guttura Colchis
Abstulit: & calidis laniatum mersit in undis.
Quæ nisi pennatis serpentibus isset in auras,
Non exempta foret pœnæ. fugit alta superq;
Pelion umbrosum, philyræaq; tecta, superq;
Othryn, & euentu ueteris loca nota Cerambi.
Hic ope nympharum sublatus in aëra pennis,
Cum grauis infuso tellus foret obruta ponto:
Deucalioneas effugit inobrutus undas.
Aeoliam Pitanen à læua parte reliquit,
Factaq; de saxo longi simulachra draconis,
Idæumq; nemus: quo nati furta, iuuencum
Occuluit Liber falsi sub imagine cerui:
Quaq; pater Coryti parua tumulatus arena est:
Et quos Mæra nouo latratu terruit agros:
Eurypyliq; urbem, qua Coæ cornua matres
Gesserunt, tunc cum discederet Herculis agmen.
Phœbeamq; Rhodon, & Ialysios Telchinas:
Quorum oculos ipso uitiantes omnia uisu
Iuppiter exosus, fraternis subdidit undis.
Transit & antiquæ Carthæïa mœnia Ceæ,
Qua pater Alcidamas placidam de corpore natæ
Miraturus erat nasci potuisse columbam.
Inde lacus Hyries uides, & Cygneïa Tempe,
Quæ subitus celebrauit olor. nam Phyllius illic
Imperio pueri, uolucresq;, ferumq; leonem
Tradiderat domitos: taurum quoq; uincere iussus
Vicerat: et stricto toties iratus amore
Præmia poscenti taurum suprema negabat.

Ille indignatus cupies dare dixit: & alto
Desiluit saxo. cuncti cecidisse putabant:
Factus olor niueis pendebat in aëre pennis.
At genitrix Hyrie seruatum nescia, flendo
Delicuit: stagnumq; suo de nomine fecit.
Adiacet his Pleuron: in qua trepidantibus alis
Ophias effugit natorum uulnera Combe.
Inde Calaureæ Latoidos aspicit arua,
In uolucrem uersi cum coniuge conscia regis.
Dextera Cyllene est: in qua cum matre Menephro
Concubiturus erat sæuarum more ferarum.
Cephison procul hinc deflentem fata nepotis
Respicit in tumidam Phocen ab Apolline uersi.
Eumeliq; domum lugentis in aëre natum.
Tandem uipereis Ephyren Pirenida pennis
Contigit. hic ueteres æuo mortalia primo
Corpora uulgarunt pluuialibus edita fungis.
Sed postquam colchis arsit noua nupta uenenis:
Flagrantemq; domum regis male uidit utroq;
Sanguine natorum perfunditur impius ensis:
Vltaq; se male mater Iasonis effugit arma.
Hinc titaniacis ablata draconibus, intrat
Palladias arces: quæ te iustissime Phineu,
Teq; senex Peripha pariter uidere uolantes:
Innixamq; nouis neptem Polyphemonis alis.
Excipit hanc Aegeus facto damnandus in uno:
Nec satis hospitium est: thalami quoq; fœdere iũgit.
Iamq; aderat Theseus proles ignara parenti:
Et uirtute sua bimarem pacauerat Isthmon.
Huius in exitium miscet Medea, quod olim

Attulerat secum Scythicis Aconiton ab oris.
Illud Echidnææ memorant è dentibus ortum
Esse canis·specus est tenebroso cæcus hiatu:
Est uia decliuis: per quam Tirynthius heros
Restantem, contráq; diem, radiósq; micantes
Obliquantem oculos, nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit. rabida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras:
Et sparsit uirides spumis albentibus agros.
Has concresse putant: nactásq; alimenta feraces,
Fœcundíq; soli, uires cepisse nocendi.
Quæ quia nascuntur dura uiuacia caute,
Agrestes aconita uocant· ea coniugis astu
Ipse parens Aegeus nato porrexit, ut hosti.
Sumpserat ignara Theseus data pocula dextra:
Cum pater in capulo gladij cognouit eburno
Signa sui generis: facinúsq; excussit ab ore.
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
At genitor quanquam lætatur sospite nato:
Attonitus tamen est ingens discrimine paruo
Committi potuisse nefas· fouet ignibus aras:
Muneribúsq; deos implet: feriúntq; secures
Colla torosa boum uinctorum cornua uittis.
Nullus Erechthidis fertur celebratior illo
Illuxisse dies, agitant conuiuia patres,
Et medium uulgus: necnon & carmina, uino
Ingenium faciente, canunt. te maxime Theseu
Mirata est Marathon Cretæi sanguine tauri:
Quódq; suam securus arat Cromyona colonus,
Munus, opúsq; tuum est: tellus Epidauria per te

Periphetus. Clauigeram uidit Vulcani occumbere prolem:
Procustes. Vidit & immitem Cephisias ora Procrusten:
Cercyon. Cercyonis letum uidit Cerealis Eleusis:
Scinis. Occidit ille Scinis magnis male uiribus usus:
Qui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
Ad terram late sparsuras corpora pinus
Tutus ad Alcathoën Lelegia mœnia limes
Sciro Composito Scirone patet: sparsisq; latronis
Terra negat sedem, sedem negat ossibus unda.
Quæ iactata diu fertur durasse uetustas
In scopulos. scopulis nomen Scironis inhæret.
Si titulos, annosq; tuos numerare uelimus,
Facta prement annos. pro te fortissime uota
Plublica suscipimus: bacchi tibi sumimus haustus.
Consonat assensu populi, precibusq; fauentum
Regia: nec tota tristis locus ullus in urbe est.
Nec tamen (usqueadeo nulla est syncera uoluptas:
.S. Sollicitumq; aliquid lætis interuenit) Aegeus
Gaudia percepit nato secura recepto.
Bella parat Minos, qui quanquam milite, quanquã
Classe ualet, patria tamen est firmissimus ira:
Androgeiq; necem iustis ulciscitur armis.
Ante tamen bello uires acquirit amicas:
Quaq; patent aditus uolucri freta classe pererrat.
Hinc Anaphen sibi iungit, & Astypaleïa regna:
Promissis Anaphen, regna Astypaleïa bello.
Hinc humilem Myconen, Cretosaq; rura Cymoli,
Florentemq; Cythnon, Syron, planamq; Seriphon,
Marmoreamq; Paron, quamq; impia prodidit Arne
Sithonis accepto, ꝙ auara poposcerat, auro.

M utata est in auem, quae nunc quoq; diligit aurum
N igra pedes, nigris uelata monedula pennis.
A t non Oliaros, Didymeq;, et Tenos, & Andros;
E t Gyaros, nitidaeq; ferax Peparethos oliuae
G nosiacas iuuere rates. latere inde sinistro
O enopiam Minos petit Aeacideïa regna.
O enopiam ueteres appellauere: sed ipse
A eacus Aeginam genitricis nomine dixit.
T urba ruit: tantaeq; uirum cognoscere famae
E xpetit. occurrunt illi, Telamonq;, minorq;,
Q uàm Telamon, Peleus, & proles tertia Phocus.
I pse quoq; egreditur tardus grauitate senili
A eacus: & quae sit ueniendi causa requirit.
A dmonitus patrij luctus suspirat, & illi
D icta refert rector populorum talia centum.
A rma iuues oro pro nato sumpta: piaeq;
P ars sis militiae. tumulo solatia posco.
H uic Asopiades petis irrita, dixit, & urbi
N on facienda meae. neq; enim coniunctior ulla
C ecropidis hac est tellus. ea foedera nobis.
T ristis abit: stabuntq; tibi tua foedera magno,
D ixit: & utilius bellum putat esse minari,
Q uàm gerere, atq; suas ibi praeconsumere uires.
C lassis ab Oenopijs etiam nunc Lyctia muris
S pectari poterat: cum pleno concita uelo
A ttica puppis adest: & portus intrat amicos,
Q uae Cephalum, patriaeq; simul mandata ferebat.
A eacidae longo iuuenes post tempore uisum
A gnouere tamen Cephalum: dextrasq; dederunt:
I nq; patris duxere domum. spectabilis heros

E t ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
I ngreditur, ramumq́; tenens popularis oliuæ:
E t dextra, læuaq́; duos ætate minores
M aior habet, Clyton, & Buten Pallante creatos.
P ostquam congressi: primi sua uerba tulerunt
C ecropidæ: Cephalus peragit mandata: rogatq;
A uxilium: fœdusq́; refert, & iura parentum:
I mperiumq́; peti totius Achæidos addit.
S ic ubi mandatum iuuit facundia causam:
A eacus in capulo regni nitente sinistra
N e petite auxilium, sed sumite dixit Athenæ.
N ec dubie uires, quas hæc habet insula, uestras
D ucite: & omnis erat rerum status iste mearum.
R obora non desunt: superat mihi miles, & hosti.
G ratia dijs, felix, & inexcusabile tempus.
I mmo ita sit Cephalus, crescat tua ciuibus opto
V rbs ait. adueniens equidem modo gaudia cepi:
C um tam pulchra mihi, tam par ætate iuuentus
O buia processit: multos tamen inde requiro,
Q uos quondam uidi uestra prius urbe receptus.
A eacus ingemuit: tristiq́; ita uoce locutus.
F lebile principium, melior fortuna secuta est.
H anc utinam uobis possem memorare: sine ullo
O rdine nunc repetam: neu longa ambage morer uos:
O ssa, cinisq; iacent, memori quos mente requiris:
E t quota pars illi rerum periere mearum.
D ira lues populis ira Iunonis iniquæ
I ncidit exosæ dictas à pellice terras.
D um uisum est mortale malum: tantæq́; latebat
C ausa nocens cladis: pugnatum est arte medendi.

E xitium superabat opem: quæ uicta iacebat.
P rincipio cœlum spissa caligine terras
P ressit: & ignauos inclusit nubibus æstus.
D umq; quater plenis expleuit cornibus orbem
L una: quater plenum tenuata retexuit orbem:
L etiferis calidi spirarunt æstibus austri.
C onstat & in fontes uitium uenisse, lacusq;:
M illiaq; incultos serpentum multa per agros
E rrasse: atq; suis fluuios temerasse uenenis.
S trage canum primo, uolucrũq;, auiũq;, boumq;,
I nq; feris subiti deprensa potentia morbi.
C oncidere infelix ualidos miratur arator
I nter opus tauros: medioq; recumbere sulco.
L anigeris gregibus balatus dantibus ægros
S ponte sua, lanæq; cadunt, & corpora tabent.
A cer equus quondam, magnæq; in puluere famæ
D egenerat, palmæ ueterumq; oblitus honorum:
A d præsepe gemit morbo moriturus inerti.
N on aper irasci meminit: non fidere cursu
C erua: nec armentis incurrere fortibus ursi.
O mnia languor habet: syluisq;, agrisq;, uijsq;
C orpora fœda iacent: uitiantur odoribus auræ.
M ira loquar: non illa canes, auidæq; uolucres,
N on cani tetigere lupi: dilapsa liquescunt:
A fflatuq; nocent: & agunt contagia late.
P eruenit ad miseros damno grauiore colonos
P estis: & in magnæ dominatur mœnibus urbis.
V iscera torrentur primo: flammæq; latentis
I ndicium rubor est, & ductus anhelitus igni.
A spera lingua tumet: tepidisq; arentia uentis

Ora patent: auræq; graues captantur hiatu.
Non stratum, non ulla pati uelamina possunt:
Dura sed in terra ponunt præcordia: nec fit
Corpus humo gelidū: sed humus de corpore feruet.
Nec moderator adest: inq; ipsos sæua medentes
Erumpit clades: obsuntq; authoribus artes.
Quo propior quisq; est: seruitq; fidelius ægro:
In partem leti citius uenit: atq; salutis
Spes abijt: finemq; uident in funere morbi.
Indulgent animis: & nulla quid utile cura est:
Vtile enim nihil est. passim, positoq; pudore
Fontibus, & fluuijs, puteisq; capacibus hærent:
Nec sitis est extincta prius, quàm uita, bibendo.
Inde graues multi nequeunt consurgere: & ipsis
Immoriuntur aquis. aliquis tamen haurit & illas.
Tantaq; sunt miseris inuisi tædia lecti:
Prosiliunt: aut si prohibent consistere uires,
Corpora deuoluunt in humum: fugiuntq; penates
Quisq; suos: sua cuiq; domus funesta uidetur.
Et quia causa latet, locus est in crimine notus.
Semianimes errare uijs, dum stare ualebant,
Aspiceres: flentes alios, terraq; iacentes,
Lassaq; uersantes supremo lumina motu.
Membraq; pendentis tendunt ad sydera cæli
Hic, illic, ubi mors deprenderat, exhalantes.
Quid mihi tunc animi fuit? aut quid debuit esse?
Ni uitam odissem? & cuperem pars esse meorum?
Quo se cunq; acies oculorum flexerat: illic
Vulgus erat stratum: ueluti cum putria motis
Poma cadunt ramis, agitataq; ilice glandes.

Templa

Templa uides contra gradibus sublimia longis.
Iuppiter illa tenet quis non altaribus illis
Irrita thura dedit? quoties pro coniuge coniux,
Pro nato genitor, dum uerba precantia dicit:
Non exoratis animam finiuit in aris?
Inq; manu thuris pars inconsumpta reperta est?
Admoti quoties templis, dum uota sacerdos
Concipit: & fundit purum inter cornua uinum:
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri?
Ipse ego sacra Ioui pro me, patriaq;, tribusq;
Cum facerem natis: mugitus uictima diros
Edidit: & subito collapsa sine ictibus ullis
Exiguo tinxit subiectos sanguine cultros.
Fibra quoq; ægra notas ueri, monitusq; deorum
Perdiderat: tristes penetrant ad uiscera morbi.
Ante sacros uidi proiecta cadauera postes:
Ante ipsas, quo mors foret inuidiosior, aras.
Pars animam laqueo claudunt: mortisq; timorem
Morte fugant: ultroq; uocant uenientia fata.
Corpora missa neci nullis de more feruntur
Funeribus: neq; enim capiebant funera portæ.
Aut inhumata premunt terras: aut dantur in altos
Indotata rogos. & iam reuerentia nulla est:
Deq; rogis pugnant: alienisq; ignibus ardent.
Qui lachryment, desunt: indefletæq; uagantur
Natorumq;, uirûmq; animæ, iuuenumq;, senumq;.
Nec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes.
Attonitus tanto miserarum turbine rerum
Iuppiter ò dixi, si te non falsa loquuntur
Isse sub amplexus Asopidos Aeginæ:

Nec te magne pater nostri pudet esse parentem:
Aut mihi redde meos: aut me quoq; cõde sepulchro.
Ille notam fulgore dedit, tonitruq́; secundo.
Accipio, sintq́; ista precor felicia mentis
Signa tuæ, dixi, quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis rarissima ramis
Sacra Ioui quercus de semine Dodonæo.
Hic nos frugilegas aspeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes:
Rugosoq́; suum seruantes cortice callem.
Dum numerum miror: totidem pater optime dixi
Tu mihi da ciues: & inania mœnia supple.
Intremuit: ramusq́; sonum sine flamine motis
Alta dedit quercus. pauido mihi membra timore
Horruerant: stabantq́; comæ: tamen oscula terræ
Roboribusq́; dedi: nec me sperare fatebar:
Sperabam tamen: atq; animo mea uota fouebam.
Nox subit: & curis exercita corpora somnus
Occupat: ante oculos eadem mihi quercus adesse,
Et ramis totidem, totidemq́; animalia ramis
Ferre suis uisa est: pariterq́; tremiscere motu:
Graniferumq́; agmen subiectis spargere in aruis.
Crescere quod subito maius, maiusq́; uidetur:
Ac se tollere humo: rectoq́; assistere trunco:
Et maciem, numerumq́; pedum, nigrumq́; colorẽ
Ponere: & humanam membris inducere formam.
Somnus abit: damno uigilans mea uisa: querorq́;
In superis opis esse nihil. at in ædibus ingens
Murmur erat: uocesq́; hominum exaudire uidebar
Iam mihi desuetas. dum suspicor, has quoq; somni

E sse: uenit Telamon properus: foribusq; reclusis
S peq;, fideq;, pater dixit, maiora uidebis.
E gredere. egredior: qualesq; in imagine somni
V isus eram uidisse uiros, ex ordine tales
A spicio, noscoq;. adeunt: regemq; salutant.
V ota Ioui soluo: populisq; recentibus urbem
P artior, & uacuos priscis cultoribus agros:
M yrmidonasq; uoco: nec origine nomina fraudo.
C orpora uidisti: mores, quos ante gerebant,
N unc quoq; hñt. parcũ genus est, patiẽsq; laborum,
Q uæsitiq; tenax, & quod quæsita reseruet.
H i te ad bella pares annis, animisq; sequentur:
C um primum, qui te feliciter attulit, eurus
(Eurus enim attulerat) fuerit mutatus in austros.
T alibus, atq; alijs longum sermonibus illi
I mpleuere diem: lucis pars optima mensæ,
E st data: nox somnis. iubar aureus extulerat Sol:
F labat adhuc eurus: redituraq; uela tenebat.
A d Cephalum Pallante sati, cui grandior ætas,
A d regem Cephalus simul, & Pallante creati
C onueniunt. sed adhuc regem sopor altus habebat.
E xcipit Aeacides illos in limine Phocus:
N am Telamon. fraterq; uiros ad bella legebant:
P hocus in interius spatium, pulchrosq; recessus
C ecropidas duxit: cum quis simul ipse resedit.
A spicit Aeoliden ignota ex arbore factum
F erre manu iaculum: cuius fuit aurea cuspis.
P auca prius medijs sermonibus ille locutus,
S um nemorum studiosus ait, cædisq; ferinæ:
Q ua tamen ẽ sylua teneas hastile recisum

Iandudum dubito: certe, si fraxinus esset,
Fulua colore foret: si cornus, nodus inesset.
Vnde sit ignoro: sed non formosius isto
Viderunt oculi telum iaculabile nostri.
Excipit actaeis e fratribus alter: & usum
Maiorem specie mirabere, dixit, in isto.
Consequitur quodcunq; petit: fortunaq; missum
Non regit: & reuolat nullo referente cruentum.
Tum uero iuuenis Nereius omnia quaerit:
Cur sit, & unde datum: quis tanti muneris author.
Quae petit, ille refert, & caetera nota pudore:
Qua tulerit mercede, silet: tactusq; dolore
Coniugis amissae lachrymis ita fatur obortis.
Hoc me nate dea (quis posset credere?) telum
Flere facit: facietq; diu, si uiuere nobis
Fata diu dederint. hoc me cum coniuge cara
Perdidit: hoc utinam caruissem munere semper.
Procris erat, si forte magis peruenit ad aures
Orithyia tuas: raptae soror Orithyiae.
Si faciem, moresq; uelis conferre duarum:
Dignior ipsa rapi. pater hanc mihi iunxit Erechtheus:
Hanc mihi iunxit amor. felix dicebar: eramq;:
Non ita dis uisum est: & nunc quoq; forsitan essem.
Alter agebatur post sacra iugalia mensis:
Cum me cornigeris tendentem retia ceruis
Vertice de summo semper florentis Hymeti
Lutea mane uidet pulsis Aurora tenebris:
Inuitumq; rapit. liceat mihi uera referre
Pace deae: quod sit roseo spectabilis ore:
Quod teneat lucis, teneat confinia noctis:

N ectareis ꝙ alatur aquis: ego Procrin amabam:
P ectore Procris erat, Procris mihi semper in ore.
S acra tori, coitusq́; nouos, thalamosq́; recentes,
P rimaq́; deserti referebam fœdera lecti.
M ota dea est: & siste tuas ingrate querelas:
P rocrin habe, dixit: ꝙ si mea prouida mens est:
N on habuisse uoles: meq́; illi irata remisit.
D um redeo: mecumq́; deæ memorata retracto:
E sse metus cœpit, ne iura iugalia coniux
N on bene seruasset. facies, ætasq́;, iubebant
C redere adulterium: prohibebant credere mores.
S ed tamen absfuerā: sed & hæc erat, unde redibā,
C riminis exemplum: sed cuncta timemus amantes.
Q uærere quod doleam, statuo: donisq́; pudicam
S ollicitare fidem. fauet huic Aurora timori:
I mmutatq́; meam (uideor sensisse) figuram.
P alladias meo non cognoscendus Athenas:
I ngredior q́; domum. culpa domus ipsa carebat:
C astaq́; signa dabat: dominoq́; erat anxia rapto.
V ix aditus per mille dolos ad Erechthida factus.
V t uidi: obstupui: meditataq́; pene reliqui
T entamenta fide: male me, quin uera faterer,
C ontinui: male quin, ut oportuit, oscula ferrem.
T ristis erat: sed nulla tamen formosior illa
E sse potest tristi: desyderioq́; dolebat
C oniugis abrepti. tu collige, qualis in illa
P hoce decor fuerit: quam sic dolor ipse decebat.
Q uid referam? quoties tentamina nostra pudica
R eppulerint mores? quoties ego dixerit uni
S eruor: ubicunq; est, uni mea gaudia seruo.

Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret? non sum contentus: & in mea pugno
Vulnera: dum census dare me promitto: loquendo
Muneraq; augendo, tandem dubitare coëgi.
Exclamo, mala pectora detego: fictus adulter,
Verus eram coniux: me perfida teste teneris.
Illa nihil: tacito tantummodo uicta pudore
Insidiosa malo cum coniuge limina fugit:
Offensaq; mei genus omne perosa uirorum
Montibus errabat studijs operata Dianæ.
Tum mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
Peruenit: orabam ueniam: & peccasse fatebar:
Et potuisse datis simili succumbere culpæ
Me quoq; muneribus: si munera tanta darentur.
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
Redditur: & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi præterea, tanquam si parua dedisset
Dona, canem munus: quem cum sua traderet illi
Cynthia, currendo superabit dixerat, omnes.
Dat simul & iaculum: quod nos (ut cernis) hēmus.
Muneris alterius quæ sit fortuna requiris:
Accipe mirandum: nouitate mouebere facti.
Carmina Naïades non intellecta priorum
Soluunt ingenijs: & præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obscura suarum
Scilicet alma Themis: nec talia linquit inulta.
Protinus Aonijs immissa est bellua Thebis:
Cessit & exitio multis: pecoriq;, sibiq;,
Ruricolæ pauere feram. uicina iuuentus
Venimus: & latos indagine cinximus agros.

Illa leui uelox superabat retia saltu:
Summaq; transibat positarum lina plagarum.
Copula detrahitur canibus: quos illa sequentes
Effugit: & coetum non segnior alite ludit.
Poscor & ipse meum consensu Laelapa magno:
(Muneris hoc nomen) iandudum uincula pugnat
Exuere ipse sibi: colloq; morantia tendit.
Vix bene missus erat: nec iam poteramus, ubi esset,
Scire: pedum calidus uestigia puluis habebat:
Ipse oculis ereptus erat. non ocyor illo
Hasta, nec exutae contorto uerbere glandes,
Nec Gortyniaco calamus leuis exit ab arcu.
Collis apex medij subiectis imminet aruis.
Tollor in hunc: capioq; noui spectacula cursus.
Quo modo deprendi, modo se subducere ab ipso
Vulnere uisa fera est: nec limite callida recto,
In spatiumq; fugit: sed decipit ora sequentis:
Et redit in gyrum: ne sit suus impetus hosti.
Imminet hic: sequiturq; parem: similisq; tenenti
Non tenet: & uanos exercet in aëra morsus.
Ad iaculi uertebar opem: quod dextera librat
Dum mea: dum digitos amentis addere tento:
Lumina deflexi: reuocataq; rursus eodem
Rettuleram: medio (mirum) duo marmora campo
Aspicio: fugere hoc, illud latrare putares.
Scilicet inuictos ambo, certamine cursus
Esse deus uoluit: si quis deus affuit illis.
Hactenus: & tacuit. iaculo quod crimen in ipso est?
Phocus ait. iaculi sic crimina reddidit ille.
Gaudia principium nostri sunt Phoce doloris.

Illa prius referam. iuuat o meminisse beati
Temporis Aeacide: quo primos rite per annos
Coniuge eram felix: felix erat illa marito.
Mutua cura duos, & amor socialis habebat:
Nec Iouis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet, non si Venus ipsa ueniret,
Vlla erat: æquales urebant pectora flammæ.
Sole fere radijs feriente cacumina primis
Venatum in syluas iuueniliter ire solebam:
Nec mecum famuli, nec equi, nec naribus acres
Ire canes, nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram iaculo. sed cum satiata ferinæ
Dextera cædis erat: repetebam frigus, & umbras,
Et quæ de gelidis exibat uallibus, auram.
Aura petebatur medio mihi lenis in æstu:
Auram expectabam: requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cantare solebam:
Meq; iuues: intresq; sinus gratissima nostros:
Vtq; facis, releuare uelis, quibus urimur, æstus.
Forsitan addiderim (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures: & tu mihi magna uoluptas,
Dicere sum solitus: tu me reficisq;, fouesq;:
Tu facis, ut syluas, ut amem loca sola: meoq;
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis: nomenq; auræ tam sæpe uocatum
Esse putat nymphæ: nympham mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index
Procrin adit: linguaq; refert audita susurra.
Credula res amor est. subito collapsa dolore,

Vt mihi narratur, cecidit: longóq; refecta
Tempore se miseram, se fati dixit iniqui:
Deq; fide questa est: & crimine concita uano
Quod nihil est, metuit: metuit sine corpore nomen:
Et dolet infelix ueluti de pellice uera.
Saepe tamen dubitat speratq; miserrima falli:
Indicioq; fidem negat: & nisi uiderit ipsa,
Damnatura sui non est delicta mariti.
Postera depulerant Aurorae lumina noctem:
Egredior: syluasq; peto: uictorq; per herbas
Aura ueni, dixi: nostroq; medere labori.
Et subito gemitus inter mea uerba uidebar
Nescio quos audisse. ueni tamen optima dicens,
Fronde leuem rursus strepitum faciente caduca
Sum ratus esse feram: telumq; uolatile misi.
Procris erat: medioq; tenens in pectore uulnus,
Hei mihi conclamat. uox est ubi cognita fidae
Coniugis: ad uocem praeceps, amensq; cucurri.
Semianimem, et sparsas foedantem sanguine uestes.
Et sua (me miserum) de uulnere dona trahentem,
Inuenio: corpusq; meo mihi carius ulnis
Mollibus attollo: scissaq; à pectore ueste
Vulnera saeua ligo: conorq; inhibere cruorem:
Neu me morte sua sceleratum deserat, oro.
Viribus illa carens, & iam moribunda coëgit
Haec se pauca loqui. per nostri foedera lecti,
Perq; deos supplex oro, superosq;, meosq;,
Per siquid merui de te bene, perq; manentem
Nunc quoq;, cum pereo, causam mihi mortis, amorē,
Ne thalamis auram patiare innubere nostris.

D ixit:& errorem tum deniq; nominis esse
E t sensi:& docui:sed quid docuisse iuuabat?
L abitur:& paruæ fugiunt cum sanguine uires:
D umq; aliquid spectare potest,me spectat:& in me
I nfelicem animam,nostroq; exhalat in ore.
S ed uultu meliore mori secura uidetur.
F lentibus hæc lachrymans heros memorabat:et ecce
A eacus ingreditur duplici cum prole,nouoq;
M ilite:quem Cephalus cum fortibus accipit armis.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMOR. LIB.VIII.

i Am nitidum retegente diem, noctisq; fugante
Tempora lucifero cadit Eurus:& humida surgunt
N ubila:dant placidi cursum redeuntibus austri
A eacidis,Cephaloq;:quibus feliciter acti
A nte expectatum portus tenuere petitos.
I nterea Minos Lelegeïa littora uastat.
P rætentatq; sui uires mauortis in urbe
A lcathoë:quam Nisus habet:cui splendidus ostro
I nter honoratos medio de uertice canos
C rinis inhærebat magni fiducia regni.
S exta resurgebant orientis cornua lunæ:
E t pendebat adhuc belli fortuna:diuq;
I nter utrunq; uolat dubijs uictoria pennis.
R egia turris erat uocalibus addita muris:
I n quibus auratam proles Latonia fertur

Deposuisse lyram: saxo sonus eius inhæsit.
Sæpe illuc solita est ascendere filia Nisi:
Et petere exiguo resonantia saxa lapillo:
Tunc cum pax esset· bello quoq; sæpe solebat
Spectare ex illa rigidi certamina martis.
Iamq; mora belli procerum quoq; nomina norat:
Armaq;, equosq;, habitusq;, cydoneasq; pharetras.
Nouerat ante alios faciem ducis Europæi
Plus etiam, quàm nosse sat est. hac iudice Minos,
Seu caput abdiderat cristata casside pennis:
In galea formosus erat: seu sumpserat ære
Fulgentem clypeum: clypeum sumpsisse decebat.
Torserat adductis hastilia lenta lacertis:
Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
Imposito calamo patulos sinuauerat arcus:
Sic Phœbum sumptis iurabat stare sagittis.
Cum uero faciem dempto nudauerat ære:
Purpureusq; albi stratis insignia pictis
Terga premebat equi: spumantiaq; ora regebat:
Vix sua, uix sanæ uirgo Niseïa compos
Mentis erat· felix iaculum, quod tangeret ille,
Quæq; manu premeret, felicia frena uocabat.
Impetus est illi (liceat modo) ferre per agmen
Virgineos hostile gradus: est impetus illi
Turribus è summis in gnosia mittere corpus
Castra: uel æratas hosti recludere portas:
Vel siquid Minos aliud uelit· utq; sedebat
Candida dictæi spectans tentoria regis,
Læter ait, doleam'ne geri lachrymabile bellum,
In dubio est: doleo, q Minos hostis amanti est.

Sed nisi bella forent, nunquam mihi cognitus esset.
Me tamen accepta poterat deponere bellum
Obside: me comitem, me pacis pignus haberet.
Si quæ te peperit, talis pulcherrime regum,
Qualis es ipse, fuit: merito deus arsit in illa.
O ego ter felix: si pennis lapsa per auras
Gnosiaci possem castris insistere regis.
Fassáq; me, flammasq; meas, qua dote, rogarem,
Vellet emi. tantum patrias ne posceret arces.
Nam pereant potius sperata cubilia: quàm sim
Proditione potens. quamuis sæpe utile uinci
Victoris placidi fecit clementia multis.
Iusta gerit certe pro nato bella perempto:
Et causáq; ualet, causámq; tuentibus armis.
Vt puto, uincemur: qui si manet exitus urbem:
Cur suus hæc illi reseret mea mœnia mauors?
Et non noster amor? melius sine cæde, moraq;,
Impensáq; sui poterit superare cruoris.
Nam metuo certe, nequis tua pectora Minos
Vulneret imprudens: quis enim tam durus, ut in te
Dirigere immitem non inscius audeat hastam?
Cœpta placent: & stat sententia tradere mecum
Dotalem patriam: finémq; imponere bello:
Verum uelle parum est. aditus custodia seruat:
Claustráq; portarum genitor tenet. hunc ego solum
Infelix timeo: solus mea uota moratur.
Di facerent, sine patre forem. sibi quisq; profecto
Est deus: ignauis precibus fortuna repugnat.
Altera iandudum succensa cupidine tanto
Perdere gauderet, quodcunq; obstaret amori.

Et cur ulla foret me fortior? ire per ignes,
Et gladios ausim. neq; ad hoc tamen ignibus ullis,
Aut gladijs opus est. opus est mihi crine paterno.
Ille mihi est auro pretiosior: illa beatam
Purpura me, uotiq; mei factura potentem.
Talia dicenti curarum maxima nutrix
Nox interuenit: tenebrisq; audacia creuit.
Prima quies aderat: qua curis fessa diurnis
Pectora somnus hēt: thalamos taciturna paternos
Intrat: & (heu facinus) fatali nata parentem
Crine suum spoliat: prædaq; potita nefanda
Fert secum spolium sceleris: progressaq; porta
Per medios hostes (meriti fiducia tanta est)
Peruenit ad regem. quem sic affata pauentem est.
Suasit amor facinus: proles ego regia Nisi
Scylla tibi trado patriamq;, meosq; penates.
Præmia nulla peto, nisi te: cape pignus amoris
Purpureum crinem: nec me nunc tradere crinem,
Sed patrium tibi crede caput: sceleratāq; dextra
Munera porrexit. Minos porrecta refugit:
Turbatusq; noui respondit imagine facti.
Di te summoueant o nostri infamia sæcli
Orbe suo: tellusq; tibi, pontusq; negetur.
Certe ego non patiar Iouis incunabula Creten,
Qui meus est orbis, tantum contingere monstrum.
Dixit: &, ut leges captis iustissimus author
Hostibus imposuit: classis retinacula solui
Iussit: & æratas impleri remige puppes.
Scylla, freto postquam deductas nare carinas,
Nec præstare ducem sceleris sibi præmia uidit:

Consumptis precibus uiolentam transit in iram:
Intendensq; manus passis furibunda capillis
Quo fugis, exclamat, meritorum authore relicta
O patriæ prælate meæ, prælate parenti?
Quo fugis immitis? cuius uictoria nostrum
Et scelus & meritum est. nec te data munera, nec te
Noster amor mouit: nec q spes omnis in unum
Te mea congesta est. nam quo deserta reuertar?
In patriam? superata iacet. sed finge manere:
Proditione mea clausa est mihi. patris ob ora?
Quem tibi donaui. ciues odere merentem:
Finitimi exemplum metuunt. obstruximus orbem
Terrarum nobis: ut Crete sola pateret.
Hanc quoq; si prohibes: & nos ingrate relinquis:
Non genitrix Europa tibi est, sed inhospita Syrtis,
Armeniæ tigres, austroq; agitata charybdis.
Nec Ioue tu natus: nec mater imagine tauri
Lusa tua est: generis falsa est ea fabula: uerum
Et ferus, & captus nullius amore iuuencæ,
Qui te progenuit, taurus fuit. exige pœnas
Nise pater: gaudete malis modo prodita nostris
Mœnia: nam fateor, merui: & sum digna perire.
Sed tamen ex illis aliquis, quos impia læsi:
Me perimat: cur qui uicisti crimine nostro,
Insequeris crimen? scelus hoc patriæq;, patriq;,
Officium tibi sit. te uero coniuge digna est:
Quæ toruum ligno decepit adultera taurum:
Discordemq; utero fœtum tulit. ecquid ad aures
Perueniunt mea dicta tuas? an inania uenti
Verba ferunt? ijdemq; tuas ingrate carinas?

Iam iam Pasiphaën non est mirabile taurum
Præposuisse tibi: tu plus feritatis habebas.
Me miseram, properare iubet: diuulsáq; remis
Vnda sonat: mecumq; simul mea terra recedit.
Nil agis o frustra meritorum oblite meorum:
Insequar inuitum: puppimq; amplexa recuruam
Per freta longa trahar. uix dixerat: insilit undis:
Consequiturq; rates faciente cupidine uires.
Gnosiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ.
Quam pater ut uidit (nam iam pendebat in auras:
Et modo factus erat fuluis Halyætus in alis)
Ibat, ut hærentem rostro laceraret adunco.
Illa metu puppim dimisit: & aura cadentem
Sustinuisse leuis, ne tangeret æquora, uisa est:
Pluma fuit: plumis in auem mutata uocatur
Ciris: & à tonso est hoc nomen adepta capillo.
Vota Ioui Minos taurorum sanguine centum
Soluit: ut egressus ratibus cretida terram
Contigit: & spolijs decorata est regia fixis.
Creuerat opprobrium generis: fœdumq; patebat
Matris adulterium monstri nouitate biformis.
Destinat hunc Minos thalami remouere pudorē:
Multiplicíq; domo cæcis includere tectis.
Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus: turbatq; notas: & limina flexu
Ducit in errorem uariarum ambage uiarum.
Non secus ac liquidis Phrygius Mæander in undis
Ludit: & ambiguo lapsu refluitq;, fluitq;:
Occurrensq; sibi uenturas aspicit undas:
Et nunc ad fontes, nunc ad mare uersus apertum

Inertus exercet aquas: ita Dædalus implet
Innumeras errore uias: uixq́; ipse reuerti
Ad limen potuit. tanta est fallacia tecti.
Quo postquam geminam tauri, iuuenisq́; figuram
Clausit: & Actæo bis pastum sanguine monstrum
Tertia sors annis domuit repetita nouenis:
Vtq́; ope uirginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo est inuenta relicto:
Protinus Aegides rapta Minoide Diam
Vela dedit: comitemq́; suam crudelis in illo
Littore destituit. desertæ, & multa querenti,
Amplexus, & opem Liber tulit: utq́; perenni
Sydere clara foret, sumptam de fronte coronam
Immisit cœlo. tenues uolat illa per auras:
Dumq́; uolat, gemmæ nitidos uertuntur in ignes:
Consistuntq́; loco, specie remanente coronæ,
Qui medius, nixiq́; genu est, anguemq́; tenentis.
Dædalus interea Creten, longumq́; perosus
Exilium, tactusq́; loci natalis amore,
Clausus erat pelago. terras licet, inquit, & undas
Obstruat: at cœlum certe patet: ibimus illac:
Omnia possideat: non possidet aëra Minos.
Dixit: & ignotas animum dimittit in artes:
Naturamq́; nouat. nam ponit in ordine pennas
A minima cœptas, longam breuiore sequente,
Vt cliuo creuisse putes. sic rustica quondam
Fistula disparibus paulatim surgit auenis.
Tum lino medias, & ceris alligat imas:
Atq; ita compositas paruo curuamine flectit:
Vt ueras imitetur aues. puer Icarus una

Stabat.

S tabat:& ignarus sua se tractare pericla
O re renidenti modo quas uaga mouerat aura,
C aptabat plumas:flauam modo pollice ceram
M ollibat:lusu'q; suo mirabile patris
I mpediebat opus.postquam manus ultima cœpto
I mposita est:geminas opifex librauit in alas
I pse suum corpus:mota'q; pependit in aura.
I nstruit & natum:medio'q; ut limite curras
I care ait,moneo:ne,si demissior ibis,
V nda grauet pennas:si celsior,ignis adurat.
I nter utrunq; uola.nec te spectare Booten,
A ut Helicen iubeo,strictum'q; Orionis ensem:
Me duce carpe uiam.pariter præcepta uolandi
T radit:& ignotas humeris accommodat alas.
I nter opus,monitus'q; genæ maduere seniles:
E t patriæ tremuere manus.dedit oscula nato
N on iterum repetenda suo:pennis'q; leuatus
A nte uolat:comiti'q; timet,uelut ales,ab alto
Quæ teneram prolem produxit in aëra nido.
H ortatur'q; sequi:damnosas'q; erudit artes:
E t mouet ipse suas:& nati respicit alas.
H os aliquis tremula dum captat arundine pisces,
A ut pastor baculo,stiuæ'ue innixus arator,
V idit:& obstupuit:qui'q; æthera carpere possent,
C redidit esse deos.& iam Iunonia læua
P arte Samos fuerat,Delos'q;,Paros'q; relictæ.
D extra Lebyntos erat,fœcunda'q; melle Calymna:
C um puer audaci cœpit gaudere uolatu:
D eseruit'q; ducem:cœli'q; cupidine tactus
A ltius egit iter.rapidi uicinia solis

Mollit odoratas pennarum uincula ceras.
Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
Remigioq́; carens non ullas percipit auras:
Oraq́; cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo.
At pater infelix, nec iam pater, Icare dixit,
Icare dixit ubi es? qua te regione requiram?
Icare dicebat: pennas aspexit in undis:
Deuouitq́; suas artes: corpusq́; sepulchro
Condidit: & tellus à nomine dicta sepulti.
Hunc miseri tumulo ponentem corpora nati
Garrula ramosa prospexit ab ilice Perdix:
Et plausit pennis: testataq́; gaudia cantu est
Unica tunc uolucris, nec uisa prioribus annis,
Factaq́; nuper auis, longum tibi Dædale crimen.
Namq; huic tradiderat fatorum ignara docendum
Progeniem germana suam, natalibus actis
Bis puerum senis, animi ad præcepta capacis.
Ille etiam medio spinas in pisce notatas.
Traxit in exemplum: ferroq́; incidit acuto
Perpetuos dentes: & serræ repperit usum
Primus: & ex uno duo ferrea brachia nodo
Iunxit: ut æquali spatio distantibus illis
Altera pars staret: pars altera duceret orbem.
Dædalus inuidit: sacraq́; ex arce Mineruæ
Præcipitem misit lapsum mentitus. at illum,
Quæ fauet ingeniis, excepit Pallas: auemq;
Reddidit: & medio uelauit in aëre pennis.
Sed uigor ingenij quondam uelocis, in alas,
Inq; pedes abijt: nomen, quod & ante, remansit.

N on tamen hæc alte uolucris sua corpora tollit:
N ec facit in ramis, altóq; cacumine nidos:
P ropter humum uolitat: ponitq; in sepibus oua:
A ntiquiq; memor metuit sublimia casus.
I amq; fatigatum tellus ætnæa tenebat
D ædalon: & sumptis pro supplice Cocalus armis
M itis habebatur: iam lamentabile Athenæ
P endere desierant thesea laude tributum.
T empla coronantur: bellatricemq; Mineruam
C um Ioue, disq; uocant alijs: quos sanguine uoto,
M uneribusq; datis, & acerris thuris honorant.
S parserat argolicas nomen uaga fama per urbes
T heseos: & populi, quos diues Achaïa cepit,
H uius opem magnis implorauere pericli.
H uius opē Calydon, quamuis Meleagron haberet,
S ollicita supplex petijt prece. causa petendi
S us erat infestæ famulus, uindexq; Dianæ.
O enea nanq; ferunt plenis successibus anni
P rimitias frugum Cereri, sua uina Lyæo,
P alladios flauæ latices libasse Mineruæ.
C œptus ab agricolis superos peruenit ad omnes
A mbitiosus honor: solas sine thure relictas
P ræteritas cessasse ferunt Latoidos aras.
T angit & ira deos. at non impune feremus,
Q uæq; inhonoratæ, non & dicemur inultæ,
I nquit: & Oeneios ultorem spreta, per agros
M isit aprum. quanto maiores herbida tauros
N on habet Epirus: sed habent Sicula arua minores.
S anguine, et igne micát oculi: riget horrida ceruix:

S tantq; uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
F eruida cum rauco latos stridore per armos
S puma fluit: dentes æquantur dentibus indis:
F ulmen ab ore uenit: frondes afflatibus ardent.
I s modo crescentes segetes proculcat in herba:
N unc matura metit fleturi uota coloni:
E t cererem in spicis intercipit: area frustra,
E t frustra expectant promissas horrea messes.
S ternuntur grauidi longo cum palmite fœtus,
B accaq; cum ramis semper frondentis oliuæ.
S æuit & in pecudes: non has pastor'ue, canis'ue,
N on armenta truces possunt defendere tauri.
D iffugiunt populi: nec se nisi mœnibus urbis
E sse putant tutos: donec Meleagros, & unà
L ecta manus iuuenum coluere cupidine laudis.
T yndaridæ gemini præstantes. Cæstibus alter,
A lter equo, primæq; ratis molitor Iason,
E t cum Pirithoo felix concordia Theseus,
E t duo Thestiadæ, & proles Apharëia Lynceus,
E t uelox Idas, & iam non fœmina Cæneus,
L eucippusq; ferox, iaculoq; insignis Acastus,
Hippothousq;, Dryasq; et cretus Amyntore Phœnix,
Actoridæq; pares, & missus ab Elide Phyleus.
N ec Telamon aberat, magniq; creator Achillis,
C umq; Pheretiade, & Hyantæo Iolao
I mpiger Eurytion, cursuq; inuictus Echion,
N eritusq; Lelex, Panopeusq;, Hyleusq;, feroxq;
H ippasus, & primis etiam nunc Nestor in annis,
E t quos Hippocoon antiquis misit Amyclis,
P enelopesq; socer, cum Parrhasio Ancæo,

Ampycidesq; sagax, & adhuc à coniuge tutus
Oeclides, nemorisq; decus Tegeæa Lycæi.
Rasilis huic summam mordebat fibula uestem:
Crinis erat simplex nodum collectus in unum:
Ex humero pendens resonabat eburnea læuo
Telorum custos: arcum quoq; læua tenebat.
Talis erat cultu facies, quam dicere uere
Virgineam in puero, puerilem in uirgine posses.
Hanc pariter uidit, pariter Calydonius Heros
Optauit renuente deo: flammasq; latentes
Hausit: & o felix siquem dignabitur inquit
Ista uirum: nec plura sinit tempusq;, pudorq;
Dicere: maius opus magni certaminis urget.
Sylua frequẽs trabibus, quam nulla ceciderat ætas
Incipit à plano: deuexaq; prospicit arua.
Quò postquam uenere uiri: pars retia tendunt:
Vincula pars adimunt canibus: pars pressa sequuntur
Signa pedum: cupiuntq; suum reperire periclum.
Concaua uallis erat: quo se demittere riui
Assuerant pluuialis aquæ: tenet ima lacunæ
Lenta salix, uluæq; leues, iunciq; palustres,
Viminaq;, & longæ parua sub arundine cannæ.
Hinc aper excitus medios uiolentus in hostes
Fertur, ut excussis elisus nubibus ignis.
Sternitur incursu nemus: & propulsa fragorem
Sylua dat: exclamant iuuenes: protentaq; forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit: spargitq; canes, ut quisq; furenti
Obstat: & obliquo latrantes dissipat ictu.

C uspis Echionio primum contorta lacerto
V ana fuit: truncoq; dedit leue uulnus acerno.
P roxima si nimijs mittentis uiribus usa
N on foret, in tergo uisa est hæsura petito:
L ongius ijt: author teli Pagasæus Iason.
P hœbe ait Ampycides, si te colui'q;, coloq;,
D a mihi, quod petitur, certo contingere telo.
Q ua potuit precibus deus annuit: ictus ab illo est,
S ed sine uulnere aper: ferrum'q; Diana uolanti
A bstulerat iaculo: lignum sine acumine uenit.
I ra feri mota est: nec fulmine lenius arsit:
E micat ex oculis: spirat quoq; pectore flammas.
V t'q; uolat moles adducto concita neruo:
C um petit aut muros, aut plenas milite turres:
I n iuuenes certo sic impete uulnificus sus
F ertur: & Eupalamon, pelagona'q; dextra tuētes
C ornua prosternit. socij rapuere iacentes.
A t non letiferos effugit Enæsimus ictus
H ippocoonte satus. trepidantem & terga parantem
V ertere, succiso liquerunt poplite nerui.
F orsitan & Pylius citra troiana perisset
T empora: sed sumpto posita conamine ab hasta
A rboris insiluit, quæ stabat proxima, ramis:
D espexit'q; loco tutus, quem fugerat hostem.
D entibus ille ferox in querno stipite tritis
I mminet exitio: fidens'q; recentibus armis
O rithyiæ magni, rostro femur hausit adunco.
A t gemini non dum cœlestia sydera fratres,
A mbo conspicui, niue candidioribus ambo,
V ectabantur equis: ambo uibrata per auras

H astarum tremulo quatiebant spicula motu.
V ulnera fecissent: nisi setiger inter opacas
N ec iaculis isset, nec equo, loca peruia syluas.
P ersequitur Telamon. studioq; incautus eundi
P ronus ab arborea cecidit radice retentus.
D um leuat hunc Peleus: celerem Tegeæa sagittam
I mposuit neruo: sinuatoq; expulit arcu.
F ixa sub aure feri summum distrinxit arundo
C orpus: & exiguo rubefecit sanguine setas.
N ec tamen illa sui successu lætior ictus,
Q uàm Meleager erat. primus uidisse putatur:
E t primus socijs uisum ostendisse cruorem:
E t meritum dixisse feres uirtutis honorem.
E rubuere uiri: seq; exhortantur: & addunt
C um clamore animos: iaciuntq; sine ordine tela.
T urba nocet iactis: & quos petit, impedit ictus.
E cce furens contra sua fata bipennifer Arcas
D iscite fœminei quid tela uirilia præstent
O iuuenes, operiq; meo concedite dixit:
I psa suis licet hunc Latonia protegat armis:
I nuita tamen hunc perimet mea dextra, Diana.
T alia magniloquo tumidus memorauerat ore:
A ncipitemq; manu tollens utraq; securim,
I nstiterat digitis primos suspensus in artus.
O ccupat audentem: quaq; est uia proxima leto,
S umma ferus geminos direxit ad inguina dentes.
C oncidit Ancæus: glomerataq; sanguine multo
V iscera lapsa fluunt: madefactaq; terra cruore est.
I bat in aduersum proles Ixionis hostem
P irithous, ualida quatiens uenabula dextra.

Cui procul Aegides, ò me mihi carior inquit
Pars animae consiste meae: licet eminus esse
Fortibus: Ancaeo nocuit temeraria uirtus.
Dixit: & aerata torsit graue cuspide cornu:
Cui bene librato, uotiq; potente futuro,
Obstitit Aesculea frondosus ab arbore ramus.
Misit & Aesonides iaculum: quod casus ab illo
Vertit: & in mentum figit latrantis: & inter
Ilia coniectum, tellure per ilia fixum est.
At manus Oenidae uariat: missisq; duabus,
Hasta prior terra, medio stetit altera tergo.
Nec mora, dum saeuit: dum corpora uersat in orbē:
Stridentemq; nouo spumam cum sanguine fundit:
Vulneris author adest: hostemq; irritat ad iram:
Splendidaq; aduersos uenabula condit in armos.
Gaudia testantur socij clamore secundo:
Victricemq; petunt dextrae coniungere dextram:
Immanemq; feram multa tellure iacentem
Mirantes spectant: neq; adhuc contingere tutum
Esse putant: sed tela tamen sua quisq; cruentat.
Ipse pede imposito, caput exitiabile pressit:
Atq; ita, sume mei spolium Nonacria iuris
Dixit: & in partem ueniat mea gloria tecum.
Protinus exuuias rigidis horrentia setis
Terga dat: & magnis insignia dentibus ora.
Illi laetitiae est cum munere muneris author.
Inuidere alij: totoq; erat agmine murmur.
E quibus ingenti tendentes brachia uoce
Pone age, nec titulos intercipe foemina nostros,
Thestiadae clamant: nec te fiducia formae

D ecipiat: ne sit longe tibi captus amore
A uthor: & huic adimunt munus, ius muneris illi.
N on tulit, & tumida frendens mauortius ira,
D iscite raptores alieni, dixit, honoris
F acta minis quantum distent: hausitq; nefando
P ectora Plexippi nil tale timentia ferro.
T oxea, quid faciat dubium, pariterq; uolentem
V lcisci fratrem, fraternaq; fata timentem,
H aud patitur dubitare diu: calidumq; prioris
C æde recalfecit consorti sanguine telum.
D ona deûm templis nato uictore ferebat,
C um uidet extinctos fratres Althæa referri.
Q uæ plangore dato mœstis clamoribus, urbem
I mplet: & auratis mutauit uestibus atras.
A t simul est author necis editus: excidit omnis
L uctus: & à lachrymis in pœnæ uersus amor est.
S tipes erat: quem cum partus enixa iaceret
T hestias: in flammam triplices posuere sorores:
S taminaq; impresso fatalia pollice nentes
T empora dixerunt eadem, lignoq; tibiq;,
O modo nate damus. quo postquam carmine dicto
E xcessere deæ: flagrantem mater ab igne
E ripuit ramum: sparsitq; liquentibus undis.
I lle diu fuerat penetralibus abditus imis:
S eruatusq; tuos iuuenis seruauerat annos.
P rotulit hunc genitrix: tedasq; et fragmina poni
I mperat, & positis inimicos admouet ignes.
T um conata quater flammis imponere ramum,
C œpta quater tenuit: pugnat materq; sororq;:
E t diuersa trahunt unum duo nomina pectus.

S æpe metu sceleris pallebant ora futuri:
S æpe suum feruens oculis dabat ira ruborem.
E t modo nescio quid similis crudele minanti
V ultus erat: modo quem misereri credere posses.
C umq; ferus lachrymas animi siccauerat ardor:
I nueniebantur lachrymæ tamen: utq; carina,
Q uam uentus, uentoq; rapit contrarius æstus,
V im geminam sentit: paretq; incerta duobus:
T hestias haud aliter dubijs affectibus errat:
I nq; uices ponit, positamq; resuscitat iram.
I ncipit esse tamen melior germana parente:
E t consanguineas ut sanguine leniat umbras,
I mpietate pia est: nam postquam pestifer ignis
C onualuit: rogus iste cremet mea uiscera dixit:
V tq; manu dira lignum fatale tenebat:
A nte sepulchrales infelix astitit aras:
P œnarumq; deæ triplices furialibus inquit,
E umenides sacris uultus aduertite uestros.
V ltor facioq; nefas: mors, morte pianda est:
I n scelus addendum scelus est: in funera funus:
P er coaceruatos pereat domus impia luctus.
A n felix Oeneus nato uictore fruetur?
T hestius orbus erit? melius lugebitis ambo.
V os modo fraterni manes, animæq; recentes
O fficium sentite meum: magnoq; paratas
A ccipite inferias uteri mala pignora nostri.
H ei mihi quo rapior? fratres ignoscite matri:
D eficiunt ad cœpta manus: meruisse fatemur
I llum cur pereat: mortis mihi displicet author.
E rgo impune feret: uiuusq; & uictor, & ipso

S uccessu tumidus, regnum Calydonis habebit?
V os cinis exiguus, gelidæq; iacebitis umbræ?
H aud equidem patiar: pereat sceleratus: & ille
S pemq; patris, regnumq; trahat, patriæq; ruinã.
M ens ubi materna est? ubi sunt pia uota parentũ?
E t quos sustinui bis mensum quinq; labores?
O utinam primis arsisses ignibus infans:
I dq; ego passa forem. uixisti munere nostro:
N unc merito moriere tuo: cape præmia facti:
B isq; datam primum partu, mox stipite rapto,
R edde animam: uel me fraternis adde sepulchris.
E t cupio: et nequeo: qd agam? modo uulnera fratrũ
A nte oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago:
N unc animum pietas, maternaq; nomina frangunt.
M e miseram, male uincetis, sed uincite fratres:
D ummodo quæ dedero uobis solatia, uosq;
I psa sequar: dixit: dextraq; auersa, trementi
F unereum torrem medios coniecit in ignes.
A ut dedit, aut uisus gemitus est ille dedisse
S tipes: & inuitis correptus ab ignibus arsit.
I nscius, atq; absens flamma Meleagrus ab illa
V ritur: & cæcis torreri uiscera sentit
I gnibus: ac magnos superat uirtute dolores.
Q uod tamen ignauo cadat, & sine sanguine leto
M æret: & Ancæi felicia uulnera dicit:
G randæuumq; patrem, fratresq;, piasq; sorores,
C um gemitu, sociamq; tori uocat ore supremo:
F orsitan & matrem. crescunt ignisq;, dolorq;:
L anguescuntq; iterum, simul est extinctus uterq;:
I nq; leues abijt paulatim spiritus auras,

P aulatim cana prunam uelante fauilla.
A lta iacet Calydon: lugent iuuenesq́; senesq;:
V ulgusq́; proceresq́; gemunt: scissæq́; capillos
P langunt ora simul matres Calydonides: Oeneus
P uluere canitiem genitor, uultusq́; seniles
F œdat humi fusus: spatiosumq́; increpat æuum.
N am de matre, manus diri sibi conscia facti
E xegit pœnas, acto per uiscera ferro.
N on mihi si centum deus ora sonantia linguis,
I ngeniumq́; capax, totumq́; helicona dedisset:
T ristia persequerer miserarum uota sororum.
I mmemores decoris, liuentia pectora tundunt:
D umq́; manet corpus, corpus refouentq́;, fouentq;:
O scula dant ipsi, posito dant oscula lecto.
P ost cinerem, cineres haustos ad pectora pressant:
A ffusæq́; iacent tumulo: signataq́; saxo
N omina complexæ lachrymas in nomina fundunt.
Q uas post, Oeneæ tandem Latonia clade
E xatiata domus, præter Gorgenq́;, nurumq;
N obilis Alcmenæ, natis in corpora pennis
A lleuat: & longas per brachia porrigit alas:
C orneaq́; ora facit: uersasq́; per aëra mittit.
I nterea Theseus sociati parte laboris
F unctus, erechtheias Tritonidos ibat ad arces.
C lausit iter, fecitq́; moras Achelous eunti
I mbre tumens: succede meis ait Inclyte tectis
C ecropide: nec te committe rapacibus undis.
F erre trabes solidas, obliquaq́; uoluere magno
M urmure saxa solent: uidi contermina ripæ
C um gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illic

P rofuit armentis, nec equis uelocibus esse.
M ulta quoq; hic torrens niuibus de monte solutis
C orpora turbineo iuuenilia uortice mersit.
T utior est requies, solito dum flumina currant
L imite: dum tenues capiet suus alueus undas.
A nnuit Aegides: utorq; Acheloë, domoq;,
C onsilioq; tuo, respondit: & usus utroq; est.
P umice multicauo, nec leuibus atria tophis
S tructa subit: molli tellus erat humida musco.
S umma lacunabant alterno murice conchæ.
I amq; duas lucis partes Hyperione menso,
D iscubuere toris Theseus, comitesq; laborum
H ac Ixionides, illa Trœzenius heros
P arte Lelex, raris iam sparsus tempora canis;
Q uosq; alios parili fuerat dignatus honore
A mnis Acarnanum lætissimus hospite tanto.
P rotinus appositas nudæ uestigia nymphæ
I nstruxere epulis mensas: dapibusq; remotis
I n gemma posuere merum. tum maximus Heros
A equora prospiciens oculis subiecta, quis inquit
I lle locus: digitoq; ostendit: & insula nomen
Q uod gerit illa, doce: quanquam non una uidetur.
A mnis ad hæc, non est inqt, quod cernimus, unũ.
Q uinq; iacent terræ: spatium discrimina fallit.
Q uoq; minus spretæ factum mirere Dianæ,
N aiades hæ fuerant: quæ cum bis quinq; iuuencos
M actassent: rurisq; deos ad sacra uocassent:
I mmemores nostri festas duxere choreas.
I ntumui: quantusq; feror, cum plurimus, unquam:
T antus eram: pariterq; animis immanis, & undis

A' syluis syluas, & ab aruis arua reuulsi:
C umq; loco, nymphas memores tum deniq; nostri,
I n freta prouolui. fluctus nosterq; , marisq;
C ontinuam diduxit humum: pariterq; reuellit
I n totidem, medijs, quot cernis Echinadas undis.
V t tamen ipse uides, procul en procul una recessit
I nsula grata mihi. Perimelen nauita dicit.
H uic ego uirgineum dilectæ nomen ademi.
Q uod pater Hippodamas ægre tulit: inq; profundū
P ropulit è scopulo perituræ corpora natæ.
E xcepi: nantemq; ferens, ô proxima terræ
R egna uagæ dixi sortis tridentifer undæ,
I n quo desinimus, quo sacri currimus amnes,
H uc ades: atq; audi placidus Neptune precantem.
H uic ego, quam porto, nocui: si mitis, & æquus,
S i pater, Hippodamas, aut si minus impius, esset:
D ebuit illius misereri: ignoscere nobis.
C ui quondam tellus clausa est feritate paterna,
A ffer opem: mersæq; precor feritate paterna
D a Neptune locum: uel, sit locus ipsa licebit,
H unc quoq; cōplectar. mouit caput æquoreus rex:
C oncussitq; suis omnes assensibus undas.
E xtimuit Nymphe: nabat tamen: ipse natantis
P ectora tangebam trepido salientia motu:
D umq; ea contrecto: totum durescere sensi
C orpus: & inducta condi præcordia terra.
D um loquor: amplexa est artus noua terra natātes:
E t grauis increuit mutatis insula membris.
A mnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
M ouerat: irridet credentes, utq; deorum

S pretor erat, mentisq; ferox Ixione natus,
F icta refers, nimiumq; putas Acheloë potentes
E sse deos, dixit: si dant, adimuntq;, figuras.
O bstupuere omnes: nec talia dicta probarunt:
A nte omnesq; Lelex animo maturus, & æuo,
S ic ait· immensa est: finemq; potentia cœli
N on habet: & qdqd superi uoluere, peractum est.
Q uoq; minus dubites, tiliæ contermina quercus
C ollibus est phrygijs, medio circundata muro.
I pse locum uidi: nam me pelopeïa Pittheus
M isit in arua, suo quondam regnata parenti.
H aud procul hic stagnum est, tellus habitabilis olí,
N unc celebres mergis, fulicisq; palustribus undæ.
I uppiter huc specie mortalis, cumq; parente
V enit Atlantiades positis caducifer alis.
M ille domos adiere, locum, requiemq; petentes:
M ille domos clausere seræ: tamen una recepit
P arua quidem stipulis, & canna tecta palustri:
S ed pia Baucis anus, parilíq; ætate Philemon
I lla sunt annis iuncti iuuenilibus: illa
C onsenuere casa: paupertatemq; ferendo
E ffecere leuem, nec iniqua mente ferendam.
N ec refert dominos illic, famulosne requiras.
T ota domus, duo sunt: ijdem parentq;, iubentq;.
E rgo ubi Cælicolæ paruos tetigere penates:
S ummissoq; humiles intrarunt uertice postes:
M embra senex posito iussit releuare sedili:
Q uo superiniecit textum rude sedula Baucis.
I nde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
S uscitat hesternos: folijsq;, & cortice sicco

N utrit: & ad flammas anima perducit anili:
M ultifidasq; faces, ramaliaq; arida, tecto
D etulit: & minuit: paruoq; admouit aheno.
Q uodq; suus coniux riguo collegerat horto,
T runcat olus folijs. furca leuat ille bicorni
S ordida terga suis nigro pendentia tigno:
S eruatoq; diu resecat de tergore partem
E xiguam: sectamq; domat feruentibus undis.
I nterea medias fallunt sermonibus horas:
S entiriq; moram prohibent. erat alueus illic
F agineus, dura clauo suspensus ab ansa:
I s tepidis impletur aquis: artusq; fouendos
A ccipit. in medio torus est de mollibus uluis
I mpositus lecto sponda, pedibusq; salignis.
V estibus hunc uelant, quas non nisi tempore festo
S ternere consuerant: sed & hæc uilisq;, uetusq;
V estis erat, lecto non indignanda saligno.
A ccubuere dei: mensam succincta, tremensq;
P onit anus: mensæ sed erat pes tertius impar:
T esta parem fecit. quæ postquam subdita cliuum
S ustulit: æquatam mentæ extersere uirentes.
P onitur hic bicolor syncere bacca Mineruæ,
C onditaq; in liquida corna autumnalia fece,
I ntybaq;, & radix, & lactis massa coacti,
O uaq;, non acri leuiter uersata fauilla,
O mnia fictilibus. post hæc cælatus eodem
S istitur argento Crater, fabricataq; fago
P ocula: quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
P arua mora est: epulasq; foci misere calentes:
N ec longæ rursus referuntur uina senectæ:
Dantq;

D antq́; locum mensis paulum seducta secundis.
H ic nux, hic mista est rugosis carica palmis,
P runaq́;, & in patulis redolentia mala canistris,
E t de purpureis collectæ uitibus uuæ:
C andidus in medio fauus est: super omnia uultus
A ccessere boni, nec iners, pauperq́; uoluntas.
I nterea: quoties haustum cratera repleri
S ponte sua, per seq́; uident succrescere uina:
A ttoniti nouitate, pauent: manibusq́; supinis
C oncipiunt, paucisq́; preces, timidusq́; Philemon:
E t ueniam dapibus, nullisq́; paratibus orant.
V nicus anser erat minimæ custodia uillæ:
Q uem dis hospitibus domini mactare parabant:
I lle celer penna, tardos ætate, fatigat:
E luditq́; diu: tandemq́; est uisus, ad ipsos
C onfugisse deos. superi uetuere necari:
D iq́; sumus, meritasq́; luet uicinia pœnas
I mpia dixerunt: uobis immunibus huius
E sse mali dabitur: modo uestra relinquite tecta:
A c nostros comitate gradus: & in ardua montis
I te simul. parent: & dis præeuntibus, ambo
M embra leuant baculis: tardiq́; senilibus annis
N ituntur longo uestigia ponere cliuo.
T antum aberant summo: quantum semel ire sagitta
M issa potest: flexere oculos: & mersa palude
C ætera prospiciunt: tantum sua tecta manere.
D umq́; ea mirantur: dum deflent fata suorum:
M ersa uident, quæruntq́; suæ pia culmina uillæ.
I lla uetus dominis, et iam casa parua duobus

V ertitur in templum: furcas subiere columnæ:
S tramina flauescunt: aurataq; tecta uidentur:
C ælatæq; fores, adopertaq; marmore tellus.
T alia cum placido Saturnius edidit ore.
D icite iuste senex, & fœmina coniuge iusto
D igna, quid optetis. cum Baucide pauca locutus
I udicium superis aperit commune Philemon.
E sse sacerdotes, delubraq; uestra tueri
P oscimus: & quoniam concordes egimus annos:
A uferat hora duos eadem: nec coniugis unquam
B usta meæ uideam: neu sim tumulandus ab illa.
V ota fides sequitur: templi tutela fuere:
D onec uita data est: annis, æuoq; soluti
A nte gradus sacros cum starent forte: locíq;
N arrarent casus: frondere Philemona Baucis,
B aucida conspexit senior frondere Philemon.
I amq; super geminos crescente cacumine uultus,
M utua, dum licuit, reddebant dicta: ualeq;
O coniux dixere simul: simul abdita texit
O ra frutex. ostendit adhuc Tyaneïus illic
I ncola, de gemino uicinos corpore truncos.
H æc mihi non uani, nec erat cur fallere uellent,
N arrauere senes: equidem pendentia uidi
S erta super ramos: ponensq; recentia, dixi,
C ura deûm Di sint: & qui coluere, colantur.
D esierat: cunctosq;, & res, & mouerat author:
T hesea præcipue: quem facta audire uolentem
M ira deûm, nixus cubito Calydonius amnis
T alibus alloquitur. sunt o fortissime quorum

F orma semel mota est: et in hoc renouamine mansit:
S unt quibus in plures ius est transire figuras.
V t tibi complexi terram maris incola Proteu.
N am modo te iuuenem, modo te uidere leonem:
N unc uiolentus aper, nunc quem tetigisse timerent,
A nguis eras: modo te faciebant cornua taurum:
S æpe lapis poteras, arbor quoq; sæpe uideri:
I nterdum faciem liquidarum imitatus aquarum
F lumen eras: interdum undis contrarius ignis.
N ec minus Autolyci coniux Erisichthone nata
I uris habet. pater huius erat: qui numina diuûm
S perneret: & nullos aris adoleret honores.
I lle etiam Cereale nemus uiolasse securi
D icitur: & lucos ferro temerasse uetustos.
S tabat in his ingens annoso robore quercus
V na nemus: uittæ mediam, memoresq; tabellæ,
S ertaq;, cingebant, uoti argumenta potentis.
S æpe sub hac Dryades festas duxere choreas:
S æpe etiam manibus nexis ex ordine, trunci
C ircumiere modum: mensuraq; roboris, ulnas
Q uinq; ter implebat: necnon & cætera tantum
S ylua sub hac omnis, quantum fuit herba sub illa.
N on tamen idcirco ferrum Triopeïus illa
A bstinuit: famulosq; iubet succidere sacrum
R obur: & ut iussos cunctari uidit: ab uno
E didit hæc, rapta sceleratus uerba securi.
N on dilecta deæ solum, sed & ipsa, licebit
S it dea: iam tanget frondente cacumine terram.
D ixit: &, obliquos dum telum librat in ictus:
C ontremuit, gemitumq; dedit dodonia quercus.

E t pariter frondes, pariter pallescere glandes
C œpere: ac longi pallorem ducere rami.
C uius ut in trunco fecit manus impia uulnus:
H aud aliter fluxit discusso cortice sanguis:
Q uàm solet, ante aras ingens ubi uictima taurus
C oncidit: abrupta cruor è ceruice profundi.
O bstupuere omnes: aliquisq; ex omnibus, audet
D eterrere nefas: sæuamq; inhibere bipennem.
A spicit hunc, mentisq; piæ cape præmia dixit
T hessalus: inq; uirum conuertit ab arbore ferrum:
D etruncatq; caput: repetitq; robora cædit:
E ditus è medio sonus est cum robore talis.
N ympha sub hoc ego sum, Cereri gratissima, ligno:
Q uæ tibi factorum pœnas instare tuorum
V aticinor moriens, nostri solatia leti.
P ersequitur scelus ille suum: labefactaq;, tandem,
I ctibus innumeris, adductaq; funibus arbor
C orruit: & multam prostrauit pondere syluam.
A ttonitæ Dryades damno, nemorumq;, suoq;,
O mnes germanæ Cererem cum uestibus atris
M œrentes adeunt: pœnamq; Erisichthonis orant.
A nnuit his: capitisq; sui pulcherrima motu
C oncussit grauidis oneratos messibus agros:
M oliturq;. genus pœnæ miserabile: si non
I lle suis esset nulli miserabilis actis:
P estifera lacerare fame. quæ, quatinus ipsi
N on adeunda deæ (neq; .n. Cereremq;, Famemq;,
F ata coire sinunt) montani numinis unam
T alibus agrestem compellat Oreada dictis.
E st locus extremis Scythiæ glacialis in oris

T riste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus.
F rigus iners, illic habitant, pallorq;, tremorq;,
E t ieiuna fames. ea se in præcordia condat
S acrilegi scelerata iube: nec copia rerum
V incat eam: superetq; meas certamine uires:
N e'ue uiæ spatium te terreat: accipe currus:
A ccipe quos frenis alte moderere, dracones.
E t dedit: illa dato subuecta per aëra curru
D euenit in Scythiam, rigidiq; cacumina montis.
(C aucason appellant) serpentum colla leuauit:
Q uæsitamq; Famem lapidoso uidit in agro
V nguibus, & raris uellentem dentibus herbas.
H irtus erat crinis, caua lumina, pallor in ore,
L abra incana situ, scabri rubigine dentes,
D ura cutis, per quam spectari uiscera possent:
O ssa sub incuruis extabant arida lumbis:
V entris erat pro uentre locus: pendere putares
P ectus: & a spinæ tantummodo crate teneri.
A uxerat articulos macies: genuumq; tumebat
O rbis: & immodico prodibant tubere tali.
H anc procul ut uidit (neq; enim est accedere iuxta
A usa) refert mandata deæ: paulumq; morata,
Q uanquam aberat longe: quanq̃ modo uenerat illuc:
V isa tamen sensisse famem: retroq; dracones
E git in Hæmoniam uersis sublimis habenis.
D icta fames Cereris (quamuis contraria semper
I llius est operi) peragit: perq; aëra, uento
A d iussam delata domum est: & protinus intrat
S acrilegi thalamos: altoq; sopore solutum
(Noctis enim tempus) geminis amplectitur ulnis:

S eq; uiro inspirat: fauces'q;, & pectus, & ora,
A fflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
F unctaq; mandato fœcundum deserit orbem:
I nq; domos inopes, assuetaq; uertitur aura,
L enis adhuc somnus placidis Erisichthona pennis
Mulcebat: petit ille dapes sub imagine somni:
O raq; uana mouet: dentemq;, in dente fatigat:
E xercetq; cibo delusum guttur inani:
P roq; epulis tenues nequicquam deuorat auras.
V t uero est expulsa quies: furit ardor edendi:
P erq; auidas fauces, immensaq; uiscera, regnat.
N ec mora, quod pontus, qđ terra, quod educat aër,
P oscit: & appositis queritur ieiunia mensis:
I nq; epulis, epulas quærit: quodq; urbibus esse,
Q uodq; satis poterat populo, non sufficit uni.
P lusq; cupit: quo plura suam demittit in aluum.
V tq; fretum recipit de tota flumina terra:
N ec satiatur aquis: peregrinosq; ebibit amnes:
V tq; rapax ignis non unquam alimenta recusat:
I nnumerasq; faces cremat: & quo copia maior
E st data: plura petit: turbaq; uoracior ipsa est.
S ic epulas omnes Erisichthonis ora profani
A ccipiunt: poscuntq; simul: cibus omnis in illo
C ausa cibi est: semperq; locus fit inanis edendo.
I amq; fame patrias altiq; uoragine uentris
A ttenuarat opes: sed inattenuata manebat
T um quoq; dira fames: implacatæq; uigebat
F lamma gulæ: tandem demisso in uiscera censu,
F ilia restabat non illo digna parente.
H anc quoq; uendit inops: dominum generosa recusat:

Et uicina suas tendens super æquora palmas,
Eripe me domino, qui raptæ prænia nobis
Virginitatis habes, ait. hæc Neptunus habebat.
Qui prece non spreta, quamuis modo uisa sequenti
Esset hero: formamq; nouat: uultumq; uirilem
Induit, & uultus pisces capientibus aptos.
Hanc dominus spectans, ó qui pendentia paruo
Aera cibo celas moderator arundinis inquit,
Sic mare compositum, sic sit tibi piscis in unda
Credulus: & nullos nisi fixus sentiat hamos:
Quæ modo cum uili turbatis ueste capillis
Littore in hoc steterat (nam stantem in littore uidi)
Dic ubi sit: neq; enim uestigia longius extant.
Illa dei munus bene cedere sensit: & à se
Se quæri gaudens, his est resecuta rogantem.
Quisquis es, ignoscas: in nullam lumina partem
Gurgite ab hoc flexi: studioq; oneratus, inhæsi.
Quoq; minus dubites: sic has deus æquoris artes
Adiuuet: ut nemo iandudum littore in isto,
(Me tamen excepto) nec fœmina constitit ulla.
Credidit: & uerso dominus pede pressit arenam:
Elususq; abijt: illi sua reddita forma est.
Ast ubi habere suam transformia corpora sensit:
Sæpe pater dominis Triopeida tradit. at illa
Nunc equa nunc ales, mō bos, mō ceruus abibat:
Præbebatq; auido non iusta alimenta parenti.
Vis tamen illa mali postquam consumpserat omnē
Materiam: dederatq; graui noua pabula morbo:
Ipse suos artus lacero diuellere morsu
Cœpit: & infelix minuendo corpus alebat.

Quid moror externis? etiam mihi sæpe nouandi
Corporis ò iuuenes numero finita potestas.
Nam modo q̃ nunc sum, uideor: mō flector in anguẽ:
Armenti modo dux, uires in cornua sumo:
Cornua dum sumpsi, nunc pars caret altera telo
Frontis, ut ipse uides. gemitus sunt uerba secuti.

PVBLII OVIDII NASONIS
METAMOR. LIB. VIIII.

q Væ gemitus, trucæq; deo Neptunius Heros
Causa rogat frontis: cum sic Calydonius amnis
Cœpit, inornatos redimitus arundine crines.
Triste petis munus: quis enim sua prælia, uictus
Commemorare uelit? referã tamen ordine: nec tam
Turpe fuit uinci: quàm contendisse decorum est:
Magnaq; dat nobis tantus solatia uictor.
Nomine siqua suo tandem peruenit ad aures
Deianira tuas: quondam pulcherrima uirgo,
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum.
Cum quibus ut soceri domus est intrata petiti:
Accipe me generum dixi Parthaone nate.
Dixit & Alcides. alij cessere duobus.
Ille Iouem socerum dare se, famamq; laborum,
Et superata suæ referebat iussa nouercæ.
Contra ego turpe deum mortali cedere dixi:
(Non dum erat ille deus) dominũ me cernis aquarũ
Cursibus obliquis inter tua regna fluentem:

Nec gener externis hospes tibi missus ab oris,
Sed popularis ero, & rerum pars una tuarum.
Tantum'ne noceat, quod me nec regia Iuno
Odit: & omnis abest iussorum pœna laborum.
Nam quod te iactas Alcmena matre creatum:
Iuppiter aut falsus pater est: aut crimine uerus.
Matris adulterio patrem petis: elige, fictum
Esse Iouem malis: an'te per dedecus ortum.
Talia dicentem iandudum lumine toruo
Spectat: & accensæ non fortiter imperat iræ:
Verbáq; tot reddit. melior mihi dextera lingua:
Dummodo pugnando superem: tu uince loquendo.
Congrediturq; ferox. puduit modo magna locutum
Cedere: reieci uiridem de corpore uestem:
Brachiáq; opposui: tenuiq; à pectore uaras
In statione manus: & pugnæ membra paraui.
Ille cauis hausto spargit me puluere palmis:
Inq; uicem fuluæ tactu flauescit arenæ.
Et modo ceruicem, modo crura micantia, captat:
Aut captare putes: omniq; à parte lacessit.
Me mea defendit grauitas: frustráq; petebar.
Haud secus ac moles, quam magno murmure fluctus
Oppugnant: manet illa: suoq; est pondere tuta.
Digredimur paulum: rursúsq; ad bella coimus:
Inq; gradu stetimus certi non cedere: eratq;
Cum pede pes iunctus: totóq; ego pectore pronus
Et digitos, digitis, & frontem, fronte premebam.
Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
Cum pretium pugnæ toto nitidissima saltu
Expetitur coniux. spectant armenta: pauentq;

Nescia quem maneat tanti uictoria regni.
Ter sine profectu uoluit nitentia contra
Reijcere Alcides à se mea pectora: quarto
Excutit amplexus: adductaq; brachia soluit.
Impulsumq; manu (certum est mihi uera fateri)
Protinus auertit: tergoq; onerosus inhæsit.
Siqua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce
Quæritur) imposito pressus mihi monte uidebar.
Vix tamen inserui sudore fluentia multo
Brachia: uix solui duros à corpore nexus.
Instat anhelanti: prohibetq; resumere uires:
Et ceruice mea potitur. tum deniq; tellus
Pressa genu nostro est: & arenas ore momordi.
Inferior uirtute, meas diuertor ad artes:
Elaborq; uiro, longum formatus in anguem.
Qui postquam flexos sinuaui corpus in orbes:
Cumq; fero moui linguam stridore bisulcam:
Risit, & illudens nostras Tirynthius artes,
Cunarum labor est angues superare mearum,
Dixit: & ut uincas alios Acheloë dracones:
Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ.
Vulneribus fœcunda suis erat illa: nec ullum
De centum numero caput est impune recisum:
Quin gemino ceruix hærede ualentior esset.
Hanc ego ramosam natis è cæde colubris,
Crescentemq; malo domui: domitamq; reduxi.
Quid fore te credis? falsum qui uersus in anguem
Arma aliena moues? quem forma precaria celat.
Dixerat: & summo digitorum uincula collo
Iniecit: angebar ceu guttura forcipe pressus:

Polliciibusq; meas pugnabam euellere fauces.
Si quoq; deuicto, restabat tertia tauri
Forma trucis: tauro mutatus membra, rebello.
Induit ille toris à læua parte lacertos:
Admissumq; trahens sequitur: depressaq; dura
Cornua figit humo: meq; alta sternit arena.
Nec satis hoc fuerat: rigidum fera dextera cornu
Dum tenet, infregit: truncaq; à fronte reuellit.
Naides hoc pomis, & odoro flore repletum
Sacrarunt: diuesq; meo bona copia cornu est.
Dixerat: & nymphe ritu succincta Dianæ
Vna ministrarum fusis utrinq; capillis
Incessit: totumq; tulit prædiuite cornu
Autumnum, & mensas felicia poma secundas.
Lux subit: & primo feriente cacumina sole
Discedunt iuuenes: neq; enim dum flumina pacem
Et placidos habeant lapsus, totæq; residant,
Opperiuntur aquæ. uultus Achelous agrestes,
Et lacerum cornu medijs caput abdidit undis.
Hunc tamen ablati domuit iactura decoris:
Cætera sospes habet: capitis quoq; fronde saligna,
Aut superimposita celatur arundine damnum.
At te Nesse ferox eiusdem uirginis ardor
Perdiderat, uolucri traiectum terga sagitta.
Namq; noua repetens patrios cum coniuge muros,
Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad undas.
Vberior solito, nimbis hyemalibus auctus,
Verticibusq; frequens erat, atq; imperuius amnis.
Intrepidum pro se, curam de coniuge agentem,
Nessus adit membrisq; ualens, scitusq; uadorum:

Officioq; meo ripa sistetur in illa
Haec ait Alade: tu uiribus utere nando.
Tradidit Aonius pauidam Calydonida Nesso,
Pallentemq; metu, fluuiumq;, ipsumq;, timentem.
Mox ut erat pharetraq; grauis, spolioq; leonis:
(Nam clauam, & curuos trās ripā miserat arcus)
Quandoquidem coepi, superentur flumina dixit.
Nec dubitat: nec qua sit clementissimus amnis
Quaerit: & obsequio deferri spernit aquarum.
Iamq; tenens ripam missos cum tolleret arcus:
Coniugis agnouit uocem: Nessoq; paranti
Fallere depositum, quo te fiducia clamat
Vana pedum uiolente rapit? tibi Nesse biformis
Dicimus: exaudi: nec res intercipe nostras.
Si te nulla mei reuerentia mouit: at orbes
Concubitus uetitos, poterant inhibere paterni.
Haud tamen effugies: quamuis ope fidis equina.
Vulnere non pedibus te consequar. ultima dicta
Reprobat: & missa fugientia terga sagitta
Traijcit. extabat ferrum de pectore aduncum.
Quod simul euulsum est: sanguis utrunq; foramen
Emicuit mistus lernaei tabe ueneni:
Excipit hunc Nessus: neq; enim moriemur inulti,
Secum ait: & calido uelamina tincta cruore
Dat munus raptae, uelut irritamen amoris.
Longa fuit medij mora temporis: actaq; magni
Herculis implerant terras, odiumq; nouercae.
Victor ab Oechalia Cenaeo sacra parabat
Vota Ioui: cum fama loquax praecessit ad aures.
Deianira tuas: quae ueris addere falsa

Gaudet: & e minimo ſua per mendacia creſcit:
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri
Credit amans: ueneriſq; nouæ perterrita fama
Indulſit primo lachrymis: flendoq; dolorem
Diffudit miſeranda ſuum. mox deinde, quid autem
Flemus ait? pellex lachrymis lætabitur iſtis.
Quæ qm̄ adueniet, properandū, aliqdq; nouādū ē
Dum licet: & thalamos nōdū tenet altera noſtros.
Conquerar? an ſileā? repetam Calydona? morer ne?
Excedam tectis, ac ſi nihil amplius obſtem?
Quid ſi me Meleagre tuam memorem eſſe ſororem?
(Forte paro facinus) quantumq; iniuria poſſit,
Fœmineuſq; dolor, iugulata pellice teſtor?
In curſus animus uarios abit. omnibus illis
Prætulit imbutam Neſſæo ſanguine ueſtem
Mittere: quæ uires defecto reddat amori:
Ignaroq; Lychæ quid tradat neſcia, luctus
Ipſa ſuos tradit: blandiſq; miſerrima uerbis
Dona det illa uiro, mandat. capit inſcius Heros:
Induiturq; humeris Lernææ uirus Echidnæ.
Thura dabat primis, & uerba precantia flammis:
Vinaq; marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali: reſolutaq; flammis
Herculeos abijt late diffuſa per artus.
Dum potuit, ſolita gemitum uirtute repreſſit.
Victa malis poſtquam eſt patientia: reppulit aras:
Impleuitq; ſuis nemoroſam uocibus Oeten:
Nec mora, letiferam conatur ſcindere ueſtem.
Qua trahitur, trahit illa cutem: fœdumq; relatu)
Aut hæret membris fruſtra tentata reuelli:

A ut laceros artus, & grandia detegit ossa.
I pse cruor, gelido ceu quondam lamina candens
T incta lacu, stridet: coquiturq; ardente ueneno.
N ec modus est: sorbent auidæ præcordia flammæ:
C æruleusq; fluit toto de corpore sudor:
A mbustiq; sonant nerui: cæcaq; medullis
T abe liquefactis, tollens ad sydera palmas
C ladibus exclamat Saturnia pascere nostris:
P ascere: & hanc pestem specta crudelis ab alto:
C orq; ferum satia: uel, si miserandus & hosti:
(Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram,
I nuisamq; animam, natamq; laboribus, aufer.
Mors mihi munus erit: decet hæc dare dona nouercã.
E rgo ego fœdantem peregrino templa cruore
B usirim domui? sæuoq; alimenta parentis
A ntæo eripui? nec me pastoris Hiberi
F orma triplex, nec forma triplex tua Cerbere mo-
V os ne manus ualidi pressistis cornua tauri? (uit.
V estrũ opus Elis habet, uestrũ Stymphalides undæ.
P artheniumq; nemus: uestra uirtute relatus
T hermodontiaco cælatus Baltheus auro,
P omaq; ab insomni male custodita dracone.
N ec mihi Centauri potuere resistere: nec mi
A rcadiæ uastator aper: nec profuit Hydræ
C rescere per damnum: geminasq; resumere uires.
Quid? cum Thracas equos humano sanguine pingues
P lenaq; corporibus laceris præsepia uidi?
V isaq; deieci? dominumq; ipsosq; peremi?
H is elisa iacet moles Nemeæa lacertis.

Hac cœlum ceruice tuli. defessa iubendo est
Sæua Iouis coniux: ego sum indefessus agendo.
Sed noua pestis adest: cui nec uirtute resisti,
Nec telis, armisq; potest: pulmonibus errat
Ignis edax imis: perq; omneis pascitur artus.
At ualet Eurystheus: & sunt qui credere possint
Esse deos. dixit: perq; altum saucius Oeten,
Haud aliter graditur, quàm si uenabula taurus
Corpore fixa gerat: factiq; refugerit author.
Sæpe illum gemitus edentem, sæpe trementem,
Sæpe retentantem totas infringere uestes,
Sternentemq; trabes, irascentemq; uideres
Montibus, aut patrio tendentem brachia cœlo.
Ecce Lycham trepidum, & latitantem rupe cauata
Aspicit: utq; dolor rabiem collegerat omnem:
Tu'ne Lycha dixit, feralia dona dedisti?
Tu'ne meæ necis author eris? tremit ille: pauetq;
Pallidus: & timide uerba excusantia dicit.
Dicentem, genibusq; manus adhibere parantem,
Corripit Alcides: & terq;, quaterq;, rotatum
Mittit in Euboicas, tormento fortius, undas.
Ille per aëreas pendens induruit auras:
Vtq; ferunt imbres gelidis concrescere uentis:
Inde niues fieri: niuibus quoq; molle rotatis
Astringi, & spissa glomerari grandine corpus:
Sic illum ualidis iactum per inane lacertis,
Exanguemq; metu, nec quicquam humoris hn̄tem,
In rigidos uersum silices prior edidit ætas.
Nunc quoq; in Euboico scopulus breuis eminet alte
Gurgite: & humanæ seruat uestigia formæ.

Quem quasi sensurum nautæ celatre uerentur:
Appellant'q; Lychan. at tu Iouis inclyta proles
Arboribus cæsis, quas ardua gesserat Oete,
In'q; pyram structis, arcum, pharetram'q; capacem
Regna'q; uisuras iterum troiana sagittas
Ferre iubes Pœante satum: quo flamma ministro
Subdita, dum'q; auidis comprenditur ignibus agger:
Congeriem syluæ nemeæo uellere summa
Sternis: & imposita clauæ ceruice recumbis,
Haud alio uultu, quàm si conuiua iaceres
Inter plena meri redimitus pocula sertis.
Iam'q; ualens, & in omne latus diffusa sonabat
Securos'q; artus, contemptorem'q; petebat
Flamma suum. timuere dei pro uindice terræ.
Quos ita (sensit enim) læto Saturnius ore
Iuppiter alloquitur. nostra est, timor iste, uoluptas
O superi: toto'q; libens mihi pectore grator:
Quod memoris populi dicor, rector'q;, pater'q;:
Et mea progenies uestro quoq; tuta fauore est.
Nam quanquam ipsius datis hoc immanibus actis:
Obligor ipse tamen. sed enim ne pectora uano
Fida metu paueant, Oetæas spernite flammas.
Omnia qui uicit, uincet, quos cernitis, ignes:
Nec nisi materna uulcanum parte potentem
Sentiet: æternum est à me quod traxit, & expers,
Atq; immune necis, nulla'q; domabile flamma:
Id'q; ego defunctum terra, cœlestibus oris
Accipiam: cunctis'q; meum lætabile factum
Dis fore confido. si quis tamen Hercule, si quis
Forte deo doliturus erit: data præmia nollet:

Sed

Sed meruisse dari sciet: inuitusq; probabit.
Assensere dei. coniux quoq; regia uisa est
Cætera non duro, duro tamen ultima uultu
Dicta tulisse Iouis: seq; indoluisse notatam.
Interea quodcunq; fuit populabile flamma,
Mulciber abstulerat: nec cognoscenda remansit
Herculis effigies: nec quicquam ab imagine ductum
Matris habet: tantumq; Iouis uestigia seruat.
Vtq; nouus serpens posita cum pelle senecta,
Luxuriare solet: squamaq; nitere recenti:
Sic ubi mortales Tirynthius exuit artus:
Parte sui meliore uiget: maiorq; uideri
Cœpit: & augusta fieri grauitate uerendus.
Quem pater omnipotens inter caua nubila raptum
Quadrijugo curru radiantibus intulit astris.
Sensit Atlas pondus. neq; adhuc Stheneleïus iras
Soluerat Eurystheus: odiumq; in prole paternum
Exercebat atrox. at longis anxia curis
Argolis Alcmene questus ubi ponat aniles:
Cui referat nati testatos orbe labores:
Cuiue suos casus, Iolen habet. Herculis illam
Imperijs, thalamoq;, animoq;, receperat Hyllus:
Impleratq; uterum generoso semine: cum sic
Incipit Alcmene, faueant tibi numina saltem:
Corripiantq; moras tunc, cum matura uocabis
Præpositam timidis parientibus Ilithyiam.
Quam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
Nanq; laboriferi cum iam natalis adesset
Herculis: & decimum premeretur sydere signum:
Tendebat grauitas uterum mihi: quodq; ferebam

T antum erat: ut posses authorem dicere tanti
P onderis esse Iouem: nec iam tolerare labores
V lterius poteram: quin nunc quoq; frigidus artus,
D um loquor, horror hēt: parsq; ē meminisse doloris.
S eptem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
F essa malis, tendensq; ad cœlum brachia, magno
L ucinam ad nexos partus clamore uocabam.
I lla quidem uenit: sed præcorrupta, meumq;,
Q uæ donare caput Iunoni uellet iniquæ:
V tq; meos audit gemitus: subsedit in illa
A nte fores ara: dextroq; est poplite læuum
P ressa genu: digitisq; inter se pectine iunctis
S ustinuit partus. tacita quoq; carmina uoce
D ixit: & inceptos tenuerunt carmina partus.
N itor: & ingrato facio conuitia demens
V ana Ioui: cupioq; mori: moturaq; duros
V erba queror silices. matres Cadmeides adsunt:
V otaq; suscipiunt: exhortanturq; dolentem.
V na ministrarum media de plebe Galanthis
F laua comas, aderat, faciendis strenua iussis,
O fficijs dilecta suis. ea sensit iniqua
N escio quid Iunone geri: dumq; exit, & intrat
S æpe fores: diuam residentem uidit in ara:
B rachiaq; in genibus digitis connexa tenentem.
E t quæcunq; es ait, dominæ gratare: leuata est
A rgolis Alcmene: potiturq; puerpera uoto.
E xiluit: iunctasq; manus pauefacta, remisit.
D iua potens uteri: uinclis leuor ipsa remissis.
N umine decepto risisse Galanthida fama est.
R identem, prensamq; ipsis dea sæua capillis

T raxit:& è terra corpus releuare uolentem
A rcuit:inq; pedes mutauit brachia primos:
S trenuitas antiqua manet:nec terga colorem
A misere suum: forma est diuersa priori.
Quæ quia mendaci parientem iuuerat ore:
O re parit:nostrasq; domos, ut & ante, frequentat.
D ixit:& admonitu ueteris commota ministræ
I ngemuit. quam sic nurus est affata dolentem.
T e tamen ò genitrix aliena à sanguine uestro
R apta mouet facies:quid?si tibi mira sororis
F ata meæ referam? quanquã, lachrymæq;, dolorq;
I mpediunt:prohibentq; loqui. fuit unica matri
(M e pater ex alia genuit) notissima forma
O echalidum Dryope:quam uirginitate carentem,
V imq; dei passam delphos, delonq; tenentis
E xcipit Andræmon:& habetur coniuge felix.
E st lacus accliuis deuexo margine, formam
L ittoris efficiens, summum myrteta coronant.
V enerat huc Dryope fatorum nescia, quoq;
I ndignere magis nymphis latura coronas:
I nq; sinu puerum, qui non dum impleuerat annũ,
D ulce ferebat onus:tepidiq; ope lactis alebat.
H aud procul à stagno tyrios imitata colores,
I n spem baccarum florebat aquatica Lotos.
C arpserat hinc Dryope, quos oblectamina nato
P orrigeret flores:& idem factura uidebar:
(Nanq; aderam) uidi guttas è flore cruentas
D ecidere:& tremulo ramos horrore moueri.
S cilicet ut referunt tardi nunc deniq; agrestes,
L otos in hanc nymphe fugiens obscœna Priapi

C onluleral uersos seruato nomine uultus.
N esciet at soror hoc: quæ cum perterrita retro
I ret: & oratis uellet discedere nymphis:
H æserunt radice pedes. conuellere pugnat:
N ec qcquam, nisi summa mouet: succrescit ab imo,
T otaq; paulatim lentus premit inguina cortex.
V t uidit: conata manu laniare capillos
F ronde manum impleuit: frondes caput oẽ tegebãt.
A t puer Amphisus (nanq; hoc auus Eurytus illi
A ddiderat nomen) materna rigescere sensit
V bera: nec sequitur ducentem lacteus humor.
S pectatrix aderam fati crudelis: opemq;
N on poteram tibi ferre soror: quantumq; ualebam,
C rescentem truncum, ramosq; amplexa, morabar:
E t fateor, uolui sub eodem cortice condi.
E cce uir Andræmon, genitorq; miserrimus, adsunt:
E t quærunt Dryopen: Dryopen quærentibus illis
O stendi Loton. tepido dant oscula ligno:
A ffusiq; suæ radicibus arboris hærent.
N il, nisi iam faciem, quod non foret arbor, habebas,
C ara soror: lachrymæ misero de corpore factis
I rrorant folijs: & dum licet: oraq; præstant
V ocis iter: tales effundit in aëra questus.
S i qua fides miseris, hoc me per numina iuro
N on meruisse nefas: patior sine crimine pœnam.
V iximus innocuæ: si mentior: arida perdam,
Q uas habeo frondes: & cæsa securibus, urar.
H unc tamen infantem maternis demite ramis:
E t date nutrici: nostraq; sub arbore sæpe
L ac facitote bibat: nostraq; sub arbore ludat.

C umq; loqui poterit, matrem facito te salutet:
E t tristis dicat, latet hoc in stipite mater:
S tagna tamen timeat: nec carpat ab arbore flores:
E t frutices omnes corpus putet esse dearum.
C are uale coniux, & tu germana, paterq;.
Q ui, siqua est pietas, ab acutæ uulnere falcis,
A pecoris morsu, frondes defendite nostras.
E t quoniam mihi fas ad uos incumbere non est:
E rigite huc artus: & ad oscula nostra uenite:
D um tangi possum: paruumq; attollite natum.
P lura loqui nequeo: nam iam per candida mollis
C olla liber serpit: summoq; cacumine condor.
E x oculis remouete manus: sine munere uestro
C ontegit inductus morientia lumina cortex.
D esierant simul ora loqui: simul esse: diuq;
C orpore mutato rami caluere recentes.
D umq; refert Iole factum mirabile: dumq;
E urytidos lachrymas admoto pollice siccat
A lcmene: flet & ipsa tamen: compescuit omnem
R es noua tristitiam: nam limine constitit alto
P enè puer, dubiaq; tegens lanugine malas,
O ra reformatus primos Iolaus in annos.
H oc illi dederat Iunonia muneris Hebe
V icta uiri precibus. quæ cum iurare pararet
D ona tributuram post hunc se talia nulli:
N on est passa Themis: nam iam discordia Thebæ
B ella mouent dixit: Capaneusq; nisi ab Ioue uinci
H aud poterit: flebuntq; pares in uulnere fratres:
S ubductaq; suos manes tellure uidebit
V iuus adhuc uates: ultusq; parente parentem

Natus erit facto pius & sceleratus, eodem:
Attonitusq; malis, exul mentisq;, domusq;,
Vltibus Eumenidum, matrisq; agitabitur umbris:
Donec eum coniux fatale poposcerit aurum:
Cognatumq; latus Phegeïus hauserit ensis:
Tum demum magno petet hoc Acheloïa supplex
Ab Ioue Callirhoe natis infantibus annos
Addat: ne'ue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus priuignæ dona nurusq;,
Præcipiet: facietq; uiros impubibus annis.
Hæc ubi faticano uenturi præscia dixit
Ore Themis: uario superi sermone fremebant:
Et cur non alijs eadem dare dona liceret,
Murmur erat: queritur ueteres Pallantias annos
Coniugis esse sui: queritur canescere mitem
Iäsiona Ceres: repetitum Mulciber æuum
Poscit Erichthonio: Venerem quoq; cura futuri
Tangit: & Anchisæ renouare paciscitur annos.
Cui studeat deus omnis habet: crescitq; fauore
Turbida seditio: donec sua Iuppiter ora
Soluit: & ó nostri siqua est reuerentia, dixit,
Quo ruitis? tantumne aliquis sibi posse uidetur?
Fata quoq; ut superet? fatis Iolaus in annos,
Quos egit, redijt: fatis iuuenescere debent
Callirhoë geniti, non ambitione, nec armis.
Vos etiam, quoq; hoc animo meliore feratis,
Me quoq; fata regunt: quæ si mutare ualerem:
Nec nostrum seri curuarent Aeacon anni:
Perpetuumq; æui florem Rhadamanthus haberet
Cum Minoë meo: qui propter amara senectæ

P ondera despiatur: nec quo prius, ordine regnat.
D icta Iouis mouere deos: nec sustinet ullus,
C um uideat fessos Rhadamanthon, et Aeacon ãnis
E t Minoa: queri. qui dum fuit integer æui,
T erruerat magnas ipso quoq; nomine gentes.
T unc erat inualidus: Deïonidenq́; iuuentæ
R obore Miletum, Phœbóq; parente superbum
P ertimuit: credensq́; suis insurgere regnis
H aud tamen est patrijs arcere penatibus ausus.
S ponte fugis Milete tua: celeriq́; carina
A egeas metiris aquas: & in Aside terra
M œnia constituis, positoris habentia nomen.
H ic tibi, dum sequitur patriæ curuamina ripæ
F ilia Mæandri toties redeuntis eodem
C ognita Cyanee præstanti corpore nympha
B yblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.
B yblis in exemplo est. ut ament concessa puellæ.
B yblis Apollinei correpta cupidine fratris
N on soror, ut fratrem, nec quà debebat, amabat.
I lla quidem primo nullos intelligit ignes:
N ec peccare putat: ꝙ sæpius oscula iungat:
Q uod sua fraterno circundet brachia collo:
M endaciq́; diu pietatis fallitur umbra.
P aulatim declinat amor: uisuráq; fratrem
C ulta uenit: nimiumq́; cupit formosa uideri:
E t siqua est illic formosior, inuidet illi.
S ed non dum manifesta sibi est: nullumq́; sub illo
I gne facit uotum: ueruntamen æstuat intus.
I am dominum appellat: iá nomina sanguinis odit:
B yblida iam mauult, quàm se uocet ille sororem.

S pes tamen obscœnas animo dimittere non est
A usa suo uigilans: placida resoluta quiete
S æpe uidet, quod amat. uisa est quoq; iūgere fratri
C orpus: & erubuit, quamuis sopita iaceret.
S omnus abit: silet illa diu: repetitq; quietis
I psa suæ speciem: dubiaq; ita mente profatur.
M e miseram, tacitæ quid uult sibi noctis imago?
Q uam nolim, rata sit: cur hæc ego somnia uidi?
I lle quidem est oculis, quamuis formosus, iniquis:
E t placet, & possim, si non sit frater, amare:
E t me dignus erat: uerum nocet esse sororem.
D ummodo tale nihil uigilans committere tentem:
S æpe licet simili redeat sub imagine somnus.
T estis abest somno: nec abest imitata uoluptas.
P rò Venus, & tenera uolucer cum matre Cupido
G audia quanta tuli? quàm me manifesta libido
C ontigit? ut iacui totis resoluta medullis?
V t meminisse iuuat? quamuis breuis illa uoluptas,
N oxq; fuit præceps, & cœptis inuida nostris.
O ego si liceat mutato nomine iungi:
Q uàm bene Caune tuo poteram nurus esse parenti:
Q uàm bene Caune meo poteras gener esse parenti.
O mnia Di facerent essent communia nobis,
P ræter auos: tu me uellem generosior esses.
N escio quam facies igitur pulcherrime matrem:
H ei mihi, quæ male sum quos tu sortita parentes:
N il nisi frater eris: quod obest, id habebimus unum.
Q uid mihi significant ergo mea uisa? quod autem
S omnia pōdus habent? an habent & somnia pōdus?
D i melius. Di nempe suas habuere sorores.

Sic Saturnus Opim iunctam sibi sanguine duxit,
Oceanus Tethyn, Iunonem rector Olympi.
Sunt superis sua iura: quid ad cœlestia ritus
Exigere humanos, diuersáq; fœdera tento?
Aut nostro uetitus de corde fugabitur ardor:
Aut, hoc si nequeo, peream precor ipsa: toroq;
Mortua componar: positæq; det oscula frater.
Et tamen arbitrium quærit res ista duorum:
Finge placere mihi: scelus esse uidebitur illi.
At non Aeolidæ thalamos timuere sororum.
Vnde sed hos noui? cur hæc exempla paraui?
Quò feror? obscœnæ procul hinc discedite flãmæ:
Nec nisi qua fas est germanæ, frater ametur.
Si tamen ipse mei captus prior esset amore:
Forsitan illius possem indulgere furori.
Ergo ego, quæ fueram non reiectura petentem,
Ipsa petam? poterisne loqui? poteris'ne fateri?
Coget amor: potero: uel, si pudor ora tenebit:
Littera cælatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet: hæc dubiam uicit sententia mentem.
In latus erigitur: cubitóq; innixa sinistro
Viderit, insanos (inquit) fateamur amores.
Hei mihi quò labor? quẽ mens mea concipit ignem?
Et meditata manu componit uerba trementi.
Dextra tenet ferrum: uacuam tenet altera ceram.
Incipit: & dubitat: scribit: damnatq; tabellas:
Et notat: & delet: mutat, culpatq;, probatq;:
Inq; uicem sumptas ponit: positasq; resumit.
Quid uelit ignorat: quicquid factura uidetur,
Displicet: in uultu est audacia mista pudori.

Scripta soror fuerat: visum est delere sororem:
Verbaq; correptis incidere talia ceris.
Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem,
Hanc tibi mittit amãs: pudet ah, pudet edere nomẽ:
Et siquid cupiam, quæris, sine nomine uellem
Posset agi mea causa meo: nec cognita Byblis
Ante forem: quàm spes uotorum certa fuisset.
Esse quidem læsi poterat tibi pectoris index,
Et color, & macies, & uultus, & humida sæpe
Lumina, nec causa suspiria mota patenti,
Et crebri amplexus, & quæ si forte notasti,
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen, quamuis animi graue uulnus habebã:
Quamuis intus erat furor igneus: omnia feci,
(sunt mihi di testes) ut tandem sanior essem:
Pugnauiq; diu uiolenta cupidinis arma
Effugere infelix: & plus, quàm ferre puellam
Posse putes, ego dura tuli: superata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis exposcere uotis.
Tu seruare potes, tu perdere solus amantem.
Elige utrum facias. non hoc inimica precatur:
Sed quæ cum tibi sit iunctissima: iunctior esse
Expetit: & uinclo tecum propiore ligari.
Iura senes norint: & quid, liceatq;, nefasq;,
Fasq; sit, inquirant: legumq; examina seruent.
Conueniens uenus est annis temeraria nostris:
Quid liceat nescimus adhuc: & cuncta licere
Credimus: et sequimur magnorum exempla deorũ.
Nec nos aut durus pater, aut reuerentia famæ,
Aut timor impediet: tantum sit causa timendi.

D ulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
E st mihi libertas tecum secreta loquendi:
E t damus amplexus: & iungimus oscula coram.
Q uantum est quod desit? miserere fatentis amorem,
E t non fassuræ nisi cogeret ultimus ardor:
N e'ue merere meo subscribi causa sepulchro.
T alia nequicquam perarantem plena reliquit
C era manū: summo'q; in margine uersus adhæsit.
P rotinus impressa signat sua crimina gemma:
Q uam tinxit lachrymis: linguam defecerat humor.
D e'q; suis unum famulis pudibunda uocauit:
E t paulum blandita, feras fidissime nostro
D ixit, & adiecit (longo post tempore) fratri.
C um daret, elapsæ manibus cecidere tabellæ.
O mine turbata est: misit tamen. apta minister
T empora nactus adit: tradit'q; latentia uerba.
A ttonitus subita iuuenis Mæandrius ira
P roijcit acceptas, lecta sibi parte, tabellas:
V ix'q; manus retinens trepidantis ab ore ministri,
D um licet, o uetitæ scelerate libidinis author
E ffuge, ait: quod si nostrum tua fata pudorem
N on traherent tecum: pœnas mihi morte dedisses.
I lle fugit pauidus: dominæ'q; ferocia Cauni
D icta refert. palles audita Bybli repulsa:
E t pauet obsessum glaciali frigore corpus.
M ens tamen ut rediit: pariter rediere furores:
L ingua'q; uix tales icto dedit aëre uoces.
E t merito: quid enim temeraria uulneris huius
I ndicium feci? quid? quæ cælanda fuerunt,
T am cito commisi properatis uerba tabellis?

Ante erat ambiguus animi sententia dictis
Prætentanda mihi. ne non sequerentur euntem:
Parte aliqua, ueli qualis foret aura, notare
Debueram: tutoq; mari decurrere: quæ nunc
Non exploratis impleui lintea uentis.
Nunc feror in scopulos igitur: subuersaq; toto
Obruor oceano: nec habent mea uela recursus.
Quid? quod & ominibus certis prohibebar amori
Indulgere meo: tunc, cum mihi ferre iubenti
Excidit: & fecit spes nostras cera caducas.
Non'ne uel illa dies fuerat? uel tota uoluntas?
Sed potius mutanda dies? deus ipse monebat:
Signaq; certa dabat: si non male sana fuissem.
Et tamen ipsa loqui, nec me committere ceræ
Debueram: præsensq; meos aperire furores.
Vidisset lachrymas: uultum uidisset amantis:
Plura loqui poteram, quàm quæ cepere tabellæ:
Inuito potui circundare brachia collo:
Et, si reijcerer, potui moritura uideri:
Amplectiq; pedes: affusaq; poscere uitam.
Omnia fecissem: quorum si singula duram
Flectere non poterant, potuissent omnia mentem.
Forsitan & missi sit quædam culpa ministri:
Non adiit apte: non legit idonea credo,
Tempora: nec petijt horamq;, animumq; uacantem.
Hæc nocuere mihi. neq; enim de tigride natus,
Nec rigidos silices, solidum'ue in pectore ferrum,
Aut adamanta gerit: nec lac bibit ille leænæ.
Vincetur: repetendus erit: nec tædia cœpti
Vlla mei capiam: dum spiritus iste manebit.

Nam primum, si facta mihi reuocare liceret:
Non cœpisse fuit: cœpta expugnare, secundum est.
Quippe nec ille potest (ut iam mea uota relinquam)
Non tamen ausorum semper memor esse meorum.
Et quia desierim, leuiter uoluisse uidebor:
Aut etiam tentasse illum: insidijsq; petisse.
Vel certe non hoc, qui plurimus urget, & urit,
Pectora nostra deo, sed uicta libidine, credar.
Deniq; iam nequeo nil commisisse nefandum:
Et scripsi: & petij: temerata est nostra uoluntas.
Vt nihil adijciam: non possum innoxia dici.
Quod superest, multum est in uota, in crimina pauc.
Dixit: &, incertæ tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tentasse, libet tentare: modumq;
Exit: & infelix committit sæpe repelli.
Mox ubi finis abest: patriam fugit ille, nefasq;
Inq; peregrina ponit noua mœnia terra.
Tum uero mœstam tota Miletida mente
Defecisse ferunt: tum uero à pectore uestem
Diripuit: planxitq; suos furibunda lacertos.
Iamq; palàm est demens: inconcessamq; fatetur
Spem ueneris: siquidem patriam, inuisosq; penates
Deserit: & profugi sequitur uestigia fratris.
Vtq; tuo motæ proles Semeleïa thyrso
Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ:
Byblida non aliter latos ululasse per agros
Bubasides uidere nurus. quibus illa relictis
Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamq; pererrat.
Iã Cragon, et Lymiren, Xãthiq; reliquerat undas:
Quoq; chimæra iugo medijs in partibus, ignem,

P ectus, & ora leæ, caudam serpentis habebat.
D esiciunt syluæ: cum tu lassata sequendo
C onadis: & dura positis tellure capillis
B ybli iaces: frondesq́; tuo premis ore caducas.
S æpe illam nymphæ teneris Lelegeides ulnis
T ollere conantur: sæpe ut medeatur amori
P ræcipiunt: surdæq́; adhibent solatia menti.
M uta iacet, uiridesq́; suis tenet unguibus herbas
B yblis: & humectat lachrymarum gramina riuo.
N aiadas his uenam, quæ nunquam arescere posset,
S upposuisse ferunt: quid enim dare maius habebāt?
P rotinus, ut secto piceæ de cortice guttæ,
V t'ue tenax grauida manat tellure bitumen:
V tq; sub aduentum spirantis lene fauonij
S ole remollescit, quæ frigore constitit unda:
S ic lachrymis consumpta suis Phœbeïa Byblis
V ertitur in fontem: qui nunc quoq; uallibus illis
N omen habet dominæ: nigráq; sub ilice manat.
F ama noui centum Cretæas forsitan urbes
I mplesset monstri: si non miracula nuper
I phide mutato Crete propiora tulisset.
P roxima Gnosiaco nam quondam Phæstia regno
P rogenuit tellus ignotum nomine ligdum
I ngenua de plebe uirum: nec census in illo
N obilitate sua maior: sed uita, fidesq;
I nculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
V ocibus his monuit: cum iam prope partus adesset.
Q uæ uoueam duo sunt: minimo ut releuere dolore:
V tq; marem parias: onerosior altera sors est:
E t uires fortuna negat: quod abominor ergo

E dita forte tuo fuerit si fœmina partu:
I nuitus mando (pietas ignosce) necetur.
D ixerat: & lachrymis uultum lauere profusis,
T am qui mandabat, q̃ cui mandata dabantur.
S ed tamen usq; suum uanis Telethusa maritum
S ollicitat precibus: ne spem sibi ponat in arcto.
C erta sua est Ligdo sententia. iamq; ferendo
V exerat illa grauem maturo pondere uentrem:
C um medio noctis spatio sub imagine somni
I nachis ante torum pompa comitata sacrorum
A ut stetit: aut uisa est. inerant lunaria fronti
C ornua, cum spicis nitido flauentibus auro,
E t regale decus: cum qua latrator Anubis,
S anctaq; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
Q uiq; premit uocem, digitoq; silentia suadet,
S istraq; erant: nunquamq; satis quæsitus Osiris,
P lenaq; somniferis serpens peregrina uenenis.
T um uelut excussam somno, & manifesta uidentẽ
S ic affata dea est. pars o Telethusa mearum
P one graues curas: mandataq; falle mariti:
N ec dubita, cum te partu Lucina leuarit:
T ollere quicquid erit: dea sum auxiliaris: opemq;
E xorata fero: nec te coluisse, quereris
I ngratum numen. monuit: thalamoq; recessit.
L æta toro surgit: durasq; ad sydera supplex
C ressa manus tollens, rata sint sua uisa precatur.
V t dolor increuit: seq; ipsum pondus in auras
E xpulit: & nata est ignaro fœmina patre.
I ussit ali mater puerum mentita: fidemq;
R es habuit: neq; erat facti nisi conscia nutrix.

Vota pater soluit: nomenq; imponit auitum:
Iphis auus fuerat. gauisa est nomine mater,
Quod commune foret: nec quenquam falleret illo.
Imperceptа pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri: facies, quam siue puellæ,
Siue dares puero, fieret formosus uterq;.
Tertius interea decimo successerat annus:
Cum pater Iphi tibi flauam despondet Ianthen:
Inter Phæstiadas quæ laudatissima formæ
Dote fuit uirgo, dictæo nata Telestæ.
Par ætas, par forma fuit: primásq; magistris
Accepere artes, elementa ætatis ab iisdem.
Hinc amor amborũ tetigit rude pectus: & æquum
Vulnus utriq; dedit: sed erat fiducia dispar.
Coniugium, pactæq; expectant tempora tedæ:
Quemq; uirum putat esse, uirum fore credit Ianthe:
Iphis amat, quo posse frui desperat: & auget
Hoc ipsum flammas: ardetq; in uirgine uirgo:
Vixq; tenens lachrymas, qs me manet exitus inquit?
Cognita quàm nulli, quàm prodigiosa, nouæq;
Cura tenet ueneris? si di mihi parcere uellent:
Perdere debuerant: si non & perdere uellent.
Naturale malum saltem, & de more dedissent.
Nec uaccam uaccæ, nec equas amor urit equarum.
Vrit oues aries: sequitur sua fœmina ceruum:
Sic & aues coëunt: interq; animalia cuncta
Fœmina fœmineo correpta cupidine nulla est.
Vellem nulla forem. ne non tamen omnia Crete
Monstra ferat: taurum dilexit filia solis:
Fœmina nempe marem. meus est furiosior illo:

Si uerum

Si uerum profitemur, amor tamen illa secuta est
Spem ueneris: tamen illa dolis, & imagine uaccæ
Passa bouem est: & erat qui deciperetur, adulter.
Huc licet ex toto solertia confluat orbe:
Ipse licet reuolet ceratis Dædalus alis:
Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
Artibus efficiet? num te mutabit Ianthe?
Quin animum firmas? teq; ipsa recolligis Iphi?
Consiliiq; inopes, & stultos excutis ignes?
Quid sis nata uide: nisi te quoq; decipis ipsam:
Et pete quod fas est: & ama, quod fœmina debes.
Spes est quæ capiat: spes est quæ pascat amorem.
Hanc tibi res adimit: non te custodia caro
Arcet ab amplexu, nec cauti cura mariti,
Non patris asperitas: non se negat ipsa roganti:
Nec tamen est potienda tibi: nec, ut omnia fiant:
Esse potes felix: ut Diq;, hominesq;, laborent.
Nunc quoq; uotorum nulla est pars uana meorum:
Diq; mihi faciles, quicquid ualuere, dederunt.
Quodq; ego, uult genitor, uult ipsa, socerq; futurus:
At non uult natura, potentior omnibus istis:
Quæ mihi sola nocet. uenit ecce optabile tempus:
Luxq; iugalis adest: et iam mea fiet Ianthe:
Nec mihi continget: mediis sitiemus in undis.
Pronuba quid Iuno? qd ad hæc Hymenæe uenitis
Sacra? quibus qui ducat abest: ubi nubimus ambæ.
Pressit ab his uocem. nec lenius altera uirgo
Aestuat: utq; celer uenias Hymenæe precatur.
Quod petit hæc, Telethusa timēs mō tēpora differt:
Nunc ficto languore moram trahit: omina sæpe,

Visaq; ausatur. sed iam consumpserat omnem
Materiam ficti: dilataq; tempora tedae
Institerant: unusq; dies restabat: at illa
Crinalem capiti uittam, nataeq; sibiq;,
Detrahit: & passis aram complexa capillis,
Isi, Paraetonium, Mareoticaq; arua, Pharonq;,
Quae colis: & septem digestum in cornua Nilum:
Fer precor (inquit) opem: nostroq; medere timori.
Te dea, te quondam, tuaq; haec insignia uidi:
Cunctaq; cognoui, sonitum, comitesq;, facesq;
Sistrorum: memoriq; animo tua iussa notaui.
Quod uidet haec lucem: quod non ego punior ipsa:
Consilium, monitumq; tuum est: miserere duarum:
Auxilioq; iuua. lachrymae sunt uerba secutae.
Visa dea est mouisse suas (& mouerat) aras:
Et templi tremuere fores: imitataq; Lunam
Cornua fulserunt: crepuitq; sonabile Sistrum.
Non secura quidem, fausto tamen omine laeta
Mater abit templo: sequitur comes Iphis euntem
Quam solita est, maiore gradu: nec candor in ore
Permanet: & uires augentur: & acrior ipse est
Vultus: & incomptis breuior mensura capillis:
Plusq; uigoris adest, habuit quam foemina: nã, quae
Foemina nuper eras, puer es. date munera templis:
Nec timida gaudete fide. dant munera templis:
Addunt & titulum: titulus breue carmen habebat.
Dona puer soluit, quae foemina uouerat Iphis.
Postera lux radijs totum patefecerat orbem:
Cum Venus, et Iuno, sociusq; Hymenaeus ad ignes
Conueniunt: potiturq; sua puer Iphis Ianthe.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMOR. LIB. X.

Nde per immensum croceo uelatus amictu
Aethera digreditur, Ciconumq; Hymenæus ad oras
Tendit: & Orphea nequicquam uoce uocatur.
Affuit ille quidem: sed nec solennia uerba,
Nec lætos uultus, nec felix attulit omen.
Fax quoq; quam tenuit, lachrymoso stridula fumo
Vsq; fuit: nullosq; inuenit motibus ignes.
Exitus auspicio grauior. nam nupta per herbas
Dum noua Naïadum turba comitata uagatur:
Occidit, in talum serpentis dente recepto.
Quam satis ad superas postquá Rhodopeïus auras
Defleuit uates: ne non tentaret & umbras:
Ad styga tænaria est ausus descendere porta:
Perq; leues populos, simulachraq; functa sepulchro
Persephonen adijt, inamœnaq; regna tenentem
Vmbrarum dominum: pulsisq; ad carmina neruis,
Sic ait. o positi sub terra numina mundi,
In quem recidimus quidquid mortale creamur:
Si licet: & falsi positis ambagibus oris
Vera loqui sinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara, descendi: nec uti uillosa colubris
Terna Medusæi uincirem guttura monstri:
Causa uiæ est coniux: in quam calcata uenenum
Vipera diffudit: crescentesq; abstulit annos.
Posse pati uolui: nec me tentasse negabo:

V icit amor: supera deus hic bene notus in ora est:
A n sit & hic, dubito: sed et hic, tamem auguror esse:
F amaq; si ueteris non est mentita rapinæ:
V os quoq; iunxit amor. per ego hæc loca plena timoris,
P er Chaos hoc ingens, uastiq; silentia regni,
E urydices oro properata retexite fata:
O mnia debentur uobis: paulumq; morati
S erius aut citius sedem properamus ad unam.
T endimus huc omnes: hæc est domus ultima: uosq;
H umani generis longissima regna tenetis.
H æc quoq; cum iustos matura peregerit annos:
I uris erit uestri: pro munere poscimus usum.
Q uod si fata negant ueniam pro coniuge: certum est
N olle redire mihi: leto gaudete duorum.
T alia dicentem, neruosq; ad uerba mouentem,
E xangues flebant animæ: nec Tantalus undam
C aptauit refugam: stupuitq; Ixionis orbis.
Titius N ec carpsere iecur uolucres: urnisq; uacarunt
B elides: inq; tuo sedisti Sisyphe saxo.
T unc primum lachrymis uictarũ carmine fama est
E umenidum maduisse genas: nec regia coniux
S ustinet oranti, nec qui regit ima, negare: proserpina
E urydicenq; uocant. umbras erat illa recentes
I nter: & incessit passu de uulnere tardo.
H anc simul, & legem Rhodopeïus accipit Orpheus:
N e flectat retro sua lumina: donec auernas
E xierit ualles: aut irrita dona futura.
C arpitur accliuis per muta silentia trames
A rduus, obscurus, caligine densus opaca.
N ec procul abfuerant telluris margine summæ:

H ic, ne deficeret metuens, auidusq; uidendi,
F lexit amans oculos: & protinus illa relapsa est:
B rachiaq; intendens, prendiq; ; et prēdere certans,
N il nisi cedentes infelix arripit auras.
I amq; iterum moriens, non est de coniuge quicquā
Q uesta suo: quid enim nisi se quereretur amatam?
S upremumq; uale, quod iam uix auribus ille
A cciperet: dixit: reuolutaq; rursus eōdem est.
N on aliter stupuit gemina nece coniugis Orpheus:
Q uàm tria qui timidus medio portante cathenas
C olla canis uidit: quem non pauor antè reliquit,
Q uàm natura prior saxo per corpus oborto.
Q uiq; in se traxit crimen: uoluitq; uideri
O lenus esse nocens: tuq; o confisa figura
I nfelix Lethaea tua, iunctissima quondam
P ectora nunc lapides, quos humida sustinet Ide.
O rantem, frustraq; iterum transire uolentem
P ortitor arcuerat: septem tamen ille diebus
S qualidus in ripa cereris sine munere sedit:
C ura, dolorq;, animi, lachrymaeq;, alimenta fuere.
E sse deos erebi crudeles questus, in altam
S e recipit rhodopen, pulsumq; aquilonibus aemum.
T ertius aequoreis inclusum piscibus annum
F inierat titan: omnemq; refugerat Orpheus
F oemineam uenerem: seu quod male cesserat illi:
S iue fidem dederat. multas tamen ardor habebat
I ungere se uati: multae doluere repulsae.
I lle etiam thracum populis fuit author amorem
I n teneros transferre mares: citraq; iuuentam
A etatis breue uer, & primos carpere flores.

Collis erat, collemq; super planissima campi
Area: quam uiridem faciebant graminis herbæ.
Vmbra loco deerat: qua postquam parte resedit
Dis genitus uates: & fila sonantia mouit:
Vmbra loco uenit. non chaonis abfuit arbor,
Non nemus heliadum, non frondibus æsculus altis,
Nec tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus,
Et coryli fragiles, & fraxinus utilis hastis,
Enodisq; abies, curuataq; glandibus ilex,
Et platanus genialis, acerq; coloribus impar,
Amnicolæq; simul salices, & aquatica lotos,
Perpetuoq; uirens buxus, tenuesq; myricæ,
Et bicolor myrtus, & baccis cœrula ficus.
Vos quoq; flexipedes ederæ uenistis, & una
Pampineæ uites, & amictæ uitibus ulmi,
Orniq;, & piceæ, pomoq; onerata rubenti
Arbutus, & lentæ uictoris præmia palmæ,
Et succincta comas, hirsutaq; uertice pinus
Grata deûm matri: siquidem Cybelius Atys
Exuit hac hominem: truncoq; indurauit illo.
Affuit huic turbæ metas imitata cupressus,
Nunc arbor, puer ante deo dilectus ab illo:
Qui citharam neruis, & neruis temperat arcum.
Namq; sacer nymphis Carthea tenentibus arua
Ingens ceruus erat: lateq; patentibus altas
Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras:
Cornua fulgebant auro: demissaq; in armos
Pendebant tereti gemmata monilia collo.
Bulla super frontem paruis argentea loris
Vincta mouebatur: parilesq; ætate nitebant

A uribus è geminis, circum caua tempora, bacca.
I sq; metu uacuus, naturaliq; pauore
D eposito celebrare domos, mulcendaq; colla
Q uamlibet ignotis manibus præbere solebat.
S ed tamen ante alios Cææ pulcherrime gentis
G ratus erat Cyparisse tibi: tu pabula ceruum
A d noua, tu liquidi ducebas fontis ad undas:
T u modo texebas uarios per cornua flores:
N unc eques in tergo residens huc lætus, & illuc,
M ollia purpureis frenabas ora capistris.
A estus erat, mediusq; dies: solisq; uapore
C oncaua littorei feruebant brachia Cancri.
F essus in herbosa posuit sua corpora terra
C eruus: & arborea frigus ducebat ab umbra.
H unc puer imprudens iaculo Cyparissus acuto
F ixit: &, ut sæuo morientem uulnere uidit:
V elle mori statuit. quæ non solatia Phœbus
D ixit? & ut leuiter, pro materiaq; doleret
A dmonuit. gemit ille tamen: munusq; supremum
H oc petit à superis: ut tempore lugeat omni.
I amq; per immensos egesto sanguine fletus,
I n uiridem uerti cœperunt membra colorem:
E t modo qui niuea pendebant fronte capilli,
H orrida cæsaries fieri: sumptoq; rigore
S ydereum gracili spectare cacumine cœlum.
I ngemuit, tristisq; deus lugebere nobis,
L ugebisq; alios, aderisq; dolentibus, inquit.
T ale nemus uates attraxerat: inq; ferarum
C oncilio medius turba, uolucrumq; sedebat.
V t satis impulsas tentauit pollice chordas:

Et sensit uarios, quamuis diuersa sonarent:
Concordare modos: hoc uocem carmine mouit.
Ab Ioue musa parens (cedunt Iouis omnia regno)
Carmina nostra moue: Iouis est mihi sæpe potestas
Dicta: prius cecini plectro grauiore Gigantes,
Sparsaq; phlegræis uictricia fulmina campis:
Nunc opus est leuiore lyra: puerosq; canamus
Dilectos superis: inconcessisq; puellas
Ignibus attonitas meruisse libidine pœnam.
Rex superū phrygii quondam Ganymedis amore
Arsit: & inuentum est aliquid, quod Iuppiter esse,
Quàm quod erat, mallet. nulla tamen alite uerti
Dignatur: nisi quæ posset sua fulmina ferre.
Nec mora, percusso mendacibus aëre pennis,
Arripit Iliaden: qui nunc quoq; pocula miscet:
Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat.
Te quoq; Amyclide posuisset in æthere Phœbus:
Tristia si spatium ponendi fata dedissent.
Qua licet æternus tamen es: quotiesq; repellit
Ver hyemem: piscíq; aries succedit aquoso:
Tu toties oreris: uiridiq; in cespite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
In medio positi caruerunt præside Delphi:
Dum deus Eurotan, immunitamq; frequentat
Sparten: nec citharæ, nec sunt in honore sagittæ.
Immemor ipse sui non retia ferre recusat:
Non tenuisse canes: non per iuga montis iniqui
Ire comes: longaq; alit assuetudine flammas.
Iamq; ferè medius titan uenientis, & actæ
Noctis erat: spatioq; pari distabat utrinq;.

Corpora ueste leuant: & succo pinguis oliuæ
Splendescunt: latiq; ineunt certamina Disci.
Quem prius aërias libratum Phœbus in auras
Misit: & oppositas disiecit pondere nubes.
Recidit in solidam longo post tempore terram
Pondus: & exhibuit iunctam cum uiribus artem.
Protinus imprudens, actusq; cupidine lusus
Tollere Tænarides orbem properabat: at illum
Dura repercusso subiecit in aëre tellus
In uultus Hyacinthe tuos. expalluit æque
Quàm puer ipse deus: collapsosq; excipit artus:
Et modo te refouet: modo tristia uulnera siccat:
Nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
Nil prosunt artes: erat immedicabile uulnus:
Vt si quis uiolas, riguoq; papauera in horto,
Liliaq; infringat fuluis hærentia linguis:
Marcida demittant subito caput illa grauatum:
Nec se sustineant: spectentq; cacumine terram.
Sic uultus moriens iacet: & defecta uigore
Ipsa sibi est oneri ceruix: humeroq; recumbit.
Laberis Oebalide prima fraudate iuuenta
Phœbus ait: uideoq; tuum mea crimina uulnus:
Tu dolor es, facinusq; meum: mea dextera, leto
Inscribenda tuo est: ego sum tibi funeris author.
Quæ mea culpa tamen? nisi si lusisse, uocari
Culpa potest? nisi culpa potest, & amasse, uocari?
Atq; utinam pro te uitam, tecumq; liceret
Reddere: quod quoniam fatali lege uetamur
Semper eris mecum: memoriq; hærebis in ore.
Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt:

Hyacinthi mors

Comp.

Orbalia urbs

Flosq; nouus scripto gemitus imitabere nostros.
Tempus & illud erit: quo se fortissimus Heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
Talia dum uero memorantur Apollinis ore:
Ecce cruor, qui fusus humo signauerat herbas:
Desinit esse cruor: tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit, quam lilia: si non
Purpureus color his, argenteus esset in illis.
Non satis hoc Phœbo est (is. n. fuit author honoris)
Ipse suos gemitus folijs inscribit: & ai ai.
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
Nec genuisse pudet Sparten Hyacinthon: honorq;
Durat in hoc æui: celebrandaq; more priorum
Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fœcundam Amathunta metallis,
An genuisse uelit Propœtidas: annuat æque
Atq; illos, gemino quondam quibus aspera cornu
Frons erat: unde etiam nomen traxere cerastæ.
Ante fores horum stabat Iouis hospitis ara
Lugubris sceleris: quam siquis sanguine tinctam
Aduena uidisset: mactatos crederet illic
Lactentes uitulos, amathusiacasq; bidentes:
Hospes erat cæsus. sacris offensa nefandis
Ipsa suas urbes, Ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma Venus. sed qd loca grata? qd urbes
Peccauere meæ? quod dixit crimen in illis?
Exilio pœnam potius gens impia pendat,
Vel nece: uel siquid medium est, mortisq;, fugæq;.
Idq; quid esse potest: nisi uersæ pœna figuræ?
Dum dubitat, quo mutet eos: ad cornua uultum

Flexit: & admonitæ est hæc illis posse relinqui:
Grandiaq; in toruos transformat mẽbra iuuencos.
Sunt tamen obscœnæ Venerem Propœtides ausæ
Esse negare deam: pro qua sua numinis ira
Corpora cum forma primo uulgasse feruntur:
Vtq; pudor cessit: sanguisq; induruit oris:
In rigidum paruo silicem discrimine uersæ.
Quas quia Pygmalion æuum per crimina agentes
Viderat: offensus uitijs, quæ plurima menti
Fœmineæ natura dedit, sine coniuge cœlebs
Viuebat: thalamiq; diu consorte carebat.
Interea niueum mira feliciter arte
Sculpsit ebur: formamq; dedit, qua fœmina nasci
Nulla potest: operisq; sui concepit amorem.
Virginis est uere facies: quam uiuere credas:
Et si non obstet reuerentia, uelle moueri.
Ars adeo latet arte sua: miratur: & haurit
Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
Sæpe manus operi tentantes admouet, an sit
Corpus an illud ebur: nec adhuc ebur esse fatetur.
Oscula dat: reddiq; putat: loquiturq;, tenetq;:
Et credit tactis digitos insidere membris:
Et metuit, pressos ueniat ne liuor in artus.
Et modo blanditias adhibet: modo grata puellis
Munera fert illi conchas, teretesq; lapillos,
Et paruas uolucres, & flores mille colorum,
Lilia, perpictasq; pilas, & ab arbore lapsas
Heliadum lachrymas. ornat quoq; uestibus artus:
Dat digitis gemmas: dat longa monilia collo:
Aure leues baccæ, redimicula pectore pendent.

Cuncta decent: nec nuda minus formosa uidetur.
Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis:
Appellatq; tori sociam: acclinataq; colla
Mollibus in plumis, tanquam sensura, reponit.
Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro
Venerat: & blandis inductae cornibus, aurum
Conaderant ictae niuea ceruice iuuencae:
Thuraq; fumabant. cum munere functus ad aras
Constitit: & timide, si Di dare cuncta potestis,
Sit coniux opto, non ausus eburnea uirgo,
Dicere Pygmalion, similis mea dixit eburnae.
Sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis:
Vota quid illa uelint: & amici numinis omen
Flamma ter accensa est: apicemq; per aëra duxit.
Vt rediit: simulachra suae petit ille puellae:
Incumbensq; toro dedit oscula: uisa tepere est.
Admouet os iterum: manibus quoq; pectora tentat:
Tentatum mollescit ebur: positoq; rigore
Subsedit digitis: ceditq;, ut Hymettia sole
Cera remollescat: tractataq; pollice multas
Flectitur in facies: ipsoq; fit utilis usu.
Dum stupet: & dubie gaudet: fallique; ueretur:
Rursus amans, rursusq; manu sua uota retractat.
Corpus erat: saliunt tentatae pollice uenae.
Tum uero Paphius plenissima concipit Heros
Verba: quibus Veneri grates agit: oraq; tandem
Ore suo non falsa premit: dataq; oscula uirgo
Sensit: & erubuit: timidumq; ad lumina lumen
Attollens, pariter cum coelo uidit amantem.
Coniugio, quod fecit, adest dea: iamq; coactis

Pygmalionis ... Compta ... Cyprius

Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem:
Illa Paphum genuit: de quo tenet insula nomen.
Editus hac ille est: qui si sine prole fuisset,
Inter felices Cinyras potuisset haberi.
Dira canam: procul hinc natæ, procul este parentes:
Aut mea si uestras mulcebunt carmina mentes:
Desit in hac mihi parte fides: nec credite factum:
Vel si credetis: facti quoq; credite pœnam.
Si tamen admissum sinit hoc natura uideri:
Gentibus Ismarijs, & nostro gratulor orbi:
Gratulor huic terræ: quod abest regionibus illis,
Quæ tantum genuere nefas: sit diues amomo
Cinnamaq;, costumq; suum, sudataq; ligno
Thura ferat, floresq; alios Panchaïa tellus:
Dum ferat et Myrrham: tanti noua non fuit arbor.
Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido
Myrrha: facesq; suas à crimine uindicat isto.
Stipite te stygio, tumidisq; afflauit Echidnis
E tribus una soror: scelus est odisse parentem:
Hic amor est odio, maius scelus: undiq; lecti
Te cupiunt proceres: totoq; oriente iuuentus;
Ad thalami certamen adest: ex omnibus unum:
Elige Myrrha uirũ: dum ne sit in omnibus unus.
Illa quidem sentit: fœdoq; repugnat amori:
Et secum, quò mente feror? quid molior? inquit.
Di precor, & pietas, sacrataq; iura parentum,
Hoc prohibete nefas: sceleriq; resistite nostro:
Si tamen hoc scelus est. sed enim damnare negatur
Hanc uenerem pietas: coëuntq; animalia nullo
Cætera delicto: nec habetur turpe iuuencæ

Paphos quæ Cyprus. Cinyras Echidna/... Myrri' amor in ...

Ferre patrem tergo: fit equo sua filia coniux.
Quasq; creauit, init pecudes Caper: ipsaq; cuius
Semine concepta est, ex illo concipit ales.
Felices quibus ista licent: humana malignas
Cura dedit leges: & quod natura remittit,
Inuida iura negant. gentes tamen esse feruntur:
In quibus & nato genitrix, & nata parenti
Iungitur: ut pietas geminato crescat amore.
Me miseram, quod non nasci mihi contigit illic:
Fortunaq; loci lædor. quid in ista reuoluor?
Spes interdictæ discedite: dignus amari
Ille, sed ut pater est. ergo si filia magni
Non essem Cinyræ: Cinyræ concumbere possem?
Nunc quia iam meus est: non est meus: ipsaq; damno
Est mihi proximitas: aliena potentior essem.
Ire libet procul hinc: patriæq; relinquere fines:
Dum scelus effugiam: retinet malus ardor amantē:
Vt præsens spectem Cinyram: tangamq;: loquarq;:
Osculaq; admoueam: si nil conceditur ultra.
Vltra autem sperare aliquid potes impia uirgo?
Nec quot confundas, & iura, & nomina sentis?
Tune eris, & matris pellex? & adultera patris?
Tune soror nati? genitrixq; uocabere fratris?
Nec metues atro crinitas angue sorores?
Quas facibus sæuis oculos, atq; ora petentes
Noxia corda uident. at tu dum corpore non es
Passa nefas: animo ne concipe: ne'ue potentis
Concubitu uetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta: res ipsa uetat: pius ille, memorq; est
Moris. & o uellem similis furor esset in illo.

D ixerat: at Cinyras, quem copia digna procorum
Q uid faciat dubitare, facit: scitatur ab ipsa
N ominibus dictis, cuius uelit esse mariti.
I lla silet primo: patrisq; in uultibus hærens
A estuat: & tepido suffundit lumina rore.
V irginei Cinyras hæc credens esse timoris,
F lere uetat: siccatq; genas: atq; oscula iungit.
M yrrha datis nimium gaudet: consultaq; qualem
O ptet habere uirum: similem tibi dixit. at ille
N on intellectam uocem collaudat: & esto
T am pia semper, ait. pietatis nomine dicto
D emisit uultus, sceleris sibi conscia uirgo.
N octis erat medium: curasq; & corpora somnus
S oluerat: at uirgo Cinyreia peruigil igne
C arpitur indomito: furiosaq; uota retractat:
E t modo desperat: modo uult tentare: pudetq;,
E t cupit: & quid agat, non inuenit. utq; securi
S aucia trabs ingens, ubi plaga nouissima restat:
Q uo cadat in dubio est: omniq; à parte timetur:
S ic animus uario labefactus uulnere nutat
H uc leuis, atq; illuc: momentaq; sumit utroq;.
N ec modus, et requies, nisi mors reperitur amoris.
M ors placet: erigitur: laqueoq; innectere fauces
D estinat: & zona summo de poste reuincta
C are uale Cinyra, causamq; intellige mortis,
D ixit: & aptabat pallenti uincula collo.
M urmura uerborum fidas nutricis ad aures
P eruenisse ferunt, limen seruantis alumnæ.
S urgit anus: reseratq; fores: mortisq; paratæ
I nstrumenta uidens, spatio conclamat eodem:

S eq; ferit:scinditq́; sinus:ereptaq́; collo
V incula dilaniat.tum deniq;,flere uacauit:
T um dare complexus:laqueiq́; requirere causam.
M uta silet uirgo:terramq́; immota tuetur:
E t deprensa dolet tardæ conamina mortis.
I nstat anus:canosq́; suos,& inania nudans
V bera,per cunas,alimentaq́; prima precatur,
V t sibi committat quicquid dolet.illa rogantem
A uersata,gemit.certa est exquirere nutrix:
N ec solam spondere fidem.dic inquit:opemq́;
M e sine ferre tibi:non est mea pigra senectus.
S eu furor est:habeo quod carmine sanet,& herbis.
S iue aliquis nocuit:magico lustrabere ritu.
I ra deûm siue est:sacris placabimus iram.
Q uid rear ulterius?certe fortuna,domusq;
S ospes ab incursu est:uiuunt genitrixq́;,paterq;.
M yrrha patre audito,suspiria duxit ab imo
P ectore:nec nutrix etiam num concipit ullum
M ente nefas:aliquemq́; tamen præsentit amorem:
P ropositiq́; tenax,quodcunq; est,orat ut ipsi
I ndicet:& gremio lachrymantem tollit auili:
A tq; ita complectens infirmis membra lacertis,
S ensimus(inquit)amas:et in hoc mea(pone timorē)
S edulitas erit apta tibi:nec sentiet unquam
H oc pater.Exiliit gremio furibunda:torumq;
O re premens,discede precor:miseroq́; pudori
P arce ait.instanti discede,aut desine dixit
Q uærere quid doleā:scelus est,quod scire laboras.
H orret anus:tremulasq́; manus annisq́;,metuq;,
T endit:& ante pedes supplex procumbit alumnæ:

Et modo

E t modo blanditur: modo si non conscia fiat,
T erret: & indicium laquei, cœptaq; minatur
M ortis: & officium commisso spondet amori.
E xtulit illa caput: lachrymisq; impleuit obortis
P ectora nutricis: conataq; sæpe fateri,
S æpe tenet uocem: pudibundaq; uestibus ora
T exit: & ô, dixit felicem coniuge matrem.
H actenus: & gemuit. gelidos nutricis in artus
O ssaq; (sensit enim) penetrat tremor: albaq; toto
V ertice canicies rigidis stetit hirta capillis:
M ultaq; ut excuteret diros, si posset, amores,
A ddidit. at uirgo scit se non falsa moneri:
C erta mori tamen est: si non potiatur amore.
¶V iue ait hæc: potiere tuo, non ausa parente
D icere, conticuit: promissaq; numine firmat.
¶F esta piæ Cereris celebrabant annua matres,
I lla, quibus niuea uelatæ corpora ueste
P rimitias frugum dant spicea serta suarum:
P erq; nouem noctes uenerem, tactusq; uirorum
I n uetitis numerant. turba Cinyreïs in illa
R egis adest coniux: arcanaq; sacra frequentat.
E rgo legitima uacuus dum coniuge lectus:
N acta grauem uino Cinyram male sedula nutrix
N omine mentito ueros exponit amores:
E t faciem laudat. quæsitis uirginis annis,
P ar ait est Myrrhæ, quam postq̃ adducere iussa ẽ:
V tq; domum rediit: gaude mea dixit alumna:
V icimus. infelix non toto pectore sentit
L ætitiam uirgo: præsagaq; pectora mœrent:
S ed tamen & gaudet. tanta est discordia mentis.

T empus erat,quo cuncta silent:interq; triones
F lexerat obliquo plaustrum temone Bootes.
A d facinus uenit illa suum. fugit aurea cœlo
L una:tegunt nigræ latitantia sydera nubes:
N ox caret igne suo:primus tegis Icare uultus.
E rigoneq; pio sacrata parentis amore.
T er pedis offensi signo est reuocata:ter omen
F unereus Bubo letali carmine fecit.
I t tamen:et tenebræ minuunt,noxq; atra pudorē.
N utricisq; manum læua tenet:altera motu
C æcum iter explorat.thalami iam limina tangit:
I amq; fores aperit:iam ducitur intus:at illi
P oplite succiduo genua intremuere:fugitq;,
E t color,& sanguis:animusq; reliquit euntem:
Q uoq; suo propior sceleri est:magis horret:& ausi
P œnitet:& uellet non cognita posse reuerti.
C unctantem longæua manu deducat:& alto
A dmotam lecto cum traderet:accipe dixit:
I sta tua est Cinyra:deuotaq; pectora iunxit.
A ccipit obscœno genitor sua uiscera lecto:
V irgineosq; metus leuat:hortaturq; timentem.
F orsitan ætatis quoq; nomine,filia dixit:
D ixit & illa,pater:sceleri ne nomina desint.
P lena patris thalamis excedit:& impia diro
S emina fert utero:conceptaq; crimina portat.
P ostera nox facinus geminat:nec finis in illa est.
C um tandem Cinyras auidus cognoscere amantem
P ost tot concubitus,illato lumine uidit,
E t scelus,& natam:uerbisq; dolore retentis
P endenti nitidum uagina diripit ensem.

M yrrha fugit: tenebrisq́; & cæcæ munere noctis
I ntercepta neci est: latosq́; uagata per agros
P almiferos arabas, panchæaq́; rura reliquit:
P erq́; nouem errauit redeuntis cornua Lunæ:
C um tandem terra requieuit fessa sabæa:
V ixq́; uteri portabat onus. tum nescia uoti,
A tq; inter mortisq́; metus, & tædia uitæ,
E st tales complexa preces. O' siqua patetis
N umina confessis, merui: nec triste recuso
S upplicium: sed ne uiolem, uiuosq́; superstes,
M ortuaq́; extinctos: ambobus pellite regnis:
M utatæq́; mihi uitamq́; , necemq́; , negate.
N umen confessis aliquod patet: ultima certe
V ota suos habuere deos: nam crura loquentis
T erra superuenit: ruptosq́; obliqua per ungues
P orrigitur radix, longi firmamina trunci:
O ssaq́; robur agunt: mediaq́; manente medulla
S anguis it in succos: in magnos brachia ramos:
I n paruos digiti: duratur cortice pellis.
I amq́; graue crescēs uterum præcinxerat arbor:
P ectoraq́; obruerat: collumq́; operire parabat:
N on tulit illa moram: uenientiq́; obuia ligno
S ubsedit: mersitq́; suos in cortice uultus.
Q uæ quanquam amisit ueteres cum corpore sensus:
F let tamen: & tepidæ manant ex arbore guttæ.
E st honor & lachrymis: stillataq́; cortice Myrrha
N omen herile tenet: nulloq́; tacebitur æuo.
A t male conceptus sub robore creuerat infans:
Q uærebatq́; uiam: qua se genitrice relicta
E xereret. media grauidus tumet arbore uenter.

Tendit onus matrē: neq; habent sua uerba dolores:
Nec Lucina potest parientis uoce uocari.
Nitenti tamen est similis: curuatáq; crebros
Dat gemitus arbor: lachrymisq; cadentibus humet.
Constitit ad ramos mitis Lucina dolentes:
Adonis [illegible] Admouitq; manus: & uerba puerpera dixit.
Arbor agit rimas: & scisso cortice uiuum
Reddit onus: uagitq; puer: quem mollibus herbis
Naiades impositum lachrymis unxere parentis.
Comp. Laudaret faciem liuor quoq;: qualia nanq; [illegible]
Corpora nudorum tabula pinguntur amorum:
Talis erat: sed ne faciat discrimina cultus:
Aut huic adde leues, aut illis deme pharetras.
.S. Labitur occulte, fallitq; uolatilis ætas:
Et nihil est annis uelocius. ille sorore
Natus, auoq; suo: qui conditus arbore nuper:
Nuper erat genitus: modo formosissimus infans:
Iam iuuenis, iam uir, iam se formosior ipso est:
Iam placet & Veneri: matrisq; ulciscitur ignes.
Venus corripitur amore. Nanq; pharetratus dum dat puer oscula matri
Inscius extanti distrinxit arundine pectus.
Læsa manu natum dea reppulit. altius actum
Vulnus erat specie: primoq; fefellerat ipsam.
Capta uiri forma, non iam Cythereia curat
Littora: non alto repetit Paphon æquore cinctam,
Piscosamq; Cnidon, grauidáq; Amathūta metallis.
Abstinet & cœlo: cœlo præfertur Adonis.
Hunc tenet: huic comes est: assuetaq; semp in umbra
Indulgere sibi formamq; augere colendo,
Per iuga, per syluas, dumosaq; saxa, uagatur

Nuda genu, uestem ritu succincta Dianæ:
Hortaturq́; canes: tutæq́; animalia prædæ
Aut pronos lepores, aut celsum in cornua ceruum,
Aut agitat damas: a fortibus abstinet apris:
Raptoresq́; lupos, armatosq́; unguibus ursos
Vitat: & armenti saturatos cæde leones.
Te quoq; ut hos timeas, siquid prodesse monendo
Posset: Adoni monet: fortisq́; fugacibus esto
Inquit: in audaces non est audacia tuta.
Parce meo iuuenis temerarius esse periclo:
Neue feras, quibus arma dedit natura, lacesse:
Stet mihi ne magno tua gloria. non mouet ætas,
Nec facies, nec quæ Venerem mouere, leones,
Setigerosq́; sues, oculosq́;, animosq́; ferarum.
Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri:
Impetus est fuluis, & uasta leonibus ira:
Inuisumq́; mihi genus est. quæ causa roganti,
Dicam ait, & ueteris monstrum mirabile culpæ.
Sed labor insolitus iam me lassauit: & ecce
Opportuna sua blanditur populus umbra:
Datq́; torum cespes: libet hac requiescere tecum,
Et requieuit humo: pressitq́; & gramen, et ipsum:
Inq́; sinu iuuenis posita ceruice reclinis
Sic ait: ac medijs interserit oscula uerbis.
Forsitan audieris aliquam certamine cursus
Veloces superasse uiros: non fabula rumor
Ille fuit: superabat enim: nec dicere possis
Laude pedum, formæ ne bono præstantior esset.
Scitanti deus huic de coniuge, coniuge dixit
Nil opus est. Atalanta tibi: fuge coniugis usum.

Nec tamen effugies:te'q; ipsa uiua carebis.
Territa sorte dei per opacas innuba syluas
Viuit:& instantem turbam uiolenta procorum
Conditione fugat:nec sum potienda,nisi inquit
Victa prius cursu:pedibus contendite mecum.
Praemia ueloci coniux,thalami'q; dabuntur:
Mors pretium tardis:ea lex certaminis esto.
Illa quidem immitis:sed tanta potentia formae est:
Venit ad hanc legem temeraria turba procorum.
Sederat Hippomenes cursus spectator iniqui:
Et petitur cuiquam per tanta pericula coniux?
Dixerat:ac nimios iuuenum damnarat amores.
Vt faciem,& posito corpus uelamine uidit,
Quale meum,uel quale tuum,si foemina fias:
Obstupuit:tollens'q; manus,ignoscite dixit,
Quos modo culpaui:non dum mihi praemia nota
Quae peteretis,erant·laudando concipit ignes:
Et nequis iuuenum currat uelocius optat:
Inuidiam'q; timet·sed cur certaminis huius
Intentata mihi fortuna relinquitur?inquit:
Audentes deus ipse iuuat·dum talia secum
Exigit Hippomenes:passu uolat alite uirgo.
Corry. Quae quanquam Scythica non segnius ire sagitta
Aonio uisa est iuueni:tamen ille decorem
Miratur magis:& cursus facit ipse,decorem.
Aura refert ablata citis talaria plantis:
Terga'q; iactantur crines per eburnea,quae'q;
Poplitibus suberant picto genualia limbo: nes-pn Jn
In'q; puellari corpus candore ruborem
Traxerat,haud aliter,quàm cum super atria uelū

Candida purpureum similem dat, et inficit umbrã.
Dum notat hæc hospes: decursa nouissima meta est:
Et tegitur festa uictrix Atalanta corona.
Dant genitum uicti: penduntq; ex fœdere pœnas.
Non tamen euentu iuuenis deterritus horum
Constitit in medio: uultuq; in uirgine fixo
Quid facilem titulum superando quæris inertes?
Mecum confer ait. seu me fortuna potentem
Fecerit: à tanto non indignabere uinci.
Nanq; mihi genitor Megareus, onchestius illi:
Est Neptunus auus: pronepos ego regis aquarum:
Nec uirtus citra genus est. seu uincar: habebis
Hippomene uicto magnum, & memorabile nomen.
Talia dicentem molli Schœneia uultu
Aspicit: & dubitat superari, an uincere, malit.
Atq; ita, quis Deus hunc formosis inquit iniquus
Perdere uult? caræq; iubet discrimine uitæ
Coniugium petere hoc? non sum me iudice tanti.
Nec forma tangor: poteram tamen hac quoq; tangi:
Sed quod adhuc puer est: nõ me mouet ipse, sed ætas.
Quid? quod inest uirtus, & mens interrita leti?
Quid? quod ab æquorea numeratur origine quartus?
Quid? quod amat? tantiq; putat connubia nostra,
Vt pereat, si me sors illi dura negarit?
Dum licet hospes abi: thalamosq; relinque cruentos.
Coniugium crudele meum est: tibi nubere nulla
Nollet: & optari potes à sapiente puella.
Cur tamen est mihi cura tui tot iam ante peremptis?
Viderit: intereat: quoniam tot cæde procorum
Admonitus non est: agiturq; in tædia uitæ.

O ccidet hic igitur, uoluit quia uiuere mecum?
I ndignamq; necem pretium patietur amoris?
N on erit inuidiæ uictoria nostra ferendæ.
S ed non culpa mea est: utinam desistere uelles:
A ut quoniam es demens: utinam uelocior esses.
A h quàm uirgineus puerili uultus in ore est:
A h miser Hippomene, nollem tibi uisa fuissem.
V iuere dignus eras. q si felicior essem:
N ec mihi coniugium fata importuna negarent:
V nus eras, cum quo sociare cubilia uellem.
D ixerat: utq; rudis, primoq; cupidine tacta,
Q uod facit ignorans, amat, & non sentit amorem.
I am solitos poscunt cursus populusq;, paterq;:
C um me sollicita proles Neptunia uoce
I nuocat Hippomenes: Cytherea comprecor ausis
A dsit ait nostris: &, quos dedit, adiuuet ignes.
D etulit aura preces ad me non inuida blandas:
M otaq; sum (fateor) nec opus mora longa dabatur.
E st ager: indigenæ Damasenum nomine dicunt:
T elluris Cypriæ pars optima: quam mihi prisci
S acrauere senes: templisq; accedere dotem
H anc iussere meis. medio nitet arbor in aruo
F ulua comas, fuluo ramis crepitantibus auro.
H inc tria forte, mea ueniens decerpta ferebam
A urea poma manu nulliq; uidenda, nisi ipsi,
H ippomenen adij: docuiq; quis usus in illis.
S igna tubæ dederant: cum carcere pronus uterq;
E micat: & summam celeri pede libat arenam.
P osse putes illos sicco freta radere passu:
E t segetis canæ stantes percurrere aristas.

Ager damascenus
Hippomenes
Atalanta et Hippomenis cursus.

A dijciunt animos iuueni clamorq́;, fauorq́;,
V erbaq́; dicentum, nunc nunc incumbere tempus:
H ippomene propera: nunc uiribus utere totis:
P elle moram, uinces. dubium Megareïus heros megareius. hipp
G audeat, an Virgo magis his Schœneïa dictis. .p.
O quoties, cum iam posset transire: morata est:
S pectatosq́; diu uultus inuita reliquit.
A ridus à lasso ueniebat anhelitus ore:
M etaq́; erat longe. tum deniq; de tribus unum
F œtibus arboreis proles Neptunia misit.
O bstupuit uirgo: nitidíq́; cupidine pomi
D eclinat cursus: aurumq́; uolubile tollit.
P ræterit Hippomenes: resonant spectacula plausu.
I lla moram celeri, cessatáq́; tempora cursu
C orrigit: atq; iterum iuuenem post terga relinquit.
E t rursus pomi iactu remorata secundi
C onsequitur: transitq́; uirum. pars ultima cursus
R estabat: nunc inquit ades dea muneris author:
I nq́; latus campi, quo tardius illa rediret:
I ecit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
A n peteret uirgo uisa est dubitare: coëgi
T ollere: & adieci sublato pondera malo:
I mpediíq́; oneris pariter grauitate, moraq́;:
N é ue meus sermo cursu sit tardior ipso:
P ræterita est uirgo: duxit sua præmia uictor.
D ignáne cui grates ageret? cui thuris honorem
F erret Adoni fui? nec grates immemor egit:
N ec mihi thura dedit. subitam conuertor in iram:
C ontemptuq́; dolens, ne sim spernenda futuris:
E xemplo caueo: meq́; ipsam exhortor in ambos.

Echion

Templa Deûm matri, quæ quondam clarus Echion
Fecerat ex uoto: nemorosis abdita syluis
Transibant: & iter longum requiescere suasit.
Illic concubitus intempestiua cupido
Occupat Hippomenen, et à numine concita nostro.
Liminis exigui fuerat propè templa recessus
Speluncæ similis, natiuo punice tectus,
Relligione sacer priscâ: quo multa sacerdos
Lignea contulerat ueterum simulachra deorum.
Hunc init: & uetito temerat sacraria probro.
Sacra retorserunt oculos: turritaq; mater
An stygia sontes dubitauit, mergeret undâ.
Pœna leuis uisa est. ergo modo leuia fuluæ
Colla iubæ uelant: digiti curuantur in ungues:
Ex humeris armi fiunt: in pectora totum
Pondus abit: summæ cauda uerruntur arenæ:
Iram uultus habet: pro uerbis murmura reddunt:
Pro thalamis, celebrant syluas: alijsq; timendi
Dente premunt domito Cybelëia frena leones.
Hos tu care mihi, cumq; his genus omne ferarum,
Quod non terga fugæ, sed pugnæ pectora præbet:
Effuge: ne uirtus tua sit damnosa duobus.
Illa quidem monuit: iunctisq; per aëra cycnis,
Carpit iter: sed stat monitis contraria uirtus.
Forte suem latebris uestigia certa secuti
Excauere canes: syluisq; exire parantem
Fixerat obliquo iuuenis Cinyreïus ictu.
Protinus excussit pando uenabula rostro
Sanguine tincta suo: trepidumq;, et tuta petentem
Trux aper insequitur: totosq; sub inguine dentes

Abdidit: & fulua moribundum strauit arena.
Vecta leui curru medias Cytherea per auras
Cypron olorinis non dum peruenerat alis.
Agnouit longe gemitum morientis: & albas
Flexit aues illuc: utq; æthere uidit ab alto
Exanimem, inq; suo iactantem sanguine corpus:
Desilijt: pariterq; sinum, pariterq; capillos
Rupit: & indignis percussit pectora palmis.
Questaq; cum fatis, & non tamen omnia uestri
Iuris erunt, dixit: luctus monimenta manebunt
Semper Adoni mei: repetitaq; mortis imago
Annua plangoris peraget simulamina nostri.
At cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
Fœmineos artus in olentes uertere mentas
Persephone licuit? nobis Cinyreïus heros
Inuidiæ mutatus erit? sic fata cruorem
Nectare odorato sparsit: qui tactus ab illo
Intumuit: sicut pluuio perlucida cœlo
Surgere bulla solet. nec plena longior hora
Facta mora est: cum flos de sanguine concolor ortus:
Qualem, quæ lento cælant sub cortice granum
Punica ferre solent: breuis est tamen usus in illo:
Namq; male hærentem, & nimia leuitate caducum
Excutiunt ijdem, qui perflant omnia, uenti.

LIBER VNDECIMVS.

Arnune dum tali syluas, animosq́; ferarum
Threicius uates, & saxa sequentia ducit::
E cce nurus Ciconum tectæ lymphata ferinis
P ectora uelleribus tumuli de uertice cernunt
O rphea percussis sociantem carmina neruis.
E quibus una, leues iactato crine per auras
E n ait, en hic est nostri contemptor: & hastam
V atis Apollinei uocalia misit in ora:
Quæ folijs præsuta notam sine uulnere fecit.
A lterius telum lapis est: qui missus in ipso
A ëre concentu uictus uocisq́;, lyræq; est:
A c ueluti supplex pro tam furialibus ausis
A nte pedes iacuit. sed enim temeraria crescunt
B ella: modusq; abijt: insanaq́; regnat Erinnys,
C unctaq́; tela forent cantu mollita: sed ingens
C lamor, & inflato berecyntia tibia cornu,
T ympanaq́;, & plausus, & bacchei ululatus
O bstrepuere sono citharæ. tum deniq; saxa
N on exaudití rubuerunt sanguine uatis.
A c primum attonitas etiam num uoce canentis
I nnumeras uolucres, anguesq́;, agmenq́; ferarum,
M ænades Orphei titulum rapuere theatri:
I nde cruentatis uertuntur in Orphea dextris:
Comp. E t coëunt, ut aues, siquando luce uagantem
N octis auem cernunt: structoq́; utrinq; theatro

Vt matutina ceruus periturus arena
Præda canum est: uatemq; petunt: et fronde uirentes
Coniiciunt thyrsos, non hæc in munera factos.
Hæ glebas, illæ direptos arbore ramos,
Pars torquent silices: neu desint tela furori,
Forte boues presso subigebant uomere terram:
Nec procul hinc multo fructum sudore parantes,
Dura lacertosi fodiebant arua coloni.
Agmine qui uiso fugiunt: operisq; relinquunt
Arma sui: uacuosq; iacent dispersa per agros
Sarculaq; , rastriq; graues, longiq; ligones.
Quæ postquam rapuere feræ: cornuq; minaci
Diuulsere boues: ad uatis fata recurrunt:
Tendentemq; manus, atq; illo tempore primum
Irrita dicentem nec quicquam uoce mouentem
Sacrilegæ perimunt: perq; os (prò Iuppiter) illud
Auditum saxis, intellectumq; ferarum
Sensibus, in uentos anima exhalata recessit.
Te mœstæ uolucres Orpheu, te turba ferarum,
Te rigidi silices, tua carmina sæpe secutæ
Fleuerunt Syluæ: positis te frondibus arbos
Tonsa comas, luxit: lachrymis quoq; flumina dicũt
Increuisse suis: obscuraq; carbasa pullo
Naides, & Dryades, passosq; habuere capillos.
Membra iacent diuersa locis: caput Hebre, lyramq;
Excipis: & (mirum) medio dum labitur amne,
Flebile nescio quid queritur lyra: flebile lingua
Murmurat exanimis: respondent flebile ripæ.
Iamq; mare inuectæ flumen populare relinquunt:
Et Methymnææ potiuntur littore Lesbi.

Hic ferus expositum peregrinis anguis arenis
Os petit: & sparsos stillanti rore capillos
Lambit: & hymniferos inhiat diuellere uultus.
Tandem Phœbus adest: morsusq; inferre parantem
Arcet: & in lapidem rictus serpentis apertos
Congelat: & patulos (ut erant) indurat hiatus.
Umbra subit terras: & quæ loca uiderat ante.
Cuncta recognoscit: quærensq; per arua piorum
Inuenit Eurydicen: cupidusq; amplectitur ulnis.
Hic modo coniunctis spatiantur passibus ambo:
Nunc præcedentem sequitur: nunc præuius anteit:
Eurydicenq; suam iam tuto respicit Orpheus.
Non impune tamen scelus hoc sinit esse Lyæus:
Amissoq; dolens sacrorum uate suorum
Protinus in syluis matres Edonidas omnes,
Quæ uidere nefas, torta radice ligauit.
Quippe pedum digitos in quantum est quæq; secuta
Traxit: & in solidam detrusit acumine terram.
Utq; suum laqueis, quos callidus abdidit auceps:
Crus ubi commisit uolucris: sensitq; teneri:
Plangitur: ac trepidans astringit uincula motu.
Sic quæcunq; solo defixa cohæserat harum
Externata fugam frustra tentabat. at illam
Lenta tenet radix: exultantemq; coërcet.
Dumq; ubi sunt digiti, dú pes ubi quærit, et unguis:
Aspicit in teretes lignum succedere suras:
Et conata, femur mœrenti plangere dextra:
Robora percussit: pectus quoq; robora fiunt:
Robora sunt humeri: porrectaq; brachia ueros
Esse putes ramos: & non fallere putando.

Nec satis hoc Baccho est: ipsos quoq; deserit agros:
Cumq; choro meliore, sui uineta Tmoli,.
Pactolonq; petit: quamuis non aureus illo
Tempore, nec caris erat inuidiosus arenis.
Hunc assueta cohors Satyri, Bacchæq; frequentant:
At Silenus abest. titubantem, annisq;, meroq;,
Ruricolæ cepere phryges: uinctumq; coronis
Ad regem duxere Midam: cui thracius Orpheus
Orgia tradiderat cum cecropio Eumolpo.
Qui simul agnouit socium, comitemq; sacrorum:
Hospitis aduentu festum genialiter egit
Per bis quinq; dies, & iunctas ordine noctes.
Etiam stellarum sublime coëgerat agmen
Lucifer undecimus? eydos cum lætus in agros
Rex uenit: & iuueni Silenum reddit alumno.
Huic deus optanti gratum sed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis, ait, effice quidquid
Corpore contigero fuluum uertatur aurum.
Annuit optatis: nociturаq; munera soluit
Liber: & indoluit quod non meliora petisset.
Lætus abit: gaudetq; malo Berecyntius heros:
Polliciтiq; fidem tangendo singula tentat:
Vixq; sibi credens, non alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgam: uirga aurea facta est.
Tollit humo saxum: saxum quoq; palluit auro.
Contigit & glebam: contactu gleba potenti
Massa fit. arentes cereris decerpsit aristas:
Aurea messis erat. demptum tenet arbore pomum:
Hesperidas donasse putes. si postibus altis

Admouit digitos: postes radiare uidentur.
Ille etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
Vnda fluens palmis Danaën eludere possit.
Vix spes ipse suas animo capit, aurea fingens
Omnia. gaudenti mensas posuere ministri
Extructas dapibus, nec tostæ frugis egentes.
Tum uero, siue ille sua cerealia dextra
Munera contigerat: cerealia dona rigebant.
Siue dapes auido conuellere dente parabat:
Lamina fulua dapes, admoto dente premebat.
Miscuerat puris authorem muneris undis:
Fusile per rictus aurum fluitare uideres.
Attonitus nouitate mali, diuesq́; miserq́;,
Effugere optat opes: & quæ modo uouerat odit.
Copia nulla famem releuat: sitis arida guttur
Vrit: & inuiso merito torquetur ab auro.
Ad cœlumq́; manus, & splendida brachia tollens
Da ueniam Lenæe pater, peccauimus inquit:
Sed miserere precor: speciosóq́; eripe damno.
Mite deûm numen Bacchus peccasse fatentem
Restituit: factiq́; fide data munera soluit.
Ne'ue male optato maneat circumlitus auro:
Vade ait, ad magnis uicinum Sardibus amnem:
Perq́; iugum ripæ labentibus obuius undis
Carpe uiam: donec uenias ad fluminis ortus.
S. pumigeroq́; tuum fonti, qua plurimus exit:
Subde caput: corpusq́; simul, simul elue crimen.
Rex iussæ succedit aquæ: uis aurea tinxit
Flumen: & humano de corpore cessit in amnem.
Nunc quoq; iam ueteris percepto semine uenæ

Arua

Arua rigent, auro madidis pallentia glebis.
Ille perosus opes syluasq́;, & rura colebat,
Panaq́; montanis habitantem semper in antris.
Pingue sed ingenium mansit: nocituraq́; ut ante
Rursus erant domino stolidæ præcordia mentis.
Nam freta prospiciens late riget arduus alto
Tmolus in ascensu: cliuoq́; extensus utroq;
Sardibus hinc, illinc paruis finitur Hypæpis.
Pan ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis:
Et leue cerata modulatur arundine carmen:
Ausus apollineos præ se contemnere cantus
Iudice sub Tmolo certamen uenit ad impar.
Monte suo senior iudex consedit: & aures
Liberat arboribus: quercu coma cœrula tantum
Cingitur: & pendent circùm caua tempora glandes.
Isq; deum pecoris spectans in iudice dixit
Nulla mora est. calamis agrestibus insonat ille:
Barbaricoq́; Midan (aderat nam forte canenti)
Carmine deliniit. post hunc sacer ora retorsit
Tmolus ad os Phœbi: uultum sua sylua secuta est.
Ille caput flauum lauro parnaside uinctus
Verrit humum, tyrio saturata murice palla:
Distinctamq́; lyram gemmis, & dentibus indis
Sustinet a' læua: tenuit manus altera plectrum.
Artificis status ipse fuit. tum stamina docto
Pollice sollicitat: quorum dulcedine captus
Pana iubet Tmolus citharæ summittere cannas.
Iudicium, sanctiq; placet sententia montis
Omnibus: arguitur tamen, atq; iniusta uocatur
Vnius sermone Midæ. nec Delius aures

Humanam stolidas patitur retinere figuram:
Sed trahit in spatium: uillis'q; albentibus implet:
Instabiles'q; illas facit: & dat posse moueri.
Cætera sunt hominis: partem damnatur in unam:
Induitur'q; aures lente gradientis aselli.
Ille quidem cælare cupit: turpi'q; pudore,
Tempora purpureis tentat uelare tiaris:
Sed solitus longos ferro resecare capillos
Viderat hoc famulus: qui cum nec prodere uisum
Dedecus auderet cupiens efferre sub auras:
Nec posset reticere tamen: secedit: humumq;
Effodit: & domini quales aspexerit aures,
Voce refert parua: terræ'q; immurmurat haustæ:
Indicium'q; suæ uocis tellure regesta
Obruit: & scrobibus tacitus discedit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
Cœpit: & ut primum pleno maturuit anno
Prodidit agricolam: leni nam motus ab austro
Obruta uerba refert: domini'q; coarguit aures.
Vltus abit Tmolo: liquidum'q; per aëra uectus
Angustum citra pontum Nepheleidos Helles
Laomedonteis Latoïus astitit aruis.
Dextera Sigei, Rhœtæi læua profundi
Ara Panomphæo uetus est sacrata tonanti.
Inde nouæ primum moliri mœnia troiæ
Laomedonta uidet: suscepta'q; magna labore
Crescere difficili: nec opes exposcere paruas.
Cum'q; tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam: phrygiæ'q; tyranno
Aedificat muros pactus pro mœnibus aurum.

S tabat opus: pretium rex inficiatur: & addit
P erfidiæ cumulum falsis periuria uerbis.
N on impune feres rector maris, inquit: & omnes
I nclinauit aquas ad auaræ littora troiæ:
I nq; freti formam, terras conuertit: opesq;
A bstulit agricolis: & fluctibus obruit agros.
P œna neq; hæc satis est: regis quoq; filia monstro
P oscitur æquoreo: quam dura ad saxa reuinctam
V indicat Alcides: promissáq; munera dictos
P oscit equos: tantiq; operis mercede negata
B is periura capit superatæ mœnia troiæ.
N ec pars militiæ Telamon sine honore recessit:
H esioneq; data potitur. nam coniuge Peleus
C larus erat diua: nec aui magis ille superbit
N omine, quàm soceri: siquidem Iouis esse nepotem
C ontigit haud uni: coniux dea contigit uni.
N anq; senex Thetidi Proteus dea dixerat undæ
C oncipe: mater eris iuuenis: qui fortibus armis
A cta patris uincet: maiorq; uocabitur illo.
E rgo ne quicquam mundus Ioue maius haberet:
Q uamuis haud tepidos sub pectore senserat ignes
I uppiter æquoreæ Thetidis connubia fugit:
I nq; sua Aeaciden succedere uota nepotem
I ussit: & amplexus in uirginis ire marinæ.
E st sinus Hæmoniæ curuos falcatus in arcus:
B rachia procurrunt: ubi si foret altior unda,
P ortus erat: summis inductum est æquor arenis.
L ittus habet solidum: quod nec uestigia seruet:
N ec remoretur iter: nec opertum pendeat algæ.
M yrtea sylua subest bicoloribus obsita baccis.

E st species in medio natura factus, an arte
A mbiguum: magis arte tamen: quo sæpe uenire
F renato delphine sedens Theti nuda solebas.
I llic te Peleus, ut somno uicta iacebas:
O ccupat: & quoniam precibus tentata repugnas:
V im parat, innectens ambobus colla lacertis.
Q uod nisi uenisses uariatis sæpe figuris
A d solitas artes: ausu foret ille potitus.
S ed modo tu uolucris, uolucrem tamen ille tenebat:
N ũc grauis arbor eras: hærebat in arbore Peleus.
T ertia forma fuit maculosæ tigridis: illa
T erritus Aeacides a corpore brachia soluit.
I nq; deos pelagi uino super æquora fuso,
E t pecoris fibris, & fumo thuris adorat:
Proteus D onec carpathius medio de gurgite uates
A eacide dixit, thalamis potiere petitis:
T u modo, cum gelido sopita quiescit in antro:
I gnaram laqueis, uincloq; innecte tenaci:
N ec te decipiat centum mentita figuras.
S ed preme qdqd erit: dum quod fuit ante reformet.
D ixerat hæc Proteus: & condidit æquore uultum:
A dmisitq; suos in uerba nouissima fluctus.
Des. aduentus noctis. P ronus erat titan: inclinatoq; petebat
H esperium temone fretum: cum pulchra relicto
N ereis ingreditur consueta cubilia fluctu.
V ix bene uirgineos Peleus inuaserat artus:
I lla nouat formas: donec sua membra teneri
S ensit: & in partes diuersas brachia tendit.
T unc demum ingemuit: neq; ait sine numine uincis:
E xhibita estq; Thetis: confessam amplectitur heros:

Et potitur uotis: ingentiq; implet Achille.
Felix & nato, felix & coniuge Peleus:
Et cui si demas iugulati crimina Phoci:
Omnia contigerant. fraterno sanguine sontem,
Expulsumq; domo patria Trachinia tellus
Accipit: hic regnum sine ui, sine caede, regebat
Lucifero genitore satus, patriumq; nitorem
Ore ferens Ceyx: illo qui tempore moestus,
Dissimilisq; sui, fratrem lugebat ademptum.
Quo postquam Aeacides fessus, curaq; uiaq;,
Venit: & intrauit paucis comitantibus urbem:
Quosq; greges pecorū, quae secum armēta trahebat,
Haud procul a muris sub opaca ualle reliquit:
Copia cum facta est adeundi tecta tyranni:
Velamenta manu praetendens supplice quis sit,
Quoq; satus memorat: tantum sua crimina caelat:
Mentiturq; fugae causam: petit urbe, uel agro
Se iuuet. hunc contra placido Trachinius ore
Talibus alloquitur. mediae quoq; commoda plebi
Nostra patent Peleu: nec inhospita regna tenemus:
Adiicis huic animo monumenta potentia, clarum
Nomen, auumq; Iouē: nec tempora perde precando:
Quod petis omne feres: tuaq; haec pro parte uocato:
Qualiacunq; uides: utinam meliora uideres.
Et flebat. moueat quae tantos causa dolores,
Peleusq;, comitesq; rogant. quibus ille profatur.
Forsitan hanc uolucrem, rapto quae uiuit: & omnes
Terret aues: semper pennas habuisse putatis:
Vir fuit: & tanta est animi constantia: quantum
Acer erat, belloq; ferox, ad uimq; paratus,

Nomine Dædalion, illo genitore creatus:
Qui uocat auroram: cœlóq; nouissimus exit.
Cultæ mihi pax est: pacis mihi cura tuendæ,
Coniugijq; fuit: fratri fera bella placebant.
Illius uirtus reges, gentésq; subegit:
Quæ nunc thysbæas agitat mutata columbas.
Nata erat huic Chione: quæ dotatissima forma
Mille procos habuit bis septem nubilis annis.
Forte reuertentes Phœbus, maiáq; creatus
Ille suis Delphis, hic uertice Cyllenæo,
Videre hanc pariter: pariter traxere calorem.
Spem ueneris differt in tempora noctis Apollo:
Non fert ille moras: uirgáq; mouente soporem
Virginis os tangit: tactu iacet illa potenti:
Vímq; dei patitur. nox cœlum sparserat astris:
Phœbus anum simulat: præreptáq; gaudia sumit.
Vt sua maturus compleuit tempora uenter:
Alipedis de stirpe dei uersuta propago
Nascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne:
Qui facere assuerat patriæ non degener artis
Candida de nigris, & de candentibus atra.
Nascitur e Phœbo (nanq; est enixa gemellos)
Carmine uocali clarus citharáq; Philamon.
Quid peperisse duos, & dis placuisse duobus,
Et forti genitore, & progenitore tonante
Esse satum prodest? an obest quoq; gloria multis?
Obfuit huic certe: quæ se præferre Dianæ
Sustinuit: faciémq; deæ culpauit. at illi
Ira ferox mota est: factisq; placebimus inquit.
Nec mora: curuauit cornu: neruóq; sagittam

Impulit: & meritam traiecit arundine linguam.
Lingua iacet: nec uox, tentataq; uerba sequuntur:
Conantemq; loqui, cum sanguine uita reliquit.
Quam miser amplexans ego tunc patrioq; dolorem
Corde tuli: fratriq; pio solatia dixi.
Quæ pater haud aliter quàm cautes murmura pôti,
Accipit: & natam delamentatur ademptam.
Vt uero ardentem uidit: quater impetus illi
In medios fuit ire rogos: quater inde repulsus
Concita membra fugæ mandat: similisq; iuuenco
Spicula crabronum pressa ceruice gerenti,
Qua uia nulla ruit: iam tum mihi currere uisus
Plus homine est: alasq; pedes sumpsisse putares.
Effugit ergo omnes: uelox q; cupidine leti
Vertice parnasi potitur: miseratus Apollo,
Cum se Dædalion saxo misisset ab alto:
Fecit auem: & subitis pendentem sustulit alis:
Oraq; adunca dedit: curuos dedit unguibus hamos,
Virtutem antiquam, maiores corpore uires,
Et nunc Accipiter nulli satis æquus, in omnes
Sæuit aues: alijsq; dolens fit causa dolendi.
Quæ dum Lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo: cursu festinus anhelo
Aduolat armenti custos Phocæus Anetor:
Et Peleu, Peleu, magnæ tibi nuntius adsum
Cladis ait. quodcunq; ferat, iubet edere Peleus:
Pendet & ipse metu trepidi Trachinius oris.
Ille refert. fessos ad littora curua iuuencos
Appuleram: medio cum sol altissimus orbe
Tantum respiceret, quantum superesse uideret:

Parsq́; boum fuluus genua inclinarat arenis:
Latarumq́; iacens campos spectabat aquarum:
Pars gradibus tardis illuc errabat & illuc:
Nant alij: celsóq; extant super æquora collo.
Templa mari subsunt nec marmore clara, nec auro:
Sed trabibus densis, lucóq; umbrosa uetusto.
Nereides, Nereusq́; tenent. hos nauita templi
Edidit esse deos: dum retia littore siccat.
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis:
Quam restagnantis fecit maris unda paludem.
Inde fragore graui strepitus loca proxima terret
Bellua uasta lupus: syluisq́; palustribus exit,
Oblitus & spumis, & crasso sanguine rictus,
Fulmineus rubra suffusus lumina flamma.
Qui quanquam sæuit pariter rabieq́;, fameq́;:
Acrior est rabie: neq; enim ieiunia curat
Cæde boum, diramq́; famem finire: sed omne
Vulnerat armentum: sternitq́; hostiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu,
Dum defensamus: leto est data: sanguine littus
Vndaq́; prima rubent, demugitæq́; paludes.
Sed mora damnosa est: nec res dubitare remittit:
Dum superest aliquid: cuncti coëamus ad arma:
Arma capessamus: coniunctaq́; tela feramus:
Dixerat agrestis: nec Pelea damna mouebant.
Sed memor admissi Nereida colligit orbam,
Damna sui inferias extincto mittere Phoco.
Induere arma uiros, uiolentaq́; sumere tela,
Rex iubet Oetæus: cum quis simul ipse parabat
Ire: sed Halcyone coniux excita tumultu

P rosilit:& non dum totos ornata capillos
D isijcit hos ipsos:colloq́; infusa mariti
M ittat ut auxilium sine se,uerbisq́; precatur,
E t lachrymis:animasq́; duas ut seruet in una.
A eacides illi,pulchros regina,piosq;
P one metus:plena est promissi gratia uestri.
N on placet arma mihi contra noua monstra moueri.
N umen adorandum pelagi est.erat ardua turris
A rce locus summa,fessis loca grata carinis.
A scendunt illuc:stratosq; in littore tauros
C um gemitu aspiciunt:uastatoremq́; cruento
O re ferum,longos infectum sanguine uillos.
I nde manus tendens in aperti littora ponti
C æruleam Peleus Psamathen,ut finiat iram
O rat:opemq; ferat:nec uocibus illa rogantis
F lectitur Aeacidæ.Thetis hanc pro coniuge supplex
A ccepit ueniam.sed enim reuocatus ab acri
C æde lupus perstat dulcedine sanguinis asper:
D onec inhærentem laceræ ceruice iuuencæ
M armore mutauit.corpus,præterq́; colorem
O mnia,seruauit:lapidis color indicat illum
I am non esse lupum:iam non debere timeri.
N ec tamen hac profugum consistere Pelea terra
F ata sinunt:Magnetas adit uagus exul:& illic
S umit ab hæmonio purgamina cædis Acasto.
I nterea fratrisq; sui,fratremq́; secutis
A nxia prodigijs turbatus pectora Ceyx,
C onsulat ut sacras hominum oblectamina sortes:
A d Clarium parat ire deum.nam templa profanus
I nuia cum Phlegyis faciebat Delphica Phorbas.

Consilij tamen ante sui fidissima certam
Te facit Halcyone: cui protinus intima frigus
Ossa receperunt: buxoq; simillimus ora
Pallor obit: lachrymisq; genæ maduere profusis.
Ter conata loqui, ter fletibus ora rigauit:
Singultuq; pias interrumpente querelas
Quæ mea culpa tuam, dixit, carissime mentem
Vertit? ubi est, quæ cura mei prior esse solebat?
Iam potes Halcyone securus abesse relicta?
Iam uia longa placet? iam sum tibi carior absens?
At puto per terras iter est? tantumq; dolebo?
Non etiam metuam? curæq; timore carebunt?
Aequora me terrent, et ponti tristis imago:
Et laceras nuper tabulas in littore uidi.
Et sæpe in tumulis sine corpore nomina legi.
Ne'ue tuum fallax animum fiducia tangat:
Quod socer Hippotades tibi sit: qui carcere fortes
Contineat uentos: &, cum uelit, æquora placet.
Cum semel emissi tenuerunt æquora uenti:
Nil illis uetitum est: incommendataq; tellus
Omnis, et oē fretum est: cœli quoq; nubila uexant:
Excutiuntq; feris rutilos concursibus ignes.
Quo magis hos noui (nam noui: & sæpe paterna
Parua domo uidi) magis hos reor esse timendos.
Quod tua si flecti precibus sententia nullis
Care: potest coniux: nimiumq; es certus eundi:
Me quoq; tolle simul: certe iactabimur unà:
Nec, nisi quæ patiar, metuam: pariterq; feremus
Quicquid erit: pariter super æquora lata feremur.
Talibus Aeolidis, dictis lachrymisq; mouetur

Sydereus coniux: neq; enim minor ignis in ipso est.
Sed neq; propositos pelagi dimittere cursus,
Nec uult Halcyonen in partem adhibere pericli:
Multaq; respondit timidum solantia pectus.
Non tamen iccirco causam probat. addidit illis
Hoc quoq; lenimen: quo solo flexit amantem.
Longa quidem est nobis omnis mora: sed tibi iuro
Per patrios ignes (si me modo fata remittant)
Ante reuersurum, quàm luna bis impleat orbem.
His ubi promissis spes est admota recursus:
Protinus eductam naualibus æquore tingi,
Aptariq; suis pinum iubet armamentis.
Qua rursus uisa ueluti præsaga futuri
Horruit Halcyone: lachrymasq; emisit obortas:
Amplexusq; dedit: tristiq; miserrima tandem
O uale, dixit: collapsaq; corpore toto est.
At iuuenes, quærente moras Ceyce, reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos:
Aequaliq; ictu scindunt freta. sustulit illa
Humentes oculos: stantemq; in puppe recurua,
Concussaq; manu dantem sibi signa maritum
Prima uidet: redditq; notas. ubi terra recessit
Longius: atq; oculi nequeunt cognoscere uultus:
Dum licet, insequitur fugientem lumine pinum.
Hæc quoq; ut haud poterat spatio summota uideri:
Vela tamen spectat, summo fluitantia malo.
Vt nec uela uidet: uacuum petit anxia lectum.
Seq; toro ponit: renouat lectusq; locusq;
Halcyones lachrymas: & quæ pars admonet absit.
Portubus exierant: & mouerat aura rudentes:

Obuertit lateri pendentes nauita remos:
Cornuaq; in summa locat arbore: totaq; malo
Carbasa deducit: uenientesq; accipit auras.
Aut minus, aut certe medium non amplius æquor
Puppe secabatur: longeq; erat utraq; tellus:
Dys. tempest. Cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit
Fluctibus: & præceps spirare ualentius eurus
Ardua iandudum demittite cornua rector
Clamat: & antemnis totum subnectite uelum.
Hic iubet: impediunt aduersæ iussa procellæ:
Nec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
Sponte tamen properant, alij subducere remos:
Pars munire latus: pars uentis uela negare.
Egerit hic fluctus: æquorq; refundit in æquor:
Hic rapit antemnas. quæ dum sine lege geruntur:
Aspera crescit hyems: omniq; à parte feroces
Bella gerunt uenti: fretaq; indignantia miscent.
Ipse pauet: nec se quis sit status ipse fatetur
Scire ratis rector: nec quid iubeat'ue, uelit'ue.
Tanta mali moles, tantoq; potentior arte est.
Quippe sonant clamore uiri, stridore rudentes,
Vndarum incursu grauis unda, Tonitribus æther.
Fluctibus erigitur, cælumq; æquare uidetur
Pontus: & inductas aspergine tangere nubes:
Comp. Et modo, cum fuluas ex imo uertit arenas:
Concolor est illis: stygia modo nigrior unda:
Sternitur interdum: spumisq; sonantibus albet.
Ipsa quoq; his agitur uicibus Trachinia puppis:
Et nunc sublimis ueluti de uertice montis
Despicere in ualles, imumq; acheronta uidetur:

Nunc, ubi demissam curuum circunstetit æquor:
Suspicere inferno summum de gurgite cœlum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem:
Nec leuius pulsata sonat, quàm ferreus olim *Comp.*
Cum laceras aries, balista'ue concutit arces.
Vtq; solent sumptis incursu uiribus, ire *Comp.*
Pectore in arma feri, protentaq; tela leones:
Sic ubi se uentis commiserat unda coortis:
Ibat in arma ratis: multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei: spoliataq; tegmine ceræ
Rima patet: præbetq; uiam letalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres:
Inq; fretum credas totum descendere cœlum:
Inq; plagas cœli tumefactum ascendere pontum.
Vela madent nimbis: & cum cœlestibus undis
Aequoreæ miscentur aquæ: caret ignibus Aether:
Cæcaq; nox premitur tenebris hyemisq;, suisq;.
Discutiunt tamen has, præbentq; micantia lumen
Fulmina: fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam saltus intra caua texta carinæ
Fluctus: & ut miles numero præstantior omni
Cum sæpe assilijt defensæ mœnibus urbis:
Spe potitur tandem: laudisq; accensus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus:
Sic ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus:
Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ: *Decima unda*
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam:
Quàm uelut in captæ descendat mœnia nauis.
Pars igitur tentabat adhuc inuadere pinum,
Pars maris intus erat. trepidant haud segnius oēs:

Q uàm solet urbs, alijs murum fodientibus extra,
A tq; alijs murum trepidare tenentibus intus.
D eficit ars: animiq; cadunt: totidemq; uidentur
Q uot ueniunt fluctus, ruere, atq; irrũpere mortes.
N on tenet hic lachrymas: stupet hic: uocat ille beatos
F unera quos maneant: hic uotis numen adorat:
B rachiaq; ad cœlum, quod non uidet, irrita tollens
P oscit opem: subeunt illi, fraterq;, parensq;.
H uic cum pignoribus domus, & q̃d cuiq; relictũ ẽ.
H alcyone Ceyca mouet: Ceycis in ore
N ulla nisi Halcyone est: & cum desyderet unam:
G audet abesse tamen: patriæ quoq; uellet ad oras
R espicere: inq; domum supremos uertere uultus.
V erum ubi sit nescit: tanta uertigine pontus
F eruet: & inducta piceis è nubibus umbra
O mne latet cœlum: duplicataq; noctis imago est.
F rangitur incursu nimbosi turbinis arbor:
F rangitur & regimen: spolijs animosa superbit
V nda uelut uictrix: sinuataq; despicit undas.
N ec leuius, quàm siquis Athon, Pindũq; reuulsos
S ede sua totos in apertum euerteret æquor:
P ræcipitata cadit: pariterq; & pondere, & ictu,
M ergit in ima ratem: cum qua pars magna uirorũ
G urgite pressa graui, neq; in aëra reddita, fato
F uncta suo est: alij partes, & membra carinæ
T runca tenent. tenet ipse manu, qua sceptra solebat,
F ragmina nauigij Ceyx: socerumq;, patremq;
I nuocat (heu) frustra. sed plurima nantis in ore
H alcyone coniux: illam meminitq;, refertq;:
I llius ante oculos, ut agant sua corpora fluctus,

O ptat: & ex animis manibus tumuletur amicis.
D um natat: absentem, quoties sinit hiscere fluctus:
N ominat Halcyonen: ipsisq́; immurmurat undis.
E cce super medios fluctus niger arcus aquarum
F rangitur: & rupta mersum caput obruit unda.
L ucifer obscurus, nec quem cognoscere posses,
I lla nocte fuit: quoniamq́; excedere cœlo
N on licuit: densis texit sua nubibus ora.
A eolis interea tantorum ignara malorum
D inumerat noctes: & iam quas induat ille,
F estinat uestes: iam quas ubi uenerit ipse,
I psa gerat: reditusq́; sibi promittit inanes.
O mnibus illa quidem superis pia thura ferebat:
A nte tamen cunctos Iunonis templa colebat:
P roq́; uiro, qui nullus erat, ueniebat ad aras:
V tq́; foret sospes coniux suus: utq́; rediret:
O ptabat: nullamq́; sibi præferret. at illi
H oc de tot uotis poterat contingere solum.
A t dea non ultra pro functo morte rogari
S ustinet: utq́; manus funestas arceat aris:
I ri meæ dixit fidissima nuntia uocis,
V ise soporiferam somni uelociter aulam:
E xtinctiq́; iube Ceycis imagine mittat
S omnia ad Halcyonen ueros narrantia casus.
D ixerat: induitur uelamina mille colorum
I ris: & arcuato cœlum curuamine signans
T ecta petit iussi sub nube latentia regis.
E st prope' Cimmerios longo spelunca recessu
M ons cauus, ignaui domus, & penetralia somni.
Quò nunquam radijs oriens, medius ue, cadens ue,

P hœbus adire potest: nebulæ caligne mistæ
E xhalantur humo: dubiæq; crepuscula lucis.
N on uigil ales ibi cristati cantibus oris
E uocat auroram: nec uoce silentia rumpunt.
S olliciti'ue canes, canibus'ue sagacior anser.
N on fera, non pecudes, non moti flamine rami,
H umanæ'ue sonum reddunt conuitia linguæ.
M uta quies habitat. saxo tamen exit ab imo
R iuus aquæ Lethes: per quem cum murmure labẽs
I nuitat somnos crepitantibus unda lapillis.
A nte fores antri fœcunda papauera florent,
I nnumeræq; herbæ: quarum de lacte soporem
N ox legit: & spargit per opacas humida terras.
I anua ne uerso stridorem cardine reddat:
N ulla domo tota est: custos in limine nullus.
A t medio torus est hebeno sublimis in antro
P lumeus, unicolor pullo uelamine tectus:
Q uo cubat ipse deus membris langore solutis.
H unc circa passim uarias imitantia formas
S omnia uana iacent, totidem quot messis aristas,
S ylua gerit frondes, eiectas littus arenas.
Q uo simul intrauit: manibusq; obstantia Virgo
S omnia dimouit: uestis fulgore reluxit
S acra domus: tardaq; deus grauitate iacentes
V ix oculos tollens, iterumq;, iterumq;, relabens,
S ummaq; percutiens nutanti pectora mento,
E xcussit tandem sibi se: cubitoq; leuatus
Q uid ueniat (cognouit enim) sciatur. at illa:
S omne quies rerum, placidissime somne deorum,
P ax animi, quem cura fugit: qui corpora duris

F essa ministerijs mulces: reparasq; labori:
S omnia, quæ ueras æquant imitamine formas:
H erculeam Trachina iube sub imagine regis,
H alcyonen adeant: simulachraq; naufraga fingant.
I mperat hoc Iuno. postquam mandata peregit:
I ris abit: neq; enim ulterius tolerare soporis
V im poterat: labiq; ut somnum sensit in artus:
E ffugit: & remeat per quos modo uenerat, arcus.
A t pater è populo natorum mille suorum
E xcitat artificem simulatoremq; figuræ
M orphea: non illo iussos solertius alter
E xprimit incessus, uultumq;, sonumq; loquendi.
A dijcit & uestes, & consuetissima cuiq;
V erba. sed hic solos homines imitatur: at alter
F it fera: fit uolucris: fit longo corpore serpens.
H unc Icelon superi, mortale Phobetora uulgus
N ominat. est etiam diuersæ tertius artis
P hantasos: ille in humum, saxumq;, undamq;, trabemq;,
Q uæq; uacant anima fallaciter omnia transit.
R egibus hi, ducibusq; suos ostendere uultus
N octe solent: populos alij, plebemq; pererrant.
P ræterit hos senior: cunctisq; è fratribus unum
M orphea, qui peragat Thaumantidos edita, somnus
E ligit: & rursus molli langore solutus,
D eposuitq; caput: stratoq; recondidit alto.
I lle uolat nullos strepitus facientibus alis
P er tenebras: intraq; moræ breue tempus in urbem
P eruenit Hæmoniam: positisq; è corpore pennis
I n faciem Ceycis abit: sumptaq; figura
L uridus, exanimi similis, sine uestibus ullis

Coniugis ante torum miseræ stetit. uda uidetur
Barba uiri: madidis'q; grauis fluere unda capillis.
Tum lecto incumbens fletu super ora profuso
Hæc ait. agnoscis Ceyca miserrima coniux?
An mea mutata est facies nece? respice, noscas:
Inuenies'q; tuo pro coniuge coniugis umbram.
Nil opis Halcyone nobis tua uota tulerunt:
Occidimus: falsò tibi me promittere noli.
Nubilus ægæo deprendit in æquore nauem
Auster: & ingenti iactatam flamine soluit:
Ora'q; nostra tuum frustra clamantia nomen
Implerunt fluctus. non hæc tibi nuntiat author
Ambiguus: non ista uagis rumoribus audis:
Ipse ego fata tibi præsens mea naufragus edo.
Surge age: da lachrymas: lugubria'q; indue: nec me
Indeploratum sub inania tartara mitte.
Adijcit his uocem Morpheus: quam coniugis illa
Crederet esse sui: fletus quoq; fundere ueros
Visus erat: gestum'q; manus Ceycis habebat.
Ingemit Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
Per somnum: corpus'q; petens amplectitur auras:
Exclamat'q; mane: quò te rapis? ibimus unà.
Voce sua, specie'q; uiri turbata, soporem
Excutit: & primo si sit circumspicit illic,
Qui modo uisus erat (nam moti uoce ministri
Intulerant lumen) postquam non inuenit usquam:
Percutit ora manu: laniat'q; à pectore uestes:
Pectora'q; ipsa ferit: nec crines soluere curat:
Scindit: & altrici quæ luctus causa roganti,
Nulla est Halcyone, nulla est ait: occidit unà.

C um Ceyce suo: solantia tollite uerba.
N aufragus interijt: uidi, agnouiq;: manusq;
A d discedentem cupiens retinere tetendi.
V mbra fuit: sed & umbra tamen manifesta, uiriq;
V era mei: non ille quidem, si quæris, habebat
A ssuetos uultus: nec quo prius ore nitebat.
P allentem, nudumq;, & adhuc humente capillo
I nfelix uidi: stetit hoc miserabilis ipso
E cce loco: & quærit uestigia siqua supersint.
H oc erat, hoc animo quod diuinante timebam:
E t ne me fugiens uentos sequerere, rogabam.
A t certe uellem, quoniam periturus abibas:
M e quoq; duxisses: fuit ah, fuit utile, tecum
I re mihi: neq; enim de uitæ tempore quicquam
N on simul egissem: nec mors discreta fuisset.
N unc absens perij: iactor quoq; fluctibus absens:
E t sine me, te pontus habet. crudelior ipso
S it mihi mens pelago: si uitam ducere nitar
L ongius: & tanto pugnem superesse dolori.
S ed neq; pugnabo: nec te miserande relinquam:
E t tibi nunc saltem ueniam comes: inq; sepulchro
S i non urna, tamen iunget nos littera: si non
O ssibus ossa meis, at nomen nomine tangam.
P lura dolor prohibet: uerboq; interuenit omni
P langor: & attonito gemitus à corde trahuntur.
M ane erat: egreditur tectis ad littus: & illum
M œsta locum repetit: de quo spectarat euntem.
D umq; moratur ibi: dumq;, hinc retinacula soluit,
H oc mihi discedens dedit oscula littore, dicit:
D umq; notata locis reminiscitur acta: fretumq;

P rospicit in liquida spatio distante tuetur
N escio quid quasi corpus, aqua: primoq; quid illud
E sset, erat dubium: postquam paulũ appulit unda:
E t quãuis aberat: corpus tamen esse liquebat.
Q uis foret ignorãs quia naufragus, omine mota est:
E t tanquã ignoto lachrymas daret, heu miser, inqt,
Q uisquis es, et siqua est coniux tibi. fluctibus actum
F it propius corpus: quod quo magis illa tuetur:
H oc minus, et minus est mentis. iã, iãq;, propinqua
A dmotum terræ, iam quod cognoscere posset,
C ernit: erat coniux. ille est exclamat: & unã
O ra, comas, uestem, lacerat: tendensq; trementes
A d Ceycæ manus, sic ò carissime coniux?
S ic ad me miserande redis? ait. adiacet undis
F acta manu moles: quæ primas æquoris undas
F rangit: & incursus quæ prædelassat aquarum.
Alcyon in aue. I nsilit huc: mirumq; fuit potuisse, uolabat:
P ercutiensq; leuem modo natis aëra pennis,
S tringebat summas ales miserabilis undas.
D umq; uolat: mœsto similem, pleniumq; querelæ
O ra dedere sonum tenui crepitantia rostro.
V t uero tetigit mutum, & sine sanguine corpus:
D ilectos artus amplexa recentibus alis,
F rigida nequicquam duro dedit oscula rostro.
S enserit hoc Ceyx, an uultum motibus undæ
T ollere sit uisus, populus dubitabat: at ille
S enserat: & tandem superis miserantibus, ambo
Ceyx in aue. A lite mutantur: fatis obnoxius iisdem.
T unc quoq; mansit amor: nec coniugale solutum est
F œdus in alitibus: cœunt: funtq; parentes:

P erq; dies placidos hyberno tempore septem
I ncubat Halcyone pendentibus æquore nidis.
T um uia tuta maris: uentos custodit: & arcet
A eolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.
H os aliquis senior circum freta lata uolantes
S pectat: & ad finem seruatos laudat amores.
P roximus, aut idem, si fors tulit, hic quoq; dixit
Q uem mare carpentem, substrictaq; crura gerentem
A spicis, ostendens spatiosum in guttura mergum,
R egia progenies, et si descendere ad ipsum
O rdine perpetuo quæris, sunt huius origo
I lus, & Assaracus, raptusq; Ioui Ganymedes,
L aomedonq; senex, Priamusq; nouissima Troiæ
T empora sortitus: frater fuit Hectoris iste:
Q ui nisi sensisset prima noua fata iuuenta:
F orsitan inferius non Hectore nomen haberet
Q uamuis est illum proles enixa Dymantis:
A esacon umbrosa furtim peperisse sub Ida
F ertur Alixirhoë gracili conata bicorni.
O derat hic urbes: nitidaq; remotus ab aula
S ecretos montes, & inambitiosa colebat
R ura: nec Iliacos cœtus, nisi rarus adibat.
N on agreste tamen, nec inexpugnabile amori
P ectus habens, syluas captatam sæpe per omnes
A spicit Hesperien patria Cebrenida ripa
I niectos humeris siccantem sole capillos.
V isa fugit Nymphe, ueluti perterrita fuluum
C erua lupum, longeq; lacu deprensa relicto
A ccipitrem fluuialis anas. quam Troïus heros
I nsequitur: celeremq; metu, celer urget amore.

E cce latens herba coluber fugientis adunco
D ente pedem strinxit: uirusq; in corpore liquit.
C um uita suppressa fugæ est. amplectitur amens
E xanimem: clamatq;, piget, piget esse secutum:
S ed non hoc timui: neq; erat mihi uincere tanti.
P erdidimus miseram nos te duo: uulnus ab angue,
A me causa data est, ego sum sceleratior illo.
Q ui tibi morte mea mortis solatia mittam.
D ixit: & e scopulo, quem rauca subederat unda:
D ecidit in pontum. Tethys miserata cadentem
M olliter excepit: nantemq; per æquora pennis
T exit: & optatæ non est data copia mortis.
I ndignatur amans inuitum uiuere cogi:
O bstariq; animæ misera de sede uolenti
E xire: utq; nouas humeris assumpserat alas
S ubuolat: atq; iterum corpus super æquora mittit.
P luma leuat casus: furit Aesacus: inq; profundum
P ronus abit: letiq; uiam sine fine retentat.
F ecit amor maciem: longa internodia crurum:
L onga manet ceruix: caput est à corpore longe:
A equor amat: nomenq; tenet, quia mergitur illo.

P. OVIDII NASO. METAMOR.
LIBER DVODECIMVS.

Escius assumptis Priamus pater Aesacon alis
Viuere, lugebat: tumulo quoq; nomen habenti
I nferias dederat cum fratribus Hector inanes.

D efuit officio Paridis præsentia tristi:
P ost modo qui rapta longum cum coniuge bellum
A ttulit in patriam, coniurataé'q; sequuntur
M ille rates, gentis'q; simul commune pelasgæ.
N ec dilata foret uindicta: nisi æquora sæui
I nuia fecissent uenti: Bœotia'q; tellus
A ulide piscosa puppes tenuisset ituras.
H ic patrio de more Ioui cum sacra parassent:
V t uetus accensis incanduit ignibus ara:
S erpere cœruleum Danai uidere draconem
I n platanum: cœptis quæ stabat proxima sacris.
N idus erat uolucrum bis quattuor arbore summa.
Q uas simul, et matrem circum sua damna uolantē
C orripuit serpens: auida'q; recondidit aluo.
O bstupuere omnes. at ueri prouidus augur
T hestorides uincemus, ait: gaudete Pelasgi:
T roia cadet: sed erit nostri mora longa laboris.
A tq; nouem uolucres in belli digerit annos.
I lle ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
F it lapis: & seruat serpentis imagine saxum.
P ermanet Aonijs Nereus uiolentus in undis:
B ella'q; non transfert: & sunt qui parcere troiæ
N eptunum credant: quia mœnia fecerat urbis.
A t non Thestorides: neq; enim nescit'ue, tacet'ue,
S anguine uirgineo placandam uirginis iram
E sse deæ. postquam pietatem publica causa,
R ex'q; patrem uicit: castum'q; datura cruorem
F lentibus ante aram stetit Iphigenia ministris:
V icta dea est: nubem'q; oculis obiecit: & inter
O fficium, turbam'q; sacri, uoces'q; precantum,

Caluchas f. thestoris
serpens in saxum

S uppofita fertur mutasse Micenida cerua.
E rgo ubi qua decuit, lenita est cæde Diana:
E t pariter Phœbes, pariter maris ira recessit:
A ccipiunt uentos à tergo mille carinæ:
M ultaq; perpessæ phrygia potiuntur arena.
O rbe locus medio est inter terrasq;, fretumq;,
C œlestesq; plagas triplicis confinia mundi:
V nde quod est usquam, quamuis regionibus absit,
I nspicitur: penetratq; cauas uox omnis ad aures.
F ama tenet: summaq; domum sibi legit in arce:
I nnumerosq; aditus, ac mille foramina tectis
A ddidit: & nullis inclusit limina portis.
N octe, dieq; patet: tota est ex ære sonanti:
T ota fremit: uocesq; refert: iteratq; quod audit.
N ulla quies intus, nullaq; silentia parte.
N ec tamen est clamor, sed paruæ murmura uocis.
Q ualia de pelagi (si quis procul audiat) undis
E sse solent: qualemue sonum, cum Iuppiter atras
I ncrepuit nubes, extrema tonitrua reddunt.
A tria turba tenet: ueniunt leue uulgus: euntq;:
M istaq; cum ueris passim commenta uagantur
M illia rumorum: confusaq; uerba uolutant.
E quibus hi uacuas implent sermonibus aures:
H i narrata ferunt aliò: mensuraq; ficti
C rescit: & auditis aliquid nouus adijcit author.
I llic credulitas, illic temerarius error,
V anaq; lætitia est, consternatiq; timores,
S editioq; recens, dubioq; authore susurri.
I psa quid in cœlo rerum, pelagoq; geratur
E t tellure uidet: totumq; inquirit in orbem.

Fecerat hæc notum graias cum milite forti
Aduentare rates: neq; inexpectatus in armis
Hostis adest: prohibent aditus, littus'q; tuentur
Troës: & hectorea primus fataliter hasta
Protesilaë cædis: commissa'q; prælia magno
Stant Danais, fortes'q; animæ, neq; cognitus Hector.
Nec Phryges, exiguo quid Achaica dextera possit
Sanguine, senserunt. & iam sigea rubebant
Littora: iam leto proles Neptunia Cygnus
Mille uiros dederat: iam curru stabat Achilles:
Tota'q; peliacæ sternebat cuspidis ictu
Agmina: per'q; acies, aut Cygnū, aut Hectora quærēs,
Congreditur Cygno. decimum dilatus in annum
Hector erat. tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos currum direxit in hostem:
Concutiens'q; suis uibrantia tela lacertis,
Quisquis es ó iuuenis dixit, solamen habeto
Mortis: ab hæmonio quod sis iugulatus Achille.
Hactenus. Aeacides. uocem grauis hasta secuta est.
Sed quanquam certæ nullus fuit error in hasta:
Nil tamen emissi profecit acumine ferri.
Vt'q; habeti pectus tantummodo contudit ictu:
Nate Dea (nam te fama prænouimus) inquit
Ille, quid à nobis uulnus miraris abesse?
(Mirabatur enim) non hæc, quam cernis equinis
Fulua iubis, cassis, nec onus caua parma sinistræ
Auxilio mihi sunt: decor est quæsitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc, capit arma solet, remouebitur oē
Tegminis officium: tamen indistrictus abibo.
Est aliquid non esse satum Nereide, sed qui

Nereáq;, & natas, & totum temperat æquor.
Dixit: & hæsurum clypei curuamine telum
Misit in Aeaciden: quod & æs, & proxima rupit
Terga nouena boum: decimo tamen orbe moratū ē.
Excipit hoc Heros: rursúsq; trementia forti
Tela manu torsit: rursus sine uulnere corpus,
Syncerumq; fuit. nec tertia cuspis apertum,
Et se præbentem ualuit distringere Cygnum.
Haud secus exarsit: quàm circo Taurus aperto:
Cum sua terribili petit irritamina cornu
Phœniceas uestes: elusáq; uulnera, sentit.
Num tamen exciderit ferrum, considerat hastæ.
Hærebat ligno. manus est mea debilis ergo:
Quasq; ait ante habuit uires effudit in uno.
Nam certe ualuit: uel cum Lyrnesia primum
Mœnia deieci: uel cum Tenedonq;, suoq;
Eetioneas impleui sanguine Thebas.
Vel cum purpureus populari cæde Caycus
Fluxit: opusq; meæ bis sensit Telephus hastæ.
Hic quoq; tot cæsis quorum per littus aceruos
Et feci, & uideo, ualuit mea dextra, ualetq;.
Dixit: & ante actis ueluti male crederet hastam
Misit in aduersum Lycia de plebe Meneten:
Loricamq; simul, subiectáq; pectora rupit.
Quo plangente grauem moribundo pectore terram,
Extrahit illud idem calido de uulnere telum:
Atq; ait, hæc manus ē: hæc, qua modo uicimus, hasta,
Vtar in hoc ijsdem: sit in hoc precor exitus idem.
Sic fatur: Cygnumq; petit: nec fraxinus errat:
Inq; humero sonuit non euitata sinistro.

Inde uelut muro, solidaq; a cautæ, repulsa est.
Qua tamen ictus erat, signatum sanguine Cygnum
Viderat: & frustra fuerat gauisus Achilles:
Vulnus erat nullum: sanguis fuit ille Menetæ.
Tum uero præceps curru fremebundus ab alto
Desilit: & nitido securum comminus hostem
Ense petens, parmam gladio, galeamq; cauari
Cernit: & in duro lædi quoq; corpore ferrum.
Haud tulit ulterius: gladioq; aduersa reducto
Ter quater ora uiri capulo caua tempora pulsat:
Cedentemq; sequens instat: turbatq;, ruitq;:
Attonitoq; negat requiem. pauor occupat illum:
Ante oculosq; natant tenebræ: retroq; ferenti
Auersos passus medio lapis obstitit aruo.
Quem super impulsum resupino corpore Cygnum
Vi multa uertit, terræq; afflixit Achilles.
Tum clypeo, genibusq; premens præcordia duris,
Vincla trahit galeæ: quæ presso subdita mento
Elidunt fauces: & respiramen, iterq;
Eripiunt animæ. uictum spoliare parabat.
Arma relicta uidet. corpus deus æquoris albam
Contulit in uolucrem: cuius modo nomen habebat.
Hic labor, hæc requiem multorum pugna dierum
Attulit: & positis pars utraq; substitit armis.
Dumq; uigil phrygios seruat custodia muros:
Et uigil argolicas seruat custodia fossas:
Festa dies aderat: qua Cygni uictor Achilles
Palladam mactatæ placabat sanguine uaccæ.
Cuius ut imposuit prosecta calentibus aris:
Et dijs acceptus penetrauit in æthera nidor:

Cygnu' i aue[illegible] in nomine

Sacra tulere suam, pars est data cætera mensis.
Discubuere toris proceres: & corpora tosta
Carne replent: uinóq; leuant curasq́; sitimq;.
Non illos citharæ, non illos carmina uocum,
Longáq; multifori delectat tibia buxi:
Sed noctem sermone trahunt: uirtusq; loquendi
Materia est: pugnas referunt hostisq;, suasq;.
Inq; uices adita, atq; exhausta pericula sæpe
Commemorare iuuat: qd enim loqueretur Achilles?
Aut qd apud magnum potius loquerentur Achillē:
Proxima præcipue domito uictoria Cygno
In sermone fuit. uisum mirabile cunctis:
Quod iuuenis corpus nullo penetrabile telo,
Inuictumq; à uulnere erat: ferrumq; terebat:
Hoc ipse Aeacides, hoc mirabantur Achiui:
Cum sic Nestor ait. uestro fuit unicus æuo
Contemptor ferri, nulloq; forabilis ictu
Cygnus: at ipse olim patientem uulnera mille
Corpore non læso Perrhæbum Cænea uidi:
Cænea Perrhæbum: qui factis inclytus Othryn
Incoluit: quoq; id mirum magis esset in illo:
Fœmina natus erat, monstri nouitate mouentur
Quisquis adest: narretq; rogant: quos inter Achilles
Dic age (nam cunctis eadem est audire uoluntas)
O facunde senex æui prudentia nostri,
Quis fuerit Cæneus: cur in contraria uersus:
Qua tibi militia, cuius certamine pugnæ
Cognitus: à quo sit uictus, si uictus ab ullo est.
Tum senior, quamuis obstet mihi longa uetustas:
Multaq; me fugiant primis spectata sub annis:

Plura tamen memini: nec quæ magis hæreat, ulla
Pectore res nostro est inter belliq; domusq;
Acta tot. ac si quem potuit spatiosa senectus
Spectatorem operum multorum reddere: uixi
Annos bis centum: nunc tertia uiuitur ætas.
Clara decore fuit proles Elateia Cænis
Thessalidum uirgo pulcherrima, perq; propinquas
Perq; tuas urbes (tibi enim popularis Achille)
Multorum frustra uotis optata procorum.
Tentasset Peleus thalamos quoq; forsitan illos:
Sed iam aut contigerant illi connubia matris,
Aut fuerant promissa tuæ. nec Cænis in ullos
Denupsit thalamos: secretaq; littora carpens
Aequorei uim passa dei est: ita fama ferebat.
Utq; nouæ ueneris Neptunus gaudia cœpit:
Sint tua uota licet dixit secura repulsæ:
Elige quid uoueas: eadem quoq; fama ferebat.
Magnum Cænis ait, facit hæc iniuria uotum
Tale pati iam posse nihil: da fœmina ne sim:
Omnia præstiteris. grauiore nouissima dixit
Verba sono: poteratq; uiri uox illa uideri:
Sicut erat. nam iam uoto Deus æquoris alti
Annuerat: dederatq; super: ne saucius ullis
Vulneribus fieri, ferro'ue occumbere posset.
Munere lætus abit: studijsq; uirilibus æuum
Exigit Atracides: peneiaq; arua pererrat.
Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus:
Nubigenasq; feros, positis ex ordine mensis,
Arboribus tecto discumbere iusserat antro:
Hæmonij proceres aderant: aderamus & ipsi:

F estáq; confusa resonabat regia turba.
E cce canunt Hymenaeon: & ignibus atria fumant:
C inctáq; adest uirgo matrumq; , nurũq; caterua,
P raesignis facie. felicem diximus illa
C oniuge Pirithoum: quod penè fefellimus omen.
N am tibi saeuorum saeuissime centaurorum
E uryte quàm uino pectus, tam uirgine uisa
A rdet: & ebrietas geminata libidine regnat.
P rotinus euersae turbant conuiuia mensae:
R aptaturq; comis per uim noua nupta prehensis.
E urytus Hippodamen, alij, quam quisq; probabat,
A ut poterat, rapiunt: captaeq; erat urbis imago.
F aemineo clamore sonat domus: ocyus omnes
S urgimus: & primus, quae te uecordia Theseus
E uryte pulsat ait: qui me uiuente lacessas
P irithoum: uiolesq; duos ignarus in uno.
N e'ue ea magnanimus frustra memorauerit Heros:
S ummouet instantes: raptamq; furentibus aufert.
I lle nihil contra: neq; enim defendere uerbis
T alia facta potest: sed uindicas ora proteruis
I nsequitur manibus: generosáq; pectora pulsat.
F orte fuit iuxta signis extantibus asper
A ntiquus crater: quem uastum, uastior ipso
S ustulit Aegides: aduersáq; misit in ora.
S anguinis ille globos pariter, cerebrumq; , merũq; ,
V ulnere, & ore uomens, madida resupinus arena
C alcitrat. ardescunt germani caede bimembres:
C ertatimq; omnes simul uno ore arma loquuntur.
V ina dabant animos: & prima pocula pugna
M issa uolant: fragilesq; cadi, curuiq; lebetes,

R es epulis quondam, tum bello, et cædibus aptæ.
P rimus Ophionides amycus penetralia donis
H aud timuit spoliare suis: & primus ab æde
L ampadibus densum rapuit funale coruscis:
E latumq; alte, ueluti qui candida tauri
R umpere sacrificat molitur colla securi:
I llisit fronti Lapithæ Celadontis: & ossa
N on agnoscendo confusa reliquit in ore.
E xiliere oculi: disiectisq; ossibus oris
A cta retro naris, medioq; est fixa palato.
H unc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ
S trauit humi Belates deiecto in pectora mento:
C umq; atro mistos spumantem sanguine dentes,
V ulnere tartareas geminato misit ad umbras.
P roximus ut steterat: spectans altaria uultu
F umida terribili, cur non ait utimur istis?
C umq; suis Gryneus immanem sustulit aram
I gnibus: & medium Lapitharum iecit in agmen:
O ppressitq; duos Brotean, & Orion. Orio
M ater erat Mycale: quam deduxisse canendo
S æpe reluctantis constabat cornua Lunæ.
N on impune feres, teli modo copia detur:
D ixerat Exadius: teliq; habet instar, in alta
Q uæ fuerant pinu, uotiui cornua cerui.
F igitur hinc duplici Gryneus in lumina ramo:
E ruiturq; oculos: quorum pars cornibus hæret:
P ars fluit in barbam: concretaq; sanguine pendet.
E cce rapit medijs flagrantem Rhœtus ab aris
P rimitium torrem: dextraq; a parte Charaxi
T empora perfringit fuluo protecta capillo.

Correpti rapida, ueluti seges arida, flamma
Arserunt crines: & uulnere sanguis inustus
Terribilem stridore sonum dedit: ut dare ferrum
Igne rubens plerunq; solet: quod forcipe curua
Cum faber eduxit, lacubus demittit: at illud
Stridet & in tepida submersum sibilat unda.
Saucius hirsutis auidum de crinibus ignem
Excutit: inq; humeros limen tellure reuulsum
Tollit onus plaustri: quod ne permittat in hostem,
Ipsa facit grauitas. socium quoq; saxea moles
Oppressit spatio stantem propiore Cometen.
Gaudia nec retinet Rhœtus: sic comprecor inquit
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum:
Semicremoq; nouat repetitum stipite uulnus:
Terq;, quaterq; graui iuncturas uerticis ictu
Rupit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad Euagrum, Coritumq;, Dryantaq; transit.
E quibus ut prima tectus lanugine malas
Procubuit Coritus: puero quæ gloria fuso
Parta tibi est Euagrus ait? nec dicere Rhœtus
Plura sinit: rutilasq; ferox in aperta loquentis
Condidit ora uiri, perq; os in pectora, flammas.
Te quoq; sæue Drya circum caput igne rotato
Insequitur: sed non in te quoq; constitit idem
Exitus: assiduæ successu cædis ouantem,
Qua iuncta est humero ceruix, sude figis obusta.
Ingemuit, duroq; sudem uix osse reuellit
Rhœtus: & ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit et Orneus, Lycabasq;, & saucius armo
Dexteriore Medon, & cum Pisenore Thaumas,
Quiq;

Quiq; pedum nuper certamine uicerat omnes
Mermeros, accepto tum uulnere tardius ibat.
Et Pholus, & Melaneus, et Abas prædator aprorũ:
Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
Astylos: ille etiam metuenti uulnera Nesso,
Ne fuge, ad herculeos, inquit, seruaberis arcus.
At nõ Eurynomus, Lycidasq;, et Aræus, et imbreus
Effugere necem: quos omnes dextra Dryantis
Perculit aduersos. aduersum tu quoq;, quamuis
Terga fugæ dederas: uulnus Cænee tulisti.
Nam graue respiciens inter duo lumina ferrum
Quà naris fronti committitur, accipis, imæ.
In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
Sopitus uenis, et inexperrectus Aphidas:
Languentiq; manu carchesia mista tenebat,
Fusus in ossææ uillosis pellibus ursæ,
Quẽ procul ut uidit frustra nulla arma mouentem:
Inserit amento digitos: miscendaq; dixit
Cum styge uina bibes Phorbas: nec plura locutus,
In iuuenem torsit iaculum: ferrataq; collo
Fraxinus, ut casu iacuit resupinus, adacta est.
Mors caruit sensu: plenoq; è gutture fluxit
Inq; toros, inq; ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego Petræum conantem euellere terra
Glandiferã quercum: quam dũ cõplexibus ambit:
Et quatit huc, illuc: labefactaq; robora iactat:
Lancea Pirithoi costis immissa Petræi
Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidisse Lycum uirtute ferebant:
Pirithoi uirtute Chromin: sed uterq; minorem

V ictori titulum q̃ Dictys, Helopsq; dederunt.
F ixus Helops iaculo est: quod peruia tempora fecit:
E t missum dextra læuam penetrauit ad aurem.
D ictys ab ancipiti delapsus acumine montis
D um fugit instantem trepidans Ixione natum:
D ecidit in præceps: & pondere corporis ornum
I ngentem fregit: suaq; induit ilia fractæ.
V ltor adest Phareus: saxumq; e monte reuulsum
M ittere conatur. mittentem stipite querno
O ccupat Aegides: cubitiq; ingentia fregit
O ssa: nec ulterius dare corpus inutile leto
A ut uacat, aut curat: tergoq; Bianoris alti
I nsilit, haud solito quenquam portare nisi ipsum:
O pposuitq; genu costis: prensamq; sinistra
C æsariem retinens, uultum minitantiaq; ora
R obore nodoso, præduraq; tempora fregit.
R obore Nedymnum, iaculatoremq; Lycetum,
S ternit, & immissa protectum pectora barba
H ippason, & summis extantem Riphea syluis,
T ereaq;, hæmonijs qui prensos montibus ursos
F erre domum uiuos, indignantesq; solebat.
H aud tulit utentem pugnæ successibus ultra
T hesea Demoleon: solidoq; reuellere dumo
A nnosam pinum magno molimine tentat.
Q uod quia non potuit: præfractã misit in hostem.
S ed procul à telo Theseus uenienti recessit
P allados admonitu (credi sic ipse uolebat)
N on tamen arbor iners cecidit: nam Grantoris alti
A bscidit iugulo pectus humerumq; sinistrum.
A rmiger ille tui fuerat genitoris Achille:

Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor
Aeacidae dederat pacis pignusq́; fidemq́;.
Hunc procul ut foedo disiectum uulnere Peleus,
Vidit: et inferias iuuenum gratissime Grantor
Accipe ait: ualidoq́; in Demoleonta lacerto
Fraxineam misit mentis quoq; uiribus hastam.
Quae laterum cratem perrupit: & ossibus haerens
Intremuit. trahit ille manu sine cuspide lignum:
Id quoq; uix sequitur: cuspis pulmone retenta est.
Ipse dolor uires animo dabat: aeger in hostem
Erigitur: pedibusq́; uirum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea, clypeoq́; sonanti:
Defensatq́; humeros: praetentaq́; sustinet arma.
Perq́; armos uno duo pectora perforat ictu.
Ante tamen leto dederat Phlegraeon, & Hylen
Eminus: Hiphinoum collato marte Claninq́;.
Additur his Dorylas: qui tempora tecta gerebat
Pelle lupi, saeuiq́; uicem praestantia teli
Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego (nam uires animus dabat) aspice dixi
Quantum concedant nostro tua cornua ferro:
Et iaculum torsi: quod cum uitare nequiret:
Opposuit dextram passurae uulnera fronti.
Affixa est cum fronte manus. fit clamor: at illum
Haerentem Peleus, & acerbo uulnere uictum
(Stabat enim propior) mediam ferit ense sub aluū,
Prosiliit: terraq́; ferox sua uiscera traxit:
Tractaq́; calcauit: calcataq́; rupit: & illis
Crura quoq; impediit: & inani concidit aluo.
Nec te pugnantem tua Cyllare forma redemit:

(Si modo naturæ formam concedimus illi)
Barba erat incipiens: barbæ color aureus: aurea
Ex humeris medios coma dependebat in armos:
Gratus in ore uigor: ceruix, humeriq́;, manusq́;,
Pectoraq́; artificum laudatis proxima signis:
Et quacunq; uir est. nec equi mendosa sub illo
Deteriorq́; uiro facies. da colla, caputq́;
Castore dignus erit: sic tergum sessile, sic sunt
Pectora celsa toris: totus pice nigrior atra:
Candida cauda tamẽ, color ẽ quoq; cruribus albus.
Multæ illum petiere sua de gente: sed una
Abstulit Hylonome: qua nulla decentior inter
Semiferas altis habitauit fœmina syluis.
Hæc & blanditijs, & amando, & amare fatendo,
Cyllaron una tenet: cultus quoq; quantus in illis
Esse potest membris: ut sit coma pectine leuis:
Vt modo rore maris modo se uiola'ue, rosa'ue
Implicet: interdum candentia lilia gestet:
Bisq; die lapsis pagasææ uertice syluæ
Fontibus ora lauet: bis flumine corpora tingat:
Nec nisi quæ deceant, electarumq́; ferarum
Aut humero, aut lateri prætendat uellera læuo.
Par amor est illis: errant in montibus unà:
Antra simul subeunt. et tum lapithëia tecta
Intrarant pariter: pariter fera bella gerebant.
Author in incerto est: iaculum de parte sinistra
Venit: & inferius quà collo pectora subsunt
Cyllare te fixit. paruo cor uulnere læsum
Corpore cum toto post tela educta refrixit.
Protinus Hylonome morientes excipit artus:

Impositaq; manu uulnus fouet: oraq; ad ora
Admouet: atq; animae fugienti obsistere tentat.
Vt uidet extinctum: dictis, quae clamor ad aures
Arcuit ire meas, telo quod inhaeserat illi
Incubuit: moriensq; suum complexa maritum est.
Ante oculos stat & ille meos: qui saeua leonum
Vinxerat inter se connexis uellera nodis
Phaeocomes, hominemq; simul protectus, equumq;
Codice qui misso, quem uix iuga bina mouerent
Iuncta: Phonoleniden a summo uertice fregit.
Fracta uolubilitas capitis latissima: perq; os
Perq; cauas nares, oculosq;, auresq;, cerebrum
Molle fluit: ueluti concretum uimine querno
Lac solet: utue liquor rari sub pondere cribri
Manat: & exprimitur per densa foramina succus.
At ego, dum parat hic armis nudare iacentem:
(Scit tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
Ilia demisi. Chthonius quoq;, Teleboasq;
Ense iacent nostro: ramum prior ille bifurcum
Gesserat: hic iaculum: iaculo mihi uulnera fecit:
(Signa uides) apparet adhuc uetus inde cicatrix.
Tunc ego debueram capienda ad pergama mitti:
Tunc poteram magni si non superare, morari
Hectoris arma meis: illo sed tempore nullus,
Aut puer Hector erat: nunc me mea deficit aetas.
Quid tibi uictorem gemini Periphanta Pyreti?
Ampyca quid referam? qui quadrupedantis Oecli
Fixit in aduerso cornum sine cuspide uultu.
Vecte Pelethronius Macareus in pectus adacto
Strauit Erigdupum: memini & uenabula condi

I nguine Nessei manibus coniecta Cymeli.
N ec tu credideris tantum cecinisse futura
A mpyciden Mopsum: Mopso iaculante biformis
O ccubuit: frustraq; loqui tentauit Odites,
A d mentum lingua, mentoq; ad guttura fixo.
Q uinq; neci Caeneus dederat, Stiphelúq;, Bromúq;,
A ntimachúq;, Helimumq;, securiferúq; Pyracmon.
V ulnera non memini: numerum, nomenq; notaui.
P rouolat emathijs spolijs armatus Alesi,
Q uem dederat leto membris & corpore Latreus
M aximus: huic aetas inter iuuenemq; senemq;:
V is iuuenilis erat: uariabant tempora cani.
Q ui clypeo, gladioq;, macedoniaq; sarissa
C onspicuus, faciemq; obuersus in agmen utrunq;
A rmaq; concussit: certumq; equitauit in orbem:
V erbaq; tot fudit uacuas animosus in auras.
E t te Caeni feram? nam tu mihi foemina semper,
T u mihi Caenis eris: nec te natalis origo
C ommonuit: mentemq; subit quo praemia facto
Q uaq; uiri falsam speciem mercede pararis.
Q uid sis nata uide, uel quid sis passa: columq;
I cape cum calathis: & stamina pollice torque:
B ella relinque uiris. iactanti talia Caeneus
E xtentum cursu missa latus eruit hasta,
Q ua uir equo commissus erat. furit ille dolore:
N udaq; Phylei iuuenis ferit ora sarissa.
N on secus haec resilit, q̄ tecti a culmine grando:
A ut siquis paruo feriat caua tympana saxo.
C omminus aggreditur: laterique recondere duro
L uctatur gladium: gladio loca peruia non sunt.

H aud tamen effugies: medio iugulaberis ense:
Q uādoqdem mucro est hebes, inqt: et in latus ensem
O bliquat: longaq; amplectitur ilia dextra.
P laga facit gemitus in corpore marmoris icti:
F ractaq; dissiliit percusso lamina collo.
V t satis illæsos miranti præbuit artus:
N unc age ait Cæneus nostro tua corpora ferro
T entemus: capuloq; tenus demisit in armos
E nsem fatiferum: cæcamq; in uiscera mouit,
V ersauitq; manum: uulnusq; in uulnere fecit.
E cce ruunt uasto rapidi clamore bimembres:
T elaq; in hunc omnes unum mittuntq; feruntq;.
T ela retusa cadunt: manet imperfossus ab omni
I nq; cruentatus Cæneus Elateïus ictu,
F ecerat attonitos noua res: heu dedecus ingens
M onychus exclamat: populus superamur ab uno
V ixq; uiro. quanq̃ ille uir est: nos segnibus actis
Q uod fuit ille, sumus. quid mēbra imania prosunt?
Q uid geminæ uires? & quod fortissima rerum
I n nobis duplex natura animalia iunxit?
N ec nos matre dea, nec nos Ixione natos
E sse reor: qui tantus erat, Iunonis ut altæ
S pem caperet: nos semimari superamur ab hoste.
S axa, trabesq; super, totosq; inuoluite montes:
V iuacemq; animam missis elidite syluis:
S ylua premat fauces: & erit pro uulnere pondus.
D ixit: & insanus deiectam uiribus austri
F orte trabem nactus ualidum coniecit in hostem:
E xemplumq; fuit: paruoq; in tempore nudus
A rboris Othrys erat: nec habebat Pelion umbras.

Cenei gest. O brutus immani cumulo sub pondere Caeneus
Aestuat arboreo: congestaq; robora duris
Fert humeris. sed enim postq̃ super ora, caputq;
Creuit onus: nec habet: quas ducat spiritus auras:
Deficit interdum: modo se super aëra frustra
Tollere conatur: iactasq; euoluere syluas:
Comp. Interdumq; mouet: ueluti quam cernimus (ecce)
Ardua si terrae quatiatur motibus Idae.
Exitus in dubio est: alij sub inania corpus
Tartara detrusum syluarum mole ferebant.
Commiagli. Abnuit Ampycides: medioq; ex aggere fuluis
Vidit auem pennis liquidas exire sub auras.
Quae mihi tunc primum, tunc est conspecta supremũ.
Hanc ubi lustrantem leni sua castra uolatu
Mopsus: & ingenti circum clamore sonantem
Aspexit: pariterq; animo est, oculisq; secutus:
O salue dixit lapithaeae gloria gentis
Maxime uir quondam, sed auis nunc unica, Caeneu.
Credita res authore suo est: dolor addidit iram:
Oppressumq; aegre tulimus tot ab hostibus unum:
Nec prius abstitimus ferro exercere dolorem:
Quàm data pars leto: partem fuga, noxq; remouit.
Haec inter Lapithas & semihomines Centauros
Praelia Tlepolemus Pylio referente, dolorem
Praeteriti Alcidae tacito non pertulit ore:
Atq; ait, Herculeae mirum est obliuia laudis
Acta tibi senior: certe mihi saepe referre
Nubigenas domitos à se pater esse solebat.
Tristis ad haec Pylius. quid me meminisse malorum
Cogis? & obductos annis rescindere luctus?

I nq; tuum genitorem odium, offensasq; fateri?
I lle quidem maiora fide quoq; gessit: & orbem
I mpleuit meritis: quod mallem posse negare:
S ed neq; Deiphobum: nec Polydamanta, nec ipsum
H ectora laudamus: quis enim laudauerit hostem?
I lle tuus genitor Messenia mœnia quondam
S trauit: & immeritas urbes Elinq;, Pylumq;
D iruit: inq; meos ferrum, flammasq; penates
I mpulit: utq; alios taceam, quos ille peremit:
B is sex Neleidæ fuimus conspecta iuuentus:
B is sex herculeis ceciderunt, me minus uno.
V iribus atq; alios uinci potuisse ferendum est:
M ira Periclymeni mors est: cui posse figuras
S umere quas uellet, rursusq; reponere sumptas,
N eptunus dederat, Nelei sanguinis author,
H ic ubi nequicquam est formas uariatus in omnes:
V ertitur in faciem uolucris: quæ fulmina curuis
F erre solet pedibus diuûm gratissima regi.
V iribus usus auis pennis, rostroq; redunco
H amatisq; uiri laniauerat unguibus ora.
T endit in hanc nimium certos Tirynthius arcus:
A tq; inter nubes sublimia membra ferentem,
P endentemq; ferit lateri quà iungitur ala:
N ec graue uulnus erat: sed rupti uulnere nerui
D eficiunt: motumq; negant, uiresq; uolandi.
D ecidit in terram non concipientibus auras
I nfirmis pennis: & quæ leuis hæserat alæ
C orporis affixi pressa est grauitate sagitta:
P erq; latus summum iugulo est exacta sinistro.
N um uideor debere tui præconia rebus

Herculis o' Rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Ne tamen ulterius q̃ fortia facta silendo
Vlciscar fratres: solida est mihi gratia tecum.
Hæc postq̃ dulci Neleïus edidit ore:
A' sermone senis repetito munere bacchi
Surrexere toris: nox est data cætera somno.
At deus æquoreas qui cuspide temperat undas,
In uolucrem corpus nati phaëtontida uersum
Mente dolet patria: sæuumq; perosus Achillem
Exercet memores plus q̃ ciuiliter, iras.
Iamq; fere' tracto duo per quinquennia bello
Talibus intonsum compellat Smynthea dictis.
O mihi de fratris longe gratissime natis,
Irrita qui mecum posuisti mœnia Troiæ:
Ecquid, ubi has iam iam casuras aspicis arces,
Ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
Millia cæsa doles? ecquid (ne persequar omnes)
Hectoris umbra subit circum' sua pergama tracti?
Cum tamen ille ferox, belloq; cruentior ipso
Viuit adhuc operis nostri populator Achilles.
Det mihi se: faxo triplici quid cuspide possim
Sentiat. at quoniam concurrere comminus hosti
Non datur: occulta nec opinum perde sagitta.
Annuit: atq; animo pariter patruiq;, suoq;,
Delius indulgens nebula uelatus in agmen
Peruenit iliacum: mediaq; in cæde uirorum
Rara per ignotos spargentem cernit achiuos
Tela Parin: fassusq; deum, quid spicula perdis
Sanguine plebis ait? siqua est tibi cura tuorum:
Verte re in Aeaciden: cæsosq; ulciscere fratres.

Dixit: & ostendens sternentem troica ferro
Corpora Peliden, arcus obuertit in illum:
Certaq; letifera direxit spicula dextra.
Quo Priamus gaudere senex post Hectora posset,
Hoc fuit: ille igitur tantorum uictor Achille
Victus es a timido graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi marte cadendum:
Thermodontiaca malles cecidisse bipenni.
Iam timor ille Phrygum, decus, & tutela pelasgi
Nominis Aeacides, caput insuperabile bello,
Arserat: armarat deus idem, idemq; cremarat.
Iam cinis est: & de tam magno restat Achille
Nescio quid, paruum quod non bene cópleat urnam.
At uiuit, totum quæ gloria compleat orbem.
Hæc illi mensura uiro respondet: & hæc est
Par tibi pelide: nec inania tartara sentit.
Ipse etiam, ut cuius fuerit cognoscere posses:
Bella mouet clypeus: deq; armis arma feruntur.
Non ea Tydides, non audet Oïleus Aiax,
Non minor Atrides non bello maior, & æuo,
Poscere: non alij. soli Telamone creato
Laërtæq; fuit, tantæ fiducia laudis.
Ac se Tantalides onus, inuidiamq; remouit:
Argolicosq; duces medijs considere castris
Iussit: & arbitrium litis traiecit in omnes.

Onsedere duces,& uulgi stante corona
Surgit ad hos clypei dominus septemplicis Aiax:
Vtq; erat impatiens iræ,sigeia toruo
Aiaxis oratio
Littora respexit classemq; in littore,uultu:
Intendensq; manus,agimus pro Iuppiter,inquit
Ante rates causam:& mecum confertur Vlysses·
At non hectoreis dubitauit cedere flammis:
Quas ego sustinui:quas hac a classe fugaui·
Tutius est igitur fictis contendere uerbis,
Quàm pugnare manu·sed nec mihi dicere promptũ,
Nec facere est isti:quantumq; ego marte feroci,
Inq; acie ualeo:tantum ualet iste loquendo·
Nec memoranda tamen uobis mea facta Pelasgi
Esse reor(uidistis enim)sua narret Vlysses:
Quæ sine teste gerit:quorum nox conscia sola est·
Præmia magna peti fateor:sed demit honorem
Aemulus Aiaci.non est tenuisse superbum
(Sit licet hoc ingens)quicquid sperauit Vlysses·
Iste tulit pretium iam nunc certaminis huius:
Quod cum uictus erit,mecum certasse feretur·
Atq; ego,si Virtus in me dubitabilis esset:
Nobilitate potens essem Telamone creatus:
Mœnia qui forti troiana sub hercule cepit:
Littoraq; intrauit pagasea colcha carina·

Aeacus huic pater est: qui iura silentibus illic
Reddit, ubi Aeolidē saxum graue Sisyphon urget.
Aeacon agnoscit summus, prolem'q; fatetur
Iuppiter esse suam sic à Ioue tertius Aiax.
Nec tamen hæc series in causam prosit Achiui:
Si mihi cum magno non est communis Achille.
Frater erat: fraterna peto. quid sanguine cretus
Sisyphio, furtis'q;, & fraude simillimus illi,
Inseris æacidis alienæ nomina gentis?
An q in arma prior, nullo'q; sub indice ueni,
Arma neganda mihi? potior'q; uidebitur illis,
Vltima qui cœpit: detrectauit'q; furore
Militiam ficto: donec solertior isto,
Et sibi inutilior, timidi commenta retexit
Naupliades animi: uitata'q; traxit ad arma.
Optima nunc sumat, qui sumere noluit ulla:
Nos inhonorati, & donis patruelibus orbi,
Obtulimus quia nos ad prima pericula simus.
Atq; utinam, aut uerus furor ille, aut creditus esset:
Nec comes hic phrygias unquam uenisset ad arces
Hortator scelerum. non te Pœantia proles
Expositum Lemnos nostro cum crimine haberet.
Qui nūc ut (memorant) syluestribus abditus antris,
Saxa moues gemitu: laërtiadæ'q; precatris
Quæ meruit: quæ (si dij sunt) non uana precaris.
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma
(Heu pars una ducum) quo successore sagittæ
Herculis utuntur: fractus morbo'q;, fame'q;
Velatur'q;, alitur'q; auibus: uolucres'q; petendo
Debita troianis exercet spicula fatis.

Nauplius y palomedes.

I lle tamen uiuit: quia non comitatur Vlyssem.
V ellet & infelix Palamedes esse relictus:
V iueret: aut certe letum sine crimine haberet.
Q uem, male conuicti nimium memor iste furoris,
P rodere rem danaam finxit: fictumq; probauit
C rimen: & ostendit quod iam praefoderat aurum.
E rgo aut exilio uires subduxit achiuis,
A ut nece: sic pugnat, sic est metuendus Vlysses.
Q ui licet eloquio fidum quoq; Nestora uincat:
H aud tamen efficiet desertum ut Nestora crimen
E sse rear nullum: qui cum imploraret Vlyssem
V ulnere tardus equi, fessusq; senilibus annis:
P roditus a socio est. non haec mihi crimina fingi,
S cit bene Tydides: qui nomine saepe uocatum
C orripuit: trepidoq; fugam exprobrauit amico.
A spiciunt oculis superi mortalia iustis.
E n eget auxilio, qui non tulit: utq; reliquit,
S ic linquendus erat: legem sibi dixerat ipse.
C onclamat socios: adsum: uideoq; trementem
P allentemq; metu, & trepidantem morte futura.
O pposui molem clypei: texiq; iacentem:
S eruauiq; animam (minimum est hoc laudis) inertē.
S i perstas certare: locum redeamus ad illum:
R edde hostes, uulnusq; tuum, solitumq; timorem:
P ost clypeumq; late: & mecum contende sub illo.
A t postq̄ eripui: cui standi uulnera uires
N on dederant, nullo tardatus uulnere fugit.
H ector adest: secumq; deos in praelia ducit:
Q uaq; ruit, non tu tantum terreris Vlysse,
S ed fortes etiam: tantum trahit ille timoris.

H unc ego sanguineæ successu cædis ouantem
E minus ingenti resupinum pondere fudi.
H unc ego poscentem cum quo concurreret, unus
S ustinui: sortemq; meam uouistis Achiui:
E t uestræ ualuere preces. si quæritis huius
F ortunam pugnæ: non sum superatus ab illo.
E cce ferunt troes ferrumq;, ignesq;, Iouemq;
I n danaas classes: ubi tunc facundus Vlysses?
N empe ego mille meo protexi pectore puppes
S pem uestri reditus. date pro tot nauibus arma.
Q uod si uera licet mihi dicere: quæritur istis,
Q uàm mihi maior honos: cõiũctaq; gloria nostra ẽ:
A tq; Aiax armis, non Aiaci arma petuntur.
C onferat his Ithacus Rhesum, imbellemq; Dolona,
P riamidenq; Helenum rapta cum Pallade captum.
L uce nihil gestum, nihil est Diomede remoto.
S i semel ista datis meritis tam uilibus arma:
D iuidite: & pars sit maior Diomedis in illis.
Q uo tamen hæc Ithaco? q clàm, qui semper inermis
R em gerit: & furtis incautum decipit hostem.
I pse nitor galeæ claro radiantis ab auro
I nsidias prodet: manifestabitq; latentem.
S ed neq; Dulichius sub Achilleis cassside uertex
P ondera tanta feret: nec non onerosa, grauisq;
P elias hasta potest imbellibus esse lacertis.
N ec clypeus uasti cælatus imagine mundi
C onueniet timidæ, natæq; ad furta sinistræ.
D ebilitaturum quid te petis improbe munus?
Q uod tibi si populi donauerit error Achiui:
C ur spolieris erit: non cur metuaris ab hoste.

Et fuge, qua sola cunctos timidissime uincis:
Tarda futura tibi est gestamina tanta trahenti.
Adde quod iste tuus tam raro praelia passus
Integer est clypeus: nostro, qui tela ferendo
Mille patet plagis, nouus est successor habendus.
Deniq; quid uerbis opus est? spectemur agendo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hostes:
Inde iubete peti: & referentem ornate relatis.
Finierat Telamone satus: uulgiq; secutum
Vltima murmur erat. donec Laërtius heros
Astitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Sustulit ad proceres: expectatoq; resoluit
Ora sono: neq; abest facundis gratia dictis.
Vlyxis oratio Si mea cum uestris ualuissent uota Pelasgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis haeres:
Tuq; tuis armis, nos te poteremur Achille.
Quem quoniam non aequa mihi, uobisq; negarunt
Fata (manuq; simul ueluti lachrymantia tersit
Lumina) quis magno melius succedet Achilli?
Quàm per quem magnus Danais successit Achilles?
Huic modo ne prosit, quod ut est, hebes esse uidetur:
Néue mihi noceat, quod uobis semper achiui
Profuit ingenium: meaq; haec facundia, si qua est,
Quae nunc pro domino, pro uobis saepe locuta est,
Inuidia careat: bona nec sua quisq; recuset.
Nam genus, & proauos, & quae non fecimus ipsi,
Vix ea nostra uoco. sed enim quia rettulit Aiax
Esse Iouis pronepos: nostri quoq; sanguinis author
Iuppiter est: totidemq; gradus distamus ab illo.
Nam mihi Laërtes pater est, Arcesius illi

Iuppiter huic: neq; in his quisq̄ damnatus, et exul.
Est quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas: deus est in utroq; parente.
Sed neq; materno ꝙ sum generosior ortu:
Nec mihi ꝙ pater est fraterni sanguinis insons:
Proposita arma peto: meritis expendite causam,
Dummodo quod fratres Telamon, Peleus'q; fuerũt,
Aiacis meritum non sit: nec sanguinis ordo,
Sed uirtutis honor spolijs quæratur in istis.
Aut si proximitas, primus'q; requiritur hæres:
Est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi.
Quis locus Aiaci? Phthiam hæc Scyron'ue ferantur.
Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli:
Non petit ille tamen. num si petat, auferat illa?
Ergo operum quoniam nudum certamen habetur:
Plura quidem feci q̄ quæ comprendere dictis
In promptu mihi sit: rerum tamen ordine ducar.
Præscia uenturi genitrix Nereïa leti
Dissimulat cultu natum: et deceperat omnes,
In quibus Aiacem, sumptæ fallacia uestis.
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Mercibus inserui: neq; adhuc proiecerat Heros
Virgineos habitus: cum parmam, hastam'q; tenenti
Nate dea dixi: tibi se peritura reseruant
Pergama: quid dubitas ingentem euertere Troiam?
Iniecíq; manum: fortem'q; ad fortia misi.
Ergo opera illius, mea sunt: ego Telephon hasta
Pugnantem domui: uictum, orantem'q; refeci.
Quod Thebæ cecidere, meum est: me credite Lesbon,
Me Tenedon, Chrysen'q;, et Cillan Apollinis urbes,

Et Syron cepisse: mea concussa putate
Procubuisse solo Lyrnessia moenia dextra.
Vtq; alios taceam, qui saeuum perdere posset,
Hectora nempe dedi: per me iacet inclytus Hector.
Illis haec armis, quibus est inuentus Achilles,
Arma peto: uiuo dederam: post fata reposco.
Vt dolor unius danaos peruenit ad omnes:
Aulidaq; Euboicam complerunt mille carinae:
Expectata diu, nulla aut contraria classi
Flamina erant: duraeq; iubent Agamenona sortes
Immeritam saeuae natam mactare Dianae.
Denegat hoc genitor: diuisq; irascitur ipsis:
Atq; in rege tamen pater est. ego mite parentis
Ingenium uerbis ad publica commoda uerti.
Nunc equidem fateor: fassoq; ignoscat Atrides:
Difficilem tenui sub iniquo iudice causam.
Hunc tamen utilitas populi, fraterq;, datiq;
Summa mouet sceptri: laudē ut cū sanguine pēset.
Mittor & ad matrem: quae non hortanda, sed astu
Decipienda fuit: quo si Telamonius isset:
Orba suis essent etiam nunc lintea uentis.
Mittor & iliacas audax orator ad arces:
Visaq; & intrata est altae mihi curia Troiae:
Plenaq; adhuc erat illa uiris: interritus egi
Quam mihi mandarat communis graecia causam:
Accusoq; Parim: praedamq;, Helenam reposco:
Et moueo Priamum: Priamoq; Antenora iunctum.
At Paris, & fratres, et qui rapuere sub illo,
Vix tenuere manus (scis haec Menelae) nefandas:
Primaq; lux nostri tecum fuit illa pericli.

Longa referre mora est, quæ consilioq;, manuq;
Utiliter feci spatiosi tempore belli.
Post acies primas, urbis se mœnibus hostes
Continuere diu: nec aperti copia martis
Ulla fuit: decimo demum pugnauimus anno.
Quid facis interea, qui nil nisi prælia nosti?
Quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris:
Hostibus insidior: fossas munimine cingo:
Consolor socios: ut longi tædia belli
Mente ferant placida: doceo quo simus alendi,
Armandiq; modo: mittor quo postulat usus.
Ecce Iouis monitu deceptus imagine somni
Rex iubet incepti curam dimittere belli.
Ille potest authore suam defendere uocem:
Non sinat hoc Aiax: delendaq; pergama poscat:
Quodq; potest, pugnet. cur non remoratur ituros?
Cur non arma capit? det quod uaga turba sequatur.
Non erat hoc nimium, nunq̃ nisi magna loquenti.
Quid, q & ipse fugit? uidi: puduitq; uidere:
Cum tu terga dares: inhonestaq; uela parares.
Nec mora, quid facitis? quæ uos dementia, dixi,
Concitat o socij captam dimittere Troiam?
Quidue domum fertis decimo nisi dedecus anno?
Talibus atq; alijs, in quæ dolor ipse disertum
Fecerat: auersos profuga de classe reduxi.
Conuocat Atrides socios terrore pauentes:
Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quicq̃
Audet: & ausus erat reges incessere dictis
Thersites, etiam per me haud impune proteruus.
Erigor: & trepidos ciues exhortor in hostem:

A missamq; mea uirtutem uoce reposco.
T empore ab hoc quodcunq; potest fecisse uideri
F ortiter iste: meum est: qui dantem terga retraxi.
D enuq; de danais quis te laudat'ue petit'ue?
A t sua Tydides mecum communicat acta:
M e probat: & socio semper confidit Vlysse.
E st aliquid de tot graiorum millibus, unum
A' Diomede legi. nec me sors ire iubebat:
S ed tamen & spreto noctisq;, hostisq; periclo
A usum eadem quae nos, phrygia de gente Dolona
I nterimo: non ante tamen, quàm cuncta coegi
P rodere: & edidici quid perfida Troia pararet.
O mnia cognoram: nec quid specularer habebam:
E t iam promissa poteram cum laude reuerti:
H aud contentus eo, petij tentoria Rhesi:
I nq; suis ipsum castris, comitesq; peremi:
A tq; ita captiuo uictor, uotisq; potitus,
I ngredior curru laetos imitante triumphos.
C uius equos pretium pro nocte poposcerat hostis:
A rma negate mihi: fueritq; benignior Aiax.
Q uid Lycij referam Sarpedonis agmina ferro
D euastata meo? cum multo sanguine fudi
C oeranon, Iphitidenq;, Alastoraq;, Chromiumq;,
A lcandrumq;, Haliumq;, Noëmonaq;, Prytanimq;,
E xitioq; dedi cum Chersidamante Thoona,
E t Charopem, fatisq; immitibus Ennomon actum,
Q uiq; minus celebres nostra sub moenibus urbis
P rocubuere manu. sunt & mihi uulnera ciues
I pso pulchra loco: nec uanis credite uerbis.
A spicite en (uestemq; manu diduxit) & haec sunt

P ectora semper, ait, uestris exercata rebus.
A t nihil impendit per tot Telamonius annos
S anguinis in socios: & habet sine uulnere corpus.
Q uid tamen hoc refert: si se pro classe pelasga
A rma tulisse refert contra troasq́;, Iouemq́;?
C onfiteorq́; tulit: neq; enim bene facta maligne
D etrectare meum est: modo ne communia solus
O ccupet: atq; aliquem uobis quoq; reddat honorem.
R eppulit actorides sub imagine tutus Achillis
T roas ab arsuris cum defensore carinis.
A usum etiam hectoreis solum concurrere telis
S e putat, oblitus regisq́;, ducisq;, meiq;,
N onus in officio, & prælatus munere sortis.
S ed tamen euentus uestræ fortissime pugnæ
Q uis fuit? Hector abit uiolatus uulnere nullo.
M e miserum quanto cogor meminisse dolore
T emporis illius: quo graium murus Achilles
P rocubuit: nec me lachrymæ, luctusq́;, timorq;,
T ardarunt: quin corpus humo sublime referrem
H is humeris: his inq̃ humeris, ego corpus Achillis
E t simul arma tuli: quæ nunc quoq; ferre laboro.
S unt mihi quæ ualeant in talia pondera uires:
E st animus certe uestros sensurus honores.
S alicet iccirco pro nato cœrula mater
A mbitiosa suo fuit: ut cœlestia dona
A rtis opus tantæ, rudis & sine pectore miles
I ndueret? neq; enim clypei cælamina norit,
O ceanum, & terras, cumq́; alto sydera cœlo,
P leïadasq́;, Hyadasq́;, immuneq́; æquoris Arcton,
D iuersasq́; urbes, nitidumq́; Orionis ensem.

x 3

Postulat, ut capiat quæ non intelligit arma.
Quid? quod me duri fugientem munera belli
Arguit incepto serum accessisse labori?
Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli?
Si simulasse uocas crimen: simulauimus ambo.
Si mora pro culpa est: ego sum maturior illo.
Me pia detinuit coniux: pia mater Achillem:
Primaq; sunt illis data tempora: cætera uobis.
Haud timeam, si iam nequeam defendere crimen
Cum tanto commune uiro. deprensus Vlyssis
Ingenio tamen ille: at non Aiacis Vlysses.
Neue in me stolidæ conuitia fundere linguæ
Admiremur eum: uobis quoq; digna pudore
Obijcit. an falso Palamedem crimine turpe est
Accusasse mihi? uobis damnasse decorum?
Sed neq; Naupliades facinus defendere tantum
Tamq; patens ualuit: nec uos audistis in illo
Crimina: uidistis: pretioq; obiecta patebant.
Nec Pæantiaden, quod habet uulcania Lemnos
Esse reus merui: factum defendite uestrum:
(Consensistis enim) nec me suasisse negabo:
Vt se subtraheret belliq; uiæq; labori:
Tentaretq; feros requie lenire dolores.
Paruit: & uiuit. non hæc sententia tantum
Fida, sed & felix cum sit, fiat esse fidelem.
Quem quoniam uates delenda ad pergama poscunt:
Ne mandate mihi: melius Telamonius ibit:
Eloquioq; uirum morbis, iraq; furentem
Molliet: aut aliqua perducet callidus arte.
Ante retro Simois fluet: et sine frondibus Ide

Stabit: & auxilium promittet achaïa troiæ:
Quàm cessante meo pro uestris pectore rebus
Aiacis stolidi danaus solertia prosit.
Sis licet infestus socijs, regiq;, mihiq;
Dure philoctete: licet execrere, meumq;
Deuoueas sine fine caput: cupiasq; dolenti
Me tibi forte dari: nostrumq; haurire cruorem
Vtq; tui mihi, sic fiat tibi copia nostri.
Te tamen aggrediar: mecumq; reducere nitar.
Tamq; tuis potiar (faueat fortuna) sagittis:
Quàm sum dardanio, quem cepi, uate potitus.
Quàm responsa deûm, troianaq; fata retexi:
Quàm rapui phrygiæ signum penetrale Mineruæ
Hostibus è medijs: & se mihi comparat Aiax.
Nempe capi Troiam prohibebant fata sine illo:
Fortis ubi est Aiax? ubi sunt ingentia magni
Verba uiri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
Ire per excubias? & se committere nocti?
Perq; feros enses, non tantum mœnia Troiæ,
Verum etiam summas arces intrare? suaq;
Eripere æde deam? raptamq; afferre per hostes?
Quæ nisi fecissem, frustra Telamone creatus
Gestasset læua taurorum tergora septem.
Illa nocte mihi Troiæ uictoria parta est:
Pergama tunc uici: cum uinci posse coëgi.
Desine Tydiden uultuq;, & murmure nobis
Ostentare meum: pars est sua laudis in illo.
Nec tu, cum socia clypeum pro classe tenebas:
Solus eras: tibi turba comes, mihi contigit unus.
Qui nisi pugnacem sciret sapiente minorem

Eurybylidus Theas.

Esse: nec indomitæ deberi præmia dextræ:
Ipse quoq; hæc peteret: peteret moderatior Aiax,
Eurypylusq; ferox, claroq; Andremone natus:
Nec minus Idomeneus, patriaq; creatus eadem
Meriones: peteret maioris frater Atridæ.
Quippe manu fortes, nec sunt tibi marte secundi:
Consilijs cessere meis. tibi dextera bello
Vtilis: ingenium est, quod eget moderamine nostro.
Tu uires sine mente geris: mihi cura futuri est.
Tu pugnare potes: pugnandi tempora mecum
Eligit Atrides. tu tantum corpore prodes:
Nos animo: q̃toq; ratem qui temperat, anteit
Remigis officium: q̃to dux milite maior:
Tantum ego te supero. nec non in corpore nostro
Pectora sunt potiora manu: uigor omnis in illis.
At uos ô proceres uigili date præmia uestro:
Proq; tot annorum curis, quas anxius egi,
Hunc titulum meritis pensandum reddite nostris.
Iam labor in fine est: obstantia fata remoui:
Altaq; posse capi faciendo pergama cepi.
Per spes nunc socias, casuraq; mœnia troum,
Perq; deos oro, quos hosti nuper ademi:
Per siquid superest, quod sit sapienter agendum:
Siquid adhuc audax, ex præcipitiq; petendum est:
Si Troiæ fatis aliquid restare putatis:
Este mei memores: aut si mihi non datis arma:
Huic date: & ostendit signum fatale Mineruæ.
Mota manus procerum est: et quid facundia posset,
Re patuit: fortisq; uiri tulit arma disertus.
Hectora qui solus, qui ferrum, ignesq;, Iouemq;

S ustinuit toties: unam non sustinet iram:
I nuictumq; uirum uicit dolor. arripit ensem:
E t meus hic certe est: an et hunc sibi poscit Vlysses?
H oc ait utendum est in me mihi: quiq; cruore
S æpe Phrygum maduit: domini nūc cæde madebit:
N e quisq̄ Aiacem possit superare, nisi Aiax.
D ixit: & in pectus tum demum uulnera passum
Q ua patuit ferro, letalem condidit ensem.
N ec ualuere manus infixum educere telum:
E xpulit ipse cruor: rubefactaq; sanguine tellus
P urpureum uiridi genuit de cespite florem:
Q ui prius Oebalio fuerat de uulnere natus.
L ittera communis medijs pueroq;, uiroq;
I nscripta est folijs, hæc nominis, illa querelæ.
V ictor ad Hypsipyles patriam, clariq; Thoantis
E t ueterum terras infames cæde uirorum,
V ela dat: ut referat Tirynthia tela sagittas.
Q uæ postq̄ ad graios domino comitante reuexit:
I mpositaestq; fero tandem manus ultima bello:
T roia simul, Priamusq; cadunt. Priameia coniux
P erdidit infelix hominis post omnia formam:
E xternasq; nouo latratu terruit auras.
L ongus in angustum qua clauditur hellespontus:
I lion ardebat: neq; adhuc consederat ignis:
E xiguumq; senis Priami Iouis ara cruorem
C ombiberat: tractisq; comis antistita Phœbi
N on profecturas tendebat ad æthera palmas.
D ardanidas matres patriorum signa deorum
D um licet amplexas, succensaq; templa tenentes
I nuidiosa trahunt uictores præmia Graij.

Aiax ... flos
Cassandra

Mittitur Astyanax illis de turribus: unde
Pugnantem pro se, proauitaq; regna tuentem
Saepe uidere patrem monstratum à matre solebat.
Iamq; uiam suadet boreas flatuq; secundo
Carbasa mota sonant: iubet uti nauita uentis.
Troia uale, rapimur, clamant: dant oscula terrae
Troades: & patriae fumantia tecta relinquunt.
Vltima conscendit classem (miserabile uisu)
In medijs Hecube natorum inuenta sepulchris.
Prensantem tumulos, atq; ossibus oscula dantem
Dulichiae traxere manus: tamen unius hausit,
Inq; sinu cineres secum tulit Hectoris haustos.
Hectoris in tumulo canum de uertice crinem
Inferias inopes, crinem, lachrymasq; reliquit.
Est, ubi Troia fuit, phrygiae contraria tellus
Bistonia urbs thraciae · Bistonijs habitata uiris. Polymestoris illic
Regia diues erat: cui te commisit alendum
Clàm Polydore pater: phrygijsq; remouit ab armis.
Consilium sapiens: sceleris nisi praemia, magnas
Addidisset opes, animi irritamen auari.
Vt cecidit fortuna Phrygum: capit impius ensem
Rex thracum: iuguloq; sui demisit alumni:
Et tanq̃ tolli cum corpore crimina possent:
Exanimem scopulo subiectas misit in undas.
Littore threicio classem religarat Atrides:
Dum mare pacatum, dum uentus amicior esset.
Hic subito, q̃tus cum uiueret, esse solebat
Exit humo late rupta: similisq; minanti
Vmbra Achillis Temporis illius uultum referebat Achilles:
Quo ferus iniusto petijt Agamemnona ferro.

Immemoresq́; mei discæditis inquit Achiui?
Obrutaq́; est mecum uirtutis gratia nostræ?
Ne facite:utq́; meum nõ sit sine honore sepulchrũ:
Placet Achilleos mactata Polyxena manes. Polyxena
Dixit:& immitti socijs parentibus umbræ
Rapta sinu matris,quam iam prope sola fouebat:
Fortis,& infelix,& plusq̃ fœmina uirgo
Ducitur ad tumulum:diroq́; fit hostia busto.
Quæ memor ipsa sui,postq̃ crudelibus aris
Admota est:sensitq́; sibi fera sacra parari:
Vtq́; Neoptolemum stantem,ferrumq́; tenentem,
Vtq́; suo uidit figentem lumina uultu:
Vtere iandudum generoso sanguine dixit:
Nulla mora est:aut tu iugulo,uel pectore telum
Conde meo:iugulumq́;,simul,pectusq́; retexit.
Scilicet haud ulli seruire Polyxena uellem.
Haud per tale sacrum numen placabitis ullum.
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset:
Mater obest:minuitq́; necis mihi gaudia:quamuis
Non mea mors illi,uerum sua uita gemenda est.
Vos modo,ne stygios adeam non libera manes:
Este procul:si iusta peto:tactuq́; uiriles
Virgineo remouete manus.acceptior illi,
Quisquis is est,quem cæde mea placare paratis:
Liber erit sanguis. si quos tamen ultima nostri
Verba mouent oris:Priami uos filia regis
Nunc captiua rogat,genitrici corpus inemptum
Reddite:neue auro redimat ius triste sepulcri:
Sed lachrymis.tunc cũ poterat redimebat & auro.
Dixerat:at populus lachrymas,quas illa tenebat,

Non tenet: ipse etiam flens, inuitusq; sacerdos
Praebita coniecto rupit praecordia ferro.
Illa super terram defecto poplite labens,
Pertulit intrepidos ad fata nouissima uultus.
Tunc quoq; cura fuit partes uelare tegendas:
Cum caderat: castiq; decus seruare pudoris.
Troades excipiunt: deploratosq; recensent
Priamidas: & quid dederit domus una cruoris.
Teq; gemunt uirgo, teq; o modo regia coniux,
Regia dicta parens, asiae florentis imago,
Nunc etiam praedae mala sors: quam uictor Vlysses
Esse suam nollet: nisi q tamen Hectora partu
Ediderat: dominum matri uix repperit Hector.
Quae corpus complexa animae tam fortis inane,
Quas toties patriae dederat natisq;, uiroq;,
Huic quoq; dat lachrymas: lachrymas i uulnere fundit;
Osculaq; ore tegit: cōsuetaq; pectora plāgit:
Canitiemq; suam concreto in sanguine uerrens,
Plura quidem, sed & haec laniato pectore dixit.
Nata tuae (quid enim superest?) dolor ultime matris
Nata iaces: uideoq; meum tua uulnera pectus.
Et ne perdiderim quenq̄ sine caede meorum:
Tu quoq; uulnus habes: at te quia foemina, rebar
A ferro tutam: cecidisti & foemina ferro.
Totq; tuos idem fratres: te perdidit idem
Exitium Troiae, nostriq; orbator Achilles.
At postq̄ cecidit Paridis, Phoebiq; sagittis:
Nunc certe dixi, non est metuendus Achilles.
Nunc quoq; mi metuendus erat: cinis ipse sepulti
In genus hoc saeuit: tumulo quoq; sensimus hostem.

Aeacide fœcunda fuit. iacet Ilion ingens:
Euentúq; graui finita est publica clades.
Sed finita tamen, soli mihi pergama restant:
In cursúq; meus dolor est. modo maxima rerum
Tot generis, natisq; potens, nuribusq;, uiroq;,
Nunc trahor exul, inops, tumulis auulsa meorum,
Penelopæ munus. quæ me data pensa trahentem
Matribus ostendens Ithacis, hæc Hectoris illa est
Clara parens, hæc est dicet Priameïa coniux.
Postq; tot amissos tu nunc, quæ sola leuabas
Maternos luctus, hostilia busta piasti.
Inferias hosti peperi. quo ferrea resto?
Quid'ue moror? quo me seruas annosa senectus?
Quo dij crudeles, nisi uti noua funera cernam,
Viuacem differtis anum? quis posse putaret
Felicem Priamum post diruta pergama dici?
Felix morte sua est: nec te mea nata peremptam
Aspicit: & uitam pariter, regnumq; reliquit.
At puto funeribus dotabere regia uirgo:
Condeturq; tuum monimentis corpus auitis.
Non hæc est fortuna domus: tibi munera matris
Contingent fletus, peregrinæq; haustus arenæ.
Omnia perdidimus: superest cur uiuere tempus
In breue sustineam, proles gratissima matri
Nunc solus, quondam minimus de stirpe uirili
Has datus Ismario regi Polydorus in oras.
Quid moror interea crudelia uulnera lymphis
Abluere? & sparsos immiti sanguine uultus?
Dixit: & ad littus passu procedit anili
Albentes lacerata comas. date Troades urnam

D ixerat infelix: liquidas hauriret ut undas.
A spicit eiectum Polydori in littore corpus:
F actaq; threicijs ingentia uulnera telis.
T roades exclamant: obmutuit illa dolore:
E t pariter uocem, lachrymasq; introrsus obortas
D euorat ipse dolor: duroq; simillima saxo
T orpet: & aduersa figit modo lumina terra:
I nterdum toruos sustollit ad æthera uultus:
N unc positi spectat uultum, nunc uulnera nati,
V ulnera præcipue: seq; armat, et instruit ira.
Q ua simul exarsit: tanquam regina maneret:
V lcisci statuit: pœnæq; in imagine tota est.
Corny. V tq; furit catulo lactente orbata Leæna:
S ignaq; nacta pedum sequtur, quem non uidet, hostem.
S ic Hecube, postquam cum luctu miscuit iram:
N on oblita animorum, annorum oblita suorum,
V adit ad artificem diræ Polymestora cædis:
C olloquiumq; petit: nam se monstrare relictum
V elle latens illi quod nato redderet aurum.
C redidit Odrysius: prædæq; assuetus amore,
I n secreta uenit: tum blando callidus ore
T olle moras Hecube dixit: da munera nato:
O mne fore illius quod das, quod & ante dedisti
P er superos iuro. spectat truculenta loquentem,
F alsaq; iurantem: tumidaq; exæstuat ira.
A tq; ita correpto, captiuarum agmina matrum
I nuocat: & digitos in perfida lumina condit:
E xpellitq; genis oculos: facit ira ualentem.
I mmergitq; manus: fœdataq; sanguine sonti
N on lumen (neq; enim superest) loca luminis haurit.

Clade sui thracum gens irritata tyranni
Troada telorum, lapidumq; incessere iactu
Cœpit: at hæc missum rauco cum murmure saxum
Morsibus insequitur: rictuq; in uerba parato
Latrauit conata loqui. locus extat: & ex re
Nomen habet: ueterumq; diu memor illa malorum,
Tum quoq; Sithonios ululauit mœsta per agros.
Illius Troasq; suos, hostesq; pelasgos,
Illius fortuna deos quoq; mouerat omnes:
Sic omnes, ut & ipsa Iouis coniuxq; sororq;,
Euentus Hecubam meruisse negauerit illos.
Non uacat Auroræ, quãquã iisdem fauerat armis:
Cladibus, & casu Troiæq;, Hecubæq; moueri.
Cura deam propior, luctusq; domesticus angit,
Memnonis amissi: phrygijs quem luthea campis,
Vidit Achillea pereuntem cuspide mater.
Vidit: & ille color, quo matutina rubescunt
Tempora: palluerat: latuitq; in nubibus æther.
At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuit spectare parens: sed crine soluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non est
Dedignata Iouis: lachrymisq; has addere uoces.
Omnibus inferior, quas sustinet aureus æther,
(Nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem)
Diua tamen, ueni: non ut delubra, diesq;
Des mihi sacrificos, caliturasq; ignibus aras:
Si tamen aspicias quantum tibi fœmina præstem:
Tum cum luce noua noctis confinia seruo:
Præmia danda putes. sed non ea cura: neq; hic est
Nunc status Auroræ: meritos ut poscat honores.

M emnonis orba mei, uenio: qui fortia frustra
P ro patruo tulit arma suo: primisq; sub annis
O ccidit a forti (sic dij uoluistis) Achille.
D a precor huic aliquem solatia mortis honorem
S umme deûm rector: maternaq; uulnera leni.
I uppiter annuerat: cum Memnonis arduus alto
C orruit igne rogus: nigriq; uolumina fumi
I nfecere diem: ueluti cum flumina natas
E xhalant nebulas: nec Sol admittitur infra.
A tra fauilla uolat: glomerataq; corpus in unum
D ensatur: faciemq; capit: sumitq; colorem,
A tq; animum ex igni: leuitas sua præbuit alas.
E t primo similis uolucri, mox uera uolucris
I nsonuit pennis: pariter sonuere sorores
I nnumeræ: quibus est eadem natalis origo.
T erq; rogum lustrant: & consonus exit in auras
T er plangor: quarto seducunt castra uolatu.
T unc duo diuersa populi de parte feroces
B ella gerunt: rostrisq; & aduncis unguibus iras
E xercent: alasq;, aduersaq; pectora lassant:
I nferiæq; cadunt cineri cognata sepulto
C orpora: seq; uiro forti meminere creatas.
P ræpetibus subitis nomen facit author: ab illo
M emnonides dictæ cum Sol duodena peregit
S igna: parentali moriturae morte rebellant.
E rgo alijs latrasse Dymantida flebile uisum est:
L uctibus est Aurora suis intenta: piasq;
N unc quoq; dat lachrymas: & toto rorat in orbe.
N on tamen euersam Troiæ cum mœnibus esse
S pē quoq; fata sinunt. sacra, et sacra altera patrem

Fert

Fert humeris uenerabile onus cythereïus Heros:
De tantis opibus prædam pius eligit illam,
Ascaniumq; suum: profugaq; per æquora classe
Fertur ab Antandro: sceleratáq; littora Thracum
Et Polydoreo manantem sanguine terram
Linquit: & utilibus uentis, æstuq; secundo
Intrat Apollineam socijs comitantibus urbem.
Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phœbus
Rite colebatur: temploq;, domoq;, recepit:
Vrbemq; ostendit, delubraq; nota, duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flammis, uinoq; in thura profuso,
Cæsarumq; boum fibris de more crematis,
Regia tecta petunt: positisq; tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia baccho.
Tunc pius Anchises, ó Phœbi lecte sacerdos
Fallor? an et natum, cum primū hæc mœnia uidi:
Bisq; duas natas, quantum reminiscor, habebas?
Huic Anius niueis circundata tempora uittis
Concutiens, & tristis, ait. non falleris Heros
Maxime: uidisti natorum quinq; parentem:
Quem nunc (tanta homines rerū inconstantia uersat)
Pene uides orbum: quod enim mihi filius absens
Auxilium? quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet, pro patre locumq; et regna tenentē.
Delius augurium dedit huic: dedit altera Liber
Fœmineæ stirpi uoto maiora, fideq;
Munera: nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem, laticemq; meri, baccamq; Mineruæ
Transformabantur: diuesq; erat usus in illis.

Hoc ubi cognouit troiæ populator Atrides:
(Ne non ex aliqua uestram sensisse procellam
Nos quoq; parte putes) armorum uiribus usus
Abstrahit inuitas gremio genitoris: alantq;,
Imperat argolicam cœlesti munere gentem.
Effugiunt quo quæq; potest: Eubœa duabus,
Et totidem natis Andros fraterna petita est.
Miles adest: & ni dedantur, bella minatur.
Victa metu pietas consortia corpora pœnæ
Dedidit: & timido posses ignoscere fratri:
Non hic Aeneas, non qui defenderet Andron
Hector erat: per quos decimum durastis in annum.
Iamq; parabantur captiuis uincla lacertis:
Illæ tollentes etiamnum libera cœlo
Brachia, Bacche pater fer opem dixere: tulitq;
Muneris author opem (si miro perdere more
Ferre uocatur opem) nec qua ratione figuram
Perdiderint, potui scire, aut nunc dicere possum.
Summa mali nota est. pennas sumpsere: tuæq;
Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
Talibus, atq; aliis postquam conuiuia dictis
Implerunt: mensa somnum petiere remota:
Cumq; die surgunt: adeuntq; oracula Phœbi.
Qui petere antiquam matrem: cognataq; iussit
Littora. prosequitur rex: & dat munus ituris:
Anchisæ sceptrum, chlamydem, pharetramq; nepoti,
Craterem Aeneæ, quem quondam miserat illi
Hospes ab aoniis Therses Ismenius oris.
Miserat hunc illi Therses: fabricauerat Alcon
Myleus: et longo cælauerat argumento.

V rbs erat: & septem posses ostendere portas:
H æ pro nomine erant: & quæ foret illa docebant.
A nte urbem exequiæ tumuliq́;, ignesq́;, rogiq́;,
E ffusæq́; comas, & apertæ pectora matres
S ignificant luctum: Nymphæ quoq; flere uidentur:
S iccatosq́; queri fontes. sine frondibus arbor
N uda riget: lambunt arentia saxa capellæ.
E cce facit medijs natas ab Orione Thebis,
H anc non fœmineum iugulo dare pectus aperto:
I llam demisso per fortia pectora telo
P ro populo cecidisse suo: pulchrisq́; per urbem
F uneribus ferri: celebriq́; in parte cremari.
T um de uirginea geminos exire fauilla,
N e genus intereat, iuuenes: quos fama Coronas
N ominat: & cineri materno ducere pompam.
H actenus antiquo signis fulgentibus ære
S ummus inaurato crater erat asper achanto.
N ec leuiora datis Troiani dona remittunt:
D antq́; sacerdoti custodem thuris acerram:
D ant pateram, claramq́; auro, gemmisq́; coronam.
I nde recordati Teucros à sanguine Teucri
D ucere principium, Cretam tenuere: locaq;
F erre diu nequiere Iouem: centumq́; relictis
V rbibus, ausonios optant contingere portus.
S æuit hyems: iactatq́; uiros: Strophadumq́; receptos
P ortubus infidus exterruit ales Aëllo.
E t iam Dulichios portus, Ithacamq́;, Samumq;,
N eritiasq́; domos regnum fallacis Vlyssei,
P ræteruent uecti: certatam lite deorum
A mbraciam, uersiq́; uident sub imagine saxum

I udicis, actiaco quae nunc ab Apolline nota est.
V ocalemq; sua terram Dodonida quercu;
C haoniosq; sinus: ubi nati rege Molosso
I mpia subiectis fugêre incendia pennis.
P roxima Phaeacum felicibus obsita pomis
R ura petunt: Epiros ab his, regnataq; uati
B utrothos phrygio simulataq; Troia tenetur.
I nde futurorum certi, quae cuncta fideli
P riamides Helenus monitu praedixerat, intrant
S icaniam: tribus haec excurrit in aequora linguis.
E quibus imbriferos est uersa Pachynos ad austros:
M ollibus expositum Zephyris Lilybaeon: ad Arctos
A equoris expertes, spectat boreamq; Peloros.
H anc subeunt Teucri: & remis, aestuq; secundo
S ub noctem potitur Zanclaea classis arena.
S cylla latus dextrū, laeuum irrequieta Charybdis
I nfestat: uorat haec raptas, reuomitq; carinas:
I lla feris atram canibus succingitur aluum
V irginis ora gerens. et (si non omnia uates
F icta reliquerunt) aliquo quoq; tempore uirgo.
H anc multi petiere proci: quibus illa repulsis
A d pelagi Nymphas, pelagi gratissima Nymphis:
I bat: & elusos iuuenum narrabat amores.
C ui dum pectendos praebet Galatea capillos:
T alibus alloquitur referens suspiria dictis.
T e tamen ó uirgo genus haud immite uirorum
E xpetit: utq; facis, potes his impune negare.
A t mihi, cui pater est Nereus: quam caerula Doris
E nixa est: quae sum turba quoq; tuta sororum:
N on nisi per luctus licuit Cyclopis amorem

Effugere: & lachrymæ uocem impediere loquentis.
Quas ubi marmoreo detersit pollice uirgo:
Et solata deam est: refer ó carissima dixit:
Ne'ue tui causam tege, sum tibi fida, doloris.
Nereis his contra resecuta Crateide natam est.
Acis erat Fauno, Nymphaq; Simethide cretus,
Magna quidem patris'q; sui, matris'q; uoluptas,
Nostra tamen maior. nam me sibi iunxerat uni
Pulcher, & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego me Cyclops nullo cum fine petebat.
Nec si quæsieris odium Cyclopis, amor'ue
Acidis in nobis fuerit præstantior: edam.
Par utrunq; fuit. pro quanta potentia regni
Est Venus alma tui. nempe ille immitis, & ipsis
Horrendus syluis, & uisus ab hospite nullo
Impune, & magni cum dijs contemptor Olympi,
Quid sit amor sentit: nostri'q; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum, antrorum'q; suorum.
Iam'q; tibi formæ, iam'q; est tibi cura placendi:
Iam rigidos pectis rastris Polypheme capillos:
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam:
Et spectare feros in aqua, & componere uultus.
Cædis amor, feritas'q; sitisq; immensa cruoris
Cessant: & tutæ ueniunt, abeunt'q; carinæ.
Telemus interea siculum delatus in æquor
Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales:
Terribilem polyphemon adit: lumenq; quod unum
Fronte geris media, rapiet tibi dixit Vlysses.
Risit: & o' uatum stolidissime falleris inquit:

Altera iam rapuit. sic frustra uera monentem
Spernit: & aut gradiens ingenti littora passu
Degrauat: aut fessus sub opaca reuertitur antra,
Prominet in pontum cuneatus acumine longo
Collis: utrunq; latus circunfluit æquoris unda.
Huc ferus ascendit Cyclops: mediusq; resedit.
Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ.
Cui postq̃ pinus baculi quæ præbuit usum:
Ante pedes posita est antemnis apta ferendis:
Sumptaq; arundinibus compacta est fistula centũ:
Senserunt toti pastoria sibila montes:
Senserunt undæ. latitans ego rupe, meiq;
Acidis in gremio residens procul auribus hausi,
Talia dicta meis, auditaq; uerba notaui.
Candidior folio niuei Galatea ligustri,
Floridior prato, longa procerior alno,
Splendidior uitro, tenero lasciuior hædo,
Leuior assiduo detritis æquore conchis,
Solibus hybernis, æstiua gratior umbra,
Nobilior pomis, platano conspectior alta,
Lucidior glacie, matura dulcior uua,
Mollior & cygni plumis, et lacte coacto,
Et si non fugias, riguo formosior horto.
Sæuior indomitis eadem Galatea iuuencis
Durior annosa quercu, fallacior undis,
Lentior & salicis uirgis, et uitibus albis,
His immobilior scopulis, uiolentior amne,
Laudato pauone superbior, acrior igni,
Asperior tribulis, fœta truculentior ursa,
Surdior æquoribus, calcato immitior hydro,

Et quod praecipue (si possem) demere uellem.
Non tantum ceruo claris latrantibus acto,
Verum etiam uentis, uolucrique; fugacior aura.
At bene si noris, pigeat fugisse: morasque;
Ipsa tuas damnes: & me retinere labores.
Sunt mihi pars montis uiuo pendentia saxo
Antra: quibus nec sol medio sentitur in aestu:
Nec sentitur hyems: sunt poma grauantia ramos:
Sunt auro similes longis in uitibus uuae:
Sunt & purpureae: tibi & has seruamus, & illas.
Ipsa tuis manibus syluestri nata sub umbra
Mollia fraga leges: ipsa autumnalia corna,
Prunaque; non solum nigro liuentia succo,
Verum etiam generosa, nouasque; imitantia ceras.
Nec tibi castaneae me coniuge, nec tibi deerunt
Arbutei foetus. omnis tibi seruiet arbos.
Hoc pecus omne meū ē: multae quoque; uallibus errant:
Multas sylua tegit: multae stabulantur in antris.
Nec (si forte roges) possem tibi dicere quot sint:
Pauperis est numerare pecus. de laudibus harum
Nil mihi credideris: praesens potes ipsa uidere:
Vt uix circumeant distentum cruribus uber.
Sunt foetura minor tepidis in ouilibus agni:
Sunt quoque; par aetas aliis in ouilibus hoedi.
Lac mihi semper adest niueum: pars inde bibenda
Seruatur: partem liquefacta coagula durant.
Nec tibi deliciae faciles, uulgataque; tantum
Munera contingent, Damae, leporesque;, capraeque;,
Par ue columbarum, demptus ue cacumine nidus:
Inueni geminos, qui tecum ludere possint:

Inter se similes, uix ut dignoscere possis,
Villosæ catulos in summis montibus ursæ:
Inueni: & dixi dominæ seruabimus istos.
Iam modo cæruleo nitidum caput exere ponto:
Iam Galatea ueni: nec munera despice nostra.
Certe ego me noui: liquidaꝗ; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidenti.
Aspice sim quantus: non est hoc corpore maior
Iuppiter in cœlo (nam uos narrare soletis
Nescio quem regnare Iouem) coma plurima toruos
Prominet in uultus: humerosq; ut lucus obumbrat.
Nec mea, q rigidis horrent densissima setis
Corpora: turpe puta: turpis sine frondibus arbor:
Turpis equus: nisi colla iubæ flauentia uelent.
Pluma tegit uolucres: ouibus sua lana decori est:
Barba uiros: hirtæq; decent in corpore setæ.
Vnum est in media lumen mihi fronte: sed instar
Ingentis clypei: quid? non hæc omnia magno
Sol uidet e cœlo? Solus tamen unicus orbis.
Adde, q in uestro genitor meus æquore regnat:
Hunc tibi do socerum: tantum miserere, precesq;
Supplicis exaudi: tibi enim succumbimus uni:
Quiq; Iouem, et cœlũ sperno, et penetrabile fulmen,
Nerei te ueneror: tua fulmine sæuior ira est.
Atq; ego comtemptus essem patientior huius:
Si fugeres omnes. sed cur cyclope repulso
Acin amas? præfersq; meis amplexibus Acin?
Ille tamen placeatq; sibi, placeatq; licebit
Quod nollem, Galatea tibi: modo copia detur:
Sentiet esse mihi tanto pro corpore uires.

V iscera uiua traham: diuulsáq; membra per agros,
P erq; tuas spargam, si se tibi misceat, undas.
V ror enim: læsusq; exæstuat acrius ignis:
C umq; suis uideor translatam uiribus Aetnam
P ectore ferre meo: nec tu Galatea moueris.
T alia nequicq̃ questus (nam cuncta uidebam)
S urgit: & ut taurus uacca furibundus adempta
S tare nequit: syluáq;, & notis saltibus errat.
C um ferus ignaros, nec quicq̃ tale timentes
M e uidet, atq; Acim: uideóq; exclamat: & ista
V ltima sit faciam ueneris concordia uestræ.
T antáq; uox, quantam Cyclops iratus habere
D ebuit: illa fuit. clamore perhorruit Aetna.
A st ego uicino pauefacta sub æquore mergor.
T erga fugæ dederat conuersa Simethius Heros:
E t fer opem Galatea precor mihi, ferte parentes,
D ixerat: & uestris periturum admittite regnis.
I nsequitur Cyclops: partemq; e monte reuulsam
M ittit: & extremus quãuis peruenit ad illum
A ngulus e saxo: totum tamen obruit Acim.
A t nos, quod fieri solum per fata licebat:
F ecimus: ut uires assumeret Acis auitas.
P uniceus de mole cruor manabat: & intra
T emporis exiguum rubor euanescere cœpit:
F itq; color primo turbati fluminis imbre:
P urgaturq; mora. tum moles tacta dehiscit:
V iuáq; per rimas, proceráq; surgit arundo:
O sq; cauum saxi sonat exultantibus undis:
M iráq; res, subito media tenus extitit aluo
I ncinctus iuuenis flexis noua cornua cannis.

Qui, nisi ꝙ maior: ꝙ toto cærulus ore est:
Acis erat: & sic quoq; erat tamen Acis in amnem
Versus: et antiquum tenuerunt flumina nomen.
Desierat Galatea loqui: cœtuq; soluto
Discedunt: placidisq; natant Nereids undis.
Scylla redit: neq; enim medio se credere ponto
Audet: & aut bibula sine uestibus errat arena:
Aut, ubi lassata est: seductos nacta recessus
Gurgitis inclusa sua membra refrigerat unda.
Ecce fretum scindens alti nouus incola ponti
Nuper in Euboica uersis Anthedone membris
Glaucus adest: uisæq; cupidine uirginis ardet:
Et quæcunq; putat fugientem posse morari,
Verba refert: fugit illa tamen: ueloxq; timore
Peruenit in summum positi propè littora montis.
Ante fretum est ingens apicem collectus in unum
Longa sub arboribus conuexus in æquora uertex.
Constitit hic: & tuta loco monstrumne deusne
Ille sit ignorans, admiraturq; colorem,
Cæsariemq; humeros, subiectaq; terga tegentem,
Vltimaq; excipiat quod tortilis inguina piscis.
Sensit: & innitens, quæ stabat proxima, moli
Non ego prodigium, nec sum fera bellua uirgo,
Sed deus, inqt, aquæ: nec maius in æquore Proteus
Ius habet, & Triton, Athamantiadesq; Palæmon.
Ante tamen mortalis eram: sed scilicet altis
Deditus æquoribus, tantum exercebar in illis.
Nam modo ducebam ducentia retia pisces:
Nunc in mole sedens moderabar arundine linum.
Sunt uiridi prato confinia littora, quorum

Altera pars undis, pars altera cingitur herbis.
Quas neq; cornigeræ morsu læsere iuuencæ:
Nec placidæ carpsistis oues, hirtæue capellæ.
Non apis inde tulit collectos sedula flores:
Non data sunt capiti genialia serta: nec unq̃
Falciferæ secuere manus. ego primus in illo
Cespite consedi: dum lina madentia sicco.
Vtq; recenserem captiuos ordine pisces:
Insuper exposui, quos aut in retia casus,
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictæ: sed quid mihi fingere prodest?
Gramine contacto cœpit mea præda moueri:
Et motare latus: terraq; ut in æquore niti.
Dumq; moror: mirorq; simul: fugit omnis in undas
Turba suas: dominumq; nouũ. littusq; relinquũt.
Obstupui, dubiusq; diu quæ causa requiro:
Num Deus hæc aliquis, num succus fecerit herbæ.
Quæ tamen has inq̃ uires habet herba? manuq;
Pabula decerpsi: decerptaq; dente momordi.
Vix bene combiberant ignotos guttura succos:
Cum subito trepidare intus præcordia sensi:
Alteriusq; rapi naturæ pectus amore:
Nec potui restare diu: repetendaq; nunq̃
Terra uale dixi: corpusq; sub æquore mersi.
Di maris exceptum socio dignantur honore:
Vtq; mihi quæcunq; feram mortalia demant,
Oceanum, Tethynq; rogant. ego lustror ab illis:
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto.
Pectora fluminibus iubeor supponere centum.
Nec mora: diuersis lapsi de partibus amnes,

Totaq; uertuntur supra caput æquora nostrum.
Hactenus acta tibi possum memoranda referre:
Hactenus & memini: nec mens mea cætera sensit.
Quæ postquã redijt: alium me corpore toto,
Ac fueram nuper, nec eundem mente, recepi.
Hanc ego tum primum uiridi ferrugine barbam,
Cæsariemq; meam, quam longa per æquora uerro:
Ingentesq; humeros, & cærula brachia uidi,
Cruraq; pinnigero curuata nouissima pisce.
Quid tamen hæc species? quid dijs placuisse marinis?
Quid iuuat esse deum? si tu non tangeris istis?
Talia dicentem, dicturum plura, reliquit
Scylla deum. furit ille, irritatusq; repulsa
Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

Tita ytanr circes.

PUB. OVI. NASONIS ME-
TAMORPHOSEON
LIBER. XIIII.

Iamq; giganteis iniectam faucibus Aetnam,
Aruaq; Cyclopum, quid rastra, quid usus aratri
Nescia, nec quicq̃ iunctis debentia bobus,
Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum:
Liquerat & Zanclen, aduersaq; mœnia Rhegi,
Nauifragumq; fretum, gemino quod littore pressum
Ausoniæ, siculæq; tenet confinia terræ.
Inde manu magna tyrrhena per æquora uectus,

Herbiferos adijt colles, atq; atria Glaucus
Sole satæ Circes uariarum plena ferarum.
Quam simul aspexit: dicta acceptaq; salute
Diua dei miserere precor: nam sola leuare
Tu potes hunc dixit (uidear modo dignus) amorem.
Quanta sit herbarum Titani potentia nulli
Quàm mihi cognitius: qui sum mutatus ab illis.
Néue mei non nota tibi sit causa furoris:
Littore in Italico Messenia mœnia contra
Scylla mihi uisa est. pudor est promissa, precesq;
Blanditiasq; meas, contemptaq; uerba referre.
At tu, siue aliquod regnum est in carmine: carmen
Ore moue sacro: siue expugnantior herba est:
Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ.
Nec medeare mihi, sanesq; hæc uulnera mando:
Fineq; nil opus est. partem ferat illa caloris.
At Circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium: seu causa est huius in ipsa:
Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
Talia uerba refert. melius sequerere uolentem,
Optantemq; eadem, parilíq; cupidine captum.
Dignus eras ultro poteras certeq; rogari:
Et si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro.
Ne dubites: adsitq; tuæ fiducia formæ.
En ego cum dea sim: nitidi cum filia Solis:
Carmine cum tantum, tantũ quoq; gramine possim:
Vt tua sim, uoueo: spernentem sperne: sequenti
Redde uices: unoq; duas ulciscere facto.
Talia tentanti, prius inquit in æquore frondes,
Glaucus, & in summis nascentur montibus algæ:

Sospite quàm Scylla nostri mutentur amores.
Indignata dea est: & lædere quatenus ipsum
Non poterat, nec uellet, amans: irascitur illi,
Quæ sibi prælata est: Venerisq; offensa repulsa,
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit: & tritis hecateïa carmina miscet.
Cærulaq; induitur uelamina: perq; ferarum
Agmen adulantum media procedit ab aula:
Oppositumq; petens contra Zancleïa saxa
Rhegion ingreditur, feruentesq; æstibus undas:
In quibus, ut solida ponit uestigia terra:
Summaq; decurrit pedibus super æquora siccis.
Topo. Paruus erat gurges curuos sinuatus in arcus,
Grata quies Scyllæ: quo se referebat ab æstu
Et maris, & cœli: medio cum plurimus orbe
Sol erat: & minimas à uertice fecerat umbras.
Hunc dea præuitiat: portentificisq; uenenis
Inquinat: hic fusos latices radice nocenti
Spargit: & obscurum uerborum ambage nouorũ
Ter nouies carmen magico demurmurat ore.
Scylla uenit: mediaq; tenus descenderat aluo:
Scylla ... Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit: ac primo credens non corporis illas
Esse sui partes, refugitq;, abigitq;, timetq;,
Ora proterua canum. sed quos fugit, attrahit unà.
Et corpus quærens femorum, crurumq;, pedumq;,
Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis.
Statq; canum rabies: subiectaq; terga ferarum
Inguinibus truncis, uteroq; extante cöercet.
Fleuit amans Glaucus: nimiumq; hostiliter usæ

Viribus herbarum fugit connubia Circes.
Scylla loco mansit: cumq; est data copia primum
In Circes odium, socijs spoliauit Vlyssem.
Mox eadem Teucras fuerat mersura carinas:
Ni prius in scopulum, qui nunc quoq; saxeus extat:
Transformata foret: scopulum quoq; nauita uitat.
Hunc ubi Troianæ remis, auidamq; charybdim
Euicere rates: cum iam propè littus adessent
Ausonium: libycas uento referuntur ad oras.
Excipit Aenean illic animoq;, domoq;,
Non bene dissidium phrygij latura mariti
Sidonis: inq; pyra sacri sub imagine facta
Incubuit ferro: deceptaq; decipit omnes.
Rursus arenosæ fugiens noua mœnia terræ
Ad sedes Erycis, fidumq; relatus Acesten,
Sacrificat: tumulumq; sui genitoris honorat.
Quasq; rates Iris Iunonia penè cremarat,
Soluit: & Hippotadæ regnum, terrasq; calenti
Sulfure fumantes, Acheloidumq; relinquit
Sirenum scopulos: orbataq; præside pinus
Inarimen, Prochytenq; legit, sterilisq; locatas
Colle Pythecusas habitantum nomine dictas.
Quippe deûm genitor fraudem, et periuria quondã
Cercopum exosus, gentisq; admissa dolosæ
In deforme uiros animal mutauit: ut ijdem
Dissimiles homini possent, similesq; uideri.
Membraq; contraxit: naresq; à fronte remissas
Contudit: & rugis perarauit anilibus ora:
Totaq; uelatos flauenti corpora uillo
Misit in has sedes: nec non prius abstulit usum

Verborum, & natæ dira in periuria linguæ.
Posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi præterijt: & parthenopeïa dextra
Mœnia deseruit: læua de parte canori
Aeolidæ tumulum, & loca fœta palustribus undis
Littora Cumarum, uiuacisq; antra Sibyllæ
Intrat: & ut manes adeat per auerna paternos
Orat. at illa diu uultum tellure moratum
Erexit: tandemq; deo furibunda recepto,
Magna petis dixit, uir factis maxime, cuius
Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes.
Pone tamen Troiane metum: potiere petitis:
Elysiasq; domos, & regna nouissima mundi
Me duce cognosces, simulachraq; cara parentis.
Inuia uirtuti nulla est uia. dixit: & auro
Fulgentem ramum sylua Iunonis auernæ
Monstrauit: iussitq; suo diuellere trunco.
Paruit Aeneas: & formidabilis orci
Vidit opes, atauosq; suos, umbramq; senilem
Magnanimi Anchisæ: didicit quoq; iura locorum:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos aduerso tramite passus
Cum duce cumæa fallit sermone laborem.
Dumq; iter horrendū per opaca crepuscula carpit:
Seu dea tu præsens, seu dijs gratissima, dixit
Numinis instar eris semper mihi: meq; fatebor
Muneris esse tui: quæ me loca mortis adire,
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis.
Pro quibus aërias meritis euectus ad auras,
Templa tibi statuam: tribuam tibi thuris honores.

Respiat

R espicit hunc uates: & suspiratibus haustis,
N ec dea sum dixit: nec sacri thuris honore
H umanum dignare caput. ne nescius erres,
L ux æterna mihi, cariturâq; fine dabatur:
S i mea uirginitas Phœbo patuisset amanti.
D um tamen hanc sperat: dũ præcorrumpere donis
M e cupit: elige ait uirgo cumæa, quid optes:
O ptatis potiere tuis. ego pulueris hausti
O stendens cumulum, quot haberet corpora puluis,
T ot mihi natales contingere uana rogaui.
E xcidit ut peterem iuuenes quoq; protinus annos.
H os tamen ille mihi dabat, æternamq; iuuentam,
S i uenerem paterer. contempto munere Phœbi
I nnuba permaneo: sed iam felicior ætas
T erga dedit: tremuloq; gradu uenit ægra senectus.
Q uæ patienda diu est: nam iam mihi sæcula septem
A cta uides: superest, numeros ut pulueris æquem:
T ercentum messes, tercentum musta uidere.
T empus erit, cum de tanto me corpore paruam
L onga dies faciet: consumptaq; membra senecta,
A d minimum redigentur onus nec amata uidebor,
N ec placuisse deo: Phœbus quoq; forsitan ipse
V el non agnoscet: uel dilexisse negabit.
V sque adeo mutata ferar: nulliq; uidenda,
V oce tamen noscar: uocem mihi fata relinquent.
T alia conuexum per iter memorante Sibylla,
S edibus Euboicam stygijs emergit in urbem
T roius Aeneas: sacrisq; ex more litatis,
L ittora adit non dum nutricis habentia nomen.
H ic quoq; substiterat post tædia longa laborum

Neritius macarrus.

N eritius Macareus comes experientis Vlyßei:
D esertum quondam medijs in rupibus Aetnæ
N oscit Achemeniden: improuisóq; repertum
V iuere miratus, quis te casus'ue, deus'ue
S eruat Achemenide? cur inquit barbara graium
P rora uehit? petitur uestra quæ terra carina?
T alia quærenti iam non hirsutus amictu,
I am suus, & spinis conserto tegmine nullis
F atur Achemenides. iterum Polyphemon, & illos
A spiciam fluidos humano sanguine rictus:
H ac mihi si potior domus est, Ithacéq;, carina:
S i minus Aeneam ueneror genitore: nec unquam
E sse satis potero (præstem licet omnia) gratus.
Q uod loquor: & spiro: cœlumq; & lumina solis
R espicio. (possum'ne ingratus & immemor esse?)
I lle dedit: quod non anima hæc Cyclopis in ora
V enit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
A ut tumulo, aut certe non illa condar in aluo.
Q uid mihi tunc animi, nisi si timor abstulit omnem
S ensum, animúq;, fuit? cum uos petere alta relictus
A equora conspexi. uolui inclamare: sed hosti
P rodere me timui: uestræ quoq; clamor Vlyssis
P ene rati nocuit. uidi cum monte reuulsum
I mmanem scopulum medias permisit in undas.
V idi iterum ueluti tormenti uiribus acta
V asta giganteo iaculantem saxa lacerto.
E t ne deprimeret fluctus'ue lapis'ue carinam
P ertimui, iam me non esse oblitus in illa.
V t uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
I lle qdem totam gemebundus obambulat Aetnam,

Prætentatq; manu syluas: & luminis orbus
Rupibus incursat: fœdataq; brachia tabo
In mare protendens gentem execratur achiuam.
Atq; ait, ó siquis referat mihi casus Vlyssem,
Aut aliquem ex socijs, in quem mea sæuiat ira:
Viscera cuius edam: cuius uiuentia dextra
Membra mea laniem: cuius mihi sanguis inundet
Guttur: & elisi trepident sub dentibus artus:
Quàm nullũ, aut leue sit damnũ mihi lucis adêptæ?
Hæc, & plura ferox: me luridus occupat horror
Spectantem uultus etiamnum cæde madentes,
Crudelesq; manus, & inanem luminis orbem,
Membraq;, et humano concretam sanguine barbã.
Mors erat ante oculos, minimum tamen ipsa doloris:
Et iam prensurum, iam nunc mea uiscera rebar
In sua mersurum: mentiq; hærebat imago
Temporis illius: quo uidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Cum super ipse iacens hirsuti more leonis
Visceraq;, & carnes, cumq; albis ossa medullis,
Semianimesq; artus auidam condebat in aluum:
Me tremor inuasit: stabam sine sanguine mœstus,
Mandentemq; uidens, eiectantemq; cruentas
Ore dapes, & frusta mero glomerata uomentem.
Talia fingebam misero mihi fata parari:
Perq; dies multos latitans, omnemq; tremiscens
Ad strepitum, mortemq; timens, cupidusq; meriri,
Glande famem pellens, & mista frondibus herba,
Solus, inops, expes, leto pœnæq; relictus,
Hanc procul aspexi longo post tempore nauem:

O rauiq; fugam gestu: ad littusq; cucurri:
E t moui: graiumq; ratis troiana recepit.
T u quoq; pande tuos comitum gratissime casus
E t ducis, & turbae, quae tecum est credita ponto.
A eolon ille refert tusco regnare profundo:
A eolon Hippotaden cohibentem carcere uentos:
Q uos bouis inclusos tergo (memorabile munus)
D ulichium sumpsisse ducem: flatuq; secundo
L ucibus isse nouem: & terram aspexisse petitam.
P roxima post nonam cum se se aurora moueret:
I nuidia socios, praedaeq; cupidine uictos
E sse ratos aurum, dempsisse ligamina uentis.
C um quibus isse retro, per quas mō uenerat undas:
A eoliiq; ratem portus repetisse tyranni.
I nde Lami ueterem laestrygonis inquit in urbem
V enimus: Antiphates terra regnabat in illa.
M issus ad hunc ego sum numero comitante duorum:
V ixq; fuga quaesita salus, comitiq;, mihiq;.
T ertius ē nobis Laestrygonis impia tinxit
O ra cruore suo: fugientibus instat: & agmen
C oncitat Antiphates: coëunt: & saxa trabesq;
C oniiciunt: merguntq; uiros: merguntq; carinas.
V na tamen, quae nos, ipsumq; uehebat Vlyssem
E ffugit: amissa sociorum parte, dolentes
M ultaq; conquesti terris allabimur illis:
Q uas procul hinc cernis. procul hinc (mihi crede) ui
I nsula uisa mihi: tuq; ō iustissime Troū (dēda est,
N ate dea (neq; enim finito marte uocandus
H ostis es Aenea) moneo fuge littora Circes.
N os quoq; Circaeo religata in littore pinu

A ntiphatæ memores, immansuetiq; Cyclopis
I re negabamus: uel tecta ignota subire.
S orte sumus lecti: sors me, fidumq; Polyten
E urylochumq; simul, nimijq; Elpenora uini,
B isq; nouem socios circæa ad mœnia misit.
Q uæ simul attigimus: stetimusq; in limine tecti:
M ille lupi, mistiq; lupis ursiq;, leæq;
O ccursu fecere metum: sed nulla timenda,
N ullaq; erat nostro factura in corpore uulnus.
Q uin etiam blandas mouere per aëra caudas:
N ostraq; adulantes comitant uestigia: donec
E xcipiunt famulæ: perq; atria marmore tecta
A d dominam ducunt. pulchro sedet illa recessu
S ublimi solio: pallamq; induta nitentem
I nsuper aurato circumuelatur amictu.
N ereides, Nymphæq; simul, quæ uellera motis
N ulla trahunt digitis: nec fila sequentia ducunt:
G ramina disponunt: sparsosq; sine ordine flores
S ecernunt calathis, uarijsq; coloribus herbas.
I psa quod hæ faciunt opus exigit: ipsa quis usus
Q uoq; sit in folio, quæ sit concordia mistis
N ouit: & aduertens pensas examinat herbas.
H æc ubi nos uidit: dicta, acceptaq; salute,
D iffudit uultus: & reddidit omnia uotis.
N ec mora: misceri tosti iubet ordea grani,
M ellaq;, uimq; meri cum lacte coagula passo.
Q uiq; sub hac lateant furtim dulcedine, succos
A dijcit: accipimus sacra data pocula dextra.
Q uæ simul arenti sitientes hausimus ore:
E t tetigit summos uirga dea dira capillos:

Et pudet, et referam: setis horrescere coepi:
Nec iam posse queri: pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terram toto procumbere uultu:
Os'q; meum sensi pando occalescere rostro:
Colla tumere toris: & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa uestigia feci.
Cum'q; eadem passis (tantum medicamina possunt)
Claudor in antra. Suis solum caruisse figura
Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.
Quae nisi uitasset pecoris pars una maneret,
Nunc quoq; setigeri, nec tantae cladis ab illo
Certior, ad Circen ultor uenisset Vlysses.
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album:
Moly uocant superi: nigra radice tenetur.
Tutus eo, monitis'q; simul coelestibus intrat
Ille domum Circes: & ad insidiosa uocatus
Pocula, conantem uirga mulcere capillos
Reppulit: & stricto pauidam deterruit ense.
Inde fides, dextrae'q; datae: thalamo'q; receptus
Coniugij dotem sociorum corpora poscit.
Spargimur ignotae succis melioribus herbae:
Percutimur'q; caput conuersae uerbere uirgae:
Verba'q; dicuntur dictis contraria uerbis.
Quo magis illa canit: magis hoc tellure leuati
Erigimur: setae'q; cadunt: bifidos'q; relinquit
Rima pedes: redeunt humeri: & subiecta lacertis
Brachia sunt. flentem flentes amplectimur illum:
Haeremus'q; ducis collo: nec uerba locuti
Vlla priora sumus, q̃ nos testantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora: multa'q; praesens

Tempore tam longo uidi: multa auribus hausi.
Hoc quoq; cum multis, quod eldm mihi rettulit unā
Quattuor è famulis ad talia sacra paratis.
Cum duce nanq; meo Circe dum sola moratur:
Illa mihi niueo factum de marmore signum
Ostendit iuuenile, gerens in uertice Picum
Aede sacra positum, multisq; insigne coronis.
Quis foret, & quare sacra coleretur in aede,
Cur hanc ferret auem, quaerenti, & scire uolenti
Accipe ait Macareu: dominaeq; potentia quae sit
Hinc quoq; disce meae: tu dictis adijce mentem.
Picus in ausonijs proles Saturnia terris
Rex fuit utilium bello studiosus equorum.
Forma uiro, quam cernis, erat: licet ipse decorem
Aspicias: fictaq; probes ab imagine ueram.
Par animus formae: nec adhuc spectasse tot annos
Quinquennem poterat graia quater edere pugna.
Ille suos Dryadas latijs in montibus ortas
Verterat in uultus: illum fontana petebant
Numina Naïades, quas Albula, quasq; Numici
Quas Anienis aquae, cursuq; breuissimus Almo,
Nar ue tulit praeceps, & opacae Pharfarus undae,
Quaeq; colunt scythicae stagnum nemorale Dianae,
Finitimosq; lacus. spretis tamen omnibus unam
Ille colit Nympham: quā quondam in colle Palatī
Dicitur anapiti peperisse Venilia Iano.
Haec ubi nubilibus primum maturuit annis:
Praeposito cunctis laurenti tradita Pico est,
Rara quidem facie, sed rarior arte canendi,
Vnde Canens dicta est: syluas & saxa mouere,

Picus Saturni filius [illegible]

Venilia

Canens Pici uxor

Et mulcere feras, & flumina longa morari
Ore, suo, uolucresq́; uagas retinere solebat.
Quæ dum fœminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentes Picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq́; premebat
Acris equi: læuaq́; hastilia bina ferebat
Phœniceam fuluo chlamydē comprensus ab auro.
Venerat in syluas & filia Solis easdem:
Vtq́; nouas legeret fœcundis collibus herbas:
Nomine dicta suo Cyrcæa reliquerat arua.
Quæ simulac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obstupuit: cecidere manu, quas legerat, herbæ:
Flammaq́; per totas uisa est errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æstu:
Quid cuperet fassura fuit: ne posset adire
Cursus equi fecit, circunfususq́; satelles.
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:
Si modo me noui: si non euanuit omnis
Herbarum uirtus: & me mea carmina fallunt.
Dixit: & effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri: præterq́; oculos transcurrere regis
Iussit: & in densum trabibus nemus ire uideri:
Plurima quà sylua est: & equo loca peruia nō sunt.
Haud mora: continuo prædæ petit inscius umbram
Picus: equiq; celer spumantia terga reliquit:
Spemq́; sequens uanam, sylua pedes errat in alta.
Concipit illa preces: & uerba precantia dicit:
Ignotosq́; deos ignoto carmine adorat:
Quo solet & niueæ uultum confundere Lunæ.
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.

Tunc quoq; cantato densatur carmine cœlum:
Et nebulas exhalat humus: cæcisq; uagantur
Limitibus comites: & abest custodia regi.
Nacta locum, tempusq;, per o' tua lumina, dixit,
Quæ mea ceperunt, perq; hãc pulcherrime formã,
Quæ facit ut supplex tibi sim dea, consule nostris
Ignibus: & socerum, qui prævidet omnia, Solem,
Accipe: nec durus Titanida despice Circen.
Dixerat: ille ferox ipsamq;, precesq; repellit:
Et quæcunq; es ait, non sum tuus: altera captum
Me tenet: & teneat per longum comprecor æuum.
Nec uenere externa socialia fœdera lædam:
Dum mihi Ianigenam seruabunt fata Canentem.
Sæpe retentatis precibus titania frustra,
Non impune feres: neq; ait reddêre Canenti:
Læsaq; quid faciat, quid amãs, quid fœmina disces
Rebus ait: sed amans, & læsa, et fœmina, Circe est.
Tum bis ad occasus, bis se conuertit ad ortus:
Ter iuuenem baculo tetigit: tria carmina dixit:
Ille fugit: sed se solito uelocius ipse
Currere miratus, pennas in corpore uidit:
Seq; nouam subito latijs accedere syluis
Indignatus auem, duro fera robora rostro
Figit: & iratus longis dat uulnera ramis.
Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem:
Fibula quod fuerat, uestemq; momorderat aurum:
Pluma fit: & fuluo ceruix præcingitur auro.
Nec quicq̃ antiquum Pico, nisi nomina restãt.
Interea comites clamato sæpe per agros
Nequicq̃ Pico, nullaq; in parte reperto,

Inueniunt Circen: nam iam tenuauerat auras:
Passáq; erat nebulas uentis, ac sole resolui:
Criminibusq́; premunt ueris: regemq́; reposcunt:
Vimq́; ferunt: sæuisq́; parant incessere telis.
Illa nocens spargit uirus, sucosq́; ueneni:
Et noctem, noctisq́; deos Ereboq́;, Chaonq;
Conuocat: & longis hecaten ululatibus orat.
Exiluere loco (dictu mirabile) syluæ:
Ingemuitq́; solum: uicináq; palluit arbor:
Sparsáq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
Et lapides uisi mugitus edere raucos:
Et latrare canes: & humus serpentibus atris
Squalêre: & tenues animæ uolitare uidentur.
Attonitum monstris uulgus pauet: illa pauentum
Ora uenenata tetigit mirantia uirga.
Cuius ab attactu uariarum monstra ferarum
In iuuenes ueniunt: nulli sua mansit imago.
Presserat occiduus tarthesia littora Phœbus:
Et frustra coniux oculis, animóq; Canentis
Expectatus erat. famuli, populusq́; per omnes
Discurrunt syluas: atq; obuia lumina potant.
Nec satis est Nymphæ flere: & lacerare capillos:
Et dare plangorem: facit hæc tamen omnia: séq;
Proripit: ac latos errat uesana per agros.
Sex illam noctes, totidem redeuntia solis
Lumina uiderunt inopem somniq́;, cibiq;
Per iuga, per ualles, quà fors ducebat, euntem.
Vltimus aspexit fessam luctuq́;, uiaq;
Tybris, & in gelida ponentem corpora ripa.
Illic cum lachrymis ipsos modulata dolores

Verba sono tenui mœrens fundebat: ut olim
Carmina iam moriens canit exequialia cygnus.
Luctibus extremum tenues liquefacta medullas
Tabuit: inq; leues paulatim euanuit auras.
Fama tamen signata loco est: quem rite Canentem
Nomine de Nymphæ ueteres dixere coloni.
Talia multa mihi longum narrata per annum,
Visáq; sunt. resides, & desuetudine tardi
Rursus inire fretum, rursus dare uela iubemur:
Anapitesq; uias, & iter Titania uastum
Dixerat, & sæui restare pericula ponti.
Pertimui (fateor) nactusq; hoc littus, adhæsi.
Finierat Macareus: urnaq; Aeneïa nutrix
Condita, marmoreo tumulo breue carmen habebat:
Hic me Caietam notæ pietatis alumnus
Ereptam argolico, quo debuit igne, cremauit.
Soluitur herboso religatus ab aggere funis:
Et procul insidias, infamatæq; relinquunt
Tecta deæ: lucosq; petunt: ubi nubilus umbra
In mare cum fulua prorumpit Tybris arena.
Faunigenæq; domo potitur, nataq; latini:
Non sine marte tamen. bellum cum gente feroci
Suscipitur: pactaq; furit pro coniuge Turnus.
Concurrit Latio Tyrrhenia tota: diuq;
Ardua sollicitis uictoria quæritur armis.
Auget uterq; suas externo robore uires:
Et multi Rutulos, multi troiana tuentur
Castra: neq; Aeneas Euandri ad mœnia frustra
At Venulus frustra profugi Diomedis ad urbem
Venerat. ille quidem sub Iapyge maxima Dauno

Mœnia condiderat: dotaliáq; arua tenebat.
Sed Venulus Turni postq̃ mandata peregit:
Auxilium petijt: uires Aetolius heros
Excusat: nec se aut soceri committere pugnæ
Velle sui populos: aut quos è gente suorum
Armet, habere ullos: néue hæc commenta putetis.
(Admonitu quanq̃ luctus renouentur amari)
Perpetiar memorare tamen. postq̃ alta cremata est
Ilion: & danaas pauerunt pergama flammas:
Naritiusq; heros à uirgine, uirgine rapta
Quam meruit pœnam, solus digessit in omnes:
Spargimur: & uentis inimica per æquora rapti
Fulmina, noctem, imbres, iram cœliq́;, marisq;,
Perpetimur Danai, cumulumq; Capharea cladis.
Néue morer referens tristes ex ordine casus:
Græcia tum potuit Priamo quoq; flenda uideri.
Me tamen armiferæ seruatum cura Mineruæ
Fluctibus eripuit: patrijs sed rursus ab agris
Pellor: & antiquo memores de uulnere pœnas
Exigit alma Venus: tantosq; per alta labores
Aequora sustinui: tantos terrestribus armis:
Vt mihi felices sint illi sæpe uocati:
Quos communis hyems, importunusq; Caphareus
Mersit aquis: uellemq; horum pars una fuisse.
Vltima iam passi comites, belloq;, fretoq;,
Deficiunt: finemq; rogant erroris. at Agmon
Feruidus ingenio, tum uero, & cladibus asper,
Quid superest, quod iam patientia nostra recuset,
Ferre uiri dixit? quid habet Cytherea, quod ultra
Velle puta faciat? nam dum peiora timentur

E st locus in uoto·sors autem ubi pessima rerum est:
S ub pedibus timor est:securaq; summa malorum.
A udiat ipsa, licet: et, quod fiat, oderit omnes
S ub Diomede uiros: odium tamen illius omnes
S pernimus: & magno stat magna potentia nobis.
T alibus iratam Venerem, Pleuronius Agmon
I nstimulat uerbis: ueteremq; resuscitat iram·
D icta placent paucis: numeri maioris amici
A gmona corripimus. cui respondere uolenti
V ox pariter, uocisq; uia est tenuata: comaeq;
I n plumas abeunt: plumis quoq; colla teguntur,
P ectoraq;, & tergum: maiores brachia pennas
A ccipiunt: cubitiq; leues sinuantur in alas·
M agna pedis digitos, pars occupat: oraq; cornu
I ndurata rigent: finemq; in acumine ponunt·
H unc Lycus, hūc Idas, et cum Rethenore, Nycteus
H unc miratur Abas: & dum mirantur: eandem
A ccipiunt faciem: numerusq; ex agmine maior
S ubuolat: et remos plausis circumuolat alis·
S i uolucrum quae sit dubiarum forma requiris:
V t non cygnorum, sic albis proxima cygnis·
V ix equidem has sedes, & Iapygis arida Dauni
A rua gener teneo minima cum parte meorum·
H actenus Oenides. Venulus calydonia regna,
P eucetiosq; sinus, Messapiaq; arua reliquit·
I n quibus antra uidet: quae multa nubila sylua,
E t leuibus guttis manantia, semicaper Pan
N unc tenet: at quodā tenuerunt tempore Nymphae.
A ppulus has illa pastor regione fugatas
T erruit: & primo subita formidine mouit.

Mox ubi mens rediit: & contempsere sequentem:
Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
Improbat has pastor: saltuq; imitatus agresti
Addidit obscœnis conuitia rustica dictis:
Nec prius obticuit: quàm guttura condidit arbor:
Arbor enim est: succoq; licet cognoscere mores.
Quippe notam linguæ baccis Oleaster amaris
Exhibet: asperitas uerborum cessit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes
Arma ætola sibi: Rutuli sine uiribus illis
Bella infausta gerunt: multumq; ab utraq; cruoris
Parte datur. fert ecce auidas in pinea Turnus
Tecta faces: ignesq; timent, quibus unda pepercit.
Iamq; picem, et ceras, alimentaq; cætera flammæ
Mulaber urebat: perq; altum ad carbasa malum
Ibat: & incuruæ fumabant transtra carinæ.
Cum memor has pinus idæo uertice cæsas,
Sancta deûm genitrix tinnitibus æthera pulsi
Aeris, & inflati compleuit murmure buxi:
Perq; leues domitis inuecta leonibus auras,
Irrita sacrilega iactas incendia dextra
Turne ait: eripiam: nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorum partes, & membra meorum.
Intonuit dicente dea: tonitrumq; secuti
Cum saliente graues ceciderunt grandine nimbi.
Aëraq;, & tumidum subitis concursibus æquor
Astræi turbant, & eunt in prælia fratres.
E quibus alma parens unius uiribus usa,
Stuppea prærupit phrygiæ retinacula classis:
Fertq; rates pronas: medioq; sub æquore mergit.

Robore mollito, lignoq; in corpora uerso,
In capitum facies puppes mutantur aduncæ.
In digitos abeunt, & crura natantia remi:
Quodq; sinus fuerat, latus est: medijsq; carina
Subdita nauigijs, spinæ mutantur in usum.
Lina comæ molles, antemnæ brachia fiunt.
Cærulus ut fuerat, color est: quasq; ante timebant,
Illas uirgineis exercent lusibus undas
Naiades æquoreæ: durisq; in montibus ortæ,
Molle fretum celebrant: nec eas sua tangit origo.
Non tamen oblitæ quàm multa pericula sæuo
Pertulerint pelago, iactatis sæpe carinis
Supposuere manus: nisi siqua uehebat Achiuos.
Cladis adhuc phrygiæ memores, odere Pelasgos:
Neritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
Vultibus: & lætis uidere rigescere puppem
Vultibus Alcinoi: saxumq; increscere ligno.
Spes erat in Nymphas animata classe marinas
Posse metu monstri Rutulum desistere bello:
Perstat: habetq; deos pars utraq;: quodq; deorũ est
Instar, habent animos. nec iam dotalia regna,
Nec sceptrum soceri, nec te Lauinia uirgo,
Sed uicisse petunt: deponendiq; pudore
Bella gerunt: tandemq; Venus uictricia nati
Arma uidet: Turnusq; cadit: cadit Ardea Turno
Sospite dicta potens. quam postq̃ barbarus ensis
Abstulit: & tepida patuerunt tecta fauilla:
Congerie è media tum primum cognita præpes
Subuolat: & cineres plausis euerberat alis.
Et sonus, & macies, & pallor, & omnia, captam

Quæ decedant urbem, nomen quoq; mansit in illa
Vrbis: & ipsa suis deplangitur Ardea pennis.
Iamq; deos omnes, ipsamq; Aeneia uirtus
Iunonem ueteres finire coegerat iras:
Cum bene fundatis opibus crescentis Iuli
Tempestiuus erat cœlo Cythereïus Heros:
Ambieratq; Venus superos: colloq; parentis
Circunfusa sui, nunq̃ mihi dixerat ullo
Tempore dure pater, nunc sis mitissimus opto:
Aeneæq; meo, qui te de sanguine nostro
Fecit auum: q̃uis paruum, des optime numen,
Dum modo des aliquid. satis est inamabile regnum
Aspexisse semel: stygios semel isse per amnes.
Assensere dei: nec coniux regia uultus
Immotos tenuit: placatoq; annuit ore.
Tum pater est is ait cœlesti numine dignus:
Quæq; petis, pro quoq; petis, cape nata quod optas.
Fatus erat: gaudet: gratesq; agit illa parenti:
Perq; leues auras iunctis inuecta columbis
Littus adit laurens: ubi tectus arundine serpit
In freta flumineis uicina Numicius undis.
Hunc iubet Aeneæ quæcunq; obnoxia morti,
Abluere: & tacito deferre sub æquora cursu.
Corniger exequitur Veneris mandata: suisq;
Quicquid in Aenea fuerat mortale repurgat:
Et respersit aquis. pars optima restitit illi.
Lustratum genitrix diuino corpus odore
Vnxit: & ambrosia dulci cum nectare mista
Contigit os: fecitq; deum: quem turba quirini
Nuncupat indigetem: temploq;, arisq; recepit.

Inde

Inde sub Ascanij ditione binominis, Alba
Resq; latina fuit: successit Syluius illi.
Quo satus, antiquo tenuit repetita Latinus
Nomina cum sceptro: clarus subit Alba Latino:
Epitus ex illo: post hunc Capetusq;, Capysq;,
Sed Capys ante fuit: regnum Tyberinus ab illis
Cepit: & in thusci demersus fluminis undis
Nomina fecit aquæ: de quo Remulusq;, feroxq;
Acrota sunt geniti: Remulus maturior annis
Fulmineo perijt imitator fulminis ictu.
Fratre suo sceptrum moderatior Acrota forti
Tradit Auentino: qui quo regnarat, eodem
Monte iacet positus: tribuitq; uocabula monti.
Iamq; palatinæ summam Proca gentis habebat.
Rege sub hoc Pomona fuit: qua nulla latinas
Inter Hamadryadas coluit solertius hortos:
Nec fuit arborei studiosior altera fœtus:
Vnde tenet nomen. non syluas illa, nec amnes,
Rus amat, & ramos felicia poma ferentes:
Nec iaculo grauis est, sed adunca dextera falce:
Qua modo luxuriem premit: & spatiantia passim
Brachia compescit: fisso modo cortice, lignum
Inserit: & succos alieno præstat alumno:
Nec sentire sitim patitur: bibulæq; recuruas
Radicis fibras labentibus irrigat undis.
Hic amor, hoc studiũ: Veneris quoq; nulla cupido ẽ:
Vim tamen agrestum metuens pomaria claudit
Intus: & accessus prohibet, refugitq; uiriles.
Quid non & Satyri saltatibus apta iuuentus

A

Albani reges
Ascanius
Syluius
Latinus syl.
Alba syl.
Epitus syl.
Capetus syl.
Capys syl.
Tiberinus syl.
Remulus syl.
Acrota syl.
Auentinus syl.
Proca syl.

Pomona

Fecere? & pinu præcincti cornua Panes?
Silenus'q; suis semper iuuenilior annis?
Qui'q; deus fures uel falce, uel inguine terret?
Vt potirentur ea. sed enim superabat amando
Hos quoq; Vertumnus: neq; erat felicior illis.
Vertumnus in varias figuras: O quoties habitu duri messoris aristas
Corbe tulit: ueri'q; fuit messoris imago.
Tempora sæpe gerens fœno religata recenti
Desectum poterat gramen uersare uideri.
Sæpe manu stimulos rigida portabat: ut illum
Iurasses fessos modo disiunxisse iuuencos.
Falce data, frondator erat, uitis'q; putator.
Induxerat scalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio, piscator arundine sumpta.
Deniq; per multas aditum sibi sæpe figuras
Repperit: ut caperet spectatæ gaudia formæ.
Vertumnus in anum. Ille etiam picta redimitus tempora mitra
Innitens baculo, positis per tempora canis
Assimulauit anum: cultos'q; intrauit in hortos:
Poma'q; mirata est: tanto'q; potentior inquit:
Pauca'q; laudatæ dedit oscula: qualia nunquam
Vera dedisset anus: gleba'q; incurua resedit
Suspiciens pandos autumni pondere ramos.
Vlmus erat contra speciosa nitentibus uuis:
Quam socia postq̃ pariter cum uite probauit:
Ast si staret ait cælebs sine palmite truncus:
Nil præter frondes, quare peteretur, haberet.
Hæc quoq; quæ iuncta uitis requiescit in ulmo:
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret.

Omnibus es nymphis: quas continet albula ripis
Salue uirgineis flos intemerate puellis
hec duo carmina sunt i alio libro

T u tamen exemplo non tangeris arboris huius:
C oncubitusq́; fugis: nec te coniungere curas.
A tq; utinam uelles. Helene non pluribus esset
S ollicitata procis: nec quæ lapitheïa mouit
P rælia: nec coniux timidi atq; audacis Vlysses.
N unc quoq; cum fugias: auersérisq́; petentes:
M ille uiri cupiunt, & semideiq́;, Deiq;,
E t quæcunq; tenent albanos numina montes.
S ed tu si sapies: si te bene iungere: anumq;
H anc audire uoles: quæ te plus omnibus illis,
P lus quàm credis, amo: uulgares reijce tedas:
V ertumnumq́; tori socium tibi delige: pro quo
M e quoq; pignus habe. neq; enim sibi notior ille est:
Q uàm mihi: nec toto passim uagus errat in orbe:
H æc loca magna colit: nec uti pars magna procorũ,
Q uam modo uidit, amat: tu primus, & ultimus illi
A rdor eris: soliq́; suos tibi deuouet annos.
A dde ꝙ est iuuenis: quod naturale decoris
M unus habet: formasq́; apte fingetur in omnes:
E t quod erit iussus (iubeas licet omnia) fiet.
Q uid, ꝙ amatis idem? quod quæ tibi poma coluntur,
P rimus habet? lætaq́; tenet tua munera dextra?
S ed neq; iam fœtus desyderat arbore demptos:
N ec quas hortus alit cum succis mitibus herbas:
N ec quicq̃ nisi te. miserere ardentis: & ipsum
Q uod petit, ore meo præsentem crede precari.
V ltoresq́; deos, & pectora dura perosam
I daliam, memoremq́; time Rhamnusidis iram.
Q uoq́; magis timeas (etenim mihi multa uetustas
S cire dedit) referam tota notissima Cypro

F acta: quibus flecti sæue, & mitescere possis.
V iderat à ueteris generosam sanguine Teucri
I phis Anaxareten humili de stirpe creatus:
V iderat: & totis perceperat ossibus ignes:
L uctatus'q; diu, postq̄ ratione furorem
V incere non potuit: supplex ad limina uenit:
E t modo nutrici miserum confessus amorem,
N e sibi dura foret, per spes orauit alumnæ:
E t modo de multis alicui blanditus amicis
S ollicita petijt propensum uoce fauorem.
S æpe ferenda dedit blandis sua uerba tabellis:
I nterdum madidas lachrymarum rore coronas
P ostibus intendit: posuit'q; in limine duro
M olle latus: tristis'q; seræ conuitia fecit.
S æuior illa freto surgente cadentibus hœdis,
D urior & ferro, quod Noricus excoquit ignis:
E t saxo, quod adhuc uiuum radice tenetur:
S pernit: & irridet: factis'q; immitibus addit
V erba sup̄ba ferox: et spe quoq; fraudat amantem.
N on tulit impatiens longi tormenta doloris
I phis: & ante fores hæc uerba nouissima dixit.
V incis Anaxarete: neq; erunt tibi tædia tandem
V lla ferenda mei: lætos molire triumphos:
E t pæana uoca: nitida'q; incingere lauro:
V incis ait: morior'q; libens. age ferrea gaude.
C erte aliquid laudare mei cogeris: eritq;
Q uo tibi sim gratus: meritum'q; fatebere nostrum.
N on tamen ante mihi curam excessisse memento,
Q uàm uitam: gemina'q; simul mihi luce carendū est.
N ec tibi fama mei uentura est nuntia leti:

I pse ego, ne dubites, adero: præsensq; uidebor:
C orpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
S i tamen ó superi mortalia facta uidetis:
E ste mei memores: nihil ultra lingua precari
S ustinet: & longo facite ut narremur in æuo:
E t quæ dempsistis uitæ, date tempora famæ.
D ixit: & ad postes ornatos sæpe coronis
H umentes oculos, & pallida brachia tollens, Iphis obitus
C um foribus laquei religaret uincula summis:
H æc tibi serta placent crudelis, & impia dixit:
I nseruitq; caput: sed tum quoq; uersus ad illam est:
A tq; onus infelix elisa fauce pependit.
I cta pedum motu, trepidantem, et multa gementē
V isa dedisse sonum est, adapertaq; ianua factum
P rodidit. exclamant famuli: frustraq; leuatum
(Nam pater occiderat) referunt ad limina matris.
A ccipit illa sinu: complexaq; frigida nati
M embra sui, postq̄ miserarum uerba parentum
E didit: & matrum miserarum facta peregit:
F unera ducebat mediam lachrymosa per urbem:
L uridaq; arsuro portabat membra pheretro.
F orte uiæ uicina domus, qua flebilis ibat
P ompa, fuit: duræq; sonus plangoris ad aures
V enit Anaxaretes: quam iam deus ultor agebat.
M ota tamen uideamus ait miserabile funus:
E t patulis inijt tectum sublime fenestris.
V ixq; bene impositum lecto prospexerat Iphim:
D iriguere oculi: calidusq; è corpore sanguis Anaxarete in saxum:
I nducto pallore fugit: conataq; retro
F erre pedes, hæsit: conata auertere uultus,

Hoc quoq; non potuit: paulatimq; occupat artus
Quod fuit in duro iampridem corpore saxum.
Ne ue ea ficta putes: dominæ sub imagine signum
Seruat adhuc Salamis: Veneris quoq; noĩe templũ
Prospicientis habet. quorum memor ó mea, lentos
Pone (precor) fastus: & amanti iungere Nymphe.
Sic tibi nec uernum nascentia frigus adurat
Poma: nec excutiant rapidi florentia uenti.
Hæc ubi necquicq̃ formas deus aptus in omnes,
Edidit: in iuuenem rediijt: & anilia demit
Instrumenta sibi: talisq; apparuit illi:
Qualis ubi oppositas nitidissima solis imago
Euicit nubes: nullaq; obstante reluxit:
Vimq; parat: sed ui non est opus: inq; figura
Capta dei Nymphe est: & mutua uulnera sensit.
Amulius. Proximus ausonias iniusti miles Amuli
Numitor. Rexit opes: Numitorq; senex amissa nepotum
Munere regna capit: festisq; Parilibus urbis
Festa parilia Mœnia conduntur: Tatius, patresq; Sabini
Tarpeia uirgo Bella gerunt: arcisq; uia Tarpeia reclusa
Dignam animam pœna congestis exuit armis.
Cures urbs sabinorũ. Inde sati Curibus tacitorum more luporum
Ore premunt uoces: & corpora uicta sopore
Inuadunt: portasq; petunt: quas obijce firmo
Ilia mater romuli Clauserat Iliades. unam tamen ipsa reclusit,
Nec strepitum uerso Saturnia cardine fecit.
Sola Venus portæ cecidisse repagula sensit:
Et clausura fuit: nisi q̃ rescindere nunq̃
Dis licet acta deũm. Iano loca iuncta tenebant
Naiades ausoniæ gelido rorantia fonte:

H as rogat auxilium: nec Nymphæ iusta petentem
S ustinuere deam: uenasq́; & flumina fontis
E licuere sui. non dum tamen inuia Iani
O ra patentis erant: nec iter præcluserat unda.
L urida supponunt fœcundo sulfura fonti:
I ncenduntq́; cauas fumante bitumine uenas.
V iribus his, aliisq́; uapor penetrauit ad ima
F ontis: & alpino modo quæ certare rigori
A udebatis aquæ, non ceditis ignibus ipsis.
F lammifera gemini fumant aspergine postes:
P ortaq́; nequicq̃ rigidis promissa Sabinis
F onte fuit præstructa nouo: dum martius arma
I ndueret miles. quæ postq̃ Romulus ultro
O btulit: & strata est tellus romana Sabinis,
C orporibus, strata estq́; suis: generiq́; cruorem
S anguine cum soceri permiscuit impius ensis.
P ace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro
D ecertare placet: Tatiumq́; accedere regno.
O ciderat Tatius: populusq́; æquata duobus
R omule iura dabas: posita cum casside Mauors
T alibus affatur, diuûmq́;, hominumq́; parentem.
T empus adest genitor (quoniam fundamine magno
R es romana ualet: & præside pendet ab uno)
P ræmia iam promissa mihi, dignoq́; nepoti
S oluere: & ablatum terris imponere cœlo.
T u mihi concilio quondam præsente deorum
(Nam memoro, memoriq́; animo pia uerba notaui)
V nus erit, quem tu tolles in sydera cœli:
D ixisti. rata sit uerborum summa tuorum.
A nnuit omnipotens: & nubibus aera cæcis

Aquæ frigidæ calidas.

Romulus in deum.
Comp.

O cculuit: tonitruq́; et fulgure terruit orbem.
Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ:
I nnixusq́; hastæ pressis temone cruento
I mpauidus conscendit equos Gradiuus: et ictu
V erberis increpuit: pronumq́; per aëra lapsus
C onstitit in summo nemorosi colle Palati:
R eddentemq́; suo non regia iura quiriti
A bstulit Iliaden. corpus mortale per auras
D ilapsum tenues: ut lata plumbea funda
M issa solet medio glans intabescere cælo.
P ulchra subit facies: et puluinaribus altis
D ignior est: qualis trabeati forma Quirini.
F lebat ut amissum coniux: cum regia Iuno
I rin ad Hersiliam descendere limite curuo
I mperat: et uacuæ sua sic mandata referre.
O et de latio, ó et de gente sabina
P ræcipuum matrona decus, dignissima tanti
A nte fuisse uiri, coniux nunc esse Quirini:
S iste tuos fletus: et si tibi cura uidendi
C oniugis est: duce me lucum pete, colle Quirino
Q ui uiret: et templum romani regis obumbrat.
P aret: et in terram pictos delapsa per arcus,
H ersiliam iussis compellat uocibus Iris.
I lla uerecundo uix tollens lumina uultu
O dea (nanq; mihi, nec quæ sis dicere promptum est:
E t liquet esse deam) duc ó, duc inquit: et offer
C oniugis ora mihi: quem si modo posse uidere
F ata semel dederint: cælum accepisse uidebor.
N ec mora, romuleos cum uirgine Thaumantæa
I ngreditur colles. ibi sydus ab æthere lapsum

Hersilia Hora nys.

D ecidit in terras: à cuius lumine flagrans
H ersiliæ crinis cum sydere cessit in auras.
H anc manibus notis romanæ conditor urbis
E xcipit: & priscum pariter cum corpore nomen
M utat: oráq; uocat: quæ nũc dea iuncta Quirino ẽ.

PVB. OVI. NASONIS METAMORPHOSEON LIBER. XV.

Q uæritur interea quis tantæ pondera molis
Sustineat: tantóq; queat succedere regi.
Destinat imperio clarum prænuntia ueri
F ama Numam. non ille satis cognosse sabinæ
G entis habet ritus: animo maiora capaci
C oncipit: & quæ sit rerum natura requirit.
H uius amor curæ, patria, curibus'q; relictis
F ecit, ut herculei penetraret ad hospitis urbem. Crotom
G raia quis italicas author posuisset in oris
M œnia quærenti, sic è senioribus unus
R ettulit indigenis, ueteris non inscius æui.
D iues ab oceano bobus Ioue natus Iberis
L ittora felici tenuisse Lacinia cursu
F ertur: & armento teneras errante per herbas
I pse domum magni, nec inhospita tecta Crotonis
I ntrasse: & requie longum releuasse laborem:
A tq; ita discedens æuo dixisse nepotum

Myscelus

Aesar. fl.

Hic locus urbis erit: promissaq; uera fuerunt.
Nam fuit, argolico generatus Alemone quidam
Myscelus, illius dijs acceptissimus aeui.
Hunc super incumbens pressum grauitate soporis
Clauiger alloquitur; patrias age desere sedes:
Et pete diuersi lapidosas Aesaru undas:
Et nisi paruerit multa, ac metuenda minatur,
Post ea discedunt pariter somnusq;, deusq;.
Surgit Alemonides: tacitaq; recentia mente
Visa refert: pugnatq; diu sententia secum:
Numen abire iubet: prohibent discedere leges:
Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolenti.
Candidus oceano nitidum caput abdiderat sol:
Et caput extulerat densissima sydereum nox:
Visus adesse idem Deus est: eademq; monere:
Et nisi paruerit plura, & grauiora minari.
Pertimuit: patriumq; simul transferre parabat
In sedes penetrale nouas. fit murmur in urbe:
Spretarumq; agitur legum reus: utq; peracta est
Causa prior: crimenq; patens sine teste probatum:
Squalidus ad superos tollens reus ora, manusq;,
O cuius cœlum bis sex fecere labores,
Fer precor inquit opē: nā tu mihi criminis author.
Mos erat antiquus niueis, atrisq; lapillis
His damnare reos, illis absoluere culpa.
Tunc quoq; sic lata est sententia tristis: et omnis
Calculus immitem dimittitur ater in urnam.
Quae simul effudit numerandos uersa lapillos:
Omnibus e nigro color est mutatus in album:
Candidaq; herculeo sententia numine facta

Lapilli nigri i albos.

Soluit Alemonidem. grates agit ille parenti
Amphitryoniadæ: uentisq; fauentibus æquor
Nauigat Ionium: lacedæmoniumq; Tarentum
Præterit; & Sybarim, Salentinumq; Neæthum,
Thurinosq; sinus, Temesenq;, & Iapygis arua.
Vixq; pererratis quæ spectant littora terris,
Inuenit Æserei fatalia fluminis ora:
Nec procul hinc tumulū, sub quo sacrata Crotonis
Ossa tegebat humus: iussaq; ibi mœnia terra
Condidit: & nomen tumulati traxit in urbem.
Talia constabat certa primordia fama
Esse loci, positæq; italis in finibus urbis.
Vir fuit hic ortu Samius: sed fugerat unà
Et Samon, & dominos: odioq; tyrannidis exul
Sponte erat: isq; licet cœli regione remotus,
Mente deos adijt: & quæ natura negabat
Visibus humanis: oculis ea pectoris hausit.
Cumq; animo, & uigili perspexerat omnia cura:
In medium discenda dabat: cœtusq; silentum,
Dictaq; mirantum, magni primordia mundi,
Et rerum causas, & quid natura, docebat:
Quid deus, unde niues, quæ fulminis esset origo:
Iuppiter, an uenti discussa nube tonarent:
Quid quateret terras: qua sydera lege mearent:
Et quod cunq; latet. primusq; animalia mensis
Arguit imponi: primus quoq; talibus ora
Docta quidem soluit, sed non et credita uerbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis
Corpora: sunt fruges: sunt deducentia ramos
Pondere poma suo, tumidæq; in uitibus uuæ:

S unt herbæ dulces: sunt quæ mitescere flamma,
M olliriq; queant: nec uobis lacteus humor
E ripitur: nec mella thymi redolentia flore.
P rodiga diuitias, alimentaq; mitia tellus
S uggerit: atq; epulas sine cæde, et sanguine præbet.
C arne feræ sedant ieiunia: nec tamen omnes:
Q uippe equus, et pecudes, armētaq; gramine uiuūt:
A t quibus ingenium est immansuetumq;, ferumq;,
A rmeniæ tigres, iracundiq; leones,
C umq; lupis, ursi dapibus cum sanguine gaudēt.
H eu quantum scelus est in uiscere uiscera condi:
C ongestoq; auidum pinguescere corpore corpus:
A lteriusq; animantem animantis uiuere leto.
S cilicet in tantis opibus, quas optima matrum
T erra creat: nil te nisi tristia mandere sæuo
V ulnera dente iuuat? ritusq; refere Cyclopum?
N ec nisi perdideris alium, placare uoraces
E t male morati poteris ieiunia uentris?
Aurea ætas A t uetus illa ætas, cui fecimus Aurea nomen:
F œtibus arboreis, & quas humus educat, herbis,
F ortunata fuit: nec polluit ora cruore.
T unc & aues tutæ mouere per aëra pennas:
E t lepus impauidus medijs errauit in aruis:
N ec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
C uncta sine insidijs, nullamq; timentia fraudem,
Argentea P lenaq; pacis erant. Postq̄ non utilis author
V ictibus inuidit (quisquis fuit ille deorum)
C orporeasq; dapes auidam demersit in aluum:
F ecit iter sceleri: primoq; è cæde ferarum
I ncaluisse potest maculatum sanguine ferrum.

I d'q; satis fuerat: nostrum'q; petentia letum
C orpora missa neci salua pietate fatemur:
S ed quàm danda neci, tam non epulanda fuerunt.
(L ongius inde nefas abijt: & prima putatur
H ostia sus meruisse mori: quia semina pando
E ruerit rostro: spem'q; intercœperit anni.
V ite Caper morsa Bacchi mactatus ad aras
D icitur ultoris. nocuit sua culpa duobus.
Q uid meruistis oues placidum pecus, in'q; tuendos
N atum homines? pleno quæ fertis in ubere nectar:
M ollia quæ nobis uestras uelamina lanas
P ræbetis: uita'q; magis, quàm morte iuuatis.
Q uid meruere boues, animal sine fraude, dolisq;,
I nnocuum, simplex, natum tolerare labores?
I mmemor est demum, nec frugum munere dignus,
Q ui potuit curui dempto modo pondere aratri
R uricolam mactare suum: qui trita labore
I lla, quibus toties durum renouauerat aruum:
T ot dederat messes: percussit colla securi.
N ec satis est, q tale nefas committitur: ipsos
I nscripsere deos sceleri: numen'q; supernum
C æde laboriferi credunt gaudere iuuenci.
V ictima labe carens, & præstantissima forma,
(Nam placuisse nocet) uittis insignis, & auro,
S istitur ante aras: audit'q; ignara precantem:
I mponi'q; suæ uidet inter cornua fronti,
Q uas coluit fruges: percussa'q; sanguine cultros
I nficit in liquida præuisos forsitan unda.
P rotinus ereptas uiuenti pectore fibras
I nspiciunt: mentes'q; deûm scrutantur in illis.

V nde fames homini uetitorum tanta ciborum est?
A udetis uesci genus o mortale? quod oro
N e facite: et monitis animos aduertite nostris:
C umq; boum dabitis cæsorum membra palato:
M andere uos uestros scite, & sentite colonos.
E t quoniam deus ora mouet: sequar ora mouentem
R ite deum, delphosq; meos: ipsumq; recludam
A ethera: & augustæ reserabo oracula mentis.
M agna, nec ingenijs inuestigata priorum,
Q uæq; diu latuere, canam: iuuat ire per alta
A stra: iuuat terris, & inerti sede relicta,
N ube uehi: ualidiq; humeris insistere Atlantis:
P alantesq; homines passim rationis egentes
D espectare procul: trepidosq;, obitumq; timentes
S ic exhortari: seriemq; euoluere fati.
O genus attonitum gelidæ formidine mortis,
Q uid Styga, quid tenebras, et nomina uana timetis,
M ateriem uatum, falsiq; pericula mundi?
C orpora siue rogus flamma, seu tabe uetustas
A bstulerit: mala posse pati non ulla putetis.
M orte carent animæ: semperq; priore relicta
S ede nouis domibus uiuunt: habitantq; receptæ.
I pse ego (nam memini) troiani tempore belli
P anthoides Euphorbus eram: cui pectore quondã
H æsit in aduerso grauis hasta minoris Atridæ.
C ognoui clypeum leuæ gestamina nostræ
N uper Abanteis templo Iunonis in argis.
O mnia mutantur: nihil interit: errat, & illinc
H uc uenit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus,
S piritus: éq; feris humana in corpora transit:

I nq; feras noster: nec tempore deperit ullo.
V tq; nouis facilis signatur cera figuris:
N ec manet, ut fuerat: nec formam seruat eandem:
S ed tamen ipsa eadem est: animam sic semp eandē
E sse: sed in uarias doceo migrare figuras.
E rgo ne pietas sit uicta cupidine uentris:
P arcite uaticinor cognatas cæde nefanda
E xturbare animas: nec sanguine sanguis alatur.
E t quoniam magno feror æquore: plenaq; uentis
V ela dedi: nihil est toto quod perstet in orbe.
C uncta fluunt: omnisq; uagans formatur imago.
I psa quoq; assiduo labuntur tempora motu,
N on secus, ac flumen: neq; enim consistere flumen,
N ec leuis hora potest: sed ut unda, impellitur unda:
V rgeturq; prior ueniente, urgetq; priorem:
T empora sic fugiunt pariter: pariterq; sequuntur:
E t noua sunt semp: nam quod fuit ante, relictū est:
F itq; quod, haud fuerat: momētaq; cuncta nouātur.
C ernēs & emensas in lucem tendere noctes:
E t iubar hoc nitidum, nigræ succedere nocti.
N ec color est idem cœli, cum lassa quiete
C uncta iacent media: cumq; albo Lucifer exit
C larus equo: rursusq; alius, cum præuia lucis
T radendum phœbo Palantias inficit orbem.
I pse dei clypeus, terra cum tollitur ima:
M ane rubet: terraq; rubet, cum conditur ima.
C andidus in summo est: melior natura quod illic
A etheris est: terræq; procul contagia fugit.
N ec par, aut eadem nocturnæ forma Dianæ
E sse potest unquam: semperq; hodierna sequente

Comp.

Oia, i so firmo esse motu.

Palās gigmes .x. Aurore.

Si crescit, minor est: maior, si contrahit orbem.
Quid non in species succedere quattuor annum
Aspicis, aetatis peragentem imitamina nostrae?
Nam tener, & lactens, puerique; simillimus aeuo
Vere nouo est: tunc herba recens, et roboris expers
Turget: & insolida est: et spe delectat agrestes:
Omnia tum florent: florumq; coloribus almus
Ludit ager: neq; adhuc uirtus in frondibus ulla est.
Transit in aestatem post uer, robustior annus:
Fitq; ualens iuuenis: neq; enim robustior aetas
Vlla, nec uberior: nec quae magis ardeat ulla est.
Excipit autumnus posito feruore iuuentae
Maturus, mitisq;, inter iuuenemq;, senemq;
Temperie medius, sparsus quoq; tempora canis.
Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu,
Aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos.
Nostra quoq; ipsorum semper, requieq; sine ulla
Corpora uertuntur: nec quod fuimus'ue, sumus'ue,
Cras erimus: fuit illa dies: qua semina tantum,
Spesq; hominũ primae, matrisq; habitauimus aluo.
Artifices natura manus admouit: & angi
Corpora uisceribus distentae condita matris
Noluit: eq; domo uacuas emisit in auras.
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans:
Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum:
Paulatimq; tremens, & non dum poplite firmo
Constitit, adiutisq; aliquo conamine neruis:
Inde ualens, ueloxq; fuit: spatiumq; iuuentae
Transit: et emeritis medij quoq; temporis annis
Labitur occiduae per iter decliue senectae.

subruit

Subruit haec aeui demoliturq; prioris
Robora: fletq; Milon senior: cum spectat inanes
Illos, qui fuerant solidarum morte ferarum
Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.
Flet quoq;, ut in speculo rugas aspexit aniles
Tyndaris: & secum, cur sit bis rapta, requirit.
Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas
Omnia destruitis: uitiataq; dentibus aeui
Paulatim lenta consumitis omnia morte.
Haec quoq; non perstant, quae nos elementa uocamus:
Quasq; uices peragant (animos adhibete) docebo.
Quattuor aeternus genitalia corpora mundus
Continet: ex illis duo sunt onerosa: suoq;
Pondere in inferius tellus, atq; unda feruntur:
Et totidem grauitate carent: nulloq; premente
Alta petunt aër, atq; aëre purior ignis.
Quae quanq̃ spatio distant: tamen omnia fiunt
Ex ipsis: & in ipsa cadunt: resolutaq; tellus
In liquidas rarescit aquas: tenuatur in auras:
Aëraq; humor habet: dempto quoq; pondere rursus
In superos aër tenuissimus emicat ignes.
Inde retro redeunt: idemq; retexitur ordo:
Ignis enim densum spissatus in aëra transit:
Hinc in aquas: tellus glomerata cogitur unda:
Nec species sua cuiq; manet: rerumq; nouatrix
Ex alijs alias reparat natura figuras:
Nec perit in tanto quicq̃ (mihi credite) mundo:
Sed uariat: faciemq; nouat: nasciq; uocatur
Incipere esse aliud, quàm quod fuit ante: moriq;
Desinere illud idem. cum sint huc forsitan illa,

Milon.
Helena
quatuor elementa.
nasci.
mori

Haec translata illuc: summa tamen omnia constant,
Nil equidem durare diu sub imagine eadem
Crediderim: sic ad ferrum uenistis ab auro
Saecula: sic toties uersa est fortuna locorum.
Vidi ego quod fuerat quondam solidissima tellus:
Esse fretum: uidi factas ex aequore terras:
Et procul à pelago conchae iacuere marinae:
Et uetus inuenta est in montibus anchora summis:
Quodq; fuit campus, uallem decursus aquarum
Fecit: et eluuie mons est deductus in aequor:
Eq; paludosa siccis humus aret arenis:
Quaeq; sitim tulerant, stagnata paludibus hument.
Hic fontes natura nouos emisit: et illic
Clausit: & antiquis tam multa tremoribus orbis
Flumina prosiliunt: aut excaecata residunt.
Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatu:
Existit procul hinc: alioq; renascitur orbe.
Sic modo combibitur: tecto modo gurgite lapsus
Redditur argolicis ingens Erasinus in agris.
Et Mysum, capitisq; sui, ripaeq; prioris,
Poenituisse ferunt: alia nunc ire Caicum.
Nec non sicanias uoluens Amasenus arenas
Nunc fluit: interdum suppressis fontibus aret.
Ante bibebatur: nunc quas contingere nolis
Fundit Anigrus aquas: postq̃ (nisi uatibus omnis
Eripienda fides) illic lauere bimembres
Vulnera, clauigeri quae fecerat Herculis arcus.
Quid non & Scythicis Hypanis de montibus ortus
Qui fuerat dulcis, salibus uitiatur amaris?
Fluctibus ambitae fuerant Antissa, Pharosq;,

Et phœnissa Tyros: quarum nunc insula nulla est.
Leucadia continuam ueteres habuere colon:
Nunc freta circumeunt: Zancle quoq; iuncta fuisse
Dicitur Italiæ: donec confinia pontus
Abstulit: & media tellurem reppulit unda.
Si quæris Helicen, & Buran Achæidas urbes: Helice Bura
Inuenies sub aquis: & adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum mœnibus oppida mersis.
Est prope pittheam tumulus Trœzena sine ullis
Arduus arboribus, quondam planissima campi
Area, nunc tumulus: nam (res horrenda relatu)
Vis fera uentorum, cæcis inclusa cauernis
Expirare aliquà cupiens, luctataq; frustra
Liberiore frui cœlo, cum carcere rima
Nulla foret toto: nec peruia flatibus esset:
Extentam tumefecit humum: ceu spiritus oris
Tendere uesicam solet, aut directa bicornis
Terga capri. tumor ille loci permansit: & alti
Collis habet speciem: longoq; induruit æuo.
Plurima cum subeant audita, aut cognita nobis:
Pauca super referá. quid? non & lympha figuras
Datq;, capitq; nouas? medio tua corniger Hammon
Vnda die gelida est: ortuq;, obituq;, calescit.
Admotis Athamantis aquis accendere lignum
Narratur, minimos cum luna recessit in orbes.
Flumen habent Cicones: quod potum saxea reddit
Viscera: quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & hinc Sybaris uestris conterminus oris
Electro similes faciunt, auroq; capillos.
Quodq; magis mirum, sunt qui nō corpora tantum,

Verum animos etiam ualeant mutare liquores.
Cui non audita est obscœnæ Salmacis unda?
Aethiopasq; lacus? quos si quis faucibus hausit:
Aut furit: aut patitur mirum grauitate soporem.
Clitorio quicunq; sitim de fonte leuarit:
Vina fugit: gaudetq; meris abstemius undis.
Seu uis est in aqua calido contraria uino:
Siue, quod Indigenæ memorant, Amithaone natus,
Prœtidas attonitas postq̃ per carmen, & herbas
Eripuit furijs: purgamina mentis in illas
Misit aquas: odiumq; meri permansit in undis.
Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis:
Quem quicunq; parum moderato gutture traxit:
Haud aliter titubat: quàm si mera uina bibisset.
Est lacus Arcadiæ, pheneum dixere priores:
Ambiguis suspectus aquis: quas nocte timeto:
Nocte nocent potæ: sine noxa luce bibuntur.
Sic alias, aliasq;, lacus, & flumina uires
Concipiunt: tempusq; fuit, quo nauit in undis:
Nunc sedet Ortygie. timuit concursibus Argo
Vndarum sparsas symplegadas elisarum:
Quæ nunc immotæ perstant: uentisq; resistunt.
Nec quæ sulfureis ardet fornacibus Aetna:
Ignea semper erit: neq; enim fuit ignea semper.
Nam siue est animal tellus: & uiuit: habetq;
Spiramenta locis flammam exhalantia multis:
Spirandi mutare uias, quotiesq; mouetur,
Has finire potest, illas aperire cauernas.
Siue leues imis uenti cohibentur in antris:
Saxaq; cum saxis, & habentem semina flammæ

Materiam iactant: ea concipit ictibus ignem:
Antra reliquentur sedatis frigida uentis.
Siue bitumineæ rapiunt incendia uires:
Luteáue exiguis ardescunt sulfura fumis:
Nempe ubi terra cibos, alimentaq; pinguia flammæ
Non dabit, absumptis per longum uiribus æuum:
Naturæq; suum nutrimen deerit edaci:
Non feret illa famem: desertaq; deseret ignes.
Esse uiros fama est in hyperborea Pallene: Homines aues.
Queis soleant leuibus uelari corpora plumis:
Cum tritoniacam nouies subiere paludem.
Haud equidem credo: sparsæ quoq; membra ueneno
Exercere artes scythides memorantur easdem.
Si qua fides rebus tamen est addenda probatis:
Non ne uides quæcunq; mora, fluidoq; calore
Corpora tabescunt, in parua animalia uerti?
I quoq: delectos mactatos obrue tauros: Ex uitulis apes.
(Cognita res usu) de putri uiscere passim
Florilegæ nascuntur apes: quæ more parentum
Rura colunt: operiq; fauent: in spemq; laborant.
Pressus humo bellator equus crabronis origo est. Ex equis crabrones.
Concaua littoreo si demas brachia cancro: Ex cancro scorpius.
Cætera supponas terræ: de parte sepulta
Scorpius exibit: caudaq; minabitur unca.
Quæq; solent canis frondes intexere filis Tineæ, papiliones.
Agrestes tineæ, res obseruata colonis,
Ferali mutant cum papilione figuram.
Semina limus habet uirides generantia ranas: Limus, ranas.
Et generat truncas pedibus: mox apta natando
Crura dat: utq; eadem sint longis saltibus apta:

Poſterior ſuperat partes menſura priores.
Nec catulus partu quem reddidit urſa recenti,
Sed male uiua caro eſt: lambendo mater in artus
Fingit: & in formam, quantam capit ipſa, reducit.
Non ne uides, quos cera tegit ſexangula fœtus
Melliferarum apium, ſine membris corpora naſci:
Et ſeroſq; pedes, ſeraſq; aſſumere pennas?
Iunonis uolucrem, quæ cauda ſydera portat:
Armigerumq; Iouis, cythereidaſq; columbas,
Et genus omne auium mediis è partibus oui
Ni ſciret fieri, quis naſci poſſe putaret?
Sunt qui cum clauſo putrefacta eſt ſpina ſepulchro:
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamen ex aliis generis primordia ducunt:
Vna eſt: quæ reparet, ſeq; ipſa reſeminet ales.
Aſſyrii phœnica uocant: nec fruge nec herbis,
Sed thuris lachrymis, & ſucco uiuit amomi.
Hæc ubi quinq; ſuæ compleuit ſæcula uitæ:
Ilicis in ramis, tremulæq; cacumine palmæ,
Vnguibus, & duro nidum ſibi conſtruit ore.
Quo ſimulac caſias, & nardi lenis ariſtas,
Quaſſaq; cum fulua ſubſtrauit cinnama myrrha:
Se ſuper imponit: finitq; in odoribus æuum.
Inde ferunt, totidem qui uiuere debeat annos:
Corpore de patrio paruum phœnica renaſci.
Cum dedit huic ætas uires: oneriq; ferendo eſt:
Ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ:
Fertq; pius cunaſq; ſuas, patriumq; ſepulchrum:
Perq; leues auras Hyperionis urbe potitus
Ante fores ſacras hyperionis æde reponit.

Si tamen est aliquid miræ nouitatis in istis:
Alternare uices, & quæ modo fœmina tergo
Passa marem est, nunc esse marē miremur Hyænā.
Id quoq;, quod uentis animal nutritur, & aura,
Protinus assimilat tetigit quoscunq; colores.
Victa racemifero lyncas dedit India baccho:
E quibus, ut memorant, quicquid uesica remisit,
Vertitur in lapides: & congelat aëre tacto.
Sic & coralium quo primum contigit auras
Tempore, durescit: mollis fuit herba sub undis.
Deseret ante dies: & in alto phœbus anhelos
Aequore tinget equos: q̄ consequar omnia dictis,
In species translata nouas: sic tempora uerti
Cernimus: atq; alias assumere robora gentes:
Concidere has. sic magna fuit censuq;, uirisq;:
Perq; decem potuit tantum dare sanguinis annos:
Nunc humilis ueteres tantummodo Troia ruinas,
Et pro diuitijs tumulos ostendit auorum.
Clara fuit Sparte: magnæ uiguere Mycenæ:
Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces:
Vile solum Sparte est: altæ cecidere Mycenæ:
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina Thebæ?
Quid pandioniæ restant nisi nomen Athenæ?
Nunc quoq; dardaniam fama est consurgere Romā:
Appenninigenæ quæ proxima Tybridis undis
Mole sub ingenti rerum fundamina ponit.
Hæc igitur formam crescendo mutat: & olim
Immensi caput orbis erit: sic dicere uates,
Fatianasq; ferunt sortes: quantumq; recordor
Dixerat Aeneæ, cum res troiana labaret

Helenus.

P riamides Helenus flenti, dubioq; salutis,
N ate dea, si nota satis praesagia nostrae
M entis habes: non tota cadet te sospite troia.
F lamma tibi, ferrumq; dabunt iter: ibis: & una
P ergama rapta feres: donec troiaeq;, tibiq;
E xternum patrio contingat amicius arvum.
V rbem etiam cerno phrygios debere nepotes:
Q uanta nec est, nec erit: nec uisa prioribus annis.
H anc alij proceres per saecula longa potentem,
S ed dominam rerum de sanguine natus Iuli
E fficiet: quo cum tellus erit usa: fruentur
A etheriae sedes: coelumq; erit exitus illi.
H aec Helenum cecinisse penatigero Aeneae
M ente memor refero: cognataq; moenia laetor
C rescere: & utiliter Phrygibus uicisse Pelasgos:
N e tamen oblitis ad metam tendere longe
E xpatiemur equis: coelum, et quodcunq; sub illo est,
I mmutat formas, tellusq;, et quicquid in illa est.
N os quoq; pars mundi (quoniam non corpora solum
V erum etiam uolucres animae sumus: inq; ferinas
P ossumus ire domos: pecudumq; in pectora condi)
C orpora quae possunt animas habuisse parentum,
A ut fratrum, aut aliquo iunctorum foedere nobis,
A ut hominum certe, tuta esse & honesta sinamus:
N eue thyesteis cumulemus uiscera mensis.
Q uàm male consuescit: quàm se parat ille cruori
I mpius humano: uituli qui guttura cultro
R umpit: & immotas praebet mugitibus aures.
A ut qui uagitus similes puerilibus hoedum
E dentem iugulare potest: aut alite uesci,

Hominis anima [illegible] [illegible] ...

C ui dedit ipse cibos. q̃tum est quod desit in istis.
A d plenum facinus? quàm transitus inde paratus?
B os aret: aut mortem senioribus imputet annis:
H orriferum contra Borean ouis arma ministret:
V bera dent saturæ manibus pressanda capellæ.
R etia cum pedicis, laqueosq́; artesq́; dolosas
T ollite: nec uolucres uiscata fallite uirga:
N ec formidatis ceruos includite pennis:
N ec celate cibis uncos fallacibus hamos.
P erdite, siqua nocent: uerũ hæc quoq; perdite tantũ:
O ra uacent epulis: alimentaq́; congrua carpant.
T alibus atq; alijs instructo pectore dictis
I n patriam remeasse ferunt: ultroq́; petitum
A ccepisse Numam populi latialis habenas.
C oniuge qui felix Nympha, ducibusq́; Camœnis
S acrificos docuit ritus: gentemq́; feroci
A ssuetam bello pacis traduxit ad artes.
Q ui postq̃ senior regnumq́;, æuumq́; peregit:
E xtinctum latiæq; nurus, populusq́;, patresq;
D efleuere Numam: nã coniux urbe relicta
V allis aricinæ densis latet abdita syluis:
S acraq́; orestææ gemitu, questuq́; Dianæ
I mpedit. ah quoties Nymphæ nemorisq́;, lacusq;
N e faceret, monuere: & consolantia uerba
D ixerunt: quoties flenti Theseius heros
S iste modum dixit: nec enim fortuna querenda
S ola tua est: similes aliorum respice casus:
M itius ista feres: utinamq́; exempla dolentem,
N on mea te possent releuare: sed & mea possunt.
F ãdo, aliquẽ Hippolytũ uestras quoq; contigit aures

Aricia urbs latij

Hippolitus

Pasiphae

Credulitate patris, sceleratae fraude nouercae
Occubuisse neca: mirabere: uix'q; probabo:
Sed tamen ille ego sum: me pasiphaëia quondam
Tentatum frustra patrium temerare cubile
Quod uoluit, finxit uoluisse: & crimine uerso
Indicij'ne metu magis, offensáue repulsae,
Arguit. immeritum'q; pater proiecit ab urbe:
Hostiliq; caput prece detestatur euntis.
Pittheïam profugo curru Troezena petebam:
Iam'q; corinthiaci carpebam littora ponti:
Cum mare surrexit: cumulus'q; immanis aquarum
In montis speciem curuari, & crescere uisus:
Et dare mugitus: summo'q; cacumine findi.
Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis:
Pectoribus'q; tenus molles erectus in auras,
Naribus, & patulo partem maris euomit ore.
Corda pauent comitum: mihi mens interrita mansit
Exilijs contenta suis. tum colla feroces
Ad freta conuertunt: erectis'q; auribus horrent
Quadrupedes: monstri'q; metu turbantur: & altis
Praecipitant currum scopulis: ego ducere uana
Frena manu, spumis albentibus oblita, luctor:
Et retro lentas tendo resupinus habenas.
Nec uires tamen has, rabies superasset equorum:
Ni rota, perpetuum, quae circumuertitur axem:
Stipitis occursu fracta, ac disiecta fuisset.
Excutior curru: loris'q; tenentibus artus
Viscera uiua trahi: neruos in stirpe teneri:
Membra rapi partim: partim reprensa relinqui:
Ossa grauem dare fracta sonum: fessam'q; uideres

E xhalare animam: nullasq; in corpore partes
N oscere quas posses: unumq; erat omnia uulnus.
N um potes, aut audes cladi componere nostræ
N ympha tuam? uidi quoq; luce carentia regna:
E t lacerum foui phlegethontide corpus in unda:
N ec, nisi apollineæ ualido medicamine prolis,
R eddita uita foret. quam postq̃ fortibus herbis,
A tq; ope pæonia Dite indignante recepi:
T um mihi, ne præsens augerem muneris huius
I nuidiam: densas obiecit Cynthia nubes:
V tq; forem tutus: possemq; impune uideri:
A ddidit ætatem: nec cognoscenda reliquit
O ra mihi: Cretenq; diu dubitauit habendam
T raderet, an Delon: Delo, Cretaq; relictis
H ic posuit nomenq; simul, quod possit equorum
A dmonuisse iubet deponere: quiq; fuisti
H ippolytus dixit nunc idem Virbius esto.
H oc nemus inde colo: de dis q; minoribus unus
N umine sub dominæ lateo: atq; assentior illi.
N on tamen Aegeriæ luctus aliena leuare
D amna ualent: montisq; iacens radicibus imis
L iquitur in lachrymas: donec pietate dolentis
M ota soror Phœbi gelidum de corpore fontem
F ecit: & æternas artus tenuauit in undas.
A t Nymphas tetigit noua res: & amazone natus
H aud aliter stupuit: quàm cum tyrrhenus arator
F atalem glebam motis aspexit in aruis,
S ponte sua primum, nulloq; agitante moueri:
S umere mox hominis, terræq; amittere formam:
O raq; uenturis aperire recentia fatis:

Hyppolitus ab inferis.

Virbius

Aegeria i[n] fō[n]te[m]

Conv[ersio] Glebæ i[n] hom[inem].

Indigenæ dixere Tagen: qui primus hetruscam
Edocuit gentem casus aperire futuros.
Vtq; palatinis hærentem collibus olim,
Cum subito uidit frondescere Romulus hastam:
Quæ radice noua, non ferro stabat adacto:
Et iam non telum, sed lenti uiminis arbor
Non expectatas dabat admirantibus umbras.
Aut sua fluminea cum uidit Cippus in unda
Cornua: uidit enim: falsamq; in imagine credens
Esse fidem: digitis ad frontem sæpe relatis
Quæ uidit, tetigit: nec iam sua lumina damnans
Restitit, ut uictor domito ueniebat ab hoste:
Ad cælumq; oculos, & eodem cornua tollens,
Quicquid ait superi monstro portenditur isto.
Seu lætum est, aliquid patriæ populoq; Quirini,
Siue minax, mihi sit: uiridiq; è cespite factas
Placat odoratis herbosas ignibus aras:
Vinaq; dat pateris: mactatarumq; bidentum
Quid sibi significent trepidantia consulit exta.
Quæ simul aspexit tyrrhenæ gentis aruspex:
Magna quidem rerum molimina uidit in illis:
Non manifesta tamen: cum uero sustulit acre
À pecudis fibris, ad Cippi cornua lumen:
Rex ait ò salue: tibi enim tibi Cippe, tuisq;
Hic locus, & latiæ parebunt cornibus arces:
Tu modo rumpe moras: portasq; intrare patentes
Adpropera: sic fata iubent: nanq; urbe receptus
Rex eris: & sceptro tutus potiere perenni.
Rettulit ille pedem: toruamq; à mœnibus urbis
Auertens faciem, procul ò procul omnia dixit

T alia dij pellant: multoq; ego iustius æuum
E xul agam: q̄ me uideant capitolia regem.
D ixit: & extemplo populumq́; grauemq; senatum
C onuocat: ante tamen capitis noua cornua fronde
V elat: & aggeribus factis a' milite forti
I nsistit: priscoq́; deos de more precatus,
E st ait hic unus, quem uos nisi pellitis urbe,
R ex erit: is qui sit, signo, non nomine dicam.
C ornua fronte gerit: quem uobis indicat augur,
S i Romam intrarit, famularia iura daturum.
I lle quidem potuit portas irrumpere apertas:
S ed nos obstitimus: q̄uis coniunctior illo
N emo mihi est: uos urbe uirum prohibete quirites.
V el si dignus erit, grauibus uincite cathenis.
A ut finite metum fatalis morte tyranni.
Q ualia succinctis, ubi trux insibilat Eurus:
M urmura pinetis fiunt: aut qualia fluctus
A equorei faciunt, si quis procul audiat illos:
T ale sonat populus: sed per confusa frementis
V erba tamen uulgi uox eminet una, quis ille est:
E t spectant frontes: prædictaq; cornua quærunt.
R ursus ad hos Cippus, quem poscitis inquit habetis:
E t dempta capiti populo prohibente corona
E xhibuit gemino præsignia tempora cornu.
D emisere oculos omnes: gemitumq́; dedere:
A tq; illud meritis clarum (quis credere possit?)
I nuiti uidere caput: nec honore carere
V lterius passi, festam imposuere coronam.
A t proceres, quoniam muros intrare uetaris:
R uris honorati tantum tibi Cippe dedere:

Comp.

Quantum depresso subiectis bubus aratro
Complecti posses ad finem lucis ab ortu:
Cornuaq; auratis miram referentia formam
Postibus insculpunt, longum mansura per æuum.
Pandite nunc musæ præsentia numina uatum
(Scitis enim: nec uos fallit spatiosa uetustas)
Vnde Coronidem circunflua Tybridis alti
Insula romuleæ sacris adiecerit urbis.
Dira lues quondam latias uitiauerat auras:
Pallidaq; exangui squalebant corpora morbo.
Funeribus fessi postq̃ mortalia cernunt
Tentamenta nihil, nihil artes posse medentum:
Auxilium cœleste petunt: mediamq; tenentis
Orbis humum Delphos adeunt oracula Phœbi:
Vtq; salutifera miseris succurrere rebus
Sorte uelit, tantæq; urbis mala finiat, orant.
Cortina. Et locus, & laurus, & quas habet ipse pharetras,
Intremuere simul: cortinaq; reddidit imo
Hanc adyto uocem: pauefactaq; corpora mouit.
Quod petis hinc, propiore loco romane petisses:
Et pete nunc propiore loco: nec Apolline uobis,
Qui minuat luctus, opus est: sed Apolline nato.
Ite bonis auibus: prolemq; accersite nostram.
Iussa dei prudens postq̃ accepere senatus:
Quam colat explorat iuuenis Phœbeius urbem:
Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt.
Quæ simul incurua missi tetigere carina:
Consilium, graiosq; patres adiere: darentq;
Orauere deum: qui præsens funera gentis
Finiat ausoniæ. certas ita dicere sortes.

D issidet, & uariat sententia: parsq; negandum
N on putat auxilium: multi retinere, suamq;
N on emittere opem, nec numina tradere suadent.
D um dubitant: seram pepulere crepuscula lucem:
V mbraq; telluris tenebras induxerat orbi.
C um deus in somnis opifer consistere uisus
A nte tuum romane torum, sed qualis in æde
E sse solet: baculumq; tenens agreste sinistra.
C æsariem longæ dextra deducere barbæ:
E t placido tales emittere pectore uoces.
P one metum, ueniã: simulachraq; nostra relinquã:
H unc modo serpentem, baculũ qui nexibus ambit:
P erspice: et usq; nota: ui sum ut cognoscere possis.
V ertar in hunc: sed maior ero: tantusq; uidebor:
I n quantum uerti cœlestia corpora debent.
E xtemplo cum uoce deus, cum uoce, Deoq;
S omnus abit: somniq; fugam lux alma secuta est.
P ostera sydereos aurora fugauerat ignes:
I ncerti quid agant proceres ad templa petiti
P eruenient operosa dei: quaq; ipse morari
S ede uelit, signis cœlestibus indicet, orant.
V ix bene desierant: cum cristis aureus altis
I n serpente Deus prænuntia sibila mouit:
A duentuq; suo signumq;, arasq;, foresq;,
M armoreumq; solum, fastigiaq; aurea mouit:
P ectoribusq; tenus media sublimis in æde
C onstitit: atq; oculos circuntulit igne micantes.
T erritæ turba pauet: cognouit numina castus
E uinctus uitta crines albente sacerdos:
E t deus est: deus est: animis, linguisq; fauete,

Quisquis adest dixit: sis ó pulcherrime uisus
V tiliter: populosq; iuues tua sacra colentes.
Quisquis adest, uisum ueneratur numen: & omnes
V erba sacerdotis referunt geminata, piumq;
A eneadæ præstant & uoce, & mente fauorem.
A nnuit his: motisq; Deus rata pignora cristis,
E t repetita dedit uibrata sibila lingua.
T um gradibus nitidis elabitur: oraq; retro
F lectit: & antiquas abiturus respicit aras:
A ssuetasq; domos, habitataq; templa salutat.
I nde per iniectis adopertam floribus ingens
S erpit humum: flectitq; sinus: mediamq; per urbē
T endit, ad incuruo munitos aggere portus.
R estitit hic: agmenq; suum, turbæq; sequentis
O fficium, placido uisus dimittere uultu,
C orpus in ausonia posuit rate. numinis illa
S ensit onus: pressaq; dei grauitate carina
A eneadæ gaudent: cæsoq; in littore tauro
T orta coronatæ soluunt retinacula nauis.
I mpulerat leuis aura ratem: Deus eminet alte:
I mpositaq; premens puppim ceruice recuruam
C æruleas despectat aquas: modicisq; per æquor
I onium Zephyris sextæ pallantidos ortu
I taliam tenuit: præterq; lacinia templa
N obilitata dea, scyllæaq; littora fertur.
L inquit iapygiam, læuisq; Amphrysia remis
S axa fugit, dextra prærupta Ceraunia parte.
R omechiumq; legit. Caulonaq;, Naritiamq;
E uincitq; fretum, siculiq; angusta Pelori,
H ippotadæq; domos regis, themesesq; metalla,

Leucosiamq;

L eucosiamq; petit, tepidiq; rosaria Pesti:
I nde legit Capreas, promontoriumq; Mineruæ,
E t surrentino generosos palmite colles,
H erculeamq; urbem, Stabiasq;, & in otia natam
P arthenopen, & ab hac cumææ templa Sibyllæ.
H inc calidi fontes, lentisciferumq; tenetur
L internum, multamq; trahens sub gurgite arenam
V ulturnus, niueisq; frequens Sinuessa colubris,
M inturnæq; graues, & quam tumulauit alumnus,
A ntiphatæq; domus, Trachasq; obsessa palude,
E t tellus circæa, & spissi littoris Antium.
H uc ubi uelíferam nautæ aduertêre carinam:
(Asper enim iam pontus erat) Deus explicat orbes:
P erq; sinus crebros, & magna uolumina labens,
T empla parentis init, flauum tangentia littus.
A equore placato patrias Epidaurius aras
L inquit: & hospitio iuncti sibi numinis usus
L ittoream tractu squamæ crepitantis arenam
S ulcat: & innixus moderamine nauis, in alta
P uppe caput posuit: donec Castrumq;, sacrasq;
L auini sedes, tyberinaq; ad hostia uenit.
H uc omnes populi passim, matrumq;, patrumq;
O buia turba ruit, quæq; ignes troica seruat
V esta tuos: lætoq; deum clamore salutant.
Q uaq; per aduersas nauis cita ducitur undas,
T hura super ripas, aris ex ordine factis,
P arte ab utraq; sonant: & odorant aëra fumis:
I ctaq; coniectos incalfacit hostia cultros.
I amq; caput rerum, Romanam intrauerat urbem:
E rigitur serpens: summoq; accliuia malo

Colla mouet: sedesq; sibi circunspicit aptas.
Scinditur in geminas partes circunfluus amnis
Insula nomen habet: laterumq; à parte duorum
Porrigit æquales media tellure lacertos.
Huc se de latia pinu Phœbeius anguis
Contulit: & finem, specie cœleste resumpta,
Luctibus imposuit: uenitq; salutifer urbi.
Hic tamen accessit delubris aduena nostris:
Cæsar in urbe sua deus est: quem marte, togaq;
Præcipuum, non bella magis finita triumphis,
Resq; domi gestæ, properataq; gloria rerum,
In sydus uertêre nouum, stellamq; comantem:
Quàm sua progenies. nec enim de Cæsaris actis
Vllum maius opus: quàm quod pater extitit huius.
Scilicet æquoreos plus est domuisse Britanos:
Perq; papyriferi septenflua flumina Nili
Victrices egisse rates: Numidasq; rebelles,
Cyniphiumq; Iubam, Mithridateisq; tumentem
Nominibus Pontum, populo adiecisse Quirini:
Et multos meruisse, aliquos egisse triumphos:
Quàm tantum genuisse uirum: quo præside rerum
Humano generi superi fauistis abunde.
Ne foret hic igitur mortali semine cretus:
Ille deus faciendus erat: quod ut aurea uidit
Aeneæ genitrix: uidit quoq; triste parari
Pontifici letum: & coniurata arma moueri:
Palluit: & cunctis, ut cuiq; erat obuia, diuis
Aspice dicebat, quanta mihi mole parentur
Insidiæ: quantaq; caput cum fraude petatur,
Quod de dardanio solum mihi restat Iulo.

Solane semper ero iustis exercita curis?
Quam modo tydidæ calydonia uulneret hasta:
Nunc male defensæ confundant mœnia Troiæ:
Quæ uideam natum longis erroribus actum
Iactariq; freto: sedesq; intrare silentum:
Bellaq; cum Turno gerere: aut si uera fatemur:
Cum Iunone magis. quid nunc antiqua recordor
Damna mei generis? timor hic meminisse priorum
Non sinit: in me acui sceleratos cernitis enses:
Quos prohibete precor: facinusq; repellite: ne'ue
Cæde sacerdotis flammas extinguite Vestæ.
Talia nequicq̃ toto Venus anxia cœlo
Verba iacit: superosq; mouet: qui rumpere quanq̃
Ferrea non possunt ueterum decreta sororum:
Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes,
Terribilesq; tubas, auditaq; cornua cœlo
Præmonuisse nefas: solisq; quoq; tristis imago
Lurida sollicitis præbebat lumina terris.
Sæpe faces uisæ medijs ardere sub astris:
Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ.
Cærulus, & uultum ferrugine lucifer atra
Sparsus erat: sparsi lunares sanguine currus.
Tristia mille locis stygius dedit omina bubo:
Mille locis lachrymauit ebur: cantusq; feruntur
Auditi, sanctis & uerba minantia lucis.
Victima nulla litat: magnosq; instare tumultus
Fibra monet: cæsumq; caput reperitur in extis:
Inq; foro, circumq; domos, & templa deorum
Nocturnos ululasse canes: umbrasq; silentum

Errauisse ferunt: motamq; tremoribus urbem.
Non tamen insidias, uenturaq; uincere fata
Præmonitus potuere deûm: strictiq; feruntur
In templum gladij: nec enim locus ullus in urbe
Ad facinus, diramq; placet nisi Curia cædem.
Tum uero Cytherea manu percussit utraq;
Pectus: & ætheria molitur condere nube:
Qua prius infesto Paris est ereptus Atridæ:
Et Diomedeos Aeneas fugerat enses.
Talibus hanc genitor. sola insuperabile fatum
Nata mouere paras? intres licet ipsa sororum
Tecta trium: cernes illic molimine uasto
Ex ære, & solido rerum tabularia ferro:
Quæ neq; concussum cœli, neq; fulminis iram,
Nec metuunt ullas tuta atq; æterna ruinas.
Inuenies illic incisa adamante perenni
Fata tui generis: legi ipse: animoq; notaui:
Et referam: ne sis etiamnum ignara futuri.
Hic sua compleuit pro quo Cytherea laboras
Tempora, perfectis, quos terræ debuit, annis:
Vt Deus accedat cœlo: templisq; colatur:
Tu facies, natusq; suus: qui nominis hæres
Impositum feret unus onus: cæsiq; parentis
Nos in bella suos fortissimus ultor habebit.
Illius auspicijs obsessæ mœnia pacem
Victa petent Mutinæ: pharsalia sentiet illum:
Emathijq; iterum madefient cæde Philippi:
Et magnum siculis nomen superabitur undis:
Romaniq; ducis coniux ægyptia tedæ
Non bene fisa cadet: frustraq; erit illa minata

Seruitura suo Capitolia nostra Canopo.
Quid tibi barbariam gentesq; ab utroq; iacentes
Oceano numerem? quodcunq; habitabile tellus
Sustinet: huius erit: pontus quoq; seruiet illi.
Pace data terris, animum ad ciuilia uertet
Iura suum: legesq; feret iustissimus author:
Exemploq; suo mores reget: inq; futuri
Temporis ætatem, uenturorumq; nepotum
Prospiciens, prolem sancta de coniuge natam
Ferre simul nomenq; suum, curasq; iubebit.
Nec, nisi cum senior similes æquauerit annos:
Aetherias sedes, cognataq; sydera tanget.
Hanc animam interea cæso de corpore raptam
Fac iubar: ut semper capitolia nostra, forumq;
Diuus ab excelsa prospectet Iulius æde.
Vix ea fatus erat: media cum sede senatus
Constitit alma Venus nulli cernenda: suiq;
Cæsaris eripuit membris, nec in aëra solui
Passa recentem animam, cœlestibus intulit astris.
Dumq; tulit: lucem capere, atq; ignescere sensit:
Emisitq; simul: simul euolat altius illa:
Flammiferumq; trahens spacioso limite crinem
Stella micat: natiq; uidens benefacta fatetur
Esse suis maiora: & uinci gaudet ab illo.
Hic sua præferri quanquam uetat acta paternis:
Libera fama tamen, nullisq; obnoxia iussis
Inuitum præfert: unaq; in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis Agamemnonis Atreus:
Aegea sic Theseus, sic Pelea uincit Achilles.
Deniq; ut exemplis ipsos æquantibus utar:

S ic & Saturnus minor ast Ioue. Iuppiter arces
T emperat ætherias, & mundi regna triformis:
T erra sub Augusto est. pater est, & rector uterq;.
D i precor Aeneæ comites, quibus ensis, et ignis
C esserunt, diq; indigetes, genitorq; Quirine
V rbis, & inuicti genitor Gradiue Quirini,
V estaq; cæsareos inter sacrata penates,
E t cum cæsarea tu Phœbe domestice Vesta,
Q uiq; tenes altus tarpeias Iuppiter arces,
Q uosq; alios uati fas appellare piumq; est,
T arda sit illa dies, & nostro serior æuo:
Q ua caput augustum, quem temperat, orbe relicto
A ccedat cœlo: faueatq; precantibus absens.
Iamq; opus exegi: quod nec Iouis ira, nec ignes,
Nec poterit ferrum, nec edax abolere uetustas.
C um uolet, illa dies, quæ nil nisi corporis huius
I us habet: incerti spatium mihi finiat æui:
P arte tamen meliore mei super alta perennis
A stra ferar: nomenq; erit indelebile nostrum:
Q uaq; patet domitis Romana potentia terris:
O re legar populi: perq; omnia sæcula fama,
S iquid habent ueri uatum præsagia: uiuam.

a b c d e f g h i K l m n o p q r s t
u x y z A B C
Omnes sunt quaterniones præter
C, qui est duernio.

VENETIIS IN AEDI
BVS ALDI, ET AN
DREAE SOCE
RI MENSE
FEBRVARIO
M. D. XVI.

AL
DVS

